Tripurā-rahasya

(*Jñāna-khaṇḍa* §§I-VI)

Text însoțit de comentariul *Tātparyadīpikā* de Śrīnivāsa

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
25 octombrie 2025

अथ प्रथमोऽध्यायः
Primul capitol

श्रीगणेशाय नमः
Închinare domnului Gaṇeśa

ॐ नमः कारणानन्दरूपिणी परचिन्मयी।
विराजते जगच्चित्रचित्रदर्पणरूपिणी॥ १॥

1. OṀ închinare! Natura beatitudinii cauzei [primordiale],
Alcătuită din suprema conștiință (*cit*),
Ce strălucește sub forma preaminunatei oglindiri (*darpaṇa*)
A picturii universului (*jagat-citra*).

श्रीत्रिपुराम्बायै नमः।
जयत्येषा परा श्रीमत्त्रिपुरा सर्वसाक्षिणी।
या सेवकानुद्धरति संसृतेर्गुरुरूपिणी॥

नत्वा विघ्नेश्वरं देवं त्रिपुराया रहस्यके।
ज्ञानखण्डस्य तात्पर्यदीपिकेयं प्रतन्यते॥

ज्ञानखण्डमहाम्भोधिं गुरुवाक्प्लवमाश्रितः।
तितीर्षुरस्मि श्रीदेवीपदनाविकसंगतेः॥

इह खलु हारितायनो भगवान्दुःखपङ्कनिमग्नजनोद्दिधीर्षया त्रिपुरारहस्यमितिहासोत्तमं पद्यरूपं संदृब्धवान्। तत्र च मुख्यं विवक्षितं [१]परमपुरुषार्थसाधनमेव विज्ञानम्। तदादौ च तत्साधनाग्र्यभक्तिनिदानं माहात्म्यखण्डमारचय्य संप्रति माहात्म्यश्रुत्यादिपरिणताधिकाराणां[२] जिज्ञासूनां स्वात्मतत्त्वावगमाय प्रारिप्सितं ज्ञानखण्डं निर्विघ्नेन समापयितुं प्रकरणप्रतिपाद्यस्वात्मदेवतानमनरूपं मङ्गलं संप्रदायप्रवर्तनाय ग्रन्थतो रचयति – ॐ नम इति। कारणात्मको य आनन्दोऽविशेषात्सर्वकारणब्रह्मानन्दः। स एव रूपमस्याः। एवंविधा परा अनवच्छिन्ना या चित्तन्मयी तदेकरूपा। तथा[३] जगदेवाद्भुतचित्रं तस्य दर्पणवत्प्रतिबिम्बाश्रयं रूपमस्याः। एवंरूपा ॐकारनिर्देश्या या विराजते विशेषतस्तत्तद्रूपेण सामान्यरूपेण च प्रकाशते। तस्यै नमः। अनवच्छिन्नचित्तत्त्वं शास्त्रप्रमेयं तदेवानन्दमयं जगत्कारणं न प्रकृत्यादि दर्पणे प्रतिबिम्बवत्तस्यामेव जगच्चित्रभासनमिति समस्तशास्त्रार्थगर्भितं श्लोकतात्पर्यम्। अत्र खण्डत्रयमपि शिवशक्तिप्रणवसंपुटितम्। ॐ नम इत्यारभ्य त्रिपुरैव ह्रीमिति समापनात्। तस्येदं तात्पर्यं – शिवशक्तिरूपमखिलं जगत्स्वात्मचित्तत्त्वमात्रमिति बोधनार्थमिदं प्रकरणमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: Închinare venerabilei mame[1] Tripurā!

Învingătoare este această supremă venerabilă,
Atot-văzătoarea Tripurā,
Aceasta care, sub forma maestrului (*guru*),
Îi salvează din *saṁsāra* pe adoratori.

Închinându-mă zeității Vighneśvara (*i.e.* Gaṇeśa)
Pentru învățătura esoterică (*rahasya*) [a zeiței] Tripurā,

---

[१]परपुरुष०॥ [२]०अधिकारिणाम्॥ [३]तथा च॥

---

1 *Skt. ambā*: mamă, femeie virtuoasă; Durgā.

Este continuată „Elucidarea înțelesurilor” (*tātparya-dīpikā*)
„Capitolului despre cunoaștere” (*jñāna-khaṇḍa*).

Marele ocean[1] al „Capitolului despre cunoaștere” (*jñāna-khaṇḍa*)
Își are existența ca revărsare a cuvântului maestrului (*guru*).
Sunt dornic să traversez [oceanul *saṁsāra*]
Prin venirea la picioarele-luntrii ale venerabilei Zeițe.

Cu adevărat acum, domnul Hāritāyana, cu dorința de a-i scoate afară pe oamenii scufundați în mâlul suferinței (*duḥkha*), este cel care a întrețesut sub formă metrică/poetică suprema narațiune (*itihāsa*) a învățăturii esoterice (*rahasya*) [a zeiței] Tripurā. Iar aici cel dintâi lucru dorit a fi spus este, desigur, cunoașterea (*vijñāna*) modalității prin care este dobândit supremul scop al omului (*puruṣa-artha*).

‹OṀ închinare!› etc.: la începutul acesteia se află esența/cauza devoțiunii (*bhakti*) față de cea mai bună modalitate prin care este dobândită (*sādhana*) aceasta – fiind alcătuit chiar acum *Capitolul despre Măreția* [*zeiței Tripurā*] (*Māhātmya-khaṇḍa*) – pentru cei dornici să cunoască, fiind pe deplin apți întru scriptura *Măreția* [*zeiței Tripurā*] (*i.e. Trmkh*) etc. – pentru realizarea realității propriului sine (*svātma-tattva*), dorind să purceadă la „Capitolul despre cunoaștere” (*Jñāna-khaṇḍa*), împlinit fără de impedimente, a compus pentru stabilirea/manifestarea tradiției (*saṁpradāya*) această invocare (*maṅgala*) din tratat a cărei natură este plecăciune zeității propriului sine (*svātma-devatā*) și care va fi explicată în acest capitol.

Natura cauzei este această beatitudine (*ānanda*), nedistinctă de beatitudinea lui *bráhman* care este cauza (*kāraṇa*) universală (*sarva*). Această [beatitudine] este natura/forma (*rūpa*) acesteia. O astfel de formă supremă, ne-întreruptă, este acea natură/formă unică a acestuia, alcătuită din conștiință (*cit*). Astfel, cu adevărat lumea (*jagat*) este o pictură (*citra*) extraordinară; natura/forma acesteia rezidă în reflectarea precum într-o oglindă (*darpaṇa*) a acestuia. O astfel de formă este cea indicată prin silaba OṀ, aceasta strălucește în special prin natura/forma (*rūpa*) acestuia, și se manifestă/strălucește prin natura/forma universală (*sāmānya*) – închinarea să fie acesteia! Realitatea conștiinței (*cit-tattva*) ne-întrerupte, subiect al scripturilor (*śāstra*), cu adevărat este alcătuită din beatitudine (*ānanda*), fiind cauza universului (*jagat*) și nicidecum *prakṛti* etc., precum reflectarea într-o oglindă este desigur strălucirea acesteia sub forma picturii universului (*jagat-citra*) – astfel este înțelesul acestei strofe conținut de sensul tuturor scripturilor (*śāstra*).

Aici cele trei capitole[2] acoperă [cele trei aspecte:] Śiva, Śakti & *praṇava* – de aceea începe cu ‹închinare lui OṀ›, completarea fiind desigur [faptul că *mantra* zeiței] Tripurā este HRĪṀ. Acesta este înțelesul acesteia: întreaga lume (*jagat*) este de natura/forma (*rūpa*) lui Śiva|Śakti, fiind doar realitatea conștiinței (*cit-tattva*) propriului sine (*svātman*) – acesta este înțelesul învățăturii din acest tratat/prolog.

1 Lit. receptaculul apelor.
2 *I.e. Māhātmya, Jñāna & Carya-khaṇḍa.*

श्रुतं कच्चिन्नारदैतत्सावधानेन चेतसा।
माहात्म्यं त्रिपुराख्याया यच्छ्रुतिः परसाधनम्॥ २॥

2. — O, Nārada! Sper că ascultată a fost aceasta,
Cea numită *Măreției* [*zeiței*] *Tripurā*[1],
Cu o minte (*cetas*) foarte atentă,
Căci ascultarea acesteia este suprema cale[2].

आद्येऽध्याये सूतमितपद्यैः पूजाद्युपासनैः।
शुद्धचित्तस्य रामस्य विचारोदय उच्यते॥
श्रोतारमभिमुखयितुं श्रुतमित्यादि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ascultată› etc.: fiind întors către cel ce ascultă.

La începutul acestui capitol prin versurile alcătuite de Sūta
De adorare prin [ritualuri de] venerare (*pūjā*) etc.
Este descrisă apariția dubiilor/investigării (*vicāra*)
Pentru [Paraśu]rāma, cel cu mintea (*citta*) pură.

अथ ते कथयाम्यद्य ज्ञानखण्डं महाद्भुतम्।
यच्छ्रुत्वा न पुनः क्वापि मनुष्यः शोकमृच्छति॥ ३॥

3. Acum îți spun extraordinarul
„Capitol despre cunoaștere" –
Ascultându-l, nicicând și niciunde
Omul nu mai dobândește întristare (*śoka*),

महाद्भुतत्वमेवाह – यच्छ्रुत्वेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ascultându-l› etc.: a spus desigur despre extraordinarul [„Capitol despre cunoaștere" (*Jñāna-khaṇḍa*)].

वैदिकं वैष्णवं शैवं शाक्तं पाशुपतं तथा।
विज्ञानं संयगालोच्य यदेतत्प्रविनिश्चितम्[१] ॥४॥

4. Căci acesta este concluzia definitivă
După ce a fost contemplată pe deplin
Cunoașterea (*vijñāna*) vedică, vișnuită,
Śivaită, śakta și pāśupata.

प्रकृतज्ञानस्य सर्वोत्तमत्वं वक्तुमाह – वैदिकमिति। वैदिकमौपनिषदम्। वैष्णवं पाञ्चरात्रोकम्। शैवं षडर्धशास्त्रीयम्। शाक्तं महोच्छुष्माद्युक्तम्। पाशुपतं कामिकोक्तम्। विज्ञानमात्मतत्त्वनिश्चायकोपपत्तिजालम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Vedică› etc.: a spus că a fost descrisă ca fiind cea mai bună cunoaștere (*jñāna*) reală dintre toate. [Cunoașterea] vedică este cea upanișadică, cea vișnuită a fost descrisă ca fiind *Pāñcarātra*, cea śivaită este a scripturilor trinitare (*ṣaḍardha*)[3], cea śakta a fost descrisă ca fiind a [zeiței] Mahocchușmā etc., iar cea pāśupata a fost descrisă ca fiind a satisfacerii dorințelor (*kāmika*). Cunoașterea (*vijñāna*) este acea multitudine de dovezi/argumente (*upapatti*) certe cu privire la realitatea sinelui (*ātma-tattva*).

---

[१] प्रविनिश्चित – प्रथमाह्निक एव निश्चित॥ Utpladeva com. la *Śivadṛṣṭi* III.88b.

---

1 *I.e. Trmkh.*
2 Var.: „este calea/metoda [dobândirii] supremului (*para*)".
3 *I.e.* monismul śivait cunoscut ca Ṣaḍardha-Krama-vijñāna.

नैतद्विज्ञानसदृशमन्यद्मानसमारुहेत्।
यथा श्रीदत्तगुरुणा भार्गवाय निरूपितम्॥५॥

5. Deoarece a fost revelată
Lui Bhārgava (*i.e.* Paraśurāma) de către maestrul Datt[ātrey]a,
Nu există o altă cunoaștere (*vijñāna*) similară cu aceasta
Care să poată înălța mintea.

सर्वोत्तमत्वादेवाह – नैतदिति। दत्तगुरुनिरूपितं यथा मानसमारुहेन्न तथान्यदित्यर्थः॥

Śrīnivāsa: ‹Nu există o altă› etc.: a spus că este cu adevărat cea mai bună [cunoaștere] dintre toate. Fiind astfel văzut maestrul (*guru*) Datta, mintea (*mānasa*) nu mai poate fi înălțată de altcineva – astfel este înțelesul.

उपपत्त्युपलब्धिभ्यां समेतं बहु चित्रितम्।
अत्रोक्तेनापि नो वेद यदि कश्चिद्विमूढधीः॥६॥

6. Prin percepție și inferență,
Dacă cineva cu intelectul confuz
Nu a realizat [adevărul] nici măcar prin această relatare
Înzestrată cu nenumărate ilustrări,

कुत एवम्। तदाह – उपपत्तीति। उपपत्तिर्युक्तिः। उपलब्धिरनुभवः। बहुकथाचित्रितम्। अत्रोक्तं ज्ञानं चित्तमारुहेदेवेति व्यतिरेकमुखेन द्रढयति – अत्रेति॥

Śrīnivāsa: De unde astfel? ‹Inferență (*upapatti*)›: a spus despre acesta. Inferența este deducerea din circumstanțe (*yukti*). Percepția (*upalabdhi*) este cunoașterea directă (*anubhava*). Ilustrarea (*citrita*) este prin multe fabule (*kathā*). ‹Această [relatare]› etc.: desigur, cunoașterea (*jñāna*) relatată aici poate înălța mintea (*citta*), dar [stând] cu fața în partea opusă oprește/înăbușe [mintea].

स केवलं दैवहतः स्थाणुरेव न संशयः।
न तस्य स्यादपि ज्ञानं साक्षाच्छिवनिरूपितम्॥७॥

7. [Atunci] acesta este pe deplin lovit de destin,
Fiind fără nici o îndoială [inert precum] un stâlp.
Pentru acesta nu există cunoaștere,
Chiar de l-ar fi văzut pe Śiva în persoană.

तत्ते शृणु समाख्यास्ये ज्ञानखण्डात्मना स्थितम्।
अहो [१]सतामद्भुतं हि वृत्तं सर्वगुणोत्तरम्॥८॥

8. Ascultă! Această [cunoaștere] ți-o voi relata pe deplin,
Stabilită fiind prin esența „Capitolului despre cunoaștere”.
O! Extraordinară este purtarea celor înțelepți (*sat*),
Superiori în toate privințele (*guṇa*).

तज्ज्ञानखण्डात्मना स्थितं शास्त्रम्। सर्वज्ञकल्पं नारदं स्वस्मादाख्यानं शुश्रूषन्तं स्तौति – अहो इति। सर्वगुणैरुत्तरं श्रेष्ठम्॥

Śrīnivāsa: Această [cunoaștere] este stabilită ca învățătură (*śāstra*) prin esența „Capitolului despre cunoaștere” ‹O!› etc.: laudă pe Nārada, cel capabil să cunoască orice, doritor să

[१] सत्ताम्॥

asculte povestea de la sine. Superior în toate privințele (*guṇa*) este *brahmán*-ul/regele (*śreṣṭha*).

यन्मत्तोऽप्येष देवर्षिः शुश्रूषत्यपि किञ्चन।
अनुग्राहकता चैषा सतां सहजसंभवा॥९॥

9. De la mine aceasta dorește s-o asculte, câtuși de puțin,
Acest înțelept divin (*i.e.* Nārada).
Această stare de grație/har (*anugrāha*)
Se manifestă în mod natural (*sahaja*) pentru înțelepți (*sat*)

एषा शुश्रूषा॥

ŚRĪNIVĀSA: Această [cunoaștere] este de dorit a fi ascultată.

यथा घ्राणोल्लासकता मृगनाभेः स्वतः स्थिता।
एवं दत्तात्रेयमुखाच्छ्रुत्वा माहात्म्यवैभवम्॥१०॥

10. Precum starea de încântare a miresmei „buricului cerbului”[1]
Care este existentă prin propria-i natură.
Astfel a fost ascultată din gura lui Dattātreya
Splendoarea măreția [zeiței Tripurā].

एवं माहात्म्यखण्डोक्तवत्॥

ŚRĪNIVĀSA: Desigur, [Dattātreya] este cel care a spus „Capitolul despre măreția [zeiței Tripurā]” (*Tripurā-rahasya-māhātmya-khaṇḍa*).

रामः सर्वजनारामो जामदग्न्यः शुभाशयः।
भक्त्याऽपहृतसच्चित्तस्तूष्णीं किञ्चिद्बभूव ह॥११॥

11. [Paraśu]rāma, încântare a tuturor oamenilor,
Fiul lui Jamadagni, având un caracter virtuos,
Minte pură răpită întru devoțiune,
A devenit pentru puțin [timp] liniștit/tăcut.

भक्त्याऽपहृतं निलीनं सच्छुद्धं चित्तं यस्य॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Răpită întru devoțiune›: mintea pură (*sat-citta*), adică curată (*śuddha*), a acestuia este dizolvată în/contopită cu [Dattātreya].

अथासाद्य बहिर्वृत्तिं[१] भरितानन्दलोचनः।
रोमाञ्चपीवरवपुः स्वान्तरानन्दनिर्भरः॥१२॥

12. Astfel, [re]dobândind activitatea exterioară,
Cu ochii plini de beatitudine,
[Cu părul] trupului complet zburlit,
Fără de măsură preaplin de beatitudinea propriului sine,

आनन्द आनन्दाश्रुः। स्वीयः [२]आन्तरो भक्तिजनितो य आनन्दः। तेन निर्भरः पूर्णः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Beatitudine (*ānanda*)›: lacrimi de beatitudine. ‹Propriului sine›: este acea beatitudine apărută din devoțiune (*bhakti*). ‹Preaplin›: plin cu această [beatitudine].

---

[१] ०वृत्ति॥ [२] अन्तरः॥

---

1 *I.e.* mosc.

[१]हर्षोऽमायन्रोमकूपविभेदान्निर्गमन्निव।
प्रणनाम दत्तगुरुं दण्डवच्चरणान्तिके॥ १३॥

13. Cu o bucurie ne-măsurată,
Ca și cum ar ieși prin străpungerea porilor pielii,
S-a prosternat maestrului Datt[ātrey]a,
Lungindu-se la picioarele [acestuia].

स्वान्तरमायन्यो हर्षः स रोमकूपविभेदान्निर्गमन्निव रोमाञ्चपीवरवपुरिति संबन्धः॥

Śrīnivāsa: Acea bucurie (*harṣa*) ne-măsurată a propriului sine, ca și cum ar ieși prin străpungerea porilor pielii, adică trupul este complet zburlit – astfel este legătura.

उत्थाय हर्षभरितः प्राह गद्गदसुस्वरः।
धन्योऽहं कृतकृत्योऽहं श्रीगुरो त्वत्प्रसादतः॥ १४॥

14. Ridicându-se, plin de bucurie,
S-a adresat cu o voce melodioasă gâtuită de emoție:
— O, maestre! Datorită grației (*prasāda*) tale
Eu sunt fericit, eu sunt pe [deplin] mulțumit (*kṛtakṛtya*).

यत्प्राह तदेवाह – धन्य इति॥

Śrīnivāsa: ‹Fericit (*dhanya*)›: a spus că s-a adresat acestuia (*i.e.* Dattātreya).

यस्य मे करुणासिन्धुस्तुष्टः साक्षाद्गुरुः शिवः।
यस्मिंस्तुष्टे ब्रह्मपदमपि स्यात्तृणसंमितम्॥ १५॥

15. Maestrul meu – Śiva în persoană,
Ocean al compasiunii (*karuṇā*) – este mulțumit [de mine],
Iar atunci când este mulțumit, chiar și starea lui Brahmā
[Pare] precum un fir de iarbă (*tṛṇa*),

मृत्युरप्यात्मतां याति यस्मात्तुष्टाद्गुरोर्ननु।
ममाकाण्डादेव गुरुः सोऽद्य तुष्टो महेश्वरः॥ १६॥

16. Până și [zeul] Morții dobândește „starea” de sine
Din această mulțumire (*tuṣṭa*) a maestrului, nu-i așa?
Acesta – maestrul meu, Maheśvara –
Pe neașteptate, desigur, a devenit acum mulțumit (*tuṣṭa*).

गुरुतोषहेतुको मृत्युरात्मतां यातीति। अकाण्डादनिमित्तेन। स बहुप्रयासेन तोषणीयः॥

Śrīnivāsa: ‹[Zeul] Morții dobândește „starea” de sine (*ātman*)› etc.: produsă/cauzată de mulțumirea maestrului (*guru*). ‹Pe neașteptate›: ne-condiționat (*animitta*). Acesta trebuie mulțumit cu multă strădanie.

मन्ये सर्वं मया प्राप्तमित्येव कृपया गुरोः।
नाथ माहात्म्यमखिलं श्रुतं त्वत्कृपयाऽधुना॥ १७॥

17. Consider că totul a fost obținut de către mine
Prin compasiunea (*kṛpā*) maestrului.

---

[१]हर्षो नामायन्॥

Doamne! Prin compasiunea ta
Măreția [*zeiței Tripurā*][1] a fost ascultată acum pe deplin.

गुरुं प्रत्याह – नाथेत्यादि ॥
ŚRĪNIVĀSA: ‹Doamne!›: i-a răspuns maestrului (*guru*).

तामुपासितुमिच्छामि त्रिपुरां परमेश्वरीम् ।
तदुपास्तिक्रमं ब्रूहि मह्यं सुकृपया गुरो ॥ १८ ॥

18. Pe această supremă Doamnă (Parameśvarī) –
Tripurā – doresc să o venerez.
Maestre! Dintr-o mare compasiune
Spune-mi mie metoda venerării acesteia!

इति संप्रार्थितो दत्तगुरुरालक्ष्य भार्गवे ।
योग्यतां त्रिपुरोपास्तौ सच्छ्रद्धाभक्तिबृंहिताम् ॥ १९ ॥

19. Maestrul Datt[ātrey]a fiind astfel rugat/implorat,
Văzând competența lui Bhārgava
Întru venerarea [zeiței] Tripurā
Manifestată cu o curată (*sat*) credință (*śraddhā*) și devoțiune (*bhakti*),

क्रमेण दीक्षयामास त्रिपुरोपास्तिहेतवे ।
जामदग्न्योऽपि संप्राप्य त्रैपुरं दीक्षणं शुभम्[१] ॥ २० ॥

20. În scopul venerării [zeiței] Tripurā
[L-]a inițiat pe calea tradițională (*krama*).
Fiul lui Jamadagni (Paraśurāma) obținând astfel
Auspiciala inițiere (*dīkṣaṇa*) întru [venerarea zeiței] Tripurā,

सर्वदीक्षासमधिकं पूर्णतत्त्वप्रबोधनम् ।
मन्त्रयन्त्रवासनाभिरन्वितं[२] निखिलं क्रमम् ॥ २१ ॥

21. Ce depășește cu desăvârșire toate [celelalte] inițieri (*dīkṣā*),
Trezire/cunoaștere deplină a realului (*tattva*),
Metoda (*krama*) completă
Însoțită de noțiuni despre *mantra* și *yantra*.

मन्त्रयन्त्रयोर्वासना भावनाभेदाः । [३]क्रमः पद्धतिः ॥
ŚRĪNIVĀSA: ‹Noțiuni (*vāsanā*) despre *mantra* și *yantra*›: moduri de contemplare (*bhāvanā*) – liturghia Krama (*krama-paddhati*).

प्राप्य श्रीगुरुवक्त्राब्जाद्रसं मधुकरो[४] यथा ।
तृप्तान्तरङ्ग आनन्दमोदितो[५] भार्गवस्तदा ॥ २२ ॥

22. Obținând esența (*rasa*), aidoma unei albine,
Din lotusul gurii maestrului,
Având inima împlinită (*tṛpta*), exaltat de beatitudine –
Atunci descendentul din Bhṛgu (Paraśurāma)

---

[१]शुभे ॥ [२]अन्वितम ॥ [३]क्रम० ॥ [४]करी ॥ [५]मादितः ॥

---

1 *I.e. Trmkh.*

उपास्तिक्रमजिज्ञासानिवृत्तिस्तृप्तिः। तज्जनितानन्दपूर्णत्वान्मादितो[१] मत्तः॥

Śrīnivāsa: Împlinirea (*tṛpti*) este dispariția dorinței de a cunoaște calea/metoda (*krama*) adorării [zeiței]. ‹Exaltat›: fericit prin starea de preaplin a beatitudinii apărute din această [esență].

श्रीनाथेनाभ्यनुज्ञातस्त्रिपुरासाधनोद्यतः।
परिक्रम्य गुरुं नत्वा महेन्द्राद्रिमुपाययौ॥२३॥

23. Cu permisiunea Domnului (Nātha),
Dornic/pregătit întru adorarea (*sādhanā*) [zeiței] Tripurā,
Închinându-se maestrului după ce l-a înconjurat,
A mers la muntele Mahendra[1].

तत्र निर्माय वसतिं शुभामतिसुखावहाम्।
अभूदुपासनपरो वर्षद्वादशकं तदा॥२४॥

24. Construind acolo o locuință potrivită/luminoasă (*śubha*)
Aducătoare de o mare bucurie,
A locuit acolo atunci pentru 12 ani
Devotat adorării (*upāsana*) [zeiței Tripurā].

नित्यनैमित्तिकपरः पूजाजपपरायणः।
सदा श्रीत्रिपुरेशान्या मूर्तिध्यानैकतत्परः॥२५॥

25. Devotat [ritualurilor] obligatorii și celor ocazionale,
Ocupat pe deplin cu venerarea (*pūjā*) și rugăciunea (*japa*),
Devotat întotdeauna doar meditației (*dhyāna*)
Asupra formei (*mūrti*) venerabilei Doamne Tripurā.

एवं तस्यात्यगात्कालो द्वादशाब्दो निमेषवत्।
[२]अथैकदा सुखासीनो जामदग्न्योऽनुचिन्तयत्[३] ॥२६॥

26. Astfel a trecut timpul pentru el,
Doisprezece ani ca-ntr-o clipită.
Apoi, odată, stând confortabil,
Fiul lui Jamadagni s-a gândit:

पुरा यत्प्राह संवर्तो मया स्वभ्यर्थितः पथि।
तन्मया नैव विदितमंशेनापि तदा ननु॥२७॥

27. Ceea ce [mi-]a spus Saṁvarta pe drum, la început,
Prea bine fiind întrebat de mine,
Acesta nici măcar în parte
Nu este cunoscut de către mine.

पुरा रामात्पराजयानन्तरम्। एतच्च माहात्म्यखण्डे ज्ञेयम्। तत्संवर्तोक्तं ज्ञानम्॥

Śrīnivāsa: ‹La început›: după ce a fost înfrânt de către Rāma. ‹Ceea ce [mi-a spus]›: ceea ce trebuie cunoscut se află în *Capitolul despre măreția* (*Māhātmya-khaṇḍa*) [zeiței Tripurā]. Această cunoaștere a fost spusă de Saṁvarta.

---

[१]मादितोत्तमः॥ [२]तथैक॥ [३]अन्वचिन्तयत्॥

---

1 Muntele Mahendra (litt. marele Indra): unul dintre cei șapte munți principali din India.

विस्मृतं च मया यस्मात्प्राङ्ग पृष्टं गुरुं प्रति।
माहात्म्यं त्रिपुराशक्तेः श्रुतं श्रीगुरुवक्त्रतः ॥ २८ ॥

28. Iar deoarece a fost uitat de mine mai înainte,
Nu a fost întrebat înaintea maestrului.
Măreția zeiței (*śakti*) Tripurā[1]
A fost ascultată din gura maestrului.

प्रष्टुं विस्मृतम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A fost uitat› [ce] ‹să întrebe›.

परन्तु तन्न विदितं यत्संवर्तः पुराऽब्रवीत्।
मया सृष्टिप्रसङ्गेन पृष्टं किञ्चिद्गुरुं प्रति ॥ २९ ॥

29. Dar aceasta, care a fost spusă de către Saṁvarta mai înainte,
Nu a fost înțeleasă.
De către mine a fost întrebat înaintea maestrului
Orice, câtuși de puțin, despre aspectul/subiectul manifestării.

मया सृष्टीत्याद्यपि प्रथमखण्डे ज्ञेयम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹De către mine ... manifestării (*sṛṣṭi*)›: ceea ce trebuie cunoscut se află în primul capitol[2].

तदा कटकृदाख्यानं वर्णयित्वा च मे गुरुः।
नाब्रवीदप्रकृततस्तन्मे तत्तादृशं स्थितम् ॥ ३० ॥

30. Iar atunci, narând povestea
Împletitorului de rogojini din paie,
Maestrul nu mi-a spus deoarece era ne-relevant,
Iar aceasta pentru mine stătea tot astfel.

कुतो नाब्रवीत्तदाह – अप्रकृतत इति। तादृशमविदितम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Deoarece era ne-relevant›: explică din ce motiv nu a spus aceasta. ‹Tot astfel›: ne-cunoscut.

लोकस्य गतिमेतां तु न जानाम्यपि लेशतः।
कस्मादिदं समुदितं जगदाडम्बरं महत् ॥ ३१ ॥

31. Această mișcare/mergere a lumii (*loka*)
Nu o cunosc câtuși de puțin.
De unde a apărut
Această mare zarvă a universului (*jagat*)?

कुत्र वा गच्छति पुनः कुत्र संस्थानमृच्छति।
अस्थिरं तु प्रपश्यामि सर्वं सर्वत्र किञ्चन ॥ ३२ ॥

32. Ori, încotro merge?
Din nou, unde ajunge să stea/rămână?
Observ că absolut totul,
Pretutindeni, este ne-statornic.

---

1 *I.e. Trmkh.*

2 *Trmkh* X.49-62.

अस्थिरं प्रतिक्षणपरिणामि ॥

Śrīnivāsa: ‹Ne-statornic (*asthira*)›: transformare în fiece moment.

व्यवहारः स्थिरप्रायः कस्मादेतदपीदृशम् ।
चित्रां जगद्व्यवहृतिं प्रपश्याम्यविमर्शिनीम् ॥ ३३ ॥

33. Activitatea este cu precădere statornică –
Din ce motiv este aceasta astfel?
Observ activitatea universului (*jagat*) perceptibile/variate (*citra*)
Ca fiind ne-inteligentă[1].

[१] विषयस्यास्थिरत्वे कथं तद्विषयकव्यवहारोऽयं ग्रामो मत्पुत्रार्थं संपादित इति स्थिरप्रायो भवतीति विस्मयन्नाह – व्यवहार इति । अविमर्शिनीमविचारवतीम् ॥

Śrīnivāsa: ‹Activitatea (*vyavahāra*) etc.›: explică dubiul cu privire la cum poate exista în starea de ne-statornicie a obiectelor (*viṣaya*) activitatea obiectelor acestei [lumi] – «„acest sat este realizat pentru fiul meu" este cu precădere statornic (*sthira*)». ‹Ne-inteligentă (*avimarśinī*)›: ne-discriminativă (*avicāravatī*).

अहो यथाऽन्धानुगतो ह्यन्धश्चेष्टति तादृशः ।
लोकस्य व्यवहारो वै सर्वस्याप्यभिलक्षितः ॥ ३४ ॥

34. Astfel, așa cum un orb care urmează alt orb
Se mișcă aidoma acestuia,
Tot astfel apare, desigur,
Activitatea întregii lumi.

अन्धपरम्परयैव व्यवहार इत्याह – अहो इति ॥

Śrīnivāsa: ‹Astfel ...›: explică activitatea (*vyavahāra*) [întregii lumi (*loka*) prin exemplul] succesiunii orbilor (*andha-paramparā*).

निदर्शनं [२] ह्यात्मकृतिरत्र मे सर्वथा भवेत् ।
नूनं मम शैशवे किं जातं तन्मे न भावितम् ॥ ३५ ॥

35. Un exemplu poate fi aici propria acțiune,
Din toate punctele de vedere.
Ceea ce s-a petrecut în copilăria mea
Cu adevărat nu este realizarea mea.

अत्र दृष्टान्तः स्वस्याचरणमेवेत्याह – निदर्शनमिति । आत्मनः कृतिर्व्यवहारः । तदेवाह – नूनमिति । मे मया ॥

Śrīnivāsa: ‹Un exemplu poate fi› etc.: a spus că alegoria (*dṛṣṭānta*) este aici, desigur, propriul comportament. ‹Propria acțiune (*kṛti*)› este activitatea (*vyavahāra*). ‹Cu adevărat› etc.: explică despre acesta. ‹Mea›: [conceput/realizat] de către mine.

---

[१] विषया० ॥ [२] आत्म० ॥

---

1 Var.: „ne-sondabilă (*avimarśinī*)".

कौमारे चान्यथा वृत्तं तारुण्येऽपि ततोऽन्यथा।
इदानीमन्यथैवास्ति व्यापारो मम सर्वथा॥३६॥

36. Activitatea a fost diferită în adolescență,
Cu atât mai diferită a fost în tinerețe.
Iar acum, activitatea (*vyāpāra*) mea
Este diferită în toate privințele.

किमभूत्फलमेतेषां तन्न वेद्मि कथञ्चन।
यद्यत्काले यच्च यच्च क्रियते येन येन वै॥३७॥

37. Care a fost rezultatul acestor [activități]?
Pe acesta nu-l cunosc câtuși de puțin.
În orice moment (*kāla*) și orice ar fi făcut,
Cu adevărat de către oricine,

संयगेवेति तद्बुद्ध्वा फलावष्टम्भपूर्वकम्।
फलं किं तत्र संप्राप्तं केन वा सुखमात्मनः॥३८॥

38. Gândind că această [activitate] este „cu adevărat corectă/reală",
Aprioric dependentă de rezultat,
Ce rezultat ori fericire (*sukha*) sufletească (*ātman*)
Este dobândită acolo și de către cine?

फलावष्टम्भः फलप्राप्तिनिश्चयः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dependentă de rezultat›: cu intenția dobândirii rezultatelor.

यच्चापि लोके फलवदविमृश्य फलं हि तत्।
न फलं तदहं मन्ये पुनर्यस्मात्करोति सः॥३९॥

39. Iar orice posedă/dă rezultat în [această] lume,
Acesta este un rezultat neconceput/neluat în considerare.
Eu nu consider acesta [drept]
Rezultatul din a cărui cauză el acționează din nou.

यच्च फलं धनादि तस्याविचारेणैव फलत्वमित्याह – यच्चेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Iar orice› etc.: explică cum starea de rezultat este desigur prin ne-discriminarea (*avicāra*) sa dintre rezultat (*phala*), premiu/avere (*dhana*) etc.

प्राप्ते फले फलेच्छावान्पुनर्भूयात्कथं वद।
यस्मान्नित्यं करोत्येव जनः सर्वः फलेहया॥४०॥

40. Spune[-mi]! Atunci când rezultatul este dobândit
Cum ar putea deveni din nou posesorul dorinței pentru rezultat?
Deoarece toți oamenii acționează
Întotdeauna prin dorința rezultatului.

फलाभिमतप्राप्त्यनन्तरं प्रवृत्तिकारणेच्छाया एवोदयः कथमित्याह – प्राप्त इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dobândit› etc.: explică în ce fel are loc apariția dorinței ce-și are cauza în viața activă (*pravṛtti*), ca ne-ntreruptă [legătură între] dobândire și dorința pentru rezultat.

फलं तदेव संप्रोक्तं दुःखहानिः सुखं च वा।
कर्तव्यशेषे नो दुःखनाशो वा सुखमेव वा॥४१॥

41. Acest rezultat este desigur prea bine definit
Ca fiind încetarea suferinței (*duḥkha*) ori fericirea (*sukha*).
Atunci când mai rămâne ceva de îndeplinit,
Nu există dispariția suferinței (*duḥkha*) ori fericirea (*sukha*).

ननु किञ्चित्फलप्राप्तावपि फलान्तरप्राप्त्यर्थं करणं युक्तमेवेत्याशङ्क्य नेति वक्तुं फलस्वरूपं निरूपयति – फलमिति। अभावस्यासतो न फलत्वं युक्तमित्याह – सुखं च वेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acest rezultat› etc.: investighează natura proprie a rezultatului, ne-ezitând să spună că, desigur, în cazul dobândirii oricărui rezultat, acțiunea (*karaṇa*) este legată de scopul interior al dobândirii rezultatului. ‹Ori fericirea (*sukha*)› etc.: a spus că este legată de inexistența stării de rezultat a ne-existenței (*asat*) [scopului interior], a ne-atașamentului (*abhāva*).

कर्तव्यतैव दुःखानां परमं दुःखमुच्यते।
तत्सत्त्वे तु कथं ते स्तो दुःखाभावः सुखं च वा॥४२॥

42. S-a spus că starea de a avea ceva necesar de îndeplinit
Este, desigur, cea mai mare suferință dintre suferințe.
Atunci când aceasta există, cum ar putea exista acestea două:
Absența suferinței și fericirea?

दुःखानां मध्ये कर्तव्यतैव परमं महद्दुःखम्। ते दुःखाभावः सुखं चेति द्वे॥

ŚRĪNIVĀSA: Dintre toate suferințele starea de a avea ceva necesar de îndeplinit (*kartavyatā*) este, desigur, cea mai mare, este suprema suferință. ‹Acestea două› sunt absența suferinței (*duḥkha*) și fericirea (*sukha*).

यथा दग्धाखिलाङ्गस्य पादे पाटीरलेपनम्।
तथा कर्तव्यशेषस्य सुखलाभ इहोच्यते॥४३॥

43. Așa cum este ungerea pe picioare cu santal
Pentru cel al cărui întreg trup este mistuit de foc/durere,
La fel se spune aici că este dobândirea fericirii
Pentru cel care mai are ceva de îndeplinit.

एतदेव दृष्टान्तैरुपपादयति – यथेत्यादि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Așa cum›: demonstrează aceasta prin alegorii (*dṛṣṭānta*).

यथा शराविद्धहृदः परिष्वङ्गोऽप्सरोगणैः।
तथा कर्तव्यशेषस्य सुखलाभ इहोच्यते॥४४॥

44. Așa cum este îmbrățișarea unor cete de nimfe
Pentru cel cu inima străpunsă de o săgeată,
La fel se spune aici că este dobândirea fericirii
Pentru cel care mai are ceva de îndeplinit.

यथा क्षयामयाविष्टनरस्य गीतसंश्रुतिः ।
तथा कर्तव्यशेषस्य सुखलाभ इहोच्यते ॥ ४५ ॥

45. Așa cum este ascultarea cântecelor (*gīta*)
Pentru omul posedat de boala tuberculozei (*kṣaya*),
La fel se spune aici că este dobândirea fericirii
Pentru cel care mai are ceva de îndeplinit.

सुखिनस्ते हि लोकेषु येऽकर्तव्यतया स्थिताः ।
पूर्णाशया महात्मानः सर्वदेहसुशीतलाः ॥ ४६ ॥

46. Cei care se află în starea de a nu mai avea ceva de îndeplinit,
Cu inimile pline/împlinite, cu suflet mare (*mahātman*),
Foarte calmi (*ad litt.* reci) cu tot trupul –
Aceștia sunt fericiți în [toate] lumile (*loka*).[1]

तर्हि कः सुखीत्याकाङ्क्षायामाह – सुखिन इति । न कर्तव्यं यस्य तद्भावोऽकर्तव्यता । इदमेव सुखिनां लक्षणमिति भावः । सुखिनमितरस्माद्विवेचयितुमाह – पूर्णेत्यादि । अन्येषां प्राप्तव्यशेषादपूर्णः कामिताप्राप्त्या रिक्त आशयश्चित्तम् । तथाऽन्ये महात्मानः स्वात्मानं न्यूनं मन्यमानाः । स्पष्टं चैतत् । सार्वभौमोऽपीन्द्रात्स्वात्मानं न्यूनं मन्यत इति । मूर्ध्नि मुकुटसत्त्वेऽपि कण्ठे हाराभावेन दुःखानुवृत्तेः न ते सर्वाङ्गशीतलाश्च ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Fericiți› etc.: spune, în cazul dorinței, cine este fericit. ‹Starea de a nu mai avea ceva de îndeplinit (*akartavyatā*)›: pentru acesta nu există această stare/atitudine (*bhāva*) „trebuie îndeplinit" (*kartavya*). Aceasta este desigur caracteristica celor fericiți (*sukhin*) – astfel este înțelesul. ‹Pline/împlinite (*pūrṇa*)› etc.: a spus spre a diferenția dintre cel fericit (*sukhin*) și celălalt (*i.e.* cel nefericit). Inima (*āśaya*) – [*i.e.*] psihicul (*citta*) – celorlalți este gol prin ne-dobândirea celor dorite (*kāmita*), ne-plin (*apūrṇa*) din cauza celor rămase de dobândit. Astfel, toți cei cu suflet mare (*mahātman*) sunt reflexivi asupra propriului sine (*svātman*) ca fiind deficient/absent. Iar acesta este clar/real. [Stăpânul] întregului pământ, [începând cu] Indra, consideră propriul sine (*svātman*) ca fiind deficient/absent. Iar aceștia nu sunt calmi/reci cu tot trupul din cauza continuării suferinței (*duḥkha*) prin ne-existența colierului de perle (*hāra*) la cap (*mūrdhan*), în alcătuirea tiarei (*mukuṭa*) ori la gât (*kaṇṭha*).

यदि कर्तव्यशेषेऽपि सुखं स्यात्केनचित्क्कचित् ।
शूलप्रोतेऽपि च नरे स्यात्सुखं गन्धमाल्यजम् ॥ ४७ ॥

47. Dacă ar putea exista fericire – prin orice, oriunde –
În cel ce mai are ceva de făcut/realizat,
Atunci ar exista fericirea apărută din „parfumuri și ghirlande"
În omul străpuns de suliță.

केनचिद्वस्त्रमाल्यादिना ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Orice›: îmbrăcăminte, ghirlandă/coroană etc.

अहो महच्चित्रमेतत्कर्तव्यशतसंकुले ।
सुखमस्तीह यस्यार्थे करोत्येव सदा जनः ॥ ४८ ॥

48. O! Mare stranietate este aceasta:
[În lumea aceasta] plină cu sute de acțiuni obligatorii,

1 Var.: „fericiți printre oameni (*loka*)."

Fericirea este aici și, desigur,
În al ei scop omul acționează întotdeauna.

अहोऽविचारमाहात्म्यं[1] किं वदामि नृणामहम्।
अनन्तकर्तव्यशैलाक्रान्ताः सौख्यं लभन्ति च॥४९॥

49. O! Ce pot spune eu
Despre măreția ne-discernământului oamenilor?
Striviți de munți de acțiuni obligatorii fără de sfârșit
Dobândesc totuși fericirea.

यथा[2] सौख्याय यतते सार्वभौमस्तु सर्वदा।
तथैव यतते नित्यमपि भिक्षाटने रतः॥५०॥

50. Așa cum [stăpânul] întregului pământ
Face tot timpul eforturi pentru fericire,
La fel, desigur, și cel atașat rătăcirii întru milostenie
Face neîncetat eforturi [pentru fericire].

पृथक्तौ प्राप्नुतः सौख्यं मन्येते कृतकृत्यताम्।
तद्येन यान्ति सर्वेऽपि याम्यहंताननुक्रमात्॥५१॥

51. Cu adevărat aceștia doi dobândesc fericirea [și]
Se gândesc la starea de împlinire a îndatoririlor (*i.e.* la succes).
Astfel, acea [cale] pe care toți merg,
Merg și eu urmându-i pe aceștia,

येनाविचारितेन मार्गेण क्रमाद्यान्ति तानहमनुयामि॥

Śrīnivāsa: Prin această cale ne-aleasă [ei] merg unul după altul, iar eu merg după aceștia.

अनालोच्य फलं चापि यथान्धोऽन्धानुगस्तथा।
तदलं मेधयाऽनेन भूयो गत्वा दयानिधिम्॥५२॥

52. Ne-luând în considerare rezultatul,
Precum orbul urmat de alt orb.
Suficient cu această „înțelepciune”!
Mergând din nou la receptacolul compasiunii (*i.e.* maestru),

अत्र हेतुः – फलमनालोच्येति। मेधया अविचारजनितनिश्चयेन। अनेन विचारेण सह गत्वा। यावद्विचारो न नश्येत्तावदिति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Ne-luând în considerare rezultatul› etc.: în acest caz este cauza (*hetu*). ‹„Înțelepciune”›: convingerea fermă născută din ne-dubitare (*avicāra*). ‹Mergând› cu această dubitare (*vicāra*), [*i.e.*] atât timp cât dubitarea (*vicāra*) nu este distrusă – astfel este înțelesul.

विजिज्ञासितजिज्ञास्यो विचिकित्साम्बुधेः परम्।
पारं प्रपत्स्ये सुशुभं गुरुवाक्प्लवमाश्रितः॥५३॥

53. Voind să cunosc ceea ce am dorit a înțelege clar,
Voi ajunge pe țărmul de dincolo al oceanului îndoielilor

[1] विचारमाहात्म्यम्॥ [2] तथा॥

Căutând refugiu în preaminunata barcă
A cuvântului maestrului.

विचिकित्सा संदेहः। गुरुवागेव प्लवो नौः [१]तमाश्रितः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Îndoielilor›: incertitudinilor. Cuvântul (*vāc*) maestrului este, desigur, barca – ambarcațiunea (*nau*[1]) – în care se refugiază.

इति व्यवस्य सहसा जामदग्न्यः शुभाशयः।
प्रतस्थे तद्गिरिवराद्गुरुदर्शनकाङ्क्षया॥५४॥

54. Astfel decizând dintr-o dată, fiul lui Jamadagni (Paraśurāma),
Având un caracter virtuos,
A plecat de pe acel măreț munte
Cu dorința de a-l vedea pe maestru.

गन्धमादनशैलेन्द्रं प्राप्य शीघ्रमपश्यत।
गुरुं पद्मासनासीनं भूभास्वन्तमिव स्थितम्॥५५॥

55. Ajungând repede la muntele Gandhamādana (Încântarea aromelor),
L-a văzut pe maestru
Stând în postura lotusului (*padma-āsana*)
Precum stă soarele pe pământ.

प्रणनाम पादपीठपुरतो भुवि दण्डवत्।
शिरसाऽपीडयत्पादपद्मं निजकराश्रितम्॥५६॥

56. S-a prosternat, [lungindu-se] aidoma unui toiag pe pământ,
Înaintea scăunelului picioarelor [maestrului].
Apoi a presat cu capul
Lotușii picioarelor așezați în propriile palme.

अथैवं प्रणतं रामं दत्तात्रेयः प्रसन्नधीः।
आशीर्भिर्योजयामास समुत्थापयदादरात्॥५७॥

57. Apoi, Dattātreya, într-o dispoziție binevoitoare,
L-a ridicat cu respect
Pe [Paraśu]rāma ce era prosternat,
Îmbrățișându[-l] cu binecuvântări:

वत्सोत्तिष्ठ चिरादद्य त्वां पश्यामि समागतम्।
ब्रूहि स्वात्मभवं वृत्तं निरामयतया स्थितम्[२]॥५८॥

58. — Fiule, ridică-te!
Azi, după multă vreme, te văd că ai ajuns.
Spune[-mi] despre evenimentele din viața ta,
[Dacă te] afli într-o stare fără de boală!

आत्मभवं शरीरादौ भवमुत्पन्नम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Starea care răsare în corp (*śarīra*) etc. este starea de sine (*ātmabhava*).

[१]तामाश्रितः॥ [२]निरामयास्थितम्॥

1 *Nau* este *vāc* deoarece rugăciunea este ambarcațiunea ce te duce-n ceruri.

अथोत्थाय गुरूक्त्या स गुर्वादिष्टाग्र्यविष्टरः ।
उपविश्य प्रसन्नात्मा बद्धाञ्जलिपुटोऽब्रवीत् ॥ ५९ ॥

59. Apoi el, după ce s-a ridicat la cuvântul maestrului,
Așezându-se în cel mai bun loc[1] menționat de maestru,
Aflat într-o dispoziție binevoitoare,
Cu ambele palme unite formând o cupă, a spus:

श्रीगुरो करुणासिन्धो त्वत्कृपामृत आप्लुतः ।
कथं स परिभूयेत विधिसृष्टैरथामयैः ॥ ६० ॥

60. — Ilustre maestru, ocean al compasiunii!
Imersat fiind în ambrozia compasiunii tale,
Cum ar putea fi cucerit cineva
De bolile manifestate de soartă[2]?

अथेति अप्यर्थः । विधिसृष्टैरपीत्यर्थः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Înțelesul este [explicat] mai departe. ‹Manifestate de soartă›: acesta este înțelesul.

त्वत्कृपात्मामृतकरमण्डलान्तः स्थितं तु माम् ।
सन्तापयेत्कथं व्याधिश्चण्डांशुरतिभीषणः ॥ ६१ ॥

61. Aflat în lăuntrul nimbului razelor de nectar (*amṛta*)
Alcătuite din compasiunea ta,
Cum ar putea boala, [asemenea unui] prea-teribil soare,
Să mă mistuie?

आन्तरं बाह्यमपि ते कृपयाऽऽनन्दितं मम ।
सदा स्थितं किन्तु भवत्पादाब्जवियुतिं विना ॥ ६२ ॥

62. Fericirea mea, interioară și exterioară,
Este prin a ta compasiune.
Evident, cu excepția despărțirii
De lotușii picioarelor domniei voastre,

आन्तरं मनः । बाह्यं शरीरम् । भवत्पादाब्जयोर्वियुतिर्वियोगः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Interioară (*āntara*)›: mintea (*manas*). ‹Exterioară (*bāhya*)›: corpul (*śarīra*). Despărțirea (*viyuti*), [*i.e.*] dez-unirea (*viyoga*), de lotușii picioarelor domniei voastre.

नान्यद्रुजावहं किञ्चिदासीन्मे लेशतः क्वचित् ।
तद्भवच्चरणाम्भोजदर्शनादद्य वै पुनः ॥ ६३ ॥

63. Nimic altceva nu mi-a adus suferință,
Câtuși de puțin, orișicând.
Desigur azi, la re-vederea
Lotușilor picioarelor domniei voastre,

1 „Loc" (*viṣṭara*).
2 Var.: „de creator (Brahmā, Viṣṇu etc.)".

संपूर्णता समापन्ना सर्वथा श्रीगुरो ननु।
तत्किञ्चिच्चिरसंवृत्तं हृदि मे परिवर्तते॥ ६४॥

64. Ilustre maestru! Starea de împlinire
Se manifestă cu adevărat pe deplin.
Ceva ce a luat formă de multă vreme
Se învârte în inima mea,

आनन्दस्य संपूर्णता। चिरकालाद्धृदि संवृत्तमुत्पन्नं प्रष्टव्यमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Starea de împlinire (*saṁpūrṇatā*)› a beatitudinii (*ānanda*). Cu mult timp în urmă a luat formă, a răsărit în inimă (*hṛd*) ceva de întrebat.

तत्प्रष्टुं त्वाभिवाञ्छामि चिरसंशयितान्तरः।
आज्ञप्तो भवताऽद्याहं पृच्छामि विचिकित्सितम्॥ ६५॥

65. Iar aceasta doresc să te întreb pe tine,
Căci mintea este în incertitudine de multă vreme.
Permis fiind de dumneavoastră,
Eu [o să] întreb acum despre [aceastā] incertitudine.

प्रष्टव्यार्थे चिरात्संशयितमान्तरं मनो यस्य॥

ŚRĪNIVĀSA: Scopul a ceea ce este de întrebat: mintea (*āntara/manas*) sa se află în incertitudine de multă vreme.

संश्रुत्यैवं भार्गवोक्तिं दत्तात्रेयो दयानिधिः।
संप्रहृष्टमना राममूचे प्रीत्याऽथ भार्गवम्॥ ६६॥

66. Printr-o deplină ascultare, desigur, a vorbelor lui Bhārgava,
Dattātreya – receptacul al compasiunii,
[A cărui] minte/inimă este extrem de bucuroasă –
[I-]a vorbit lui Bhārgava cu bucurie astfel:

पृच्छ भार्गव यत्तेऽद्य प्रष्टव्यं चिरसंभृतम्।
तव भक्त्या प्रसन्नोऽस्मि प्रब्रवीमि तवेप्सितम्॥ ६७॥

67. — Bhārgava! Întreabă acum ceea ce este de întrebat,
Manifestat de multă vreme.
Prin devoțiunea (*bhakti*) ta mulțumit sunt,
Așa că o să-ți relatez ceea ce-ți dorești.

इति श्रीमदितिहासोत्तमे त्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डे भार्गवप्रश्ने प्रथमोऽध्यायः॥
इति [1]श्रीत्रिपुरारहस्यज्ञानखण्डव्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां प्रथमोऽध्यायः॥

Astfel a fost primul capitol din cea mai venerabilă dintre istorisiri (*itihāsa*) – *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere – numit „Întrebarea lui Bhārgava”.

Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la primul capitol din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

[1] श्रीत्रिपुरारहस्ये॥

अथ द्वितीयोऽध्यायः
Al doilea capitol

इत्याज्ञप्तो जामदग्न्यः प्रणम्याऽत्रिसुतं मुनिम्।
प्रश्रयावनतो भूत्वा संप्रष्टुमुपचक्रमे॥ १ ॥

1. Astfel fiind permisiunea, fiul lui Jamadagni
Salutându-l pe înțeleptul fiu al lui Atri[1],
Aplecându-se cu mare respect
A început să întrebe:

अत्राध्याये वेदमितैः पद्यैः कर्तव्यदूषणम्।
क्रियते सुविचारस्य जनिस्तुतिरपीर्यते॥
पृच्छेत्याज्ञप्तः। प्रश्रयः विनयः॥

ŚRĪNIVĀSA: În acest capitol respingerea „îndatoririlor” (*kartavya*),
Prin strofe ce sunt în concordanță cu *Vedele*,
Realizată pentru cel cu o bună investigare (*suvicāra*),
Este rostită sub forma elogierii mamei.

‹Permisiunea› de a întreba. ‹Aplecându-se› cu smerenie (*vinaya*).

भगवन् गुरुनाथार्य सर्वज्ञ करुणानिधे।
पुरा मे नृपवंशेषु क्रोधः कारणतो ह्यभूत्॥ २ ॥

2. — Domnule! Receptacul al compasiunii,
Atot-cunoscător venerabil Domn al maeștrilor!
În trecut, mânia mea asupra familiilor regale
S-a manifestat dintr-un anumit motiv, desigur.

स्वस्य निर्वेदप्राप्तिप्रकारमाह – पुरेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹În trecut› etc.: explică modul în care a dobândit deznădejdea (*nirveda*).

तद्धूयो निहितं क्षात्रं सगर्भं सस्तनन्धयम्।
मया त्रिःसप्तकृत्वो वै क्षत्रासृग्भरिते ह्रदे॥ ३ ॥

3. Aceasta într-o mare măsură, căci de către mine [casta] *kṣatriya*
A fost așternută [una cu praful] de 20 și una de ori[2],
Împreună cu cei nenăscuți și cu sugarii la sân.
În lacul umplut de sângele [castei] *kṣatriya*

तत्क्रोधाद्धेतोः॥

ŚRĪNIVĀSA: Din cauza mâniei (*krodha*) acestuia.

1 Dattātreya: „cel dăruit lui Atri”.
2 Lit.: „de trei ori șapte”.

संतर्पिताः पितृगणास्तुष्टा मद्भक्तिगौरवात्।
मत्क्रोधं शामयामासुः शान्तः पित्राज्ञयाप्यहम्॥४॥

4. Cetele strămoșilor au fost satisfăcute.
Satisfăcuți fiind, datorită greutății/importanței devoțiunii mele,
Furia mea au calmat-o,
Iar eu am devenit liniștit la comanda strămoșilor.

संप्रत्ययोध्यामध्यास्ते यः श्रीरामो हरिः स्वयम्।
क्रोधान्धस्तेन भूयोऽहं सङ्गतो बलदर्पितः॥५॥

5. Apoi, cel ce domnește peste Ayodhyā,
Domnul Rāma, însuși Hari (Viṣṇu),
Cu el m-am întâlnit eu [în luptă]
Orbit de mânie, arogant [din cauza propriei] puteri.

तेन दर्पाद्भगवता च्यावितश्च पराजितः।
जीवन् कथञ्चिन्निर्यातो ब्रह्मण्येनानुकम्पिना॥६॥

6. De către acest Domn am fost înfrânt
Și expulzat din [starea de] aroganță.
Ieșit oarecum viu, [iertat] de către [războinicul Rāma,]
Cel milostiv și binevoitor cu *brāhmáṇii.*

अथ मामुपसंप्राप्तो निर्वेदः परिभावितम्[१]।
ततोऽत्यन्तं पथि मया बहुधा परिदेवितम्॥७॥

7. Astfel fiind umilit,
Mi-am atras pe deplin [starea de] deznădejde.
De aceea, pe drum de către mine [a fost manifestată]
De nenumărate ori o tânguire peste măsură.

परिदेवितं प्रलपितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tânguire›: lamentare.

संवर्तमवधूतेन्द्रं मार्गेऽकस्मात्समासदम्।
भस्मच्छन्नाग्निवद्गूढं कथञ्चिदविदं तदा॥८॥

8. Pe drum l-am întâlnit în mod neașteptat,
Ascuns ca un foc acoperit cu cenușă,
Pe Saṁvarta, Domnul celor prea puri (*avadhūta*);
L-am descoperit cumva atunci.

समासदमासादितवान्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹L-am întâlnit›: mergând [la el].

संतप्त इव नीहारं तं सर्वाङ्गसुशीतलम्।
सङ्गम्यैवातिशिशिरभावमासाद्यं तदा॥९॥

9. Venind astfel împreună cu acesta
Care era extrem de rece/calm cu întreg trupul,

---

[१] परिभावितः॥

Precum roua pentru cel ars,
Am dobândit atunci o stare extrem de rece/calmă.

कीदृशं संवर्तं कथंविधो राम आसादितवान्। तदाह – संतप्तेति। सङ्गमफलमाह – सङ्गम्येति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹L-am întâlnit›: în ce fel este Saṁvarta, în ce fel este Rāma? ‹Ars› etc.: a spus cum era [el] atunci. ‹Venind astfel împreună› etc.: a spus despre rezultatul întâlnirii.

मया स्वस्थितिमापृष्टः प्राहामृतसुपेशलम्।
सुसारपिण्डवत्सर्वं निष्कृष्य प्रत्यपादयत्॥ १० ॥

10. De către mine fiind întrebat despre propria stare/viață,
A vorbit foarte plăcut, precum nectarul (*amṛta*).
A răspuns extrăgând totul
Aidoma densității prea-purei esențe.

पेशलं सुन्दरम्। सर्वं प्रश्नार्थम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Plăcut›: frumos. ‹Totul›: obiectul/scopul întrebării.

नाहं तदशकं स्प्रष्टुं रङ्को राज्ञीं यथा तथा।
भूयः संप्रार्थितः सोऽथ भवन्तं मे विनिर्दिशत्॥ ११ ॥

11. Eu nu am fost capabil să obțin/experimentez aceasta,
Precum cerșetorul o prințesă.
Fiind întrebat mai mult,
El atunci mi-a indicat către dumneavoastră.

तत्संवर्तोक्तम्। रङ्कः दरिद्री॥

ŚRĪNIVĀSA: Aceasta este spusă de către Saṁvarta. ‹Cerșetorul›: sărac.

तद्भवच्चरणद्वन्द्वं तत आसादितं मया।
अन्धो जनसमायोगमिवात्यन्तसुखावहम्॥ १२ ॥

12. De aceea, ajungerea mea la picioarele domniei voastre,
Aidoma orbului care întâlnește oameni,
Are drept rezultat
Producerea unei fericiri fără de sfârșit.

तन्मे न विदितं किञ्चित्संवर्तमुनिराह यत् ।
श्रुतं माहात्म्यमखिलं त्रिपुराभक्तिकारकम्॥ १३ ॥

13. Ceea ce mi-a spus înțeleptul Saṁvarta
Nu a fost înțeles câtuși de puțin.
Ascultată a fost întreaga *Măreție*[1],
Generatoarea devoțiunii către Tripurā.

तत्संवर्तोक्तं श्रवणाधिकारं स्वस्मिन्नाह – श्रुतमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ascultată› etc.: a spus că în cazul său a fost eligibil întru ascultarea a ceea ce a fost spus de către Saṁvarta.

1 *I.e. Trmkh.*

सा भवद्रूपिणी देवी हृदि नित्यं समाहिता।
एवं मे वर्तमानस्य किं फलं समवाप्यते॥ १४॥

14. Această zeiță – fiind întruparea dumneavoastră –
Se află de-a pururi în inima [mea].
Ce rezultat este dobândit
Pentru mine care exist/trăiesc astfel?

भवद्रूपिणी गुरुरूपिणी। फलस्य देवताकारचित्तवृत्तेः प्राप्तत्वात्पुनरुपासनं पिष्टपेषणवदित्याह – एवमिति॥

Śrīnivāsa: ‹Întruparea dumneavoastră›: întruparea maestrului (*guru*). ‹Astfel› etc.: a spus că venerarea din nou, care rezultă prin dobândirea rezultatului activității psihicului (*citta-vṛtti*) întru *imitatio dei* (*devatākāra*), este precum cernerea făinii.

भगवन् कृपया ब्रूहि यत्संवर्तः पुरावदत्।
अविदित्वा च तन्नास्ति क्वचिच्च[१] कृतकृत्यता॥ १५॥

15. Domnule! Din compasiune,
Spuneți[-mi] ce a spus mai înainte Saṁvarta!
Căci neînțelegând aceasta nu există câtuși de puțin
Împlinire a [tuturor] celor de îndeplinit.

किं संवर्तोक्तेन उपासनमेव कुर्विति चेदाह – अविदित्वेति॥

Śrīnivāsa: ‹Neînțelegând› etc.: adică a spus „astfel să faci venerarea, cum a fost descrisă de Saṁvarta!"

तदुक्तमविदित्वा तु यद्यच्च क्रियते मया।
तद्बालक्रीडनमिव प्रतिभाति समन्ततः॥ १६॥

16. Neînțelegând ceea ce a fost spus,
Orice ar fi făcut de către mine
Apare din toate punctele de vedere
Aidoma jocului unui copil.

तदविदित्वोपासनमन्यद्वा कर्म सर्वं व्यर्थमित्याह – तदुक्तमिति॥

Śrīnivāsa: ‹Ceea ce a fost spus› etc.: a spus despre inutilitatea tuturor acțiunilor/ritualurilor (*karman*) [sale] ori, altfel, despre neînțelegerea acestei venerări.

पुरा मया हि बहुशः क्रतुभिर्दक्षिणोच्छ्रयैः।
प्रभूतान्नगणैरिष्टा देवाः शक्रमुखा ननु॥ १७॥

17. În trecut adesea au fost venerate de către mine
Zeitățile (*deva*), începând fără îndoială cu Śakra (Indra),
Prin sacrificii (*kratu*) cu munți de donații
Și numeroase mormane de mâncare.

ननु न व्यर्थं कर्मादीनां फलसत्त्वादिति चेन्नेत्याह – पुरेति। दक्षिणानामुच्छ्रय आधिक्यं येषु॥

Śrīnivāsa: ‹În trecut› etc.: a spus că [venerarea] cu adevărat nu este inutilă datorită existenței rezultatelor acțiunilor/ritualurilor (*karman*) etc. – dacă [se obiectează că] nu ar fi astfel. Către acești [zei] este muntele, [*i.e.*] abundența, donațiilor (*dakṣiṇā*).

---

[१] कथंचिच्च॥

तदल्पफलमेवेति श्रुतं संवर्तवक्त्रतः।
मन्ये तदहमल्पं यद्दुःखमेवेति सर्वथा॥१८॥

18. „Desigur rezultatul acestei [venerări] este puțin” –
[Aceasta] a fost auzită din gura lui Saṁvarta.
Desigur, din toate punctele de vedere,
Eu consider puținul acesta drept suferință.

तदल्पेति। एवंविधोत्तमकर्मणामल्पफलत्वे किमन्येषामिति भावः। अल्पफलत्वेऽपि न फलाभाव इत्याशङ्क्याल्पफलस्य दुःखमूलत्वेन दुःखात्मतैवेत्याह – मन्य इति॥

Śrīnivāsa: ‹[Rezultatul] acestei [venerări] este puțin›: în acest fel, atunci când rezultatul celor mai bune acțiuni/ritualuri (*karman*) este puțin, cum ar putea fi altfel în alte cazuri? – astfel este înțelesul. ‹Consider› etc.: prin obiecția că „atunci când rezultatul este puțin, desigur nu este o absență a rezultatului” a spus, desigur, despre natura suferinței (*duḥkha*) prin rădăcina suferinței puținului rezultat.

असुखं नहि[1] दुःखं स्याद्दुःखमल्पं सुखं स्मृतम्।
यतः सुखात्यये दुःखं भवेद्गुरुतरं किल॥१९॥

19. Ne-fericirea nu poate fi [considerată drept] suferință,
Dar puțina fericire este considerată drept suferință
Deoarece cu adevărat la finele fericirii
Suferința devine mult mai grea.

एतदेव निरूपयति – असुखमिति। तत्र हेतुः – यत इति॥

Śrīnivāsa: ‹Ne-fericirea (*asukha*)› etc.: desigur, aceasta este indicată. ‹Deoarece› etc.: aici este cauza.

नैतावदेव चैतस्मादधिकं चास्ति वै भयम्[2]।
मृत्यूपयोगो यद्भूयो न तन्न स्यात्कदाचन॥२०॥

20. Și nu este doar atât, căci desigur
Există o frică mai mare decât aceasta (*i.e.* moartea),
Iar [dacă] ceea ce este întru moarte nu este covârșitor,
[Atunci] acesta nu poate exista nicicând.

ननु कृतकर्मधारयाल्पसुखधाराप्राप्तेः[3] किं ज्ञानेनेति चेदाह – नैतावदेवेति। भयमेवाह – मृत्यूपेति। मृत्युग्रसनं कर्मभिर्दुर्निवारमिति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Și nu este doar atât› etc.: a spus [aceasta] dacă s-ar obiecta „ce rezultă prin cunoașterea (*jñāna*) dobândirii unei serii de «puține fericiri (*sukha*)», desigur, ca urmare a unei serie de acțiuni/ritualuri (*karman*) împlinite?” ‹Ceea ce este întru moarte (*mṛtyu*)› etc.: a spus, desigur, despre frică. Greu este de conținut prin acțiuni/ritualuri (*karman*) a morții înhățare/înghițire – astfel este înțelesul.

[1] न हि॥ [2] वैभवम्॥ [3] ०सुखाधारप्राप्तेः॥

एवमेव भवेद्यन्मे क्रियते त्रिपुराविधौ।
बालक्रीडेव मे भाति सर्वं तन्मानसं यतः॥२१॥

21. Tot astfel este pentru mine
Ceea ce a fost realizat în ritualul pentru [zeița] Tripurā.
Aidoma jocului copiilor îmi apar mie toate,
Deoarece acestea sunt doar de natură mentală.

ननु कर्मैवंविधमेव। उपासनं तु परदेवतासंबन्धान्नैवमित्याशङ्क्योपासनमपि शुष्ककर्मतुल्यमेव फलत इत्याह – एवमिति। मे मया त्रिपुरोपासनविधौ क्रियमाणं कर्मवदेवेत्यर्थः। अत एव बालक्रीडेवेति। तत्र हेतुः – मानसं यत इति॥

ŚRĪNIVĀSA: Desigur, este o astfel de acțiune/ritual (*karman*). ‹Tot astfel› etc.: a spus că în consecință venerarea (*upāsana*) este desigur aidoma acțiunii/ritualului (*karman*) steril, obiectând că „venerarea (*upāsana*) nu este din conexiunea/relația cu suprema divinitate (*paradevatā*)". În cazul venerării (*upāsana*) [zeiței] Tripurā, pentru mine și de către mine este realizată, [eu fiind] agentul (*karmavat*) – astfel este înțelesul. Desigur, de aceea este ‹aidoma jocului copiilor›. ‹Deoarece acestea sunt doar de natură mentală› etc.: în acest caz este cauza (*hetu*).

एतद्यदुक्तं भवता कर्तुं[1]तत्स्यादितोऽन्यथा।
नियतं चाप्यन्यथा तद्वचोभेदसमाश्रयात्॥२२॥

22. Aceasta, descrisă de către dumneavoastră pentru a fi realizată,
Poate fi într-o manieră diferită de cea
Reglementată [de scripturi] ori altfel,
Căci rezidă în diferențele prescripțiilor acesteia.

उपासनस्य कर्मतुल्यतामाह – एतदिति। यदुपासनम्। वचोभेदः शास्त्रभेदः। शास्त्राणां विविधत्वेन भवदुक्तप्रकारेणान्यथा वा नियमेनानियमेन वा कर्तुं शक्यमित्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aceasta› etc.: a spus despre asemănarea acțiunilor/ritualurilor (*karman*) venerării (*upāsana*). Această venerare. ‹Diferențele prescripțiilor›: diferențele scripturilor (*śāstra*). Prin varietatea metodelor spuse de către dumneavoastră în scripturi (*śāstra*), ori altfel, se poate acționa în mod regulamentar (*niyama*) sau ne-regulamentar (*aniyama*) – astfel este înțelesul.

आलम्बभेदतश्चापि विविधं प्रतिपद्यते।
कथमेतत्क्रतुसममसत्यफलसंमितम्॥२३॥

23. Chiar și din cauza diferențierii suporturilor
Este realizat în mod variat.
Aidoma ritualurilor sacrificiale, având un rezultat ne-real,
Cum ar putea fi aceasta [practicată]?

शालिग्रामनार्मदाद्यालम्बनभेदेन चान्यथा कर्तुं शक्यम्। एवमनेकधा प्रतिपद्यमानत्वात्क्रत्वादिकर्मसममेतदुपासनमसत्यफलत्वेन संमितं निश्चितम्। क्रतुसमं कथं न भवेदिति शेषः॥

ŚRĪNIVĀSA: Se poate acționa prin diferitele suporturi (*ālambana*) precum o piatră sacră (*śāligrāma*), [pe marginea râului] Narmadā etc., dar și altfel/contrar. Astfel, deoarece este

[1] तस्यादितः॥

considerată ca fiind de mai multe feluri, aceaﬆă venerare eﬆe – aidoma acțiunilor/ritualurilor (*karman*) precum cele sacrificiale (*kratu*) etc. – înzeﬆrată cu un rezultat ne-real (*a-satya*), cu certitudine. Nu poate fi aidoma ritualurilor sacrificiale (*kratu*) – aﬆfel a rămas [de completat].

अप्यसत्यात्मकं यस्मात्कथं सत्यसमं भवेत्।
अथापि नित्यं[१] कर्तव्यमेतन्नास्यावधिः क्वचित्॥२४॥

24. Mai mult, deoarece are o natură ne-reală,
Cum ar putea fi identică cu realitatea?
Mai mult, trebuie realizată în mod conﬆant/perpetuu –
Pentru aceaﬆa nu exiﬆă limită câtuși de puțin.

मानसत्वात्स्वरूपतोऽप्यसत्यं यस्मात्तस्मात्कथं सत्यफलजनकं भवेत्। नास्त्यकृतः कृतेनेति वचनादिति भावः। शास्त्रस्येश्वरसंकल्परूपत्वेनाचिन्त्यत्वान्नैवं वक्तुं युक्तमिति चेदाह – अथापीति॥

ŚRĪNIVĀSA: Deoarece propria natură eﬆe mentală (*mānasa*) eﬆe ne-real (*a-satya*), cum și în ce fel ar putea fi generatoarea unor rezultate reale (*satya*)? Printr-o afirmație precum „nu exiﬆă nimic ne-făptuit/ne-cauzat (*akṛta*) prin făptuire (*kṛta*)”[1] – aﬆfel eﬆe înțelesul. ‹Mai mult› etc.: adică a spus că nu poate fi comunicat în mod coreﬆ deoarece eﬆe de ne-conceput (*acintya*) prin natura voinței Domnului (*īśvara*) din scriptură (*śāﬆra*).

लक्षितो मे स [२]भगवान्संवर्तः सर्वशीतलः।
कर्तव्यलेशविषमविषज्वालाविनिर्गतः॥२५॥

25. A foﬆ văzut de către mine
Aceﬆ domn, Saṁvarta – calm în toate cele,
Eliberat din vâlvătaia cumplitei otrăvi
A celei mai mici îndatoriri,

ननु यावज्जीवं कुर्वत एव परश्रेयःप्राप्तिरिति चेदाह – लक्षित इति। मे मया। न तेन श्रेयः प्राप्तमिति चेदाह – सर्वशीतल इति। न प्रत्यक्षदृष्टे विप्रतिपत्तिरित्याशयः। कुत एवं स सर्वशीतलस्त्वया ज्ञातः। तदाह – कर्तव्येति। यतो विनिर्गतः ततः शीतलः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A foﬆ văzut› etc.: adică spune că fără doar și poate dobândirea supremei fericiri (*para-śreyas*) eﬆe pentru orice făptură (*jīva*) prin acțiune/slujire (*kurvat*). ‹Pentru mine›: de către mine.[2] ‹Calm în toate cele› etc.: adică a spus că dobândirea fericirii nu eﬆe prin aceﬆa. Atunci când nu eﬆe văzută/percepută direﬆ contradicția/eroarea, aceaﬆa eﬆe depozitul (*āśaya*) [rezultatelor acțiunilor]. Din ce motiv eﬆe aceﬆa calm în toate cele, de către tine eﬆe cunoscut. ‹Îndatoriri (*kartavya*)› etc.: a spus despre aceaﬆa. Atunci când eﬆe eliberat [de îndatoriri], atunci eﬆe calm/rece.

हसन्निव लोकतन्त्रमभयं मार्गमाश्रितः।
वने दावाग्निसंकीर्णे हिमाम्बुस्थगजोपमः॥२६॥

26. Aflat pe calea lipsită de [orice] frică,
Ca și cum ar zâmbi despre mersul lumii,

---

[१] नित्य०॥ [२] भगवन्॥

---

1 *Muṇḍaka-up*. I.2.12.

2 Am tradus în ﬆrofă *me* (pentru mine, mie) prin „de către mine” (*mayā*).

Asemănător elefantului ce stă într-o apă rece
În [mijlocul] unei păduri cuprinsă de un foc devastator.

न च स केवलं मूढः पापफलभाग्यतोऽभयं मार्गमाश्रितो लोकव्यवहारं हसन्निवास्ते। तस्य सर्वशीतलत्वे दृष्टान्तः – वन इति॥

Śrīnivāsa: Stă ca și cum ar zâmbi la activitatea/mersul lumii deoarece se află pe calea lipsită de [orice] frică (*abhaya*), nu precum cel care, fiind pe deplin confuz/neghiob (*mūḍha*), se bucură de rezultatele [acțiunilor] păcătoase (*pāpa*). ‹Păduri› etc.: alegorie cu privire la starea sa atot-calmă/-rece (*sarva-śītala*).

सर्वकर्तव्यवैकल्यामृतसंस्वादनन्दितः।
कथमेतां दशां प्राप्तो यच्च मामाह तत्पुरा॥२७॥

27. Bucuros întru gustarea nectarului (*amṛta*)
Ne-existenței tuturor îndatoririlor.
Cum a dobândit această stare
Pe care mi-a descris-o atunci?

कर्तव्यवैधुर्यमात्रेण कथं स महासुखी तदाह – सर्वेति। कर्तव्यतैव महादुःखहेतुः। व्यवहारे श्रान्तिदर्शनात्तदभावादेव सुखम्। सुषुप्तौ सुखदर्शनादिति भावः। एतां दशां कर्मत्यागादभयदशां संवर्तः प्राप्तः॥

Śrīnivāsa: Cum poate fi acesta un mare fericit (*mahāsukhin*) doar prin absența îndatoririlor (*kartavya*)? ‹Tuturor› etc.: a spus despre aceasta. Rădăcina marii suferințe (*mahāduḥkha*) este, desigur, starea de îndatorire (*kartavyatā*). Fericirea (*sukha*) apare, desigur, din ne-existența acesteia – prin vederea istovirii în activitatea cotidiană (*vyavahāra*), prin vederea fericirii (*sukha*) în somnul profund (*suṣupti*) – astfel este înțelesul. ‹Această stare›: starea lipsită de [orice] frică (*abhaya*) dobândită de Saṁvarta prin abandonarea acțiunii/ritualului (*karman*).

सर्वमेतत्सुकृपया गुरो मे वक्तुमर्हसि।
कर्तव्यकालभुजगनिगीर्णं मां विमोचय॥२८॥

28. — Maestre! Dintr-o prea bună compasiune,
Fii bun și spune-mi acesta pe de-a-ntregul!
Eliberează-mă, căci înghițit sunt
De al îndatoririlor șarpe negru[1]!

किमेतेन ते प्रयोजनमिति चेदाह – कर्तव्येति॥

Śrīnivāsa: ‹Îndatoririlor (*kartavya*)› etc.: adică a spus „care-i folosul tău prin aceasta?”

इत्युक्त्वा चरणौ मूर्ध्ना गृहीत्वा दण्डवन्नतः।
अथ दृष्ट्वा तथाभूतं भार्गवं [१]मुक्तिभाजनम्॥२९॥

29. Astfel agrăind, prosternat [lungit] aidoma unui băț,
Țintuind picioarele [acestuia] cu capul.
Apoi, văzând că descendentul lui Bhṛgu (Paraśurāma)
Are acele calități în a fi receptaculul izbăvirii (*mukti*),

---

[१]भक्ति० ॥

---

1 *Kāla-bhujaga* – „șarpe negru” dar și „șarpele timpului”.

तथाभूतमार्त[1] मुमुक्षुम् ॥

Śrīnivāsa: Acele calități ale celui chinuit de dorința de a se mântui (*mumukṣu*).

दयमानस्वभावोऽथ दत्तो वक्तुमुपाक्रमत् ।
वत्स भार्गव धन्योऽसि यस्य ते बुद्धिरीदृशी ॥ ३० ॥

30. Datta, a cărui proprie natură este compasiunea,
A început să vorbească:
— O, copile, descendent al lui Bhr̥gu, fericit ești!
Căci o astfel de înțelegere ți-a apărut.

कर्तव्यस्य दुःखहेतुत्वबुद्धिः ॥

Śrīnivāsa: Înțelegerea (*buddhi*) cauzei suferinței (*duḥkha*) îndatoririi (*kartavya*).

अब्धौ निमज्जतो नौकासंप्राप्तिरिव संगता ।
एतावदेव सुकृतिः क्रियाभिरुपसंगतः ॥ ३१ ॥

31. Venirea împreună [cu zeitatea]
Este aidoma dobândirii unei bărci pentru cel ce se scufundă în ocean,
Fiind într-atât de bună/virtuoasă
Încât cel preaunit prin acțiuni/sacrificii (*kriyā*)

बुद्धिं स्तौति – अब्धाविति । ते संगतेत्यन्वयः । उपासनं बालक्रीडनवद्व्यर्थमिति रामेणोक्तं फलप्रदर्शनेन प्रत्याह – एतावदिति । बुद्धिप्राप्तिमित्यर्थः ॥

Śrīnivāsa: ‹În ocean› etc.: laudă înțelegerea (*buddhi*). „A ta venire împreună (*saṁgata*) [cu zeitatea]" – astfel este sintaxa (*anvaya*). ‹Într-atât este de› etc.: răspunde prin indicarea/explicarea rezultatelor la ce a fost spus de către [Paraśu]rāma – „venerarea (*upāsana*) este inutilă aidoma jocului copiilor". Dobândirea înțelegerii (*buddhi*) – astfel este înțelesul.

स्वात्मानमारोहयति पदे परमपावने ।
सा देवी त्रिपुरा सर्वहृदयाकाशरूपिणी ॥ ३२ ॥

32. Se ridică pe sine (*svātman*)
La starea de puritate supremă.
Acea zeiță, Tripurā,
Este de natura spațiului inimii tuturor.

उपसंगत आरोहयतीति संबन्धः । परमपावने निर्दोषे मोक्षाख्ये । कथं क्रियाभिर्बुद्धिप्राप्त्या पदारोहस्तदाह – सेति । हृदयाकाशेऽभिव्यक्त्या तद्रूपिणी ॥

Śrīnivāsa: Cel preaunit (*upasaṁgata*) se ridică – astfel este legătura. ‹Puritatea supremă› fără de viciu (*nirdoṣa*) este numită mântuire (*mokṣa*). ‹Acea› etc.: a spus cum este această ascensiune la starea [de puritate supremă] prin acțiuni/sacrificii (*kriyā*) și prin dobândirea înțelegerii (*buddhi*). Natura acesteia [este realizată] prin manifestarea în spațiul inimii (*hr̥daya-ākāśa*).

---

[1] आर्त्तम् ॥

अनन्यशरणं भक्तं प्रत्येवंरूपिणी द्रुतम्।
हृदयान्तः परिणता मोचयेन्मृत्युजालतः ॥ ३३ ॥

33. Sub această formă/natură –
Manifestare deplină în lăuntrul inimii –
Îl poate elibera fără întârziere din lațul morții
Pe adoratorul ce nu are alt sprijin/refugiu.

एवंरूपिणी प्रोक्तबुद्धिरूपिणी। [१]प्रोक्तबुद्ध्यादिरूपेण परिणता सैव मोचयेदिति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Această formă/natură›: natura înțelegerii (*buddhi*) descrise. Această manifestare deplină îl poate elibera, desigur, prin natura înțelegerii (*buddhi*) etc. descrise – astfel este înțelesul.

यावत्कर्तव्यवेतालान्न बिभेति दृढं नरः।
न तावत्सुखमाप्नोति वेतालाविष्टवत्सदा ॥ ३४ ॥

34. Atât timp cât omul nu se sperie câtuși de puțin
De demonul (*vetāla*) îndatoririlor,
Tot atât nu obține fericire,
Fiind precum cel posedat neîncetat de un demon.

अस्या बुद्धेर्व्यतिरेकमुखेन पदसाधनतामाह – यावदिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Atât timp cât› etc.: a spus despre desăvârșirea stării mai întâi prin separarea/excluderea (*vyatireka*) care rezultă din această înțelegere (*buddhi*).

नृणां कर्तव्यकालाहिसंदष्टानां कथं शुभम्।
करालगरलज्वालाक्रान्ताङ्गानामिव क्वचित्॥ ३५ ॥

35. Cum și în ce fel ar putea exista fericire (*śubha*)
Pentru oamenii mușcați de șarpele negru al îndatoririlor,
Precum cei ale căror trupuri sunt copleșite
De focul unui teribil venin?

सर्पदष्टानामिव कर्तव्ययुतानां न सुखमित्याह – नृणामिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Pentru oamenii› etc.: a spus că aidoma celor mușcați de șarpe, pentru cei preocupați cu îndatoririle (*kartavya*) nu există fericire (*sukha*).

कर्तव्यविषसंसर्गमूर्च्छितं पश्य वै जगत्।
अन्धीभूतं न जानाति क्रियां स्वस्य हितात्मिकाम्॥ ३६ ॥

36. Vezi că [întreaga] lume este cu adevărat insensibilă
Din cauza contactului cu otrava îndatoririlor!
Oarbă fiind, nu cunoaște [acea] acțiune/activitate (*kriyā*)
A cărei natură este spre propria-i bunăstare.

न जानाति। एवंरूपं जगत्पश्य ॥

ŚRĪNIVĀSA: Vezi lumea (*jagat*) ca fiind de o astfel de natură [căci] „nu cunoaște”!

---

[१]बुद्ध्या रूपेण ॥

अन्यथा चेष्टते भूयो मोहमापद्यते पुनः ।
एवंविधो हि लोकोऽयं कर्तव्यविषमूर्च्छितः ॥ ३७ ॥

37. Depune efort în mod repetat într-o manieră greșită/contrară
Și obține din nou confuzie (*moha*).
Această lume de felul acesta,
Inconștientă fiind din cauza veninului îndatoririlor,

अन्यथेति। हितसाधनाय तत्साधनं विहायान्यथा चेष्टते। अत्र हेतुर्विषमूर्च्छित इति ॥

Śrīnivāsa: ‹Într-o manieră greșită/contrară› etc.: depune efort într-o manieră greșită/contrară ignorând acea cale/practică pentru desăvârșirea bunăstării (*hita*). ‹Devenită inconștientă din cauza veninului [îndatoririlor]› etc.: este aici cauza (*hetu*).

अनादिकालतो भीमे पच्यते विषसागरे।
यथा हि केचित्पथिकाः प्राप्ता [१]विन्ध्यमहानगम् ॥ ३८ ॥

38. Fierbe în teribilul ocean de venin
Din vremuri fără de început.
Astfel, câțiva călători,
Ajungând la marele munte Vindhya,

एवं मोहो जीवस्य कदाप्रभृति संपन्न[२] इति चेदाह – अनादीति। अत्र दृष्टान्तत्वेनाख्यायिकामुपक्रमते – यथेति ॥

Śrīnivāsa: ‹Fără de început› etc.: adică a spus „astfel, de când a început să fie confuzia (*moha*) o înzestrare a viețuitorului (*jīva*)?” ‹Astfel› etc.: aici scurta narațiune este începută printr-o alegorie.

क्षुधाभरसमाक्रान्ताः फलानि ददृशुर्वने।
विषमुष्टिफलान्याशु तिन्दुकस्य फलेहया ॥ ३९ ॥

39. Covârșiți de o nemăsurată foame,
Au văzut în pădure fructe.
Dorind fructe de *tinduka*[1],
Repede fructele de *viṣamuṣṭi*[2]

भक्षयामासुरत्यन्तक्षुधानष्टरसेन्द्रियाः ।
अथ ते तद्विषज्वालाज्वलिताङ्गाः सुपीडिताः ॥ ४० ॥

40. Le-au mâncat, fiind cu papilele gustative pierdute
Din cauza unei excesive foame.
Astfel, aceștia fiind extrem de afectați,
Având trupurile mistuite de flăcările acestei otrăvuri,

ननु विमुष्टितिन्दुकफलयोराकृतिसाम्येऽपि न रससाम्यमित्यत आह – नष्टरसेन्द्रिया इति ॥

Śrīnivāsa: ‹Fiind cu papilele gustative (*rasa-indriya*) pierdute› etc.: a spus aceasta nu deoarece ar fi o asemănare a gustului, ci fiindcă este o asemănare a formei celor două fructe, *viṣamuṣṭi* & *tinduka*.

---

[१] विन्ध्यम् ॥ [२] ०भृतिसंपन्न ॥

---

1 *Tinduka – Diospyros malabarica* (Desr.) Kostel.

2 *Viṣamuṣṭi – Strychnos nux-vomica* (Linn.).

अन्धीभूता विचिन्वन्तस्तद्विषोष्णप्रशान्तये।
अविदित्वा मुष्टिफलं तिन्दूफलनिषेवणात्॥४१॥

41. Au devenit orbi.
Căutând spre calmarea focului acelei otrăvuri
Din cauza folosirii fructelor de *tindū*,
Neștiind că-i [din cauza] fructelor de *muṣṭi*,

मुष्टिफलं भक्षितमित्यविदित्वा॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Neștiind› că a fost mâncat fructul de *muṣṭi*.

मत्वा ज्वालां निजे देहे धत्तूरफलमासदुः।
भ्रान्त्या जम्बीरबुध्या तत्सर्वैरासीत्सुभक्षितम्॥४२॥

42. Crezând că focul se află-n propriul trup –
Au dat peste fructul de ciumăfaie[1].
Acesta a fost înfulecat de către toți, din confuzie,
Considerând că este [fructul de] chitru[2].

तिन्दूफलजामेवाङ्गे ज्वालां मत्वाऽऽसदुः प्राप्ताः। तद्धत्तूरफलम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Gândind că focul este în trup produs de fructele de *tindū* au găsit – [*i.e.*] au ajuns la – fructul de ciumăfaie (*dhattūra*).

उन्मत्ताश्च तथोऽभूवन्मार्गाद्भ्रष्टाश्च ते तदा।
अन्धीभूतातिगहने पतन्तो निम्नभूमिषु॥४३॥

43. Și astfel atunci, devenind nebuni (*unmatta*),
Ei s-au îndepărtat de la cale.
Deveniți orbi în impenetrabila [pădure],
Căzuți în adâncurile pământului,

कण्टकैश्छिन्नसर्वाङ्गा[१] भग्नबाहूरुपादकाः।
अधिक्षिपन्तश्चान्योन्यं कलहं चक्रुरुच्चकैः॥४४॥

44. Cu trupurile pe de-a-ntregul străpunse de spini,
Cu picioarele, coapsele și brațele fracturate,
Insultându-se unul pe celălalt
Într-o ceartă foarte gălăgioasă,

मुष्टिभिश्च शिलाभिश्च काष्ठैर्जघ्नुः परस्परम्।
अथ ते [२]दीर्णसर्वाङ्गाः पुरं कञ्चित्समासदुः॥४५॥

45. Cu pumni, cu pietre și cu bețe
S-au lovit unul pe celălalt.
Astfel au ajuns ei la un oarecare oraș
Cu trupurile pe de-a-ntregul sfâșiate[3].

[१] चितसर्वाङ्गाः॥ [२] जीर्ण०॥

1 *Dhattūra – Datura stramonium* (L).
2 *Kambīra – Citrus medica* (L).
3 Var. *n.* २: „decăzute”.

निशीथे दैववशतः पुरद्वारमुपाययुः ।
पुरद्वाराधिपालैस्ते प्रतिरुद्धाः प्रवेशने ॥ ४६ ॥

46. La mijlocul nopții, din grația zeilor,
S-au apropiat de intrarea orașului.
Ei au fost opriți la intrare
De către străjerii porților orașului.

देशकालानभिज्ञानात्कलहं चक्रुरुच्चकैः ।
अथ ते प्रहृता द्वारपालैरतितरां यदा ॥ ४७ ॥

47. Deoarece nu au realizat locul și timpul,
S-au certat foarte zgomotos.
Astfel, când ei au fost bătuți crunt
De către străjerii porților

द्वाराधिपैः कलहं चक्रुः ॥

ŚRĪNIVĀSA: De către străjerii porților au fost bătuți.

तदा पलायनपरा बभूवुः परितस्तु ते ।
पतिताः परिखे केचिद्भक्षिता मकरादिभिः ॥ ४८ ॥

48. Atunci ei au căutat
Să scape pe orișiunde.
Unii au căzut în șanțul [de apărare al orașului],
Fiind mâncați de către crocodili etc.,

परिखाजलस्थमकरादिभिः ॥

ŚRĪNIVĀSA: De către crocodili (*makara*) etc. care se aflau în apa din șanțul [de apărare al orașului].

केचित्खातेषु कूपेषु पतिताः प्राणमुत्सृजुः ।
अपरे तैर्विनिहताः केचिज्जीवग्रहं गताः ॥ ४९ ॥

49. Alții care au căzut în șanțuri și fântâni
Au abandonat suflarea/viața (*prāṇa*),
Iar alții, răniți de către acești [străjeri],
Au plecat rămânând în viață.

एवं जना हितेच्छाभिः कर्तव्यविषमूर्छिताः ।
अहो विनाशं यान्त्युच्चैर्मोहेनान्धीकृताः खलु ॥ ५० ॥

50. Astfel, oamenii, din cauza dorințelor întru bunăstare,
Insensibili din cauza veninului îndatoririlor,
Deveniți cu adevărat orbi din cauza confuziei (*moha*),
Cu siguranță merg spre distrugere.

दार्ष्टान्तिके योजयति – एवमिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Astfel› etc.: este oferită/întocmită alegoria.

धन्योऽसि भार्गव त्वं तु यस्मादभ्युदयं गतः।
विचारः सर्वमूलं हि सोपानं भवेत्॥५१॥

51. Bhārgava! Norocos ești tu,
Deoarece ai obținut împlinirea/trezvia (*abhyudaya*),
Căci investigarea este cu adevărat
Rădăcina tuturor, cea dintâi treaptă

मोहसागरोत्तीर्णत्वाद्धन्योऽसि। कोऽसावभ्युदयस्तदाह – विचार इति। मूलं भवेत्॥

Śrīnivāsa: ‹Norocos ești› prin traversarea oceanului confuziei (*moha*). ‹Căci investigarea (*vicāra*)› etc.: a spus despre aceasta ca fiind începutul [interogației] „cine este acesta?” – [aceasta] este rădăcina.

परश्रेयोमहासौधप्राप्तौ जानीहि सर्वथा।
सुविचारमृते क्षेमप्राप्तिः कस्य कथं भवेत्॥५२॥

52. Întru dobândirea marelui palat al supremei fericiri/izbăviri (*śreyas*) –
Cunoaște [aceasta] pe deplin!
Atunci când lipsește buna/corecta investigare,
Cum și de către cine poate fi dobândită pacea/mântuirea (*kṣema*)?

एत एवमतः सौधप्राप्तौ प्रथमं सोपानं जानीहि। अत एवाह – सुविचारेति॥

Śrīnivāsa: Astfel, desigur, cunoaște aceasta ca fiind prima treaptă/scară întru dobândirea palatului. ‹Buna/corecta investigare (*suvicāra*)› etc.: desigur, din acest motiv a spus [despre aceasta].

अविचारः परो मृत्युरविचारहता जनाः।
विमृश्यकारी जयति सर्वत्राभीष्टसङ्गमात्॥५३॥

53. Ne-investigarea (*avicāra*) este suprema moarte,
Oamenii sunt morți din cauza ne-investigării.
Cel ce acționează după investigare (*vimṛśya*)
Învingător este în toate datorită dobândirii lucrului dorit.

अविचारहता दैत्या यातुधानाश्च सर्वशः।
विचारपरमा देवाः सर्वतः सुखभागिनः॥५४॥

54. Distruși pe deplin din cauza ne-investigării
Au fost demonii (*daitya*) și duhurile rele (*yātudhāna*);
Zeii (*deva*), cei mai buni întru investigare,
Sunt pe deplin posesorii fericirii.

अविचारेण के हताः के वा विचारेण सुखिनस्तदाह – अविचारेति॥

Śrīnivāsa: ‹Ne-investigării (*avicāra*)› etc.: a spus despre cine este distrus prin ne-investigare (*avicāra*) și cine este fericit prin investigare (*vicāra*).

विचाराद्विष्णुमाश्रित्य जयन्ति प्रत्यरीन्सदा।
विचारः सुखवृक्षस्य बीजमङ्कुरशक्तिकम्॥५५॥

55. Adăpostindu-se prin investigare (*vicāra*) în Viṣṇu,
[Zeii] înving adversari deopotrivă de puternici.

Investigarea este sământa arborelui fericirii
Care are capacitatea încolțirii.

देवाः प्रत्यरीन्दैत्यादीञ्जयन्ति। अङ्कुरशक्तिकमिति। न निष्कलं बीजमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: Zeii (*deva*) înving adversari deopotrivă de puternici precum demonii (*daitya*) etc. ‹Care are capacitatea încolțirii›: nu este o sămânță neroditoare – astfel este înțelesul.

विराजते विचारेण पुरुषः सर्वतोऽधिकः।
विचाराद्विधिरुत्कृष्टो विचारात्पूज्यते हरिः॥५६॥

56. Prin investigare omul strălucește
Mai mult decât orișice;
Prin investigare Brahmā este superior;
Prin investigare Hari (Viṣṇu) este venerat;

सर्वज्ञस्तु विचारेण शिव आसीन्महेश्वरः।
अविचारान्मृगासक्तो रामो बुद्धिमतांवरः॥५७॥

57. Prin investigare atotcunoscătorul Śiva
A devenit Marele Domn (*maheśvara*);
Rāma, cel mai bun dintre înțelepți,
Prin ne-investigare (*avicāra*) a urmărit cerbul [de aur]

परमामापदं प्राप्तो विचारादथ वारिधिम्।
बद्ध्वा लङ्कापुरीं रक्षोगणाकीर्णां समाक्रमत्॥५८॥

58. Și a obținut cea mai terifiantă calamitate;[1]
Astfel, prin investigare, oceanul fiind legat,
A fost cucerit orașul din Laṅkā –
Cel înțesat cu trupele demonilor (*rakṣas*).[2]

अविचाराद्विधिरपि मूढो भूत्वाऽभिमानतः।
शिरश्छेदं समगमदिति संश्रुतमेव ते॥५९॥

59. Chiar Brahmā, care a devenit neghiob (*mūḍha*)
Din cauza mândriei (*abhimāna*) datorate ne-investigării,
A suferit despicarea capului –[3]
Aceasta-ți este prea bine auzită/cunoscută.

महादेवोऽविचारेण वरं दत्वाऽसुराय वै।
भस्मीभावात्स्वस्य भीतः पलायनपरोऽभवत्॥६०॥

60. Mahādeva, oferind un dar unui demon (*asura*)
Din cauza ne-investigării,
Îngrozit fiind de posibilitatea propriei transformări în cenușă,
A căutat să scape.[4]

1 *V. Rāmāyaṇa* III.43.
2 *V. Rāmāyaṇa* ..
3 *V. Skanda-p.* V.1.2.
4 *V.* povestea lui Bhasmāsura și Śiva în *Śivalīlāmṛta*.

अविचाराद्धरिः पूर्वं भृगुपत्नीं निहत्य तु।
शापेन परं [१]दुःखमाप्तमत्यन्तदुःसहम्॥ ६१ ॥

61. Hari, în trecut, omorând-o pe soția lui Bhṛgu
Din cauza ne-investigării,
A obținut în urma blestemului o mare suferință,
Peste măsură de greu de suportat.[1]

एवमन्येऽसुरा देवा यातुधाना नरा मृगाः।
अविचारवशादेव विपदं प्राप्नुवन्ति हि॥ ६२ ॥

62. Tot astfel au obținut numai nenoricire/ruinare
Și alți demoni (*asura*), zei (*deva*),
Duhuri rele (*yātudhāna*), oameni (*nara*) ori animale (*mṛga*),
Desigur, din cauza influenței ne-investigării.

महाभागास्ते हि धीरा यान्कुत्रापि च भार्गव।
विजहाति विचारो नो नमस्तेभ्यो निरन्तरम्॥ ६३ ॥

63. — O, Bhārgava! Mari virtuoși și înțelepți
Sunt desigur cei care nu sunt niciunde
Abandonați de investigare –
Fără de întrerupere plecăciune acestora!

विचारपरान्स्तौति – महेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Mari› etc.: elogiază pe cei dedicați investigării (*vicāra*).

कर्तव्यमविचारेण प्राप्य मुह्यन्ति सर्वतः।
विचार्य कृत्वा सर्वेभ्यो मुच्यतेऽपारसंकटैः॥ ६४॥

64. Dobândind îndatoriri prin ne-investigare
Sunt induși în eroare pretutindeni.
Acționând după investigare este eliberat din toate [suferințele]
Împreună cu ne-mărginite dificultăți.

अकर्तव्यमेव दुःखदमविचारात्कर्तव्यत्वेन प्राप्य सर्वतो मुह्यन्ति। अपारसङ्कटैः अपरिहार्यदुःखप्रापकैः सह सर्वेभ्यो दुःखेभ्यः॥

ŚRĪNIVĀSA: Desigur ne-îndatorirea (*akartavya*), căci obținând suferința (*duḥkha*) prin starea de îndatorire (*kartavyatva*) care rezultă din ne-investigare (*avicāra*), sunt induși în eroare pretutindeni. [Eliberat] din toate suferințele (*duḥkha*) împreună cu ne-mărginite dificultăți, [*i.e.*] împreună cu cele care aduc o suferință (*duḥkha*) de ne-evitat.

एवं लोकांश्चिरादेषोऽविचारः सङ्गतोऽभवत्।
यस्याविचारो यावत्स्यात्कुतस्तावद्विमर्शनम्॥ ६५ ॥

65. Astfel, de multă vreme oamenii
Au devenit asociați cu această ne-investigare.
Atât timp cât pentru cineva există ne-investigare,
Cum ar putea exista [pentru acesta] deliberare (*vimarśana*)?

---

[१]दुःखमवापात्यन्त॥

---

1 *V. Rāmāyaṇa* VII.51.

विचाराविचारयोर्विरोधं सदृष्टान्तमाह – यस्येति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Pentru cineva› etc.: a spus despre contrarietatea [celor două:] investigare|ne-investigare (*vicāra|avicāra*) cu ajutorul alegoriei.

ग्रीष्मभीष्मकरातप्ते मरौ क्व शिशिरं जलम् ।
एवं चिराविचाराग्निज्वालामालापरीवृते ॥ ६६ ॥

66. Unde este apă rece într-un deșert de nisip
Încins de teribilele raze ale soarelui vara?
Astfel, atunci când este încercuit de o ghirlandă de flăcări
Ale străvechiului foc al ne-investigării,

ननु ग्रीष्मेऽप्यकस्माद्वृष्ट्यागम इव विचारः स्वयमेवोदेष्यतीति चेन्नेत्याह – एवमिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Astfel› etc.: a spus că „nu ar fi oare investigarea (*vicāra*), atunci când apare de la sine, precum sosirea neașteptată a unei ploi vara?”

विचारशीतलस्पर्शः कथं स्यात्साधनं विना ।
साधनं त्वेकमेवात्र परमं सर्वतोऽधिकम् ॥ ६७ ॥

67. Cum ar putea exista atingerea răcoroasă a investigării
În absența instrumentului [potrivit]?
Desigur, supremul instrument este unul singur,
Superior tuturor [celorlalte instrumente].

साधनं प्रसिद्धं कर्म स्यादिति चेन्नेत्याह – एकमेवेति । सर्वतः इतरफलसाधकेभ्यः साधनेभ्योऽधिकम् । अवश्यफलप-र्यवसानादिति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Este unul singur› etc.: a spus „nu ar fi oare acțiunea/ritualul (*karman*) instrumentul (*sādhana*) excelent/renumit?” Superior tuturor [celorlalte] instrumente care produc rezultate diferite/ordinare, prin înțelegerea rezultatelor necesare/inevitabile – astfel este înțelesul.

सर्वहृत्पद्मनिलयदेवतायाः परा कृपा ।
तां विना स्यात्कथं कस्य महाश्रेयः सुसाधनः ॥ ६८ ॥

68. Este suprema compasiune a zeității
Din lăcașul lotusului inimii tuturor [ființelor],
Fără de care cum și pentru cine
Suprema fericire/izbăvire (*śreyas*) ar fi ușor de dobândit (*susādhana*)?

तत्किम् । तदाह – परा कृपेति ॥

ŚRĪNIVĀSA: Care este acest [instrument]? ‹Este suprema compasiune (*kṛpā*)› etc.: a spus că aceasta [este instrumentul].

विचारार्कोऽविचारान्धमहाध्वान्तनिबर्हणः ।
तत्र मूलं भवेद्भक्त्या देवतापरिराधनम् ॥ ६९ ॥

69. Soarele investigării este distrugerea
Marelui întuneric al celui orb din cauza ne-investigării.
Aici rădăcina/fundamentul [acestei investigări] ar fi
Mulțumirea/îmbunarea pe deplin a zeității prin devoțiune (*bhakti*).

अन्धस्य जन्मान्धस्य यन्महाध्वान्तं सूर्याद्यैरनिवार्यम्। तत्र कृपायाम्॥

Śrīnivāsa: Acest mare întuneric al celui orb, [*i.e.*] al celui orb din naștere, nu poate fi îndepărtat de soare etc., dar aici este [vorba despre] compasiune (*kṛpā*).

राधिता परमा देवी संयक्तुष्टा सती तदा।
विचाररूपतां याति चित्ताकाशे रविर्यथा॥७०॥

70. Atunci, suprema zeiță Satī,
Adorată și pe deplin mulțumită fiind,
Își asumă forma/natura investigării
Din spațiul inimii (*citta*), aidoma soarelui [pe cer].

देवताराधनाद्विचारोदयप्रकारमाह – राधितेति। कृपया स्वयमेव विचाररूपा भवतीत्यर्थः। कृपोत्पत्तेः पूर्वं सैवाविचाररूपा चासीदिति तात्पर्यम्। अत एवोक्तं चण्डीस्तवे –
संसारबन्धहेतुश्च सैव सर्वेश्वरेश्वरी॥ १.५८॥ इति॥

Śrīnivāsa: ‹Adorată› etc.: a spus modalitatea în care apare investigarea (*vicāra*) prin adorarea zeității. Natura/forma investigării (*vicāra*) se manifestă, desigur de la sine, prin compasiunea (*kṛpā*) [zeității] – astfel este înțelesul. Înainte de apariția compasiunii (*kṛpā*) a existat, desigur, acea natură/formă a ne-investigării (*avicāra*) – astfel este înțelesul. De aceea este spus în *Caṇḍīstava* 1.58:

> Cauza legării/înlănțuirii din *saṁsāra* este, desigur,
> Această Stăpână (Īśvarī) a Atotstăpânitorului (Sarveśvara).

तस्मान्निजात्मरूपां तां त्रिपुरां परमेश्वरीम्।
सर्वान्तरनिकेतां श्रीमहेशीं चिन्मयीं शिवाम्॥७१॥

71. De aceea Tripurā, această supremă stăpână (*parameśvarī*)
Sub forma propriului sine,
Lăcașul interior al tuturor, venerabila Mare Doamnă (Maheśī),
Cea binevoitoare (*śivā*), alcătuită din conștiință (*cit*),

तदप्याराधनं नेन्द्रचन्द्रादिरूपायाः किन्त्वन्तर्यामिरूपाया इत्याह – निजात्मेति॥

Śrīnivāsa: ‹Propriului sine (*ātman*)› etc.: a spus că venerarea acesteia nu este sub forma lui Indra, Candra etc., ci sub forma sinelui (*antaryāmin*).

आराधयेदकापट्यात्सद्गुरुद्वारतः क्रमात्।
आराधनेऽपि मूलं स्याद्भक्तिः श्रद्धा च निर्मला॥७२॥

72. Trebuie venerată fără răutate/înșelăciune,
Într-o manieră obținută de la un maestru adevărat (*sat-guru*).
Chiar și în această venerare rădăcina/baza este
Devoțiunea (*bhakti*) și credința (*śraddhā*) fără de prihană.

आराधनप्रकारमाह – अकापट्यादिति। कापट्यं फलाभिसंधिः॥

Śrīnivāsa: ‹Fără răutate/înșelăciune› etc.: a spus despre maniera/natura venerării. Răutatea/înșelăciunea este dorirea rezultatelor.

तत्रापि मूलं माहात्म्यश्रवणं परिकीर्तितम्।
अतस्ते प्रथमं राम माहात्यं संप्रवर्तितम्॥ ७३ ॥

73. Astfel, s-a spus aici că baza este
Ascultarea *Măreției* [*zeiței*] *Tripurā.*
O, [Paraśu]rāma! De aceea
Ți-a fost descrisă pe deplin *Măreția* [*zeiței*] *Tripurā.*

तत्रापि भक्त्यादौ। संप्रवर्तितं श्रावितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Aici (*i.e. Trmkh*) este începutul relatării despre devoțiune (*bhakti*) etc.

तेन श्रुतेनाधुना त्वं प्राप्तवानसि मङ्गलम्।
विचारः[१] श्रेयसो मूलं यस्मात्ते नहि भीरितः॥ ७४ ॥

74. Acum tu ești dobânditorul binecuvântării (*maṅgala*)
Prin aceea (*i.e. Trmkh*) care a fost ascultată.
Investigarea este rădăcina fericirii/izbăvirii (*śreyas*)
Datorită căruia nu mai există frică pentru tine din acest moment.

विचारोदयपर्यन्तं भयमस्ति महत्तरम्।
अविचारात्मदोषेण ग्रस्तस्य प्रतिवासरम्॥ ७५ ॥

75. Zi de zi, până la ivirea investigării,
Frica este foarte mare
Pentru cel afectat de deficiența (*doṣa*)
Alcătuită din ne-investigare.

यथा हि सन्निपातेन ग्रस्तस्यौषधसेवनात्।
अपि तावद्भवेद्भीतिर्यावद्धातोरशुद्धता॥ ७६ ॥

76. Tot astfel, desigur, frica există,
Până la folosirea medicamentelor,
Pentru cel afectat de vicierea celor trei umori
Atât timp cât există starea de impuritate a umorilor.

अत्र दृष्टान्तः – यथेति। सन्निपातमहादोषवतो महौषधसेवनादपि यावद्धातुशुद्धिर्न भवति तावद्भयमस्त्येव। क्वचिद्विपर्ययदर्शनात्। एवं देवताराधनपरस्यापि विचारोदयपर्यन्तमविचारेण भयमस्तीति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tot astfel› etc.: aici este alegoria. Desigur, până la folosirea marelui medicament (*auṣadha*) de către cel foarte afectat de vicierea celor trei umori (*sannipāta*), atât timp cât nu există starea de puritate a umorilor (*dhātu*), tot atât există frica. Uneori poate fi perceput și invers. Astfel, pentru cel dornic întru venerarea zeității, desigur, până la apariția investigării (*vicāra*) frica există din cauza ne-investigării (*avicāra*) – astfel este înțelesul.

प्राप्ते विचारे परमे फलितं जीवितं नृणाम्।
यावत्सु जन्मसु नृणां विचारो न भवेत्परः॥ ७७ ॥

77. Atunci când este obținută suprema investigare
Rodnică este viața oamenilor.

---

[१] विचारम्॥

În câte vieți ale oamenilor
În care nu există suprema investigare

परो मोक्षसाधनः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Suprema [investigare]›: instrument al mântuirii (*mokṣa*).

तावन्तो जन्मतरवो वन्ध्या विफलहेतुतः ।
स एव सफलो जन्मवृक्षो यत्र विमर्शनम् ॥ ७८ ॥

78. Tot atâția arbori ai vieții
Sunt neroditori din cauza absenței fructelor.
Acel arbore al vieții care are rod
Se află acolo unde există deliberare (*vimarśana*).

कूपमण्डूकसदृशा ये नरा निर्विमर्शनाः ।
यथा कूपे समुत्पन्नो भेको नो वेद किञ्चन ॥ ७९ ॥

79. Asemenea unor broaște aflate într-o fântână
Sunt acei oameni fără de deliberare (*nirvimarśana*).
Precum broasca care apare în fântână
Și care nu cunoaște câtuși de puțin

ते कूपमण्डूकसदृशाः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Aceștia sunt precum broaștele din fântână.

शुभं वाऽप्यशुभं वाऽपि कूपे एव विनश्यति ।
तथा जना अपि वृथोत्पन्ना ब्रह्माण्डकूपके ॥ ८० ॥

80. Binele sau răul,
Pierind în fântână,
Tot astfel și oamenii
Apar în van în fântâna universului (*brahmāṇḍa*),

शुभं वाऽप्यशुभं वाऽपि न विदुः स्वात्मनः क्वचित् ।
उत्पद्योत्पद्य[1] नश्यन्ति न जानन्ति स्वकं हितम् ॥ ८१ ॥

81. Nu cunosc câtuși de puțin
Binele sau răul pentru ei înșiși.
Pier născându-se din nou și din nou,
Și nu cunosc propria bunăstare.

सुखबुद्धिं च दुःखेषु सुखे दुःखविनिश्चयम् ।
प्राप्याविचारमाहात्म्यात्पच्यन्ते सृतिपावके ॥ ८२ ॥

82. Dobândind percepția fericirii în suferințe
Și a convingerii cu privire la suferința care se află în fericire
Din cauza imensității ne-investigării
Ard în focul transmigrației.

दुःखसाधनेषु पुत्रादिषु सुखसाधनत्वबुद्धिम् । सुखसाधने[2] वैराग्यादौ दुःखसाधनत्वविनिश्चयम् । सृतिर्जन्मादिरूपः संसारः ॥

[1]उत्पत्य ॥ [2]०साधन० ॥

ŚRĪNIVĀSA: Perceperea (*buddhi*) căii spre fericire (*sukha*) ca fiind prin fii etc., care sunt de fapt instrumente/căi ale suferinței (*duḥkha*). Convingerea cu privire la calea spre suferință (*duḥkha*) ca fiind prin despătimire (*vairāgya*) etc., care sunt de fapt instrumente/căi ale fericirii (*sukha*). *Saṁsāra* a cărei natură este transmigrația (*sṛti*), nașterea/viața (*janman*) etc.

दुःखेन क्लिश्यमानाश्च न कथञ्चित्त्यजन्ति तत्।
यथा पादशताघातैस्ताडितोऽपि महाखरः ॥८३॥

83. Fiind afectați de suferință
Nu renunță câtuși de puțin la această [*saṁsāra*].
Așa cum un măgar (*khara*) mare,
Deși este bătut cu sute de lovituri de picior,

तद्धनादिरूपं दुःखसाधनम्। अत्र दृष्टान्तः – यथेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Această›: calea către suferință (*duḥkha*) este sub forma averii (*dhana*) etc. ‹Așa cum› etc.: aici este o alegorie.

रासभीमनुयात्येव तथा संसरणं जनः।
त्वं तु राम विचारात्मा पारं दुःखस्य सङ्गतः ॥८४॥

84. Urmează măgărița (*rāsabhī*),
Tot astfel [urmează] și oamenii existența lumească.
O, [Paraśu]rāma! Tu, a cărui natură este investigarea,
Prin devoțiune (*saṅga*) ești pe partea cealaltă a suferinței.

तथेति। संसरणं [१] घोरसंसारप्रवृत्तिम्। भूयः क्लिश्यमानोऽपि न त्यजतीत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tot astfel› etc.: existența lumească este manifestarea teribilei *saṁsāra*. Deși este afectat peste măsură nu renunță – astfel este înțelesul.

इति श्रीत्रिपुररहस्ये ज्ञानखण्डे विचारमाहात्म्ये द्वितीयोऽध्यायः॥

इति श्रीत्रिपुररहस्ये ज्ञानखण्डव्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां द्वितीयोऽध्यायः॥

Astfel a fost al doilea capitol din venerabila *Tripurārahasya*,
secțiunea despre cunoaștere, numit „Măreția reflecției (*vicāra*)".

Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la al doilea capitol
din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

---

[१] घोरं संसारे॥

अथ त्रितीयोऽध्यायः
Al treilea capitol

दत्तात्रेयप्रोक्तवचः श्रुत्वाऽत्यन्तसुकौतुकी।
जामदग्न्यः पुनरपि पप्रच्छ विनयान्वितः॥ १॥

1. Auzind cuvintele spuse de Dattātreya
Și fiind peste măsură de curios,
Fiul lui Jamadagni cu smerenie
L-a întrebat din nou:

अत्राध्याये धामपद्यैर्माहात्म्यश्रवणेऽपि वै।
[१]सत्सङ्गः कारणमिति चाख्यानेन निरूप्यते॥

पूर्वाध्याये माहात्म्यश्रवणाद्भक्तिस्तत उपासनं ततो विचारोदय इत्युक्तम्। तत्र माहात्म्यश्रवण एव किं कारणमिति पप्रच्छेत्याह हारितायनः[२] – दत्तात्रेयेति॥

Śrīnivāsa: În acest capitol prin versurile despre glorie
După ce a fost ascultată *Măreția* [*zeiței Tripurā*] (*Trmkh*)
Este prezentată povestea despre
Rațiunea (*kāraṇa*) venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*).

În capitolul anterior, prin ascultarea *Măreției* [*zeiței Tripurā*] apare devoțiunea (*bhakti*), din aceasta apare venerarea (*upāsana*), iar din aceasta apare investigarea (*vicāra*) – astfel a fost spus. ‹Dattātreya› etc.: Hāritāyana a întrebat „care este astfel rațiunea (*kāraṇa*) ascultării *Măreției* [*zeiței Tripurā*]?”

भगवन् गुरुणाऽथोक्तं[३] भवता यत्तथैव तत्।
अविचारात्परो नाशः संप्राप्तः सर्वथा जनैः॥ २॥

2. — Doamne! Ceea ce a fost spus de către maestru,
De către dumneavoastră adică, exact așa este.[1]
Suprema distrugere din cauza ne-investigării
Este dobândită de oameni pe deplin și-n toate modurile.

विचारेण भवेच्छ्रेयस्तन्निदानमपि श्रुतम्।
माहात्म्यश्रुतिरित्येवं[४] तत्र मे संशयो महान्॥ ३॥

3. Suprema stare (*śreyas*) se manifestă prin investigare.
Cauza principală a acesteia este, desigur, ascultarea
Scripturii *Măreția* [*zeiței Tripurā*],
Iar aici există pentru mine un mare dubiu.

तत्र माहात्म्यश्रुतौ॥

Śrīnivāsa: ‹Aici›: în scriptura *Măreția* [*zeiței Tripurā*].

---

[१]तत०॥ [२]हारिताय नमः॥ [३]गुरुनाथोक्तम्॥ [४]इत्येव। इवेयम्॥

---

1 Var. *n.* ३: „Doamne! Domn al maeștrilor (*guru*)! // Ceea ce a fost spus de către dumneavoastră este exact astfel.”

कथं वा तदपि प्राप्यं साधनं तत्र किं भवेत्।
स्वाभविकं तद्यदि स्यात्तत्सर्वैर्न कुतः श्रुतम्॥४॥

4. Ori, cum poate fi aceasta obținută?
Care este aici calea (*sādhana*)?
Dacă aceasta este naturală/inerentă,
Din ce motiv nu este ascultată de toți?

तदपि माहात्म्यश्रवणमपि। प्राणिमात्रस्याशनायापिपासादिवत्स्वाभाविकमेवैतदिति चेदाह – तत्सर्वैरिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aceasta›: ascultarea *Măreției* [*zeiței Tripurā*]. ‹De toți› etc.: a spus că dacă aceasta ar fi naturală/inerentă (*svābhāvika*) precum foamea, setea etc. a tuturor viețuitoarelor (*prāṇin*).

अहं वाऽद्यावधि कुतः प्रवृत्तिं नाप्तवानिह।
दुःखं मत्तोऽधिकं प्राप्ता विहताश्च पदे पदे॥५॥

5. Ori, din ce motiv până acum
Eu nu am obținut o predilecție în aceasta?
Cei care au fost loviți la fiecare pas
Și care au obținut mai multă suferință decât mine

शौर्यवीर्यादिवत्त्वाद्दशानामेवायं स्वभाव इति चेदाह – अहं वेति। इह माहात्म्यश्रवणे। दुःखप्राप्तिरेवात्र मूलमिति चेदाह – दुःखमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Eu› etc.: adică a spus că propria stare naturală ce constă în solara putere (*vīrya*) [de a ilumina/înțelege] etc. este, desigur, precum a ta în ceea ce privește ascultarea *Măreției* [*zeiței Tripurā*]. ‹Suferință› etc.: adică a spus despre cauza [ascultării *Măreției zeiței Tripurā*] aici ca fiind dobândirea suferinței (*duḥkha*).

न कुतः साधनं प्राप्ता एतन्मे कृपया वद।
इत्यापृष्टः प्राह भूयो हृष्टो दत्तो दयानिधिः॥६॥

6. Din ce motiv nu au obținut calea (*sādhana*)?
Din compasiune spune-mi aceasta!
Încântat Datta, receptacul al compasiunii,
Fiind astfel întrebat, a spus mai mult:

अहं यथा रामेण विहतः पराजित एवमन्ये पदे पदे विहता अपि कुतो न माहात्म्यं श्रुतवन्तः। एतद्वदेत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: Spune aceasta: așa cum eu am fost lovit de către Rāma, fiind învins, tot astfel alții, care au fost loviți la fiecare pas, din ce motiv nu au ascultat *Măreția* [*zeiței Tripurā*]? – astfel este înțelesul.

शृणु राम प्रवक्ष्यामि निदानं श्रेयसः परम्।
सद्भिः सङ्गः परं मूलं सर्वदुःखनिबर्हणम्॥७॥

7. — O, [Paraśu]rāma, ascultă!
Voi descrie motivul/cauza fericirii/izbăvirii (*śreyas*) supreme.
Venirea împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)
Este rădăcina/cauza supremă a distrugerii întregii suferințe.

निदानमादिकारणम्। परं मूलमादिकारणम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Motivul/cauza (*nidāna*) – cauza primară (*ādikāraṇa*). Rădăcina/cauza (*mūla*) – cauza primară (*ādikāraṇa*).

परमार्थफलप्राप्तौ बीजं सत्सङ्ग उच्यते।
त्वं चापि तेन हि सता संवर्तेन महात्मना॥८॥

8. Venirea împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*) a fost descrisă
Ca fiind sămânța întru dobândirea fructului suprem (*paramārtha*).
Iar tu cu acel sfânt Saṁvarta,
Suflet mare (*mahātman*),

तच्च राम एव निदर्शयति – त्वं चेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Iar tu› etc.: aceasta, de asemenea, îi este arătată lui [Paraśu]rāma.

सङ्गतः सन्निमां प्राप्तो दशां श्रेयःफलोदयाम्।
सन्त एव हि संयाता दिशन्ति परमं सुखम्॥९॥

9. Venind împreună cu acesta a fost dobândită acea stare
Care este dăruitoarea fructului fericirii/izbăvirii (*śreyas*).
Cei sfinți venind împreună
Dăruiesc/manifestă suprema fericire.

सत्सङ्गः स्तौति – सन्त इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cei sfinți (*sat*)› etc.: elogiază venirea împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*).

विना सत्सङ्गतः केन प्राप्तं[1] श्रेयः परं कदा।
लोकेऽपि यादृशं सङ्गं यो यः प्राप्नोति मानवः॥१०॥

10. În absența venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)
Când și de către cine este obținută suprema fericire/izbăvire (*śreyas*)?
Desigur, în lume orice om care dobândește
O venire împreună, de orice fel ar fi aceasta,

तत्फलं स समाप्नोति सर्वथा न हि संशयः।
अत्र ते[2] कीर्तयिष्यामि श्रृणु राम कथामिमाम्॥११॥

11. Acesta dobândește pe deplin, întotdeauna,
Fructele acestei [veniri împreună] – fără nici o îndoială.
Despre aceasta o să-ți spun,
O, [Paraśu]rāma, ascultă această poveste!

तत्फलं सङ्गानुरूपं सदसद्वा। पूर्वाध्याये संवर्तोपदिष्टं विज्ञानं संवर्तस्य तादृशस्थितिं च वदेत्युक्तम्। तत्सर्वं सत्सङ्गफलत्वेन वक्तुमाख्यायिकामुपक्रमते – अत्रेति॥

ŚRĪNIVĀSA: Acest rezultat este în conformitate cu venirea împreună cu cel sfânt (*sat*) ori cu cel ne-sfânt (*asat*). În capitolul anterior: „spune[-mi] despre cunoașterea/doctrina (*vijñāna*) [care rezidă în] îndrumarea lui Saṁvarta și despre o astfel de stare/devoțiune a lui Saṁvarta!" – astfel a fost spus. ‹Despre aceasta› etc.: începe să spună toată această scurtă poveste despre rezultatul venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*).

---

[1] प्राप्तः॥ [2] अत्रेति॥

पुरा दशार्णाधिपतिर्मुक्ताचूड इतीरितः ।
तस्य पुत्रौ हेमचूडमणिचूडौ बभूवतुः ॥ १२ ॥

12. În trecut regele din Daśārṇa[1]
Numit Muktācūḍa[2]
Fii lui erau
Hemacūḍa[3] și Maṇicūḍa[4],

सुरूपौ सुगुणौ चोभौ सर्वविद्याविशारदौ ।
कदाचिन्मृगयोत्साहात्सेनाभिः परिवारितौ ॥ १३ ॥

13. Ambii chipeși și prea-virtuoși,
Experți în toate științele (*vidyā*).
La un moment dat, din dorința de a vâna,
Înconjurați fiind de armata [lor],

सह्याचलवनं भीमं सिंहव्याघ्रादिसंकुलम् ।
महाबलौ विविशतुर्धनुर्बाणधरौ किल ॥ १४ ॥

14. În terifianta pădure de pe muntele Sahya,
Cea plină de lei (*siṁha*), tigri (*vyāghra*) etc.,
Cei doi prea-puternici au intrat
Purtând cu ei, desigur, arcuri și săgeți.

अथ तत्र मृगान्सिंहान्वराहान्महिषान्वृकान् ।
जघ्नतुर्निशितैर्बाणैर्लाघवात्कार्मुकच्युतैः ॥ १५ ॥

15. Atunci acolo au omorât cu ușurință
Cerbi (*mṛga*), lei (*siṁha*),
Mistreți (*varāha*), bivoli (*mahiṣa*) și lupi (*vṛka*)
Cu săgeți ascuțite ce zburară din arcurile [lor].

एवं विनिघ्नतोर्वन्यान्मृगान्राजकुमारयोः ।
चण्डवायुः प्रादुरासीच्छर्कराश्मप्रवर्षणः ॥ १६ ॥

16. Astfel, pe când cei doi fii ai regelui
Doborau animale sălbatice
Un vânt năprasnic a apărut
Ce ploua cu pietriș/nisip și bolovani.[5]

पांशुभिर्नभ आक्रान्तमभूद्दर्शनिशोपमम् ।
न दृश्यते तत्र शिला वृक्षः पुरुष एव वा ॥ १७ ॥

17. Precum într-o noapte de Lună nouă,
Cerul fiind acoperit/îmbâcsit de praf,
Acolo nu se putea zări
Piatră, copac sau om.

---

1 Daśārṇa – zece lacuri.
2 Muktācūḍa – creastă/moț de [culoarea] perlei.
3 Hemacūḍa – creastă/moț de [culoarea] aurului.
4 Maṇicūḍa – creastă/moț de [culoarea] nestematei.
5 Var.: „Ce revărsa [asupra lor] pietriș și fulgere.”

कुतो नीचोच्चतां पश्येदेवं ध्वान्तावृतो गिरिः ।
निहता शर्करावर्षैः सेनाऽत्यन्तं पलायिता ॥ १८ ॥

18. Cum s-ar fi putut vedea ce-i jos ori sus?
Astfel muntele fu împresurat de întuneric.
Fiind lovită de averse de pietriș
Toată armata a fugit.

वृक्षान्केचिच्छिलाः केचिद्गुहाः केचिदुपासदुः ।
अश्वारूढौ राजपुत्रावपि दूरं पलायितौ ॥ १९ ॥

19. Unii s-au apropiat de copaci,
Alții de stânci, iar alții de grote.
Cei doi fii ai regelui încălecați pe cai
Au fugit departe.

उपासुदुः संश्रिता बभूवुः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹S-au apropiat› cei care au căutat să se adăpostească.

हेमचूडः क्वचित्तत्र प्रपेदे[१] तापसाश्रमम् ।
कदलीखर्जूरवनैराक्रान्तमतिसुन्दरम् ॥ २० ॥

20. Hemacūḍa s-a adăpostit
La sihăstria (*āśrama*) unui ascet care se afla prin zonă,
Foarte frumoasă și înconjurată
De crânguri de bananieri[1] și curmali[2].

तत्रापश्यच्छुभां काञ्चित्कन्यामग्निशिखामिव ।
प्रद्योतमानां वपुषा तप्तहेमसुवर्चसाम् ॥ २१ ॥

21. Acolo a văzut o oarecare fecioară
Strălucitoare precum flacăra unui foc,
Cu trupul scânteietoare
Și radiantă precum aurul topit.

तां दृष्ट्वा राजपुत्रोऽपि पद्मामिव सुरूपिणीम् ।
स्मयमान इवाऽपृच्छत्का त्वं पद्मानने वने ॥ २२ ॥

22. Fiul regelui, văzând-o pe aceasta,
Frumoasă aidoma unui lotus,
Ca și cum ar fi zâmbit, întrebă:
— Chip-de-lotus! Cine ești tu? Într-o pădure

निर्जने भीतिजनने निर्भयेव समास्थिता ।
कस्य त्वमपि केनात्र निवसस्येकला कथम् ॥ २३ ॥

23. Fără de oameni și care produce frică,
Te afli ca și cum ai fi fără de teamă.

---

[१] प्रदेशे ॥

---

1 *Kadalī* – *Musa* × *paradisiaca* L.
2 *Kharjūra* – *Phoenix sylvestris* (L.) Roxb.

A cui ești tu?
Cum și de ce viețuiești tu aici singură?

केन हेतोर्निवससि। कथमेकला निवससीति संबन्धः॥

Śrīnivāsa: ‹De ce›: din ce cauză viețuiești [aici]? ‹Cum› de viețuiești singură [aici]? – astfel este legătura.

पृष्टैवं प्राह सा कन्या राजपुत्रमनिन्दिता।
स्वागतं ते राजपुत्र विष्टरं प्रतिपद्यताम्॥२४॥

24. Astfel fiind întrebată această fecioară ne-vinovată
Răspunse fiului regelui:
— Prințule! Bine ai venit.
Scaunul/locul să fie ocupat [de către tine]!

विष्टरमासनम्॥

Śrīnivāsa: ‹Scaunul/locul (*viṣṭara*)›: scaun/loc (*āsana*).

तपस्विनामयं धर्मः पूजनं ह्यतिथेस्तु यत्।
श्रान्तं त्वामभिपश्यामि व्यथितं चण्डवायुना॥२५॥

25. Aceasta este legea (*dharma*) asceților,
Cinstirea oaspetelui.
Observ că tu ești obosit/flămând,
Tulburat din cauza vântului năprasnic.

मत्प्रश्नस्योत्तरमनुक्त्वा कुत आदौ पूजनं क्रियत इति चेदाह – तपस्विनामिति। तत्रैव[1] हेत्वन्तरमाह – श्रान्तं त्वामिति॥

Śrīnivāsa: ‹Asceților (*tapasvin*)› etc.: adică a spus „răspunsul meu la întrebarea nespusă – din ce motiv cinstirea (*pūjana*) este realizată la început?” ‹Tu ești obosit/flămând› etc.: aici desigur a spus un alt argument [pentru a se așeza].

बध्वा खर्जूरवृक्षेऽश्वमत्रासीनो गतश्रमः।
मद्वृत्तमर्हसि श्रोतुमित्युक्तः स तथाऽकरोत्॥२६॥

26. Legând calul de un arbore de curmal,
Așezat aici, cu oboseala dispărută,
Poți să asculți povestea/trecutul meu.
El a făcut exact așa cum i s-a spus.

फलानि भोजयामास पाययामास सद्रसम्।
एवं तं विश्रमं प्राप्तं राजपुत्रमनिन्दिता॥२७॥

27. Fructe i-a dat să mănânce,
Apă pură i-a dat să bea.
Astfel, acestui fiu de rege
Care a dobândit odihnă, cea ne-vinovată

सद्रसं स्वादूदकम्॥

Śrīnivāsa: ‹Apă pură›: apă dulce/gustoasă.

[1] तत्र॥

प्राह सा मधुसंस्रावपेशलाकारया गिरा।
राजपुत्र व्याघ्रपादो मुनिः शिवपदाश्रयः ॥ २८ ॥

28. I-a spus cu o voce delicată,
Dulce curgere [îmbătătoare]:
— Prințule! Înțeleptul Vyāghrapāda,
Cel ce s-a refugiat la picioarele lui Śiva,

पेशलाकारया शोभनया ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Delicată›: frumoasă.

येन लोकाः पुण्यतमा जिताः स्वतपसो बलात्।
परावरज्ञो ह्यनिशं पूजितो मुनिनायकैः ॥ २९ ॥

29. De către care cele mai sacre lumi
Au fost cucerite prin puterea propriei asceze,
Cunoscătorul cauzei și efectului[1],
Venerat necontenit de către cei dintâi dintre înțelepți.

परावरज्ञो ब्रह्मज्ञः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cunoscătorul cauzei și efectului›: cunoscătorul lui *bráhman*.

तस्याहं धर्मतः पुत्री हेमलेखेति विश्रुता।
विद्युत्प्रभाख्या विद्याघ्री सा सर्वाङ्गमनोहरा ॥ ३० ॥

30. Eu sunt fiica adoptivă a acestuia,
Cunoscută ca Hemalekhā[2].
O deținătoare a cunoașterii numită Vidyutprabhā[3],
Răpitoarea inimilor cu întregul [său] trup,[4]

स्वस्य धर्मपुत्रीत्वमेव निरूपयितुमाह – धर्मत इति। न तनुजेत्यर्थः। विद्युदिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Adoptivă› etc.: a spus aceasta pentru a indica faptul că este fiica sa adoptivă, adică nu este fiica [biologică] – astfel este înțelesul. [Strălucitoare] ca fulgerul.

इमां वेणामनु नदीं स्नातुमभ्याययौ क्वचित्।
तदा तत्राजगामार्थात्सुषेणो वङ्गभूपतिः ॥ ३१ ॥

31. A mers la un moment dat ca să se scalde
Până la acel râu [numit] Veṇā.
Atunci a sosit acolo din întâmplare
Suṣeṇa, regele din Vaṅga.

स ददर्श विगाहन्तीं नदीं तां लोकसुन्दरीम्।
क्लिन्नांशुकान्तरत्यन्तव्यक्तपीनकुचद्वयीम् ॥ ३२ ॥

32. El a văzut scufundându-se în râu
Pe această frumusețe desăvârșită

1 Var.: „Cunoscătorul trecutului și al viitorului”.
2 Hemalekhā – creastă/moț de [culoarea] aurului.
3 Vidyutprabhā – Strălucitoare-ca-fulgerul.
4 Var.: „Răpitoarea inimii/minții pe deplin” sau „Cu un trup foarte atractiv/frumos”.

Cu sânii rotunzi/plini
Vizibili pe deplin pe sub pânza fină umedă.

कामबाणहतस्तत्र तां प्रार्थयदथापि सा।
सौन्दर्यमोहिता तस्य तदुक्तिं सममंसत॥ ३३ ॥

33. Fiind lovit pe loc de săgețile lui Kāma,
A dorit/curtat-o, iar apoi aceasta,
Năucită de frumusețea lui,
A consimțit la cele spuse de acesta.

अथ साऽपीत्यन्वयः। सममंसत अङ्गीचकार॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Apoi aceasta›: astfel este ordinea. ‹A consimțit›: a fost de acord.

सङ्गम्याथ तथा राजा ययौ स्वनगरं प्रति।
दधार साऽपि विद्याध्री गर्भं राजर्षिवीर्यतः॥ ३४॥

34. Regele, astfel fiind însoțit,
S-a întors apoi în orașul său.
Această deținătoare a cunoașterii
A rămas însărcinată datorită virilității sfântului rege.

भीताऽपचारात्पत्युः सा गर्भं त्यक्त्वाऽत्र संययौ।
अमोघवीर्याद्राजर्षेर्जाताऽहं कन्यका ततः॥ ३५॥

35. Aceasta, speriată din cauza comportamentului greșit al soțului,
Abandonând pruncul acolo, a plecat.
Datorită virilității/spermei eficace a sfântului rege
Eu am fost născută drept fiica [ei].

अत्र वेणातीरे। अमोघेति। राजर्षेरमोघवीर्यत्वादहं गर्भे परिपाकं विनैव तद्वीर्यात्कन्यका जातेति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acolo›: pe malul [râului] Veṇā. ‹Eficace› etc.: „datorită virilității eficace a sfântului rege (*rājarṣi*)” [*i.e.*] din cauza virilității acestuia eu sunt născută ca fiică cu adevărat fără deplina maturizare în pântece – astfel este înțelesul.

मां ददर्श व्याघ्रपादः संध्योपास्त्यर्थमागतः।
दयया मामुपादायाऽपालयज्जननी यथा॥ ३६ ॥

36. Venit pentru venerarea de la crepuscul,
Vyāghrapāda m-a văzut și,
Luându-mă din compasiune,
M-a protejat precum o mamă.

धर्मेण यः पालयिता प्रोच्यते हि पितैव सः।
अहं तस्य धर्मपुत्री पितृसेवापरायणा॥ ३७॥

37. Conform legilor (*dharma*), cel care este protector
Acela este cu adevărat numit/desemnat tată.
Eu sunt fiica sa adoptivă,
Devotată pe deplin slujirii tatălui.

तस्य माहात्म्यतो मेऽत्र भयं नास्त्येव कुत्रचित्।
नायं सुरासुरैर्वाऽपि कदाचिद्दुष्टबुद्धिभिः ॥ ३८ ॥

38. Datorită măreției acestuia
Pentru mine aici nu există frică niciodată.
Fie ei zei (*sura*) ori demoni (*asura*),
De către cei cu intenții rele niciodată aceasta

कथमेकला निवससीत्यस्योत्तरमाह – तस्येति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acestuia› etc.: a răspuns la a sa [întrebare] „cum de viețuiești singură?”

प्रवेष्टुमाश्रमोऽर्हः स्यात्प्रविशन्नाशमाप्नुयात्।
एतन्मेऽभिहितं वृत्तं तिष्ठ किञ्चिन्नृपात्मज ॥ ३९ ॥

39. Sihăstrie (*āśrama*) nu [poate] să fie pătrunsă,
Iar intrând merită să obțină distrugerea.
Aceasta este descrierea trecutului meu.
O, tu, fiu al regelui, rămâi oleacă!

आयास्यति स भगवान्पिता मे तं निशामय।
प्रणम्य तं प्राप्य चेष्टं ततः कल्ये प्रयास्यसि ॥ ४० ॥

40. Acest domn, tatăl meu,
Va sosi [curând], ascultă-l!
Salutându-l și obținând cele dorite,
Vei pleca după aceea dis-de-dimineață.

राजपुत्रस्य स्वस्मिन्नभिप्रायमालक्ष्य स्वाङ्गीकारं[१] द्योतयन्त्याह – प्राप्य चेष्टमिति। आवयोरनुरूपत्वान्मां तुभ्यं दास्यत्येवेत्याशयः। कल्ये उषसि ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Și obținând cele dorite› etc.: a spus în mod clar propria promisiune văzând dorința personală a fiului regelui, [adică] „o să mă dea ție datorită potrivirii amândurora” – astfel este înțelesul. ‹Dis-de-dimineață›: dimineața.

हेमलेखावचः श्रुत्वा तत्सौन्दर्येण मोहितः।
भीतः किञ्चित्प्रवक्तुं तां विमना इव चाभवत् ॥ ४१ ॥

41. Ascultând vorbele lui Hemalekhā,
Năucit fiind de frumusețea acesteia,
Înspăimântat în a-i răspunde ceva,
A devenit ca și cum ar fi fără de minte[1].

मुनिमाहात्म्याद्भीतः। किञ्चित्स्वाभिप्रायम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Înspăimântat› din cauza măreției înțeleptului. ‹Ceva› legat de propria-i intenție/dorință.

---

१ ०कारे ॥

---

1 Var.: „ca și cum ar fi trist/dezolat”.

अथालक्ष्य राजपुत्रं कामस्य वशमागतम्।
प्राह सा विदुषी भूयो राजपुत्र धृतिं भज॥४२॥

42. Văzând astfel că fiul regelui
A ajuns sub puterea lui Kāma,
Acea fecioară înțeleaptă i-a spus mai departe:
— Prințule, ai fermitate/curaj!

आगच्छति पिता सद्यस्ततोऽभिलषितं भज।
एवं वदन्त्यां तस्यां स व्याघ्रपादो महामुनिः॥४३॥

43. Tatăl [meu] vine chiar acum,
De aceea obține/asumă-ți ceea ce dorești!
Atunci când ea a vorbit astfel,
Acest mare înțelept Vyāghrapāda

आजगाम वनात्पत्रपुष्पादेः[1] कृतसंचयः।
मुनिं समागतं दृष्ट्वा राजपुत्रः समुत्थितः॥४४॥

44. A sosit din pădure
Unde a adunat frunze, flori etc.
Văzând că se apropie înțeleptul,
Fiul regelui s-a ridicat

प्रणम्य नाम संश्राव्योपविष्टस्तेन देशितः।
अथ दृष्ट्वा राजपुत्रं कामेन विकृताकृतिम्॥४५॥

45. Și închinându-se și spunându-și numele
Se așeză după cum i-a fost spus de către acesta.
Apoi văzând pe fiul regelui,
A cărui înfățișare era transformată din cauza lui Kāma,

देशित आज्ञप्तः॥

Śrīnivāsa: ‹După cum i-a fost spus›: așa cum i s-a comandat.

ज्ञात्वा योगदृशा सर्वं मत्वा युक्तं च तत्तदा।
दारक्रियार्थं तस्मै तां हेमलेखां ददौ मुनिः॥४६॥

46. Cunoscând totul prin vederea yogină,
Considerând atunci aceasta ca fiind potrivită,
Înțeleptul o dădu pe Hemalekhā acestuia
Cu scopul de a o face soția [sa].

सर्वं तयोरभिप्रायम्। तत्तस्मै कन्यादानम्॥

Śrīnivāsa: ‹Totul›: dorința celor doi. ‹Aceasta›: dăruind-o ca soție acestuia.

तुष्टो राजकुमारोऽपि तामादाय पुरं ययौ।
मुक्ताचूडोऽतिसंतुष्टो महोत्सवविधानतः॥४७॥

47. Fiul regelui mulțumit fiind,
Luând-o pe aceasta [de soție], a mers în orașul [lui].

---

[1] वनाद्यत्र पुष्पादेः॥

În concordanță cu cele prescrise pentru un mare festival,
Fiind extrem de satisfăcut Muktācūḍa,

विवाहमकरोत्तस्य विधानेन क्षितीश्वरः।
अथ राजकुमारोऽपि तया क्रीडापरः सदा॥४८॥

48. Domnul pământului, a înfăptuit căsătoria acestuia
Conform regulilor [tradiționale].
După aceea, fiul regelui împreună cu aceasta
Fu prins tot timpul în jocul amoros,

सौधेषु वनराजीषु[१] पुलिनादिषु संभ्रमौ।
हेमलेखां राजपुत्रो भोगेष्वनतिकामिनीम्॥४९॥

49. Fiind împreună în palate, în luminișurile pădurilor,
Pe nisipurile plajelor etc.
Hemalekhā nefiind foarte dornică întru plăceri,
Iar fiul regelui

उदासीनां सदा दृष्ट्वा पप्रच्छ रहसि क्वचित्।
किं प्रिये नानुरक्ताऽसि प्रिये मय्यनुरागिणि॥५०॥

50. Văzând-o întotdeauna indiferentă,
A întrebat-o într-un oarecare loc retras:
— Draga mea! Oare de ce nu ești mulțumită/atrasă
De mine, draga mea, iubitul [tău]?

कुतो भोगेषु नात्यन्तमासक्ताऽसि शुचिस्मिते।
किं भोगास्ते मनोयोग्या न सन्त्यत्र कुतस्त्विदम्॥५१॥

51. O, tu, cea cu zâmbetul luminos!
Din ce motiv nu ești peste măsură de dornică întru plăceri?
Oare aici plăcerile nu sunt conform dorințelor tale?
Din ce motiv este această [stare]?

कुतः कस्माद्धेतोः। भोगाः भोगसाधनानि। कुत इदमौदासीन्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Din ce motiv›: din ce cauză? ‹Plăcerile›: cauzele/mijloacele (*sādhana*) plăcerilor. ‹Din ce motiv›: această indiferență/nesocotire (*audāsīnya*).

अत्युत्तमेषु भोगेषु नाऽऽसक्तेव विभासि मे।
त्वय्यासक्तिविहीनायां कथं मे सुखदा रतिः॥५२॥

52. Mie nu îmi apari ca și cum ai fi dornică
[Chiar și] întru cele mai rafinate plăceri.
Cum ar putea să-mi ofere fericire plăcerile iubirii
Atunci când tu ești pe deplin lipsită de dorință/atașament?

भोगा अनुत्तमा एवेत्याशयेनाह – अत्युत्तमेष्विति। अत्युत्तमेऽलभ्येऽपि भोगे आसक्तेव न विभासि। किं मदासक्त्या तवेति चेदाह – त्वयीति। परस्परासक्त्यतिशयेनैव रतिः सुखदेत्याशयः॥

Śrīnivāsa: ‹Întru cele mai rafinate› etc.: a spus că plăcerile sunt de ne-egalat – astfel este înțelesul. ‹Nu îmi apari ca și cum ai fi dornică [chiar și] întru cele mai rafinate plăceri›:

---

[१] वनराजिषु॥

de ne-obținut. ‹Tu› etc.: adică a spus „oare există a ta îndrăgostire de mine?” ‹Plăcerile iubirii (*rati*)› care oferă fericire (*sukha*) este, desigur, prin măreția îndrăgostirii reciproce – astfel este înțelesul.

आसक्ते मयि चापि त्वं भास्यन्यगतमानसा।
भाषिताऽपि मया भूयो न शृणोष्येव किञ्चन॥५३॥

53. Chiar și atunci când eu sunt îndrăgostit,
Tu pari a fi cu atenția dusă spre altcineva.
De către mine mult ți s-a vorbit,
Dar nu ai auzit câtuși de puțin.

कथमनासक्तिर्मयि त्वया निश्चिता तदाह – आसक्त इति। मयि[1] आसक्ते त्वदेकभावे सत्यपि त्वमन्यगतमानसेव भासीति शेषः। अन्यगतमानसत्वं वा कथं त्वयाऽवगतमिति चेदाह – भाषितेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Îndrăgostit› etc.: a spus aceasta „cum poate fi hotărâtă de către tine ne-ndrăgostirea față de mine?” Atunci când eu sunt îndrăgostit, fiind sincer față de tine, tu pari a fi cu atenția (*manas*) dusă spre altcineva – astfel a rămas [de completat]. ‹Ți s-a vorbit› etc.: adică spune „cum ar putea să fie [vorba mea] cunoscută/înțeleasă de către tine în cazul în care atenția (*manas*) este dusă spre altcineva?”

आगतं कण्ठसंलग्नं चिरादपि विभाव्य च।
कदा नाथागतं चेति पृच्छस्यविदिता यथा॥५४॥

54. Venit și [stând] prea-îmbrățișați,
Sunt observat după multă vreme
Și, ne-cunoscătoare fiind, întrebi:
„Domnule! De când ești venit?”

चिरात्कण्ठसंलग्नमपि कदा आगतमिति पृच्छसि॥

ŚRĪNIVĀSA: Deși prea-îmbrățișați de multă vreme întrebi: „de când ești venit?”

पेशलेषूपभोगेषु दुर्लभेषु क्वचिन्न ते।
मन आसज्जते कस्मान्न किञ्चिदनुमोदसि॥५५॥

55. Întru plăceri fermecătoare,
Foarte greu de dobândit orișiunde,
Mintea ta nu se atașează.
Din ce cauză nu simți plăcere câtuși de puțin?

पेशलेषु सुन्दरेषु मनो नासज्जत[2] इत्यपि कथं विदितमिति चेदाह – न किञ्चिदिति। यतो न किञ्चिदलभ्यमपि भोग्यमहो अतिसुन्दरमिति नाऽनुमोदसि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Câtuși de puțin› etc.: adică a spus „cum poate fi cunoscut că mintea (*manas*) nu este atașată întru cele frumoase și fermecătoare?” Deoarece nefiind câtuși de puțin de ne-obținut, [totuși] ‹nu simți plăcere› cu privire la ceea ce este spre desfătare și care este peste măsură de plăcută.

---

[1] अपि॥ [2] न सज्जत॥

मया विरहितां त्वां वै निमील्य नयने स्थिताम्।
यदा यदोपगच्छामि पश्यामि च तदा तदा॥५६॥

56. Atunci când mă apropii
Întotdeauna te văd
Că stai închizând ochii
Atunci când ești separată de mine.

विमुख्यां त्वयि भोगेषु विषयेषु सुखं मम।
कथं भवेद्दारुयोषासंगतस्येव तद्वद्॥५७॥

57. Spune-mi aceasta: atunci când tu ești indiferentă
Cum poate exista fericirea mea
În plăcerile simțurilor?
Fiind aidoma celui ce se-mpreunează cu o femeie din lemn.

न तवाभिमतं त्यक्त्वा किञ्चिन्मम समीहितम्।
सर्वथा त्वामनुगतो ज्योत्स्नां कुमुद्वत्किल॥५८॥

58. Abandonând dorința ta
Nu mai este nimic de dorit pentru mine.
Te urmez în toate cele,
Precum se spune că nufărul[1] [urmează] lumina Lunii.

न च त्वामननुगतोऽस्मीत्याह – न तवेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ta› etc.: a spus că „nu sunt cel ce nu te urmează”.

तदेवं ते कुतश्चित्तं ब्रूहि प्राणाधिकप्रिये।
येन शुध्येत्तु मच्चित्तं शापिताऽसि मया प्रिये॥५९॥

59. Draga mea, mai prețioasă decât [propria] viață!
Spune[-mi], cum îți este inima (*citta*) cu privire la aceasta
Prin care și inima mea să se clarifice.
Draga mea, printr-un jurământ ești legată cu mine!

एवं विषयविमुखम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Astfel fiind dezamăgirea/indiferența cu privire la obiectele simțurilor (*viṣaya*).

इति श्रीत्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डे सत्संगमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः॥
इति श्रीत्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डव्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां तृतीयोऽध्यायः॥

Astfel a fost al treilea capitol din venerabila *Tripurārahasya*,
secțiunea despre cunoaștere, numit „Măreția venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)”.
Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la al treilea capitol
din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

---

1 *Kumuda* – *Nymphaea esculenta* Roxb.

अथ चतुर्थोऽध्यायः
Al patrulea capitol

प्रियस्य कण्ठासक्तस्य निशम्यैवं वचो हि सा।
ईषत्स्मिताननना प्राह राजपुत्रमनिन्दिता॥ १ ॥

1. Ascultând astfel cuvintele
Celui drag care [i-]a cuprins/îmbrățișat gâtul,
Cea ne-vinovată, cu o față surâzătoare,
A vorbit fiului de rege.

अध्याये मानपमितेऽस्मिन्नाख्यानेन सुस्फुटम्।
वैरस्यं भोगजालेषु वैराग्याय निरूप्यते॥
अनिन्दितेति। न तस्या विदितवेद्याया विषयवैमुख्यं मौढ्यादिनेति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Cea ne-vinovată› etc.:

În acest capitol ideea (*māna*) este ilustrată
Printr-o poveste foarte clară
În scopul [realizării] despătimirii (*vairāgya*)
Se are în vedere dezgustul (*vairasya*) întru multitudinea plăcerilor[1].

Pentru ea, care a dobândit ceea ce era de cunoscut, dezamăgirea/indiferența cu privire la obiectele simțurilor (*viṣaya*) nu poate fi prin ignoranță (*mauḍhya*) etc. – astfel este înțelesul.

बुबोधयिषती राजपुत्रं युक्त्याऽब्रवीदिदम्।
राजपुत्र श्रृणु वचो नाहं त्वयि विरागिणी॥ २ ॥

2. Dornică să-l învețe pe fiul regelui,
Cu pricepere a spus aceasta:
— Prințule, ascultă[-mi] cuvintele!
Eu nu sunt indiferentă față de tine.

बुबोधयिषती एनं [१]बोधयिष्यामीतीच्छायुता। युक्त्येति। केवलस्ववचसि तस्यानाश्वाससंभवादिति भावः। इदं वक्ष्यमाणम्॥

Śrīnivāsa: Dornică să-l învețe pe acesta: „[îl] voi în învăța” combinat cu „dorința”. ‹Cu pricepere› etc.: din cauza ne-consolării lui doar prin/în propria [ei] vorbă/învățătură – astfel este înțelesul. Aceasta urmează să fie descrisă.

किं स्यात्प्रियतमं लोके किन्नु स्यादप्रियं त्विति।
विचारपरमा नित्यं नान्तमेत्यत्र मे मतिः॥ ३ ॥

3. „Ce este de dorit în această lume
Și, de asemenea, ce este de ne-dorit” –
Continuu și pe deplin este mintea mea absorbită în investigare,
Iar aici nu există o concluzie.

---

[१]बोधयिष्यति॥

---

1 Var.: „pentru lațurile plăcerilor”.

यदि नासि विरागिणी तर्हि कुत एवमिति चेदाह – किं स्यादिति। विचार एव परमो मुख्यध्येयो यस्याः। अन्तं निश्चयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ce este› etc.: adică a spus „dacă nu ești indiferentă, atunci din ce cauză ești astfel?” Investigarea (*vicāra*) este cu adevărat supremă, fiind principalul ei subiect de meditare. ‹Concluzie›: certitudine.

ध्यायाम्येतच्चिरान्नित्यं स्त्रीस्वभाववशादहम्।
नैतज्जानामि तत्त्वं मे वक्तुमर्हसि तत्त्वतः॥४॥

4. Meditez la aceasta continuu de multă vreme,
Dar din cauza faptului că sunt sub influența propriei naturi feminine,
Eu nu cunosc acest adevăr/real,
Dar [tu] ai putea cu adevărat să-mi spui [aceasta].

किमेतद्ध्यानेन ते फलमिति चेदाह – स्त्रीस्वभावेति। तत्त्वमिति। प्रियाप्रियस्वरूपस्य तत्त्वं याथार्थ्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Propriei naturi feminine› etc.: adică spune „care este rezultatul tău prin meditarea asupra acestui lucru?” ‹Adevăr/real (*tattva*)›: adevărul/realul (*tattva*) este adevăratul înțeles/caracter al naturii proprii a ceea ce este „de dorit”|„de ne-dorit” (*priya*|*apriya*).

एवं प्रोक्तो हेमचूडः प्रहस्य प्राह तां प्रियाम्।
नूनं स्त्रियो मूढधिय इति सत्यं न संशयः॥५॥

5. Astfel fiindu-i spus, Hemacūḍa zâmbind
I-a răspuns celei dragi:
— Acesta este adevărul, fără nici o îndoială,
„Femeile au, desigur, minți neghioabe (*mūḍha*).”

प्रियाप्रिये हि जानन्ति पशुपक्षिसरीसृपाः।
यतस्तेषां दृश्यते हि प्रियेष्वप्रियकेषु च॥६॥

6. Animalele, păsările și târâtoarele
Cunosc desigur ceea ce este „de dorit”|„de ne-dorit” (*priya*|*apriya*),
Deoarece în cele „de dorit” (*priya*) și în cele „de ne-dorit” (*apriya*)
Este observată, desigur printre acestea,

कुतो मूढधिय इति चेदाह – प्रियेति। यत्तिर्यञ्चोऽपि जानन्ति तत्र कोऽयं विचार इति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹„De dorit”› etc.: dacă spune „din ce motiv sunt minți neghioabe (*mūḍha*)?” Care este investigarea (*vicāra*) aici? Până și animalele/păsările (*tiryac*) cunosc aceasta – astfel este înțelesul.

प्रवृत्तिश्च निवृत्तिश्च किमत्र बहु चिन्तनम्।
सुखं यस्मात्तत्प्रियं स्याद्दुःखं यस्मात्तदप्रियम्॥७॥

7. Atracție (*pravṛtti*) și repulsie (*nivṛtti*).
De ce atât de multă reflectare/gândire despre aceasta?
„De dorit” (*priya*) este acel lucru din care apare fericirea,
„De ne-dorit” (*apriya*) este acel lucru din care apare suferința.

कथं त्वयैतत्पश्वादिज्ञानं विज्ञातमिति चेदाह – प्रवृत्तीति। प्रियाप्रिययोः प्रवृत्तिनिवृत्तिभ्यामनुमीयत इत्यर्थः। अत्र तिरश्चामपि प्रसिद्धेऽर्थे। ननु तर्हि प्रियाप्रिययोर्लक्षणं वदेति चेदाह – सुखमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Atracție (*pravṛtti*)› etc.: dacă spune „oare această cunoaștere a animalelor etc. [nu] este prea bine cunoscută de către tine?” – fiind dedusă din atracția|repulsia (*pravṛtti*|*nivṛtti*) în cele „de dorit”|„de ne-dorit” (*priya*|*apriya*) – astfel este înțelesul. Printre animale noțiunea/înțelegerea aceasta este bine cunoscută. ‹Fericirea (*sukha*)› etc.: dacă spune „atunci, rogu-te, spune[-mi] care este caracteristica/descrierea/scopul (*lakṣaṇa*) a ceea ce este «de dorit»|«de ne-dorit» (*priya*|*apriya*)!”

किमत्र मुग्धभावेन नित्यं चिन्तयसि प्रिये।
श्रुत्वा प्रियवचः प्राह हेमलेखा पुनः प्रियम्॥८॥

8. O, dragă, de ce gândești despre aceasta
Prostește și necontenit?
Ascultând cuvintele celui drag,
Hemalekhā a spus din nou celui drag:

अत्र प्रसिद्धेऽर्थे॥

ŚRĪNIVĀSA: Fiindcă ‹aceasta› noțiune/înțelegere este bine cunoscută.

सत्यं स्त्रियो मुग्धभावा नास्त्यासां सद्विमर्शनम्।
तथाप्यहं बोधनीया त्वया सम्यग्विमर्शिना॥९॥

9. — Adevărat este că femeile sunt proștuțe/simpluțe,
Nu există un bun discernământ al lor,
Și de aceea eu [doresc] să fiu învățată de către tine,
Care ești un desăvârșit investigator/cunoscător (*vimarśin*).

सद्विमर्शनं सम्यग्विचारः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Bun discernământ (*vimarśana*)›: deplină/corectă investigare (*vicāra*).

सुबोधिता त्वया चाहं चिन्तामेतां विसृज्य तु।
त्वया भोगेषु सततं भवाम्यनुदिनं ततः॥१०॥

10. Eu, după aceea, fiind bine învățată de către tine
Și abandonând această gândire/anxietate (*cintā*),
Împreună cu tine voi fi întru plăceri
În fiecare zi, neîntrerupt.

भोगेष्वासक्ता भवामि। ततः बोधनानन्तरम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Voi fi dornică întru plăceri. ‹După aceea›: după instruire/învățătură.

राजन् सुखञ्च दुःखञ्च याभ्यां भवति ते ननु।
प्रियाप्रिये विनिर्दिष्टे त्वया सूक्ष्मविमर्शिना॥११॥

11. Rege! De către tine, care ești un subtil investigator (*vimarśin*),
A fost arătat ceea ce este „de dorit”|„de ne-dorit” (*priya*|*apriya*),
Din care apare pentru tine, desigur,
Fericirea și suferința.

तल्लक्षणं दूषयितुमनुवदति – राजन्नित्यादि ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Rege!› etc.: repetă pentru a obiecta caracteristica/descrierea (*lakṣaṇa*) acestuia.

एकमेव सुखं दुःखं कालदेशाकृतेर्भिदा ।
जनयेदत्र तत्कस्मात्प्रतिष्ठाऽध्यवसायिनी ॥ १२ ॥

12. Prin diferențierea timpului (*kāla*), locului (*deśa*) și a formei (*ākṛti*)
Un singur [obiect] poate produce fericire ori suferință.
De aceea, cum poate exista aici
Un punct de sprijin ferm [al percepției]?

भिदा भेदेन । एकमेव वस्तु कालादिभेदेन सुखं दुःखञ्च जनयेत् । अत्र एवम्भूते वस्तुनि । प्रतिष्ठा सुखसाधनमेवेत्यव्यभिचारिप्रतिष्ठितस्वरूपता । अध्यवसायिनी निश्चयवती ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Prin diferențierea›: prin modificarea/deosebirea (*bheda*). Un singur obiect (*vastu*), prin modificarea/deosebirea (*bheda*) timpului (*kāla*) etc., poate produce fericire (*sukha*) ori suferință (*duḥkha*). Aici obiectul (*vastu*) are o astfel de natură. ‹Un punct de sprijin›: propria natură se sprijină ne-îndoielnic (ferm) „pe mijloacele dobândirii fericirii (*sukha-sādhana*)". ‹Ferm›: convingere/certitudine.

यतो वह्निः कालभेदात्पृथगेव फलप्रदः ।
तथा देशविभेदेनाप्याकारस्य विभेदतः ॥ १३ ॥

13. De aceea focul, prin deosebirea timpului (*kāla-bheda*),
Este cu certitudine dăruitorul unor rezultate diferite.
Astfel, prin deosebirea locului,
Dar și prin deosebirea formei,

तदेव निरूपयति – यत इति । पृथक्फलस्य सुखादेः प्रद एव ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹De aceea› etc.: îl descrie/indică pe acesta care este dăruitorul unor rezultate diferite precum fericirea (*sukha*) etc.

शीतकाले प्रियो वह्निरूष्मे त्वप्रिय एव हि ।
हिमोष्णदेशभेदेन प्रियश्चाप्रिय एव च ॥ १४ ॥

14. Focul este de dorit/plăcut în anotimpul rece,
Dar este ne-dorit/ne-plăcut în anotimpul cald.
Prin deosebirea locului, [ca fiind] rece ori cald,
Este, desigur, plăcut (*priya*) ori ne-plăcut (*apriya*).

एतदेव विविच्याह – शीतेति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Rece› etc.: a spus despre distingerea acestuia [în funcție de timp și loc].

शीतप्रकृतिजीवानां प्रियोऽन्येषां तथेतरः ।
अथाप्यधिकभावेनाल्पभावेनैवमीरितः ॥ १५ ॥

15. Pentru viețuitoarele al căror temperament/constituție este rece
Este plăcut, pentru restul este, desigur, contrar.
În același fel este descris ca fiind printr-o manifestare excesivă
Sau printr-o manifestare neînsemnată.

प्रकृतिरूपाकारभेदेऽपि तथेत्याह – शीतेति। वह्नेरल्पानल्परूपाकारभेदेऽपि तथेत्याह – अथेति। एवं सुखासुखयोः साधकत्वेन प्रियोऽप्रियश्च॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Rece› etc.: a spus despre cazul în care deosebirea este în forma ori natura temperamentului/constituției (*prakṛti*). ‹În același fel› etc.: a spus despre cazul în care deosebirea este în forma ori natura focului ce pot fi neînsemnată|însemnată. Astfel, ceea ce este „de dorit"|„de ne-dorit" (*priya*|*apriya*), prin starea de împlinire, este întru fericire|ne-fericire (*sukha*|*asukha*).

एवं शीतं धनं दाराः पुत्रा राज्यं तथेतरत्।
अथाप्येवं महाराजो दारपुत्रधनैर्वृतः॥ १६॥

16. Tot astfel este și frigul, bogăția, soțiile,
Fiii, regalitatea/regatul și așa mai departe.
Tot astfel desigur, marele rege,
Înconjurat fiind de soții, de fii și de bogății,

उक्तमर्थमन्यत्रातिदिशति – एवमिति। इतरत्पश्वादि। एवं न कस्यचित्सुखमात्रसाधनत्वमित्युक्त्वा सुखसाधनत्वं नास्त्येवेत्याह – अथापीति। सर्वसुखसाधने सत्यपीत्यर्थः। महाराजो मुक्ताचूडः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tot astfel› etc.: extinde la orice altceva înțelesul declarat. ‹Și așa mai departe›: animale etc. ‹Tot astfel desigur› etc.: a spus că nu există dobândirea/instrumentarea fericirii (*sukha*), adică declarând că „desigur, nu este a nimănui dobândirea/instrumentarea doar a fericirii (*sukha*)", asta în cazul dobândirii/instrumentării deplinei fericiri (*sukha*) – astfel este înțelesul. ‹Marele rege›: Muktācūḍa.

शोचत्यनुदिनं कस्मान्न शोचन्तीतरे कुतः।
योऽयं भोगः सुखार्थोऽस्ति सोऽप्यनन्तो भवेन्ननु[1] ॥ १७॥

17. Din ce motiv se lamentează în fiecare zi?
Din ce motiv nu se lamentează alții?
Chiar și acea plăcere al cărei scop este fericirea
Cu siguranță aceasta nu poate fi ne-sfârșită,

दाराद्यखिलसुखसाधनयुक्तोऽपि कस्मादनुदिनं शोचति। इतरे सुखसाधनरहिता विरागिणः। ननु मत्पितुरखिलविषयाप्राप्त्या शोकः। अतोऽखिलविषयाणां संभूय सुखसाधनत्वमिति चेदाह – योऽयमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: De ce se lamentează în fiecare zi cel ce posedă mijloacele dobândirii deplinei fericiri (*sukha*) prin soții etc.? ‹Alții›: cei despătimiți (*virāgin*) care sunt lipsiți de mijloacele dobândirii fericirii (*sukha*). ‹Chiar și acea› etc.: dacă spune „întristarea/suferința (*śoka*) tatălui meu nu este prin deplina dobândire a obiectelor simțurilor (*viṣaya*)", deoarece dobândirea/instrumentarea fericirii (*sukha*) este în compania tuturor obiectelor simțurilor (*viṣaya*).

न केनचित्तदखिलं प्राप्तं यस्मात्सुखं भवेत्।
यत्किञ्चिल्लाभतो [2]यत्स्यात्सुखं तत्रापि संश्रृणु॥ १८॥

18. Căci acea [plăcere] din care să poată rezulta [doar] fericire
Nu a fost obținută pe deplin de către nimeni.
Ascultă! Chiar și acea fericire,
Apărută din orișice ar fi fost dobândit,

---

[1]न तु॥ [2]यस्मात्॥

तस्यानन्त्येन प्राप्त्यसंभवान्नेत्याह – न केनचिदिति। माऽस्त्वखिललाभस्तथापि कदाचित्किञ्चिल्लाभे कस्यचित्सुखं भवत्येवेति चेदाह – तत्रापीति। तत्सुखविषयेऽपीत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹De către nimeni› etc.: a spus aceasta deoarece dobândirea acestei [fericiri] nu poate fi concepută ca fiind la nesfârșit. ‹Chiar și acea› etc.: dacă spune „pentru mine să fie, desigur, deplina dobândire/plăcere/cunoaștere" astfel fericirea (*sukha*) este a orișicui, orișicând și orișice ar fi dobândit; aceasta fiind cu privire doar la fericire (*sukha*) – astfel este înțelesul.

न तत्सुखं भवेन्नाथ यतो दुःखविमिश्रितम्।
दुःखं तु द्विविधं प्रोक्तं बाह्यमान्तरमित्यपि॥१९॥

19. Doamne! Aceasta nu poate să fie [doar] fericire
Deoarece este amestecată cu suferința;
Iar suferința a fost declarată ca fiind de două feluri:
Externă și internă.

दुःखविमिश्रितमिति। प्रकाशान्धकारयोरिव सुखदुःखयोर्विरुद्धस्वभावत्वान्नैकदा संभवः। अतस्तत्काले दुःखस्यानुभूयमानत्वान्न त्वदभिमतं सुखमिति भावः। ननु न तत्काले दुःखानुभवोऽस्तीत्याशङ्क्य तद्दुःखमुपपादयितुं विभजति – दुःखं त्विति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Amestecat cu suferință (*duḥkha*)› etc.: coexistența (*saṁbhava*) fericirii și a suferinței într-un moment – precum este cea a luminii și a întunericului – se datorează naturii proprii antitezei (*viruddha*). De aceea în acel moment, din cauza experimentării suferinței, fericirea (*sukha*) nu îți este permisă – astfel este înțelesul. ‹Iar suferința (*duḥkha*)› etc.: gândind „desigur nu, căci în acel moment nu este experimentată suferința (*duḥkha*)", împarte această suferință pentru a o examina/demonstra.

बाह्यं शरीरसंभूतं धातुदोषादिसंभवम्।
आन्तरं मानसं प्रोक्तं तच्च वाञ्छासमुद्भवम्॥२०॥

20. Cea exterioară apare din corp,
Fiind cauzată de alterarea umorilor etc.;
Cea internă se spune că este mentală,
Iar aceasta răsare din dorință/tânjire.

धातवो वातपित्तादयः। आदिना स्फोटाभिघातादिः॥

ŚRĪNIVĀSA: Umorile (*dhātu*) sunt vântul (*vāta*), bila (*pitta*) etc. Prin ‹etc.› [sunt avute în vedere] tumorile (*sphoṭa*), lovirile/rănirile (*abhighāta*) etc.

महत्तरं मानसं स्याद्येन ग्रस्तमिदं जगत्।
वाञ्छैव दुःखविटपिबीजं सुदृढशक्तिकम्॥२१॥

21. Mult mai mare poate fi [suferința] mentală
De către care această lume este devorată.
Dorința/tânjirea este sămânța arborelui suferinței
A cărei putere/capacitate este foarte mare.

शरीरान्मानसं महत्तरम्। कुतो महत्तरत्वं तदाह – येनेति। बीजस्वभावादपि तस्य महत्तरत्वमाह – वाञ्छैवेति। सुदृढशक्तिकमवश्यफलपर्यवसायीति भावः। नैवं धातुदोषादिः तस्य सुप्रतीकार्यत्वात्॥

ŚRĪNIVĀSA: Cea mentală este mai mare decât cea corporală. ‹De către care› etc.: a spus din ce motiv aceasta este mai mare. ‹Dorința/tânjirea› etc.: a spus că starea acesteia de a fi

mai mare se datorează naturii proprii seminței. ‹Putere/capacitate (*śakti*) este foarte mare›: determină rezultate inevitabile – astfel este înțelesul. Desigur, alterarea umorilor (*dhātu-doṣa*) etc. nu este din a sa bună răsplătire.

यया किंकरतां प्राप्ताः कुर्वन्त्येव दिवानिशम्।
इन्द्रादयोऽपि विबुधाः स्वर्निवासाः सदोदिताः ॥२२॥

22. Prin această [dorință] au obținut starea de sclavie,
[Cei ce] muncesc, cu siguranță, zi și noapte,
Zei precum Indra etc.,
De-a pururi apăruți locuitori ai raiului (*svar*).

अत एवामृताशिनामपि सा दृश्यत इत्याह – ययेति। वाञ्छयेत्यर्थः। स्वर्गात्मिकगुणोत्तरदेशसेवनेन सदोदयनिमित्तामृतपानेन वा तां प्रतीकर्तुमसमर्था एव देवा इत्याशयः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Prin această [dorință]› etc.: a spus că aceasta este văzută chiar și la cei ce se bucură de nemurire. Prin dorință – astfel este înțelesul. Desigur, zeii sunt neputincioși în a rezista/opune acesteia (dorinței), deși se locuiește în tărâmurile cu calități superioare de natura raiului (*svarga*) ori se bea nectarul (*amṛta*) ce este cauza eternei manifestări – astfel a rămas de completat.

सुखं वाञ्छावशेषेऽपि यदस्ति नृपसंभव।
तद्दुःखमेव जानीहि यत्कृमिष्वपि संभवेत्॥२३॥

23. O, tu, cel născut din rege! Acea fericire
Care există atunci când a mai rămas dorința/tânjirea,
Cunoaște aceasta ca fiind, desigur, suferință!
Iar această [fericire] poate să apară și în viermi/insecte.

ननु मन्दान्धकारे प्रकाशान्धकारयोरविरुद्धयोरिव वाञ्छाकाले सुखदुःखयोः सहभाव इष्यत इति चेदाह – सुखमिति। दुःखमिश्रितस्य सुखस्य कृमिष्वपि दुःखप्रकृतिकेषु संभवान्न तन्मुख्यं सुखम्। किन्तु [१]मन्दान्धकारस्थप्रकाशाभासवत्सुखाभास[२] एवेत्याशयः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acea fericire (*sukha*)› etc.: dacă spune că este de acceptat coexistența fericirii (*sukha*) și a suferinței (*duḥkha*) în momentul dorinței/tânjirii precum este, fără doar și poate, ne-incompatibilitatea întunericului și a luminii în bezna sfârșitului manifestării (*manda*). Acea fericire (*sukha*) supremă nu apare din natura suferințelor (*duḥkha*), precum fericirea viermilor/insectelor care este amestecată cu suferință. Dar, desigur, manifestarea fericirii (*sukha-ābhāsa*) este precum manifestarea luminii (*prakāśa*) aflată în bezna sfârșitului manifestării (*manda*)[1] – astfel a rămas de completat.

वरं तिर्यक्कीटकृमिप्रभृतीनां सुखं तु यत्।
स्वल्पवाञ्छासंमिलितं नृणां किं स्यात्सुखं वद॥२४॥

24. Superioară este acea fericire
A târâtoarelor, insectelor, viermilor etc.,
Amestecată fiind cu foarte puțină dorință/tânjire.
Spune[-mi atunci], cum poate fi fericirea oamenilor?!

---

[१]मदान्ध०। महान्ध०॥ [२]०आभासम्॥

---

1 Var.: „aflată în bezna celui dependent de alcool (*manda/madā*)"; var. n. १: „aflată în marea beznă".

ननु तत्सुखाभासमपीतरजन्तुभ्यो मर्त्यस्योत्तममेवेति चेन्नेत्याह – वरमिति। तिर्यक्पशुः। कीटाः सपक्षाः। कृमयोऽपक्षाः। [1]प्रभृतिना वयांसि। तिर्यगादीनां स्वल्पवाञ्छासंमिलितत्वात्प्रभातान्धकारमिलितप्रकाशाभासवत्सुखाभासम्। नृणां त्वनन्तवाञ्छामिलितत्वाद्गाढान्धकारस्थखद्योतप्रकाशवत्कार्याक्षमत्वात्तन्न सुखाभासमपीति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Superioară› etc.: adică spune că [fericirea omului] muritor nu este superioară celorlalte viețuitoare, deci fără doar și poate și manifestarea fericirii acestui [prinț]. ‹Târâtor›: animal (*paśu*). ‹Insecte›: cele înaripate (*sapakṣa*). ‹Viermi›: cele neînaripate (*apakṣa*). Prin ‹etc.›: păsările. Manifestarea fericirii, prin starea venirii împreună cu foarte puțină dorință/tânjire a târâtoarelor etc., este precum manifestarea luminii întâlnite în întunericul dimineții, iar prin starea venirii împreună cu nesfârșitele dorințe/tânjiri ale oamenilor, este precum lumina soarelui ce se află în marea beznă, adică aceasta nu este o manifestare a fericirii din cauza stării de incapacitate în a fi realizată – astfel este înțelesul.

वाञ्छाशतसमाविष्टो यदि किञ्चिदुपेत्य तु।
सुखी भवेदिह तदा को हि न स्यात्सुखी वद॥२५॥

25. Spune[-mi]! Dacă dobândind ceva
Cel posedat de sute de dorințe
Este fericit aici,
Atunci cine nu ar putea fi fericit?

यद्येवंविधसुखेनाऽपि सुखित्वे न[2] कोऽपि दुःखी भवेदित्याह – वाञ्छेति। किञ्चित्स्त्रक्कन्दनादि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dorințe› etc.: spune astfel „oare cine nu devine nefericit (*duḥkhin*) în starea de a fi fericit dacă este printr-o astfel de fericire?” ‹Ceva›: o ghirlandă, santal (*candana*) etc.

अखिलाङ्गे वह्निदग्धे सूक्ष्मपाटीरबिन्दुना।
यदि शीतलदेहः स्यात्तदा सोऽपि सुखी भवेत्॥२६॥

26. Dacă trupul poate deveni „rece”
Printr-o picătură foarte mică de santal
Atunci când tot corpul este ars de foc,
Atunci și acela poate deveni fericit.

एवं तर्हि महादुःखेऽपि सुखी स्यादित्याह – अखिलेति। पाटीरबिन्दुश्चन्दनबिन्दुः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tot› etc.: spune că este fericit chiar și atunci când se află într-o mare suferință. ‹Picătură de santal (*pāṭīra*[1])›: picătură de santal (*candana*).

प्रियायाः संपरिष्वङ्गात्सुखं प्राप्नोति वै नरः।
तत्रैवाङ्गस्य विषमबन्धाद्दुःखं भवेन्ननु॥२७॥

27. Desigur, bărbatul dobândește fericirea
Din îmbrățișarea deplină a celei dragi.
Desigur, chiar și în acest caz poate exista suferință
Din cauza unui mod dificil de unire sexuală a corpului.

---

१ तत्प्रभृतीनाम्॥ २ सुखित्वेन॥

---

1 Căci *pāṭīra* mai înseamnă: ridiche, esență de bambus, nor etc.

ननु प्रियापरिष्वङ्गे हि बाह्यसर्वविस्मृतेः केवलं सुखमस्तीति चेदाह – प्रियाया इति। तत्रैव परिष्वङ्गकाल एव। विषमः पीडाकरो बन्धः परस्पराङ्गसंश्लेषः। तद्दुःखयुतत्वान्न तदपि केवलं सुखमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Celei dragi› etc.: dacă spune că fericirea (*sukha*) este absolută prin uitarea totală a celor exterioare în momentul îmbrățișării. ‹Chiar și în acest caz›: chiar și în timpul îmbrățișării. ‹Mod dificil de unire sexuală (*bandha*)› [*i.e.*] strânsa unire reciprocă a trupurilor care produce suferință. Astfel, această fericire (*sukha*) nu este absolută din cauza stării de unire cu suferința (*duḥkha*) acestuia – astfel este înțelesul.

रत्यावेशात्परिश्रान्तिः सर्वेषां जायते किल।
अनन्तरं भारवाहपशोरिव परिश्रमः ॥२८॥

28. Epuizarea din cauza extazului amoros
Apare imediat după, desigur, pentru toți,
Precum istovirea animalului
Ce poartă o povară.

परिष्वङ्गादौ दुःखमस्तीत्यत्र सर्वेषामनुभवं निदर्शयति – रतीति। रत्यावेशादनन्तरम्। इयं परिश्रान्तिर्दुःखमूलेत्यत्र दृष्टान्तः – भारेति। इयं परिश्रान्तिर्दुःखजन्या। परिश्रान्तित्वाद्भारवाहपशुपरिश्रान्तिवत्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Amoros› etc.: în acest caz se arată că exprienența tuturor este că „suferința există și în momentul îmbrățișărilor etc." Imediat după extazul amoros (*rati-āveśa*). ‹Povară› etc.: este aici analogia pentru „această epuizare este rădăcina/cauza suferinței". Această epuizare apare din suferință (*duḥkha*). Precum epuizarea animalului ce poartă o povară este [această] stare de epuizare.

कथं पश्यसि तत्सौख्यं नाथैतन्मे समुच्यताम्।
यावत्सुखं प्रियासङ्गे नाडीसंघट्टसंभवम्॥२९॥

29. Domnule! În ce fel vezi această fericire?
Fie ca aceasta să-mi fie spusă pe deplin!
Atât timp cât în unirea cu cea dragă
Fericirea apare din împreuna frecare a „organelor tubulare (*nāḍī*)"[1],

एवमस्य दुःखयुक्तत्वात्तत्सौख्यं कथं पश्यसि॥

ŚRĪNIVĀSA: Cum vezi astfel această fericire (*saukhya*) prin a sa unire cu suferința (*duḥkha*)?

तवास्ति१ तावन्न किमु २शुनामस्तीह तद्वद।
यत्ततो ह्यतिरिक्तं ते दृष्टसौन्दर्यसंभवम्॥३०॥

30. Spune[-mi] aceasta! Așa cum este pentru tine,
Oare de ce nu ar fi în acest caz și pentru câini?
Pentru tine cea care apare din frumusețea văzută
O depășește pe aceasta.

नाडीसंघट्टः आनन्देन्द्रियसंघर्षः तज्जनितं सुखं ३शुनामप्यस्तीति न तत्सुखं बुधैरभिलषणीयमिति भावः। ततः नाडी-संघट्टजात्। अतिरिक्तमधिकम्। दृष्टसौन्दर्यसंभवम्। सौन्दर्यदर्शनजम्॥

१तदास्ति॥ २शूनाम्॥ ३शूनाम्॥

1 „Organele tubulare (*nāḍī*)", *i.e.* organele de reproducere/sexuale.

ŚRĪNIVĀSA: „Fericirea (*sukha*) care apare din această împreună frecare a „organelor tubulare (*nāḍī*)”, [*i.e.*] frecarea împreună a organelor (*indriya*) pentru beatitudine (*ānanda*), este desigur [valabilă] și pentru câini” – această fericire nu este de dorit de către cei înțelepți (*budha*) – astfel este înțelesul. De aceea cea care apare din frumusețea văzută o depășește, [*i.e.*] cea produsă la vederea frumuseții (*saundarya*) este cu mult mai mult, decât cea [care apare] din împreuna frecare a „organelor tubulare (*nāḍī*)”.

तत्केवलाभिमानोत्थं स्वाप्नस्त्रीसंगमे यथा।
पुरा कश्चिद्राजसुतो मन्मथाधिकसुन्दरः ॥ ३१ ॥

31. Aceasta, fiind apărută din concepție/dorință,
Este aidoma împreunării cu o femeie în vis.
Cândva în trecut, un oarecare fiu de rege,
Mai frumos decât [zeul iubirii] Manmatha,

सौन्दर्यदर्शनादिजसुखस्याभिमानोत्थत्वे आख्यायिकामाह – पुरेति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cândva în trecut› etc.: spune o poveste despre apariția concepției/dorinței (*abhimāna*) fericirii (*sukha*) răsărită din vederea etc. a frumuseții (*saundarya*).

काञ्चित्सुरूपिणीं प्राप्तः स्त्रियं सर्वमनोहराम्।
अत्यन्तमनुरक्तः स तस्यां राजकुमारकः ॥ ३२ ॥

32. A obținut [drept soție] o oarecare femeie cu forme frumoase,
Răpitoarea inimii tuturor.
Fiul regelui de aceasta
Era peste măsură de atașat,

सा त्वन्यस्मिन् राजसुत[1] भृत्ये संसक्तमानसा।
स भृत्यो राजपुत्रं तं वञ्चयामास युक्तितः ॥ ३३ ॥

33. Dar ea era cu mintea îndreptată către altcineva,
Către servitorul fiului regelui.
Acest servitor, printr-un vicleșug,
L-a înșelat pe fiul regelui

मदिरां मोहनार्थाय तस्मै दत्वाऽतिमात्रकम्।
ततो मदान्धाय चेटीं काञ्चित्प्रेष्य कुरूपिणीम् ॥ ३४ ॥

34. Dându-i peste măsură o băutură îmbătătoare
Cu scopul de a-l ameți/-i lua mințile (*mohana*),
Trimițându-i după aceea celui orbit de ebrietate
O oarecare servitoare cu forme urâte.

युक्तिमेवाह – मदिरामिति। अतिमात्रं पुष्कलम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Băutură îmbătătoare› etc.: spune, desigur, [în ce constă aici] vicleșugul/înșelătoria. ‹Peste măsură›: abundent (*puṣkala*[1])

---

[1] ०सुत० ॥

---

1 *Puṣkala* – unitate de măsură a capacității egală cu opt *kuñci*, *i.e.* 64 pumni.

बुभुजे तां तस्य पत्नीं सर्वलोकैकसुन्दरीम्।
एवमेव चिरं तत्र मदान्धो नृपतेः सुतः ॥ ३५ ॥

35. Astfel s-a bucurat de această nevastă a acestui [prinț],
Cea mai frumoasă din întreaga lume.
Astfel acolo, desigur pentru multă vreme,
Fiul regelui orbit de ebrietate

स्वस्मै मदान्धाय प्रेषितां चेटीं दासीं राजकुमारो बुभुजे। तस्य राजकुमारस्य पत्नीम्। स भृत्यो बुभुज इति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Orbit fiind de ebrietate, fiul regelui s-a bucurat pentru sine de servitoarea sclavă/barbară (*dāsī*) trimisă [de către servitor]. [Cea] de care s-a bucurat servitorul regelui este soția fiului regelui – astfel este înțelesul.

प्रत्यहं चेटिकां गच्छन् स्वात्मानं सममंसत।
धन्योऽहमीदृशीं लोकसुन्दरीं प्राणप्रेयसीम्॥ ३६ ॥

36. [Fiul regelui] „mergând” zilnic la servitoare,
S-a apreciat foarte mult pe sine însuși:
Eu sunt așa de norocos/fericit,
Căci o astfel de frumusețe a lumii, mai dragă decât viața/suflarea,

राजकुमारो धन्योऽहमित्याद्यात्मानमभिमनुते॥

ŚRĪNIVĀSA: „Eu, fiul regelui, norocos/fericit sunt” etc. – [astfel] gândește despre sine.

उपगच्छाम्यहं नित्यं न मेऽस्ति सदृशः क्वचित्।
एवं वृत्ते चिरे काले कदाचिद्दैवयोगतः ॥ ३७ ॥

37. Eu o „vizitez” zilnic –
Niciunde altul nu-i la fel ca mine.
Astfel, după ce trecu multă vreme,
La un moment dat, accidental,

भृत्यो निधाय पानं स कार्ये चाऽऽत्यन्तिके ययौ।
अथ राजकुमारस्तत्पानं नाऽऽत्यन्तिकं पपौ ॥ ३८ ॥

38. Acest servitor lăsând jos această băutură
A plecat cu treburi peste măsură.
Și astfel, fiul regelui din această băutură
Nu a mai băut peste măsură.

स भृत्यः। आत्यन्तिके आवश्यके कार्ये सति। आत्यन्तिकं पुष्कलम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Acest servitor fiind cu treburi peste măsură, [*i.e.*] inevitabile. ‹Peste măsură›: abundent (*puṣkala*).

निमित्ततो ययौ शीघ्रं रत्युत्सुकितमानसः।
शयनीयं मनस्कान्तं सर्वभोगर्द्धिसंयुतम्॥ ३९ ॥

39. Dintr-un oarecare motiv a plecat iute,
Cu mintea agitată întru plăcerile iubirii,
Spre camera de dormit cea foarte dragă,
Excelent înzestrată cu toate obiectele plăcerilor,

निमित्ततः केनचिन्निमित्तेन। न पपौ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dintr-un oarecare motiv›: dintr-un motiv oarecare nu a băut.

शचीगृहं देवपतिरिव नन्दनसंस्थितम्।
परार्घ्यपर्यङ्कगतां तां चेटीमुपसङ्गतः ॥४०॥

40. Precum Domnul zeilor (Indra) spre casa [iubitei sale] Śacī
Ce se află în grădina [sa] divină.
„Unit” cu această servitoare
Care se afla pe neprețuitul pat,

नन्दनवनसंस्थितं[१] शचीगृहम्। परार्घ्यमुत्तमम्। तां भृत्यप्रेषिताम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Casa [iubitei sale] Śacī› aflată în divina dumbravă. ‹Această›: fiind [cea] trimisă de către servitor. ‹Neprețuitul›: cel mai bun.

कामवेगेन विवशो बुभुजेऽत्यन्तहर्षतः।
उपलभ्याथ रत्यन्ते चेटीं तां विकृताकृतिम्॥४१॥

41. Lipsit de voință din cauza surescitării pătimașe/erotice,
S-a bucurat [de aceasta] cu o plăcere dincolo de orice măsură[1].
Observând astfel la finele plăcerii iubirii
Această servitoare cu forme diforme,

कामवेगेन तामपरीक्ष्यैव॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Din cauza surescitării pătimașe/erotice›: desigur ne-văzând-o pe această [servitoare cu forme diforme].

शङ्कितोऽमर्षितश्चापि किमेतदिति चिन्तयन्।
क्व सा मम प्रियतमेत्येवं तामन्वपृच्छत॥४२॥

42. Suspicios/anxios și, desigur, foarte furios,
Gândind „ce este aceasta?”,
Astfel a întrebat-o pe aceasta:
— Unde este ea, a mea cea-mai-iubită [soție]?

केयमिति शङ्कितः। अनया प्रतारितोऽहमिति मर्षितः। नेयं मां प्रतारयितुं समर्था। अतः किमेतदिति चिन्तयन्क्व सेत्याद्यन्वपृच्छत्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Suspicios/anxios›: cine este aceasta? ‹Furios›: eu am fost înșelat/sedus de către această [servitoare]! Aceasta nu este capabilă să mă înșele/seducă pe mine. Astfel, gândind „ce este aceasta?”, a întrebat: „unde este ea?” etc.

पृष्टैवं तेन सा चेटी विमदं तं निशाम्य[२] तु।
भीता न किञ्चित्तं प्राह वेपमाना तदा ततः ॥४३॥

43. Această servitoare fiind astfel întrebată de acesta
Și văzându-l că este fără de ebrietate,
Fiind înspăimântată și tremurând,
Nu i-a răspuns nimic acestuia atunci. De aceea

---

[१] नन्दनसंस्थितम्॥ [२] निशाम्य॥

---

1 Var.: „printr-o erecție foarte puternică”.

तं कुमारम्। ततः चेटीवृत्तात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acesta›: prințul. ‹De aceea›: din cauza evenimentului cu servitoarea[1].

आलक्ष्य राजपुत्रोऽपि वैषम्यं चात्मवञ्चनम्।
वामेन जग्राह कचे चेटीं क्रोधारुणेक्षणः॥४४॥

44. Fiul regelui văzând astfel
Nedreptatea și înșelătoria asupra sa,
Cu ochii roșii de mânie
A apucat cu mâna stângă servitoarea de păr,

आलक्ष्येति संबन्धः। वैषम्यमनर्हं वचनम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Văzând› – astfel este legătura. ‹Nedreptatea›: semnificând „ne-meritat/ne-permis" (*anarha*).

[1]कृपाणिमाददे दक्षहस्तेन नृपसंभवः।
तर्जयंस्तां प्रत्युवाच वद वृत्तं यथातथम्॥४५॥

45. Iar cu mâna dreaptă cel născut din rege
A apucat sabia
Și, amenințând-o, i-a spus:
— Spune ce s-a întâmplat, exact așa cum a fost!

कृपाणिं खङ्गम्[2]॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Sabia›: scimitarul (*khaṅga/khaḍga*).

नो चेन्न स्याज्जीवितं ते क्षणमात्रमपि द्रुतम्।
सैवं निशम्य तद्वाक्यं भीता प्राणपरीप्सया॥४६॥

46. Repede, dacă nu, viața ta
Nu mai poate exista nici măcar o clipită.
Aceasta, auzind desigur vorba acestuia,
Înspăimântată datorită dorinței de a-și păstra viața (*prāṇa*),

अतो द्रुतं वदेति योजना॥

ŚRĪNIVĀSA: Astfel este sensul [propoziției]: „de aceea spune repede!"

जगौ यथावत्तत्सर्वं चिराद्वृत्तं समास्थितम्।
प्रादर्शयच्चापि तस्मै तां भृत्येन सुसङ्गताम्॥४७॥

47. A spus totul despre acesta, exact așa cum a fost,
Întâmplate în mod repetat pe o perioadă lungă de timp,
Arătându-i-o desigur pe aceasta
Ce era bine-mpreunată sexual cu servitorul.

तत्प्रियावृत्तम्। वृत्तमतीतम्। समास्थितं तया समाचरितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Despre aceasta›: ce s-a-ntâmplat cu cea dragă. ‹Întâmplate›: cele petrecute. ‹În mod repetat›: comise de aceasta.

[1]कृपाणम्॥ [2]खङ्गम्॥

1 Var.: „din cauza aspectului servitoarei".

क्वचिद्भूमौ कटे भृत्यं कृष्णं पिङ्गललोचनम्।
प्रांशुं मलिनसर्वाङ्गं [१]रूक्षवक्त्रं जुगुप्सितम्॥४८॥

48. Servitorul era undeva pe pământ,
Pe o rogojină de paie, negru, cu ochii roșii,
Înalt/puternic, cu întregul trup murdar,
Cu un chip aspru/grosolan, dezgustător,

प्रांशुमुच्चम्॥

Śrīnivāsa: ‹Înalt/puternic›: înalt.

समाश्लिष्य रतिश्रान्तां सर्वाङ्गैः प्रेमभावतः।
मृदुबाहुलतावृत्तग्रीवस्य वदने स्वकम्॥४९॥

49. Îmbrățișând-o intim cu toate membrele într-o stare de amor
Pe cea obosită de plăcerile iubirii,
Având gâtul încercuit de brațele-i delicate și mlădioase aidoma unor liane,
Pe propria [lui] gură

सर्वाङ्गैः समाश्लिष्य। लतया वृता वेष्टिता ग्रीवा यस्य॥

Śrīnivāsa: Îmbrățișând[-o] cu toate membrele. Al său gât fiind înconjurat, [*i.e.*] încercuit, [de brațele ei ca] de o liană.

निवेश्य वक्त्रकमलं [२]पद्भ्यामाश्लिष्य गाढतः।
तस्योरुयुग्मं तद्धस्तसंसक्तगुरुसुस्तनीम्॥५०॥

50. Punând lotusul gurii [ei],
Îmbrățișând puternic cu picioarele
Coapsele acestuia,
Cu sânii frumoși și grei lipiți de palmele acestuia,

वासन्तिकामिव लतां वृतां कुसुमकोरकैः।
रोहिणीं राहुणोपेतामिवापश्यन्नृपात्मजः॥५१॥

51. Aidoma lianei *vāsantikā*[1]
Înconjurată de mugurii florilor,
Aidoma [stelei] Rohiṇī eclipsată de Rāhu –
Astfel a văzut-o cel născut din neam domnesc.

एवंविधां समालोक्य निद्रयाऽपगतस्मृतिम्।
मोमुह्यमानश्चात्यन्तं क्षणं पश्चाद्धृतिं भजन्॥५२॥

52. [Prințul,] văzând-o prea bine în acest fel
Pe cea cu memoria pierdută din cauza somnului,
Fiind peste măsură de bulversat pentru o clipă,
Dar redobândind după aceea fermitate, [a spus:]

एवंविधां भृत्यसंगताम्। क्षणमत्यन्तं मोहं प्राप्तः॥

Śrīnivāsa: ‹În acest fel›: împreunată cu servitorul. A dobândit pentru o clipă o confuzie (*moha*) peste măsură.

[१]रूक्ष०॥ [२]पदाभ्याम्॥

1 *Hiptage benghalensis* (L.) Kurz.

यत्प्राह राजतनयस्तन्मत्तः श्रूयतां ननु।
धिङ्मामनार्यमत्यन्तं मूढं मदविमोहितम्॥५३॥

53. Ceea ce a spus fiul regelui,
Să asculte aceasta de la mine!
— Rușine mie care sunt de ne-respectat (*anārya*),
Prost dincolo de măsură, năucit din cauza băuturii!

धिग्ये स्त्रीष्वभिसंप्रीता धिक्तांश्च पुरुषाधमान्।
न कामिन्यः कस्यचित्स्युर्वृक्षस्येव च शारिकाः॥५४॥

54. Rușine celor care sunt pe deplin satisfăcuți întru femei!
Rușine celor mai josnici dintre bărbați!
Aidoma [păsărilor] *śārikā*[1] copacului,
Femeile frumoase nu sunt ale cuiva anume.

पुरुषाधमान्धिक्¹। शारिका इति। यत्रेप्सितं फलं तत्र गच्छन्तीति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: Rușine celor mai josnici dintre bărbați! ‹[Păsările] *śārikā*› etc.: merg acolo unde se află fructul dorit – astfel este înțelesul.

किमहं मां प्रवक्ष्यामि मुग्धं महिषपोतवत्।
जानन्तमेनां प्राणेभ्यः प्रेष्ठां सुचिरकालतः॥५५॥

55. Ce pot sune eu despre mine?
Nesăbuit precum vlăstarul unui bivol,
Am gândit astfel pentru multă vreme
Că aceasta este mai dragă decât viața (*prāṇa*).

महिषपोतः सद्योजातमहिषः²। तद्वन्मुग्धमतिजडमिति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Vlăstarul unui bivol›: bivolul nou-născut. ‹Nesăbuit›: fiind peste măsură de prost/imbecil (*atijaḍa*) – astfel este înțelesul.

न स्त्रियः कस्यचिद्वा स्युर्वेश्या इव विटस्य हि।
यः स्त्रीषु विश्रब्धमनाः स एव वनगर्दभः॥५६॥

56. Aidoma curtezanelor sibaritului,
Femeile nu sunt ale cuiva anume.
Cel care crede că se poate încrede în femei
Acela este cu siguranță un măgar sălbatic.

एवमेव सर्वाः स्त्रिय इत्याह – नेति। वनगर्दभ इति। पुरगर्दभो हि। जनसङ्गात्किञ्चिदन्यभावज्ञः कदाचित्स्यादिति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Nu› etc.: spune astfel, desigur, despre toate femeile. Măgarul sălbatic (din pădure) [*vs*] măgarul domestic (din oraş). Din „venirea împreună” a oamenilor rareori poate rezulta un pic de cunoaștere a celuilalt – astfel este înțelesul.

¹धिग्धिक्। धिग्धिङ्माम्॥ ²सद्यो जातो महिषः॥

1 *Gracula religiosa* (Linn.) ori *Acridotheres tristis* (Linn.).

या स्थितिः शारदाभ्रस्य क्षणिका ह्यनवस्थिता।
ततोऽपि पेलवा स्त्रीणां स्थितिरत्यन्तचञ्चला॥५७॥

57. Statornicia norului de toamnă
Este ne-stabilă și trecătoare.
Mai delicată decât aceasta este statornicia femeilor,
Care este peste măsură de schimbătoare.

पेलवा लघुतरा॥

Śrīnivāsa: ‹Mai delicată›: mai rapidă.

नाहमद्यावधि ह्येवं स्त्रीस्वभावमहोऽविदम्।
यन्मां सर्वात्मनाऽऽसक्तं त्यक्त्वा भृत्यमनुव्रता॥५८॥

58. Ah! Eu nu am știut cu adevărat până azi
Natura proprie a femeii.
Abandonându-mă pe mine, cel atașat cu tot sufletul,
[Iar ea fiind] devotată servitorului.

अन्यासक्ता गूढभावा मयि छद्मानुरागिणी।
प्रदर्शयन्ती भक्तिं स्वां नटीव विटमण्डले॥५९॥

59. Atașată de altcineva, cu un comportament ascuns,
Prefăcut îndrăgostită de mine,
Arătându-și propria devoțiune
Aidoma curtezanei în cercul sibariților.

छद्मानुरागे दृष्टान्तः – नटीवेति॥

Śrīnivāsa: ‹Aidoma curtezanei› etc.: alegorie (*dṛṣṭānta*) pentru prefăcuta îndrăgostire.

नाविदं लेशतोऽप्येनां मदिरामत्तमानसः।
छायेव मां सङ्गतेति मत्वा विश्रब्धमानसः॥६०॥

60. Având mintea amețită de băutură
Pe aceasta nu am înțeles-o câtuși de puțin,
Având mintea încrezătoare și gândind
„Este atașată de mine precum o umbră".

अप्रेक्षणीयां चेटीं तां वञ्चितश्चिरसङ्गतः।
नूनं मत्तो मूढतमः को भवेज्जगतीतले॥६१॥

61. Înșelat/păcălit și împreunat pentru multă vreme
Cu acea servitoare de ne-privit,
Cine poate fi cu adevărat mai neghiob decât mine
Pe suprafața pământului?

अनया वञ्चितोऽहं चेटीं सङ्गतः॥

Śrīnivāsa: Eu sunt înșelat de către aceasta, împreunat fiind cu servitoarea.

य एवं विस्रम्भपूर्वमनया चिरवञ्चितः ।
अहोऽयं[1] भृत्यहतकः सर्वाङ्गविकृताकृतिः ॥ ६२ ॥

62. Având astfel încredere de la bun început
Am fost înșelat multă vreme de către aceasta.
O! Acesta este nenorocitul/josnicul servitor
Cu forme diforme ale întregului trup,

तत्र हेतुः – य एवमिति। हतकोऽतिनिन्दितः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Având astfel› etc.: aici este cauza. ‹Nenorocitul/josnicul›: peste măsură de mizerabil/disprețuit.

किमस्मिन्ननया दृष्टं सौन्दर्यं सर्वतोऽधिकम्।
यतो मां निजसौन्दर्याऽऽहृतलोकावलोकनम्॥ ६३ ॥

63. Ce frumusețe, mai mare decât oricare alta,
A fost văzută în acest [servitor] de către aceasta,
Din a cărui cauză pe mine –
De [a cărui] proprie frumusețe privirea oamenilor este răpită,

सौन्दर्येणाऽऽहृतं लोकानामवलोकनं निरीक्षणं येन ॥

ŚRĪNIVĀSA: De către această frumusețe este răpită a oamenilor privire, [*i.e.*] atenție.

अनुरक्तं सर्वथैव त्यक्त्वैनमुपसङ्गता ।
एवं प्रलप्य बहुधा निर्विण्णोऽतितरां तदा ॥ ६४ ॥

64. Fiind[u-i] iubitor/loial/devotat pe deplin –
Abandonându-mă, s-a unit/acuplat cu acesta?
Astfel atunci, fiind extrem de dezgustat
Și lamentându-se în multe feluri,

सर्वथाऽनुरक्तम्। निर्विण्णो विरक्तः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Pe deplin iubitor/loial/devotat. ‹Dezgustat›: despătimit.

राजपुत्रो वनं प्रागात्सर्वसङ्गविवर्जितः ।
तस्माद्राजकुमारैतत्सौन्दर्यं मनसोत्थितम्॥ ६५ ॥

65. Fiul regelui a pornit spre pădure,
Lipsit fiind de orice fel de atașament (*saṅga*).
O, fiule de rege! Din acest motiv această frumusețe
Este apărută [doar] în minte.

यस्मात्तेन राजकुमारेण मोहितेनातिबीभत्सरूपां चेटीं चिरं [2]संगच्छता इयं सैव लोकसुन्दरीत्यभिमानमात्रेण तत्सुखं चिरं प्राप्तं तस्मादित्यर्थः। मनसोत्थितं मनसा परिकल्पितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Deoarece servitoarea, cu un aspect peste măsură de dezgustător, a fost pentru multă vreme „iubită” de către fiul regelui, ce era năucit [din cauza alcoolului], atunci [rezultă că] această fericire a fost dobândită astfel pentru multă vreme doar prin concepția/dorința (*abhimāna*) „aceasta este desigur cea mai frumoasă [femeie] din lume” – astfel este înțelesul. ‹Apărută [doar] în minte›: creată/imaginată cu mintea (*manas*).

[1]यम्॥ [2]गच्छता॥

यथा त्वं मयि चात्यन्तसौभगेक्षणपूर्वकम्।
रतिं विन्दस्यतितरां तथा वा तद्विशेषतः ॥ ६६ ॥

66. Şi aşa cum tu prin mine
Dobândeşti extrem de multă plăcere a iubirii,
Precedată fiind de vederea unei frumuseţi peste măsură,
Tot astfel, ori mai mult decât aceasta, [oamenii]

एतदेव दृष्टान्तेन द्रढयति – यथेति। तद्विशेषतः ततोऽप्यधिकरूपेण॥

Śrīnivāsa: ‹Şi aşa cum› etc.: întăreşte/confirmă printr-o alegorie exact aceasta. ‹Ori mai mult decât aceasta›: printr-o frumuseţe mult mai mare decât aceasta.

विन्दन्ति रतिमत्यन्तं योषित्सु विकृतास्वपि।
अत्र ते प्रत्ययं वक्ष्ये श‍ृणु प्रिय समाहितः ॥ ६७ ॥

67. Dobândesc extrem de multă plăcere a iubirii
Prin femeile cu adevărat diforme.
Aici o să spun cauza/cunoaşterea,
Dragule, ascultă cu mare atenţie!

अत्र सौन्दर्यस्य मानसत्वे। प्रत्ययं निश्चयानुकूलां प्रक्रियाम्॥

Śrīnivāsa: ‹Aici›: în starea [pur] mentală a frumuseţii. ‹Cauza/cunoaşterea (*pratyaya*)›: calea care duce la certitudine.

विलोक्यते या हि योषित्सा बहिः सुव्यवस्थिता।
या च तत्प्रतिबिम्बात्मरूपिणी चित्तसंश्रया ॥ ६८ ॥

68. Acea femeie care este văzută/observată,
Aceasta se află cu adevărat în exterior,
Iar cea a cărei formă este alcătuită din reflectarea aceleia
Este rezidentă în psihic/minte,

बहिः चित्तादन्यत्र॥

Śrīnivāsa: ‹În exterior›: în altă parte decât în psihic/minte (*citta*).

संकल्परूपिणी तस्याः सौष्ठवं मनसोल्लिखन्।
पौनःपुन्येन तदनु वाञ्छामुपसमागतः ॥ ६९ ॥

69. Fiind de natura constructului mental (*saṁkalpa*).
Prefigurând în minte frumuseţea acesteia
Din nou şi din nou, iar după aceea
Apare dorinţa venirii împreună cu [aceasta].

तस्याः सौष्ठवम्। सौन्दर्यं पौनःपुन्येनोल्लिखन्। तदनु सम्यगुल्लेखानन्तरम्। तद्विषयवाञ्छाम्॥

Śrīnivāsa: Prefigurând din nou şi din nou frumuseţea, [*i.e.*] frumuseţea acesteia, după aceea – imediat după ce a fost pe deplin/corect prefigurată – apare dorinţa pentru acel obiect.

क्षुब्धेन्द्रियो नरस्तस्यां रतिमाप्नोति सर्वतः।
अक्षुब्धे त्विन्द्रिये न स्यात्सुन्दर्यामपि वै रतिः॥७०॥

70. Bărbatul cu organul (*indriya*) excitat
Dobândește pe deplin plăcerile iubirii întru aceasta.
Atunci când organul nu este excitat
Nu poate exista plăcerea iubirii, nici măcar întru cea frumoasă.

क्षुब्धमुपस्थेन्द्रियं यस्य। सर्वतोऽन्यवाञ्छाभ्यो निवृत्त इति शेषः। पुरुषस्य वाञ्छासहस्रसमाक्रान्तस्य स्त्रीसौन्दर्याद्युल्लेखनेन दृढतरः स्त्रीरतिवाञ्छोदयो यदा तदाऽन्यवाञ्छा न्यग्भवन्तीति[१] भावः। एवं क्षोभाभावे न क्वचिद्रतिरित्याह – अक्षुब्धेति॥

Śrīnivāsa: Al său organ genital fiind excitat. ‹Pe deplin›: atunci când este indiferent față de oricare alte dorințe – astfel a rămas [de completat]. Prin prefigurarea frumuseții etc. a femeii, răsare mai ferm/tare dorința bărbatului – asaltat/covârșit de mii de dorințe – întru plăcerea iubirii (*rati*) cu femeia; atunci și doar atunci alte dorințe[1] dispar – astfel este înțelesul. ‹Atunci când nu este excitat› etc.: a spus că, desigur, în absența excitării nu există câtuși de puțin plăcerea iubirii (*rati*).

तत्र मूलं समुल्लेखः सौष्ठवस्य पुनः पुनः।
अतः क्षोभो नैव दृष्टो बालानां योगिनामपि॥७१॥

71. Aici rădăcina [excitării] este deplina prefigurare
A frumuseții din nou și din nou,
De aceea excitarea nu este văzută
La copii ori la yogini.

तत्र क्षोभे। एतद्व्यतिरेकमुखेन द्रढयति – अत इति॥

Śrīnivāsa: ‹Aici›: atunci când există excitație. ‹De aceea› etc.: întărește [ideea] prin metoda contrastului (*vyatireka*).

तथा च यो यो यस्यां तु रतिं विन्दति मानवः।
सुन्दर्यां वाऽपि चान्यस्यां तत्र सौष्ठवमुल्लिखेत्॥७२॥

72. Iar astfel, orișicine om
Care experimentează plăcerea iubirii întru aceasta,
În cea frumoasă ori în cea contrară,
Trebuie în acest caz să prefigureze frumusețea [acesteia].

सौन्दर्योल्लेख एव क्षोभहेतुर्न सौन्दर्यमित्याह – तथा चेति। सौष्ठवं स्थितमस्थितं वा॥

Śrīnivāsa: ‹Iar astfel› etc.: a spus că prefigurarea frumuseții este cauza excitării, nu frumusețea [în sine]. ‹Frumusețea [acesteia]›: existentă sau ne-existentă.

दृश्यन्ते योषितोऽत्यन्तबीभत्साकारविग्रहाः।
तरुणैः संगतास्ताश्च दृश्यन्तेऽपत्यहेतुतः॥७३॥

73. Sunt văzute femei cu trupuri
Ce au un aspect peste măsură de hâd.

---

१ भवतीति॥

---

1 Var.: „dorințele către altcineva”.

Acestea, din motivul de a avea copii,
Sunt văzute împreunate cu tineri.

अत्र निदर्शनमाह – दृश्यन्त इति। बीभत्साकारो विग्रहोऽवयवसंस्थानं यासां ताः। एवंविधा जगति या दृश्यन्ते। तास्तरुणैः संगताश्च दृश्यन्ते। ननु संगतेः रहसि संभवात्कथमन्यैः संगता दृश्यन्त इति चेदाह – अपत्यहेतुत इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Sunt văzute› etc.: spune că aici despre vedere. Acestea sunt cele al căror trup are un aspect hâd aflat în [toate] părțile/membrele. În acest fel sunt văzute în lume acele [femei] care sunt văzute ca venind împreună cu tineri. ‹Din motivul de a avea copii› etc.: dacă spune că deoarece fără doar și poate manifestarea „împreunării” are loc în secret, cum ar putea fi văzute ca „venind împreună” cu alții?

विरूपतोल्लेखनं वाप्यनुल्लेखस्तु सौष्ठवे।
यदि स्यात्तत्कथं नृणां[1] रतिस्तासु हि संभवेत्॥७४॥

74. Dacă aceasta poate exista –
Prefigurarea diformității ori ne-prefigurarea frumuseții –
[Atunci] cum poate exista pentru bărbați
Plăcerea iubirii pentru acestea?

ननु तत्र सौष्ठवोल्लेखनं विनापि संगतिः स्यादिति चेदाह – विरूपेति। सौष्ठवेऽनुल्लेखः सौष्ठवविषयकानुल्लेखः। तासु विरूपासु॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Diformității› etc.: dacă spune că „împreunarea” poate exista aici, fără doar și poate, și în absența prefigurării frumuseții. ‹Ne-prefigurarea frumuseții›: ne-prefigurarea obiectului (*viṣayaka*) frumos. ‹Cu acestea›: cu cele diforme.

किं वक्तव्यमहो नृणां[2] कामिनां क्षिप्तचेतसाम्।
जघन्याङ्गेऽपि सौन्दर्यं भासते सर्वतोऽधिकम्॥७५॥

75. Oh! Ce ar putea fi de spus?
Pentru bărbații cu pofte trupești și mințile împrăștiate,
Frumusețea apare chiar în părțile cele mai netrebnice [ale trupului],
Mai mult decât în oricare [altă parte a trupului].

ननु विरूपायां कथं सौन्दर्योल्लेखनमित्याशङ्क्य नैतत्कामिनां चित्रमित्याह – किमिति। क्षिप्तं विक्षिप्तं चेतो येषाम्। जघन्ये निकृष्टेऽपानोद्गारधूपिते मूत्रादिक्लिन्ने। क्लिन्ननाडीव्रणसुषिरतुल्ये योन्याद्यङ्गेऽपि। सर्वतो मुखादिभ्योऽधिकम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ce ar putea› etc.: spune că aceasta a celor cu pofte trupești (*kāmin*) nu este minunată/pictată (*citra*), gândind „fără doar și poate, cum ar putea exista prefigurarea frumuseții în cea diformă?” ‹Împrăștiate›: mintea (*cetas*) acelora este împrăștiată/agitată (*vikṣipta*). Chiar în acea parte precum vulva (*yoni*) etc., asemănătoare aperturii unei fistule (*nāḍīvraṇa*) umede, netrebnică, dezgustătoare/spurcată, parfumată de flatulații (*apānodgāra*), umedă din cauza urinei etc. Mai mult decât oricare altă parte precum fața/gura (*mukha*) etc.

मलमूत्रपरिक्लिन्नं यदङ्गं तत्र सौभगम्।
पश्येच्चेत्कुत्र नो पश्येत्सौन्दर्यं तन्ममेरय॥७६॥

76. Dacă poate vedea frumusețe acolo,
În acea parte foarte umedă din cauza urinei și a fecalelor,

[1] नृणाम्॥ [2] नृणाम्॥

Unde nu ar putea vedea frumusețe?
Spune-mi aceasta!

तस्मात्सौन्दर्यमेतद्धै राजपुत्र निशामय।
अभिमानमृते नैष सुखहेतुर्भवेत्कचित्॥७७॥

77. Prințule, din acest motiv ascultă/observă!
Cu adevărat această frumusețe
Nu poate fi niciunde cauza fericirii
În absența îndrăgostirii/dorinței (*abhimāna*).

तस्मात्सौन्दर्यस्य मनःकल्पितमात्रत्वात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Din acest motiv›: doar din starea de alcătuire/formare mentală (*manaḥ-kalpita*) a frumuseții.

क्षौद्रमाधुर्यवद्देहे सौन्दर्यं सहजं यदि।
तद्बालानां कुमाराणां कुतो नो भाति तद्वद्॥७८॥

78. Dacă frumusețea este naturală/înnăscută în trup,
Precum dulceața în miere,
Spune[-mi] asta: din ce motiv nu apare această [dorință]
La băieței mici[1]?

न क्षौद्रमाधुर्यवत्सौन्दर्यं स्वाभाविकमिति प्रकारान्तरेण सौन्दर्यस्य मानसत्वं साधयति – क्षौद्रेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Miere› etc.: împlinește starea mentală a frumuseții într-un mod diferit, [căci] propria natură a frumuseții nu este precum dulceața mierii.

देशभेदेषु दृश्यन्ते विविधाकृतयो नराः।
एकपादैकनयना लम्बकर्णा हयाननाः॥७९॥

79. Oameni cu felurite înfățișări
Sunt văzuți în diferite regiuni/țări,
Cu un singur picior ori cu un singur ochi,
Cu urechile clăpăuge ori cu față de cal,

नास्ति विरूपासु कामिनां रतिः। क्वचिद्दृश्यमानापि न पूर्णसुखावहेत्याशङ्क्य देशान्तरस्थित्याख्यानेन परिहरति – देशेति॥

ŚRĪNIVĀSA: Nu există plăcerea iubirii (*rati*) pentru cei cu pofte trupești (*kāmin*) pentru [femei] diforme. ‹Regiuni/țări› etc.: abandonează/îndepărtează prin descrierea celor ce trăiesc în alte regiuni/țări (*deśa*) gândind „desigur, orișice ar putea fi văzut nu aduce deplina fericire (*sukha*)”.

कर्णप्रावरणाः फालवक्त्रा निर्गतदंष्ट्रकाः[१]।
विनसा दीर्घनासाश्च लोमच्छन्ना विलोमकाः॥८०॥

80. Cu urechile drept acoperământ[2],
Cu gura precum un plug ori cu dinți mari ce ies în afară,
Fără nas ori cu nasul lung,
Acoperiți de păr ori fără de păr,

---

[१] ०द्रंष्ट्रकाः॥

---

1 *Kumāra-bāla* – copil mai mic de cinci ani.
2 *Karṇa-prāvaraṇa, v. MBh* & *Rāmāyaṇa*.

पिङ्गकेशाः श्वेतकेशा विकेशाः स्थूलकेशकाः ।
[१]श्वित्रवर्णाः काकवर्णाः पिङ्गला लोहिताङ्गकाः ॥८१ ॥

81. Cu părul roșcat ori cu părul alb,
Fără păr ori cu părul gros,
De culoare albă[1] ori de culoarea ciorii,
Galbeni [la culoare] ori cu trupurile roșii.

एवं बहुविधा मर्त्याः सजातिवनितासु ते ।
रतिं विन्दन्ति त्वमिव राजपुत्र निशामय ॥८२ ॥

82. Prințule, ascultă/observă!
Astfel fiind de multe feluri muritorii,
Întru femeile de aceeași sorginte
Dobândesc ei plăcerea iubirii, aidoma ție.

निशामय पश्य ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ascultă/observă!›: vezi!

सुखसाधनभूतेषु मुख्यं यत्स्त्रीवपुः स्थितम् ।
सर्वप्रियं यत्र सर्वे मुह्यन्ति विबुधा अपि ॥८३ ॥

83. Astfel, trupul femeii este întâi stătător
Între cele potrivite a fi cauza fericirii (*sukha-sādhana*),
Fiind drag tuturor acolo unde toți sunt confuzi/tulburați[2],
Chiar și prea-învățații.

शरीरप्रकृतिं वर्णयितुमाह – सुखेति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Fericirii (*sukha*)› etc.: spune pentru a descrie natura corpului.

पुंसां वपुस्तथा स्त्रीणां प्रियमत्यन्तसुन्दरम् ।
विमर्शय सुबुद्ध्या त्वं राजपुत्र यथास्थितम् ॥८४ ॥

84. De asemenea, trupul bărbaților
Este peste măsură de frumos și drag femeilor.
Tu, fiul regelui, reflectă asupra [acestui] *statu-quo*
Cu ajutorul bunului [tău] intelect!

मांसलिप्तमसृक्क्लिन्नं शिराबद्धं त्वगाततम् ।
अस्थिपञ्जरकं लोमच्छन्नं[२] पित्तकफाहितम् ॥८५ ॥

85. [Trupul] este acoperit cu carne, udat cu sânge,
Legat cu vene/nervi/tendoane, peste care este întinsă pielea,
Colivie din oase, acoperit de păr,
Plin cu bilă (*pitta*) și flegmă (*kapha*),

पित्तकफाभ्यामाहितं युक्तम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: Plin, [*i.e.*] înzestrat, cu bilă (*pitta*) și flegmă (*kapha*).

[१]चित्र० ॥ [२]लोमछन्नम् ॥

1 Var.: „de culoare celui cu vitiligo/lepră albă”; var. *n.* १: „deschisă”, „pestriță”.

2 Var.: „îndrăgostiți”.

मलमूत्रकुसूलं तच्छुक्रशोणितसंभवम्।
मूत्रद्वारसमुद्भूतमहो प्रियमिहेष्यते॥८६॥

86. Depozit de urină și excremente,
Care apare din sânge și spermă,
Născut prin poarta [pe unde iese și] urina –
Oh! Acesta este considerat aici ca fiind drag/plăcut.

य एवमतिबीभत्से वितन्वन्ति रतिं नराः।
विड्कृमिभ्यः कुतस्तेषां भवेदन्तरमीरय॥८७॥

87. Astfel, bărbații împlinesc plăcerea iubirii
Întru ceea ce este peste măsură de dezgustător.
Spune[-mi] care ar putea fi diferența
Dintre aceștia și viermii intestinali (*viṭ-kṛmi*)!?

राजपुत्र तनुरियं प्रिया हि नितरां तव।
विभावय विवेकेन धातूनां च पृथक्स्थितिम्॥८८॥

88. Prințule! Acest trup este, desigur,
Extrem de drag pentru tine.
Contemplă cu discernământ
Asupra fiecărei stări în parte a elementelor constitutive!

धातूनां त्वगसृगादीनां पृथक्स्थितिम्। विवेकेन विचारदृष्ट्या[१]। विभावय। एवं विभावने क्व सौन्दर्यादिकमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Contemplă› cu discernământ (*viveka*), [*i.e.*] cu o atenție reflexivă/interogativă (*vicāra-dṛṣṭi*), asupra fiecărei stări în parte a elementelor constitutive (*dhātu*), [*i.e.*] piele (*tvac*), sânge (*asṛj*) etc.! Desigur, în momentul contemplării/reflectării asupra frumuseții etc. – astfel este înțelesul.

एवमन्यत्रोपयोज्ये मधुराम्लादिषड्रसे।
परिणामस्वभावं तु सूक्ष्मदृष्ट्या विभावय॥८९॥

89. Astfel, în cazul celor șase gusturi: dulce, sărat etc.,[1]
Care sunt de folosit [întocmai] și în alt loc/timp,
Contemplă cu o atenție subtilă/pătrunzătoare (*sūkṣma-dṛṣṭi*)
Natura/starea [lor] proprie ce este supusă transformărilor (*pariṇāma*)!

एवं शरीरे प्रियत्वं सुखसाधनत्वरूपमपास्य[२] भोज्ये निराकरोति – एवमिति। शरीरादन्यत्र। उपयोज्ये भोज्ये॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Astfel› etc.: respinge/refuză corpul ce este de savurat prin abandonarea stării de „a fi drag”, care ar fi [însăși] natura cauzalității/instrumentalității fericirii (*sukha-sādhana*). ‹În alt loc› din trup. ‹De folosit›: de savurat.

भक्षितस्यापि सर्वस्य विड्भावः परिणामके।
सर्वथा नात्र संदेहः सर्वैरेव विभावितः॥९०॥

90. [La finalul] transformării, starea de excrement
Este pentru tot ceea ce a fost mâncat,

[१] ०दृशा॥ [२] ०रूपमस्य॥

1 Cele șase gusturi (*rasa*): dulce (*madhura*), acru (*amla*), sărat (*lavaṇa*), iute (*kaṭuka*), amar (*tikta*) & astringent (*kaṣāya*).

Iar aici nu există absolut nici un dubiu,
Fiind desigur cunoscut de către toți.

परिणामस्वभावमेवाह – भक्षितेति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ce a fost mâncat› etc.: spune desigur despre natura/starea proprie [alimentelor] ce este supusă transformărilor (*pariṇāma*).

वदैवं संस्थिते लोके किं प्रियं स्यात्किमप्रियम् ।
इत्युक्तो हेमचूडोऽथ वैरस्यं विषये विदन् ॥ ९१ ॥

91. Atunci când astfel a fost stabilită lumea[1],
Spune[-mi] ce poate fi drag/plăcut și ce poate fi ne-drag/ne-plăcut!?
Astfel fiindu-i spus, Hemacūḍa,
Înțelegând că obiectul simțurilor este fără savoare,

श्रुत्वाऽपूर्वं वाक्यजालं विस्मितोऽभवदञ्जसा ।
विचार्य भूयस्तत्सर्वं यदुक्तं हेमलेखया ॥ ९२ ॥

92. Ascultând extraordinara multitudine de cuvinte
A devenit dintr-o dată deconcertat/uluit.
Reflectând mai departe
Asupra a tot ceea ce a fost spus de către Hemalekhā

अपूर्वं कदाप्यश्रुतम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Extraordinara›: ne-auzite vreodată.

भोगेषु जातनिर्वेदः परं वैराग्यमाप्तवान् ।
अथ क्रमेण पृष्ट्वा तां प्रियां ज्ञात्वा च तत्पदम् ॥ ९३ ॥

93. A devenit complet indiferent întru desfătare,
Dobândind suprema despătimire (*vairāgya*).
Apoi, întrebând-o gradual pe cea dragă [lui],
Cunoscând starea aceasta [supremă]

जातो निर्वेदोऽलंबुद्धिर्यस्य । परं तीव्रम् । तत्पदमात्मपदम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: Al său abil intelect (*buddhi*) ‹a devenit complet indiferent›. ‹Suprema›: intensă/puternică. ‹Starea aceasta›: starea sinelui (*ātman*).

केवलां चितिमात्मस्थां त्रिपुरामात्मरूपिणीम् ।
बुध्वाऽभवद्विमुक्तात्मा स्वात्मभूताखिलेक्षणः ॥ ९४ ॥

94. Și realizând natura sinelui ca fiind Tripurā,
Suprema conștiință (*citi*)[2] ce se află în sine,
A devenit un sine eliberat (*vimukta-ātman*)
Ce percepe totul ca fiind alcătuit din propriul sine.

आत्मस्थां सर्वान्तराम् । आत्मरूपिणीं प्रत्यग्रूपाम् । स्वात्मभूतमखिलेक्षणं यस्य ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ce se află în sine (*ātman*)› este interiorul tuturor[3]. ‹Natura sinelui (*ātman*)› este natura interioară (*pratyañc*). A sa percepere a întregii [manifestări] este ca fiind de natura propriului sine (*svātman*).

1 Var.: „astfel a fost stabilit în lume".
2 Var.: „Unica conștiință (*citi*)".
3 Var.: „se află în orișice".

जीवन्मुक्तः समभवत्ततस्तस्यानुजोऽपि हि।
मणिचूडोऽविदद्भ्रातुर्मुक्ताचूडोऽपि पुत्रतः ॥९५॥

95. A devenit pe deplin eliberat în timpul vieții (*jīvanmukta*),
Apoi desigur, fratele său mai mic Maṇicūḍa
A cunoscut [realitatea] de la fratele său,
Apoi [regele] Muktācūḍa de la fiul [său].

मुक्ताचूडप्रिया चापि स्नुषया ज्ञानमासदत्।
मन्त्रिणश्चापि पौराश्च बभूवुर्ज्ञानशालिनः ॥९६॥

96. Apoi soția [regelui] Muktācūḍa
S-a ﬆabilit în cunoaștere prin nora [sa].
De asemenea miniștrii și orășenii
Au devenit înzeﬆrați cu cunoaștere.

मुक्ताचूडप्रिया हेमचूडमाता। स्नुषया हेमलेखया। उपदिष्टमिति शेषः। परस्परोपदेशेन ज्ञानशालिनः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Soția [regelui] Muktācūḍa›: mama lui Hemacūḍa. ‹Prin nora›: prin Hemalekhā. Învățat/sfătuit (*upadiṣṭa*) – aﬆfel a rămas [de completat]. ‹Înzeﬆrați cu cunoaștere (*jñāna*)› printr-o învățare (*upadeśa*) de la unul la altul.

न तत्र नगरे कश्चिदविद्वान्समजायत।
आसीद्ब्रह्मपुरप्रख्यं शान्तसंसृतिवासनम्॥ ९७॥

97. Acolo în acel oraș
Nimeni nu s-a născut ne-știutor,
Era aidoma orașului lui Brahmā
Unde condiționarea mundană eﬆe ﬆinsă.

ब्रह्मपुरप्रख्यं सत्यलोकतुल्यम्। संसृतेर्वासना कामक्रोधादि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aidoma orașului lui Brahmā›: precum „Lumea adevărului" (*satya-loka*). ‹Condiționarea mundană (*saṁsṛti-vāsanā*)›: pasinea/dorința (*kāma*), mânia (*krodha*) etc.

विशालनगरं तच्च जगत्यत्युत्तमं बभौ।
यत्र कीराः शारिकाश्च पञ्जरस्थाः पठन्ति वै॥९८॥

98. Și aﬆfel acel oraș, Viśāla,
A devenit cel mai bun din lume,
Unde papagalii și [păsările] *śārika*
Care se află în colivii, repetă/recită:

अत्युत्तमत्वे हेतुः – यत्रेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Unde› etc.: cauza/motivul pentru care eﬆe cel mai bun [oraș din lume].

चितिरूपं स्वमात्मानं भजध्वं चेत्यवर्जितम्।
नास्ति चेत्यं चितेरन्यद्दर्पणप्रतिबिम्बवत्[1] ॥९९॥

99. „Venerați propriul sine
A cărui natură eﬆe conștiința, lipsit fiind de cele de perceput!

[1] दर्पणे प्रतिबिम्बवत्॥

Nu există nimic altceva de perceput în afară de conștiință,
Aidoma imaginii reflectate în oglindă.

यत्पठन्ति तदाह – चितिरूपमिति। हे जनाः। विषयभजनं त्यक्त्वा स्वमात्मानं भजध्वम्। विषयभजनस्य दुःखमूलत्वादिति तात्पर्यम्। कथंविधमात्मानं तदाह – चितिरूपम्। चितिः प्रज्ञानं तदेव रूपं यस्य। नात्र भजनं बाह्यपूजनादिकम्। किन्तु तस्य पूजनमहन्तया[१] [२]स्थितिरिति नीत्या सोऽहमस्मीति [३]निष्प्रकम्पनिश्चयवत्त्वमेव। तच्चास्माकं देहादिसंघातान्तर्भावे[४] नास्त्येवेति चेदाह – चेत्यवर्जितमिति। चेत्यैर्देहाद्यैश्चित्प्रकाश्यैर्वर्जितम्। कुत एवमिति चेदाह – नास्तीति। चेत्यं देहाद्यं शशश्रृङ्गादिवन्नास्त्येवेति भावः। शशश्रृङ्गादिवन्नास्ति चेत्कथं प्रकाशत इति चेत्। चितिरेव प्रकाशते नान्यदित्याह – चितेरन्यदिति। चितिरेव चेत्कथं देहाद्यात्मना भानमिति चेदाह – दर्पणप्रतिबिम्बवत्।
अत्रेदमागमतत्त्वं – चितिरेवात्मतत्त्वमिदंप्रत्ययाविषयत्वात्। अन्यदनात्मरूपमिदंप्रत्ययविषयत्वात्। [५]तदात्मतत्त्वं स्मृत्यनुसंधानानुरोधेनैकमनेकावस्थास्वनुगतम्। तस्य चितिमात्ररूपत्वेन भेदकधर्माप्रसिद्ध्या[६] सुरासुरनृदेहादिष्वप्येकत्वमेव। कालदेशादीनां तदन्तः सर्वात्मना निमग्नानामन्यथा नरश्रृङ्गकल्पानां न तद्भेदकत्वशङ्काऽपि युक्ता। एवंविधमनवच्छिन्नचिदेकरसमात्मतत्त्वमेव शास्त्रप्रसिद्धः परमशिवः। तत्स्वातन्त्र्यशक्त्या मायाभिधयाऽघटितघटनाचतुरया स्वस्वरूपगोपनपरया अविद्यात्मकमलावभासनपूर्वकमिदं द्वैतावभासनम्। तच्च भासमानं द्वैतं दृश्यं न बीजादङ्कुरवत्कारणाच्छिवादारब्धम्। नापि मृत्पिण्डपरिणामघटवत्कारणपरिणामात्मकमविकृतकारणस्वरूपानुगमात्। नापि रज्जौ सर्प इव विवर्तितं चितिचेत्ययोर्द्वित्वग्रहात्। अतो दर्पणस्य नैर्मल्यशक्त्या अविकृते स्वस्मिन्प्रतिबिम्बावभासनवच्चितिस्वशक्त्या चेत्यावभासनम्। न च बिम्बस्य स्वसमानाकारस्य दर्पणप्रतिबिम्बेऽपेक्षणादत्रापि चितिप्रतिबिम्बदृश्यापेक्षितस्व[७]समानाकारबाह्यदृश्यसिद्धिरिति शङ्क्यम्। यतो दर्पणप्रतिबिम्बे बाह्यं बिम्बं नोपादानं कार्येऽननुगमात्किन्तु निमित्तम्। निमित्तञ्च घटादौ दण्डादिः। तच्च व्यभिचरितम्। करपरावर्तितचक्रादिना घटोत्पत्तेः। तथा च चितिदृश्यप्रतिबिम्बने मायाख्या स्वातन्त्र्यशक्तिर्निमित्तत्वेनाभ्युपगतैवेति नानुपपत्तिः। नहि प्रतिबिम्बविधां विनाऽन्यथा दृश्यावभासनं युज्यते दृश्यस्य चिद्बाह्यत्वे प्रकाशानुपपत्तेः चित्संबन्धानुपपत्तेः संबन्धस्यापि दृश्यत्वेनानवस्थादिना तदसिद्धेः[८]। चित्संबन्धानपेक्षणे सदा दृश्यस्यावभासोऽनवभासो वा स्यात्। इत्थमेव [९]प्रकटताद्यखिलपक्षप्रतिक्षेपः। एतद्विस्तारः प्रत्यभिज्ञादौ द्रष्टव्यः। [१०]तस्मात्प्रतिबिम्बविधयैव दृश्यावभासनमिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A cărui natură este conștiința (*citi*)› etc.: spune atunci ce repetă/recită [păsările] „Hei, oamenilor! Abandonând venerarea obiectelor simțurilor (*viṣaya*), venerați propriul sine (*svātman*)!" „Rădăcina suferinței (*duḥkha*) aparține de venerarea obiectelor simțurilor (*viṣaya*)" – astfel este înțelesul. ‹A cărui natură este conștiința (*citi-rūpa*)›: spune atunci în ce fel este sinele (*ātman*). A sa natură este desigur această conștiință, [*i.e.*] inteligență/cunoaștere/înțelepciune (*prajñāna*). Aici venerarea nu este adorarea (*pūja*) exterioară etc., fiind mai degrabă, desigur, într-o stare de certitudine fără de clătinare „acela eu sunt (*saḥ aham asmi*)", printr-o corelare cu:

> A sa adorare (*pūjana*) este devoțiunea (*sthiti*)[1] prin starea de „eu" (*ahaṁtā*).[2]

‹Lipsit fiind de cele de perceput› etc.: dacă spune „iar acesta nu este al nostru în ceea ce privește natura agregatelor materiale (*saṁghāta*) precum trupul etc.[3]". Este lipsit de cele de perceput, trupul etc., [*i.e.*] de cele ce trebuie luminate/manifestate de către conștiință (*cit*). ‹Nu există› etc.: dacă spune „cum ar putea fi astfel?" Nu există cele de perceput (*cetya*), trupul etc., aidoma coarnelor iepurelui (*śaśa-śṛṅga*) etc. – astfel

[१]अहन्तया या॥ [२]मतिः॥ [३]निष्प्रकम्पत्व०॥ [४]०भावः॥ [५]यत्तत्॥ [६]०धर्माप्रसिद्धा०॥ [७]०स्वसमाकार०॥ [८]तदसिद्धिः॥ [९]प्रकटिता०॥ [१०]तस्मात्तत्॥

1 Var.: *n.* २: „atitudinea/percepția (*mati*)".

2 *Cidvilāsa-stava* 5. Citatul mai poate fi tradus și: „A sa adorare (*pūjana*) este rămânerea (*sthiti*) în starea de eu (*ahaṁtā*)" sau „în starea de conștiință de sine (*ahaṁtā*) [supremă]".

3 Var.: „iar acesta nu este al nostru atunci când dispar agregatele materiale (*saṁghāta*) precum trupul etc."

este înțelesul. Dacă se va argumenta că: „dacă nu există precum iepurele cu corn etc., [atunci] cum este iluminată/manifestată?" ‹Altceva în afară de conștiință (*citi*)› etc.: spune că „doar conștiința se manifestă, nu altceva". ‹Aidoma imaginii reflectate (*pratibimba*) în oglindă (*darpaṇa*)› etc.: dacă spune „dacă doar conștiința [se manifestă], cum de există percepția (*bhāna*) prin particularitate precum trup etc.?"
Aici această este realitatea/esența transmisă de tradiție (*āgama-tattva*): realitatea/esența sinelui (*ātma-tattva*) este desigur conștiința (*citi*), deoarece nu este de natura unui obiect (*aviṣayatva*) având ceva drept cauză (*idaṁ-pratyaya*). [Orice] altceva este de natura ne-sinelui (*ātma-rūpa*), deoarece este de natura unui obiect (*viṣayatva*) având ceva drept cauză (*idaṁ-pratyaya*). Această realitate/esență a sinelui (*ātma-tattva*) este una, în concordanță cu investigarea scripturilor (*smṛti*), fiind aflată/observată în nenumărate stări (*avasthā*). A sa unicitatea (*ekatva*) [se manifestă], desigur, în trupurile zeilor (*sura*), demonilor (*asura*), oamenilor (*nṛ*) etc., prin ne-cunoașterea – din cauza naturii/virtuții (*dharma*) distruse – stării de a fi doar conștiință (*citi*). Nu există [aici niciun] dubiu cu privire la starea de distrugere a acestei [naturi/virtuți, deoarece există] acest sfârșit complet al timpului (*kāla*), locului (*deśa*) etc. al celor imersați [în *saṁsāra*] care, de altfel, sunt asemănători coarnelor omului (*nara-śṛṅga*). În acest fel realitatea sinelui (*ātma-tattva*) este o singură esență a ne-întreruptei conștiințe (*cit*), fiind cu adevărat cunoscută în scripturi (*śāstra*) drept „supremul Śiva" (*parama-śiva*). Această manifestare a dualității (*dvaita*), precedată de manifestarea impurității (*mala*) alcătuită din ne-știință (*avidyā*), are loc prin capacitatea propriei voințe libere (*svātantrya-śakti*) a acestuia, numită „iluzie" (*māyā*), abilitate a împlinirii imposibilului (*aghaṭita-ghaṭanā*) ce constă în ascunderea propriei sale naturi/esențe (*svasvarūpa*). Iar această manifestare, care este percepută ca dualitate (*dvaita*):

— nu este apărută dintr-o cauză/principiu (*kāraṇa*) [numit] Śiva, precum un germen dintr-o sământă (*bīja*);
— nu este alcătuită din transformarea cauzei (*kāraṇa-pariṇāma*), precum un urcior (*ghaṭa*) din transformarea (*pariṇāma*) bulgărelui de lut, deoarece natura/esența cauzei (*kāraṇa-svarūpa*) este ne-modificată;
— nu este o iluzie (*vivartita*), precum șarpele în cazul frânghiei, deoarece este percepută starea de dualitate, a conștiinței (*citi*) și a celor de perceput (*cetya*).

Astfel, manifestarea celor de perceput (*cetya*) este prin propria capacitate a conștiinței (*citi-svaśakti*), aidoma manifestării imaginii reflectate (*pratibimba*) prin capacitatea fără de impurități (*nairmalya-śakti*) a oglinzii (*darpaṇa*), atunci când este ne-modificată în sine. Desigur, aici realizarea (*siddhi*) a ceea ce este vizibil (*dṛśya*) în exterior este acea formă identică proprie (*svasamānākāra*) considerată ca fiind vizibilă (*dṛśya*) în reflectarea din conștiință (*citi-pratibimba*) și nu prin considerarea reflectării în oglindă (*darpaṇa-pratibimba*) a formei identice proprii obiectului reflectat (*bimba*) – astfel este presupus. De aceea, în cazul reflectării în oglindă (*darpaṇa-pratibimba*) obiectul (*bimba*) exterior nu este cauza materială (*upādāna*) datorită ne-însoțirii în rezultat (*kārya*), dar este cauza eficientă (*nimitta*). Iar cauza eficientă în [ce privește] urciorul (*ghaṭa*) etc. este bastonul (*daṇḍa*) etc. Iar acesta este incertitudine/transgresiune (*vyabhicarita*), deoarece producerea urciorului este prin roata învârtită cu mâna. Iar astfel, în reflectarea vizibilă (*dṛśya*) în conștiință (*citi*) capacitatea propriei voințe libere (*svātantrya-śakti*) numită „iluzie" (*māyā*) este acceptată prin starea de cauză eficientă

(*nimittatva*) – aștfel nu este inadmisibil (*anupapatti*)[1]. Altfel, manifestarea vizibilului (*dṛśya*) nu este dobândită fără o astfel de reflectare (*pratibimba*):

— deoarece este inadmisibilă strălucirea/manifestarea (*prakāśa*) vizibilului (*dṛśya*) în afara conștiinței (*cit*),
— deoarece este inadmisibilă asocierea/relația cu conștiința (*cit-saṁbandha*),
— deoarece această nerealizare (*asiddhi*) a asocierii/relației este prin instabilitatea etc. a stării vizibilului (*dṛśyatva*).

Întotdeauna atunci când nu este luată în considerare asocierea/relația cu conștiința (*cit-saṁbandha*) poate să existe manifestarea sau ne-manifestarea vizibilului (*dṛśya*). În acest fel este expusă, desigur, respingerea tuturor contradicțiilor. Aceasta poate fi investigată detaliat în [filosofia] *pratyabhijñā* etc. Prin urmare, manifestarea vizibilului (*dṛśya*) este [posibilă doar] printr-o astfel de reflectare (*pratibimba*).

चितिश्चेत्यं चितिरहं चितिः सर्वं चराचरम्।
यतः सर्वं चितिमनु भाति सा तु स्वतन्त्रतः॥१००॥

100. Conștiința este ceea ce este perceput, conștiința este «eu»-l,
Conștiința este tot ceea ce este mișcător|ne-mișcător.
Deoarece totul strălucește/apare după conștiință,
Aceasta există doar din propria-i voință liberă.

बहुविधोऽपि प्रतिबिम्बो दर्पण एवेत्यत आह – चितिरिति। चेत्यं दृश्यम्। चराचरं [1]मत्तोऽन्ये प्रमातारः। सर्वं चितिरित्यत्र हेतुः – यत इति। यथा दर्पणमनुगतं गृहीत्वैव सर्वे प्रतिबिम्बाः प्रकाशन्त इति प्रतिबिम्बा दर्पणात्मकाः। एवं सर्वमिदं चेत्यादि चितिमनुगतां गृहीत्वैव भातीति चितिरेवेति भावः। ननु सा चितिः काममनुगतां गृहीत्वा भातीति चेत्तस्याश्चिदात्मत्वादेव नान्याऽनुगत्यपेक्षेत्याह – सा त्विति। यतः स्वतन्त्रप्रकाशत्वमेव चित्त्वमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Conștiința (*citi*)› etc.: spune că din acest motiv reflectarea (*pratibimba*) în oglindă (*darpaṇa*) este, desigur, de multe feluri. Vizibilul (*dṛśya*) este de perceput (*cetya*). ‹Ceea ce este mișcător|ne-mișcător (*cara|acara*)›: alți cunoscători (*pramātṛ*) decât mine. ‹Deoarece› etc.: aici este cauza „totul este conștiință (*citi*)". Astfel, desigur, după ce a fost dobândită oglinda (*darpaṇa*) sunt manifestate toate reflectările (*pratibimba*) – reflectările (*pratibimba*) sunt alcătuite din oglindă (*darpaṇa*). Desigur, tot acest [univers], care este de perceput (*cetya*) etc., strălucește/apare după ce a fost dobândită conștiința (*citi*), [doar] conștiința (*citi*) există cu adevărat – astfel este înțelesul. ‹Aceasta există doar› etc.: spune că doar această conștiință (*citi*), care a fost dobândită anterior, strălucește/apare, dacă nu există altceva considerat anterior față de această stare alcătuită din conștiință (*cit*). De aceea tu ești conștiința (*cit*) manifestată din propria-i voință liberă (*svatantra*) – astfel este înțelesul.

अतश्चितिं जनाः सर्वे भासिनीं सर्वसंश्रयाम्।
भजध्वं भ्रान्तिमुत्सृज्य चितिमात्रसुदृष्टयः॥१०१॥

101. De aceea, oamenilor, abandonând confuzia
Și fiind cu o bună vedere doar a conștiinței
Venerați conștiința care luminează totul
Și care este lăcașul/refugiul tuturor!"

[1]अतः॥

1 Var.: „nu este ne-demonstrat".

यतः प्रतिबिम्बात्मजगच्चितेर्नान्यदस्ति। अतो दर्पणाच्चितेरधिकं सामर्थ्यमाह – सर्वभासिनीमिति। दर्पणः केवलं प्रतिबिम्बाश्रय एव न भासक इति भावः। भ्रान्तेरुत्सर्जनमप्रामाण्यग्रहः। अत एव चितिमात्रसुदृष्ट्य इति। सुदृष्टिः सत्यदृष्टिः। सर्वं ज्ञानं धर्मिण्यभ्रान्तमिति न्यायात्॥

ŚRĪNIVĀSA: De aceea universul este alcătuit din reflectare (*pratibimba*), nu există nimic altceva decât conștiință (*citi*). ‹Care luminează totul› etc.: spune că din acest motiv puterea/capacitatea (*sāmarthya*) conștiinței (*citi*) este mai mare decât oglinda (*darpaṇa*)[1]. Desigur, oglinda (*darpaṇa*), care este supremul refugiu al celor reflectate (*pratibimba*), nu determină manifestarea – astfel este înțelesul. ‹Abandonarea confuziei (*bhrānti*)› este dobândirea/perceperea celor ne-măsurabile/ne-demonstrabile (*aprāmāṇya*)[2]. Din acest motiv, desigur, este ‹buna vedere doar a conștiinței (*citi*)›. ‹Buna vedere› este percepția corectă (*satya-dṛṣṭi*)[3]. Întreaga cunoaștere (*jñāna*) este ne-confuză/neeronată (*abhrānta*) întru cel înzestrat cu caracteristici (*dharmin*) – astfel este în mod corect.

कदाचिदेवं कीराणां श्रुत्वा वाक्यं महोदयम्।
ब्राह्मणा वामदेवाद्या नामाचख्युः पुरस्य तु॥ १०२॥

102. Astfel, la un moment dat,
Brahmáni precum Vāmadeva etc. auzind
Cuvântul papagalilor ce împlinește măreția[4],
Au spus numele [acestui] oraș:

महतो मोक्षस्योदयो यस्मात्॥

ŚRĪNIVĀSA: Deoarece împlinirea (*udaya*) măreției (*mahat*) este [împlinirea] mântuirii (*mokṣa*).

यतोऽत्र विद्यां तिर्यञ्चोऽप्याहुस्तस्मादिदं पुरम्।
प्रसिद्धविद्यानगरमिति नाम्ना प्रसिध्यतु॥ १०३॥

103. „Deoarece aici până și păsările vorbesc despre cunoaștere (*vidyā*),
Atunci acest oraș
Să fie cunoscut după numele
«Orașul cunoașterii desăvârșite»!"

तदद्यापि च तेनैव नाम्ना तन्नगरं स्थितम्।
राम तस्मात्तु सत्सङ्गो मूलं सर्वशुभोदये॥ १०४॥

104. Acest oraș se află până astăzi
[Recunoscut] prin acest nume.
[Paraśu]rāma! Din acest motiv venirea împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)
Este rădăcina împlinirii tuturor virtuților/fericirilor (*śubha*).

तत्तस्मान्नामकरणाद्धेतोः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Din acest motiv›: din cauza pentru care a fost numit astfel.

1 Var.: „din acest motiv puterea/capacitatea (*sāmarthya*) este secundară față de oglinda conștiinței (*citi-darpaṇa*)" sau „din acest motiv puterea/capacitatea (*sāmarthya*) conștiinței (*citi*) este mai mare prin oglindă (*darpaṇa*)".

2 Var.: „este ne-dobândirea celor măsurabile/demonstrabile (*aprāmāṇya*)".

3 Var.: „este percepția/vederea realității/adevărului (*satya-dṛṣṭi*)".

4 Var.: „Cuvântul prea-înălțător (*mahodaya*) al papagalilor".

सङ्गेन हेमलेखायाः सर्वे विद्याविदोऽभवन्।
तस्मात्सङ्गः परं मूलं राम जानीहि श्रेयसः॥१०५॥

105. Prin venirea împreună cu Hemalekhā
Toți au devenit versați în cunoaștere (*vidyā*).
[Paraśu]rāma! Din acest motiv cunoaște că
Venirea împreună este suprema rădăcină/cauză a fericirii (*śreyas*)!

उपसंहरति – तस्मादिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Din acest› etc.: rezumă.

इति श्रीत्रिपुराहस्ये ज्ञानखण्डे हेमचूडोपाख्याने सत्सङ्गफलं चतुर्थोऽध्यायः॥
इति श्रीत्रिपुराहस्ये ज्ञानखण्डव्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां चतुर्थोऽध्यायः॥

Astfel a fost al patrulea capitol din venerabila *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere, numit „Despre roadele venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*) în povestirea Hemacūḍei".

Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la al patrulea capitol
din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

अथ पञ्चमोऽध्यायः
Al cincilea capitol

एवं सत्संगमाहात्म्यं श्रुत्वाऽत्रिसुतभाषितम्।
प्रहृष्टमानसो भूयः प्रष्टुमेवोपचक्रमे॥ १॥

1. Ascultând astfel măreția venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)
Spusă de către fiul lui Atri (*i.e.* Dattātreya)
Având mintea/inima (*mānasa*) extrem de bucuroasă
[Paraśurāma] a început să întrebe din nou:

अत्र रावायपद्यैस्तु हेमलेखाऽऽत्मसंस्थितम्।
बन्धं मोक्षं चाऽऽह गूढवाक्यैः प्रियहितेप्सया॥
रामः श्रुत्वा॥

ŚRĪNIVĀSA: Aici prin versuri …
Hemalekhā a spus prin vorbe private
Despre legarea (*bandha*) și mântuirea (*mokṣa*) personală[1]
Cu dorința de a obține cele deopotrivă de plăcute și de benefice.

[Paraśu]rāma ascultând.

सत्यं प्रोक्तमिदं नाथ भवता शुभकारणम्।
सत्संगरूपमेतच्च प्रत्यक्षेणैव भावितम्॥ २॥

2. — Doamne! Adevărul a fost spus de către tine
Cu privire la această cauză a fericirii,
Iar această natură a venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*)
A fost realizată, desigur, în mod direct.

भावितमनुभूतं संवर्तसंगात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A fost realizată›: a fost percepută/experimentată (*anubhūta*) prin venirea împreună cu Saṁvarta.

यो यथा संगमाप्नोति फलं तस्य तथा भवेत्।
स्त्रियोऽपि हेमलेखायाः संगात्सर्वे महाफलाः॥ ३॥

3. Așa cum cineva dobândește o venire împreună,
Tot astfel trebuie să fie pentru acesta și rezultatul.
Din venirea tuturor, chiar și a femeilor, împreună cu Hemalekhā
Mari recompense/beneficii au rezultat.

सर्वे विशालनगरवासिनः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Tuturor›: cei care locuiesc în orașul Viśāla.

1 *Ātma-saṁsthita*: personal; cu privire la sine; aflat/situat în sine; sub forma trupului.

भूय इच्छाम्यहं श्रोतुं हेमचूडस्तया कथम्।
बोधितस्तन्ममाचक्ष्व विस्तरेण दयानिधे॥४॥

4. Eu doresc să ascult din nou
Cum a fost Hemacūḍa instruit de către aceasta.
Ocean al compasiunii!
Spune-mi într-un mod amănunțit aceasta!

एवं रामेणानुयुक्तो दत्तात्रेय उवाच तम्।
श्रृणु भार्गव वक्ष्यामि कथां परमपावनीम्॥५॥

5. Astfel fiind întrebat de către [Paraśu]rāma,
Dattātreya a spus acestuia:
— Ascultă, Bhārgava! O să[-ți] spun
Povestea care este extrem de purificatoare[1].

अनुयुक्तः पृष्टः। संसृतिदोषशामकत्वात्परमपावनीम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Întrebat›: cerut/dorit. ‹Extrem de purificatoare›: prin starea de pacificare a efectelor negative (*doṣa*) ale curgerii [ciclice a manifestării lumii] (*saṁsṛti*).

एवं तस्या वचः श्रुत्वा विषयान्विरसान्विदन्।
तेषु संजातनिर्वेदो विमना इव संबभौ॥६॥

6. Ascultând astfel vorbele ei,
Cunoscând obiectele simțurilor ca fiind insipide/dureroase
A devenit fără de simțire[2] întru acestea –
A devenit oarecum dezorientat.

एवं विषयवैरस्यप्रतिपादकम्। संजातो निर्वेदो विषयभोगेऽलंबुद्धिर्यस्य। एवं सन्। विमना इव खिन्न इव॥

ŚRĪNIVĀSA: Astfel este demonstrarea/determinarea insipidității obiectelor simțurilor (*viṣaya*). Intelectul (*buddhi*) capabil al acestuia a devenit fără de simțire (*nirveda*) întru plăcerea obiectelor simțurilor (*viṣaya*). Astfel fiind: ‹oarecum dezorientat›, [*i.e.*] oarecum deprimat/suferind.

चिरस्थितविषयजवासनानां वशं गतः।
त्यक्तुं वा संग्रहीतुं वा नाशकत्सहसा हि सः॥७॥

7. Subjugat puterii condiționărilor subconștiente (*vāsanā*)
Apărute din lunga existență a obiectelor simțurilor,
El nu a fost capabil ca dintr-o dată
Să renunțe ori să apuce [aceste obiecte].

वैमनस्ये हेतुमाह – चिरेति। विषयांस्त्यक्तुं संग्रहीतुं भोक्तुं वा॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Lunga› etc.: spune despre cauza (*hetu*) depresiei/tristeții. Să renunțe ori să apuce, [*i.e.*] să se bucure, de obiectele simțurilor (*viṣaya*).

1 Var.: „suprem sfântă/pură”.
2 Var.: „devenit deznădăjduit”.

प्रियां न किञ्चित्प्रोवाच राजपुत्रोऽतिलज्जितः ।
कांश्चिच्च दिवसानेवमनयच्चिन्तयाऽऽकुलः ॥८॥

8. Fiul regelui, fiind peste măsură de rușinat,
Nu a spus câtuși de puțin dragei [sale].
Și astfel a petrecut câteva zile
Împovărat de gânduri/anxietate.

प्रियावचनं श्रुत्वा न किञ्चित्प्रोवाच। अतिलज्जितः स्त्रिया निरुत्तरीकृतत्वात्। एवं त्यागभोगयोरशक्तः सन्॥

Śrīnivāsa: Ascultând vorbele dragei [sale] ‹nu a spus câtuși de puțin›. Fiind peste măsură de rușinat deoarece a fost adus de către femeie la imposibilitatea de a răspunde. Astfel a devenit incapabil deopotrivă cu privire la renunțare (*tyāga*) și la desfătare (*bhoga*).

विषयेषु प्रसक्तेषु स्मृत्वा तत्प्रिययोदितम्।
विगर्हन्नेव स्वात्मानं बुभुजे वासनावशः ॥९॥

9. Atunci când obiectele simțurilor erau dobândite,
Amintindu-și ceea ce a fost rostit de către draga [sa],
S-a desfătat, disprețuindu-se pe sine însuși,
Subjugat fiind condiționărilor subconștiente.

कथमुभयत्राऽशक्तिरेकतरपक्षस्यावश्यकत्वादिति चेदाह – विषयेष्विति। प्रसक्तेषूपस्थितेषु। यत्प्रिययोक्तं वैरस्यकारणं तत्स्मृत्वा। धिङ्मामीदृशं विषयं स्वीकरोमीति स्वात्मानं विगर्हन्नेव बुभुजे। ननु कुतो न परिहरति तदाह – वासनावश इति॥

Śrīnivāsa: ‹Atunci când obiectele simțurilor (*viṣaya*)› etc.: dacă spune „Cum este posibilă incapacitatea (*aśakti*) în ambele cazuri? Din cauza stării de necesitate a fiecăreia dintre cele două părți." ‹Dobândite›: prezente/realizate. Amintindu-și aceasta, adică ceea ce a fost spus de către draga [sa] despre cauza insipidității obiectelor simțurilor. ‹S-a desfătat, disprețuindu-se pe sine însuși›: „Primesc/aproprieiz un astfel de obiect al simțurilor (*viṣaya*) – rușine mie!" ‹Subjugat fiind condiționărilor subconștiente (*vāsanā*)› etc.: spune aceasta/atunci „din ce motiv nu se poate abține nicicum [de la obiectele simțurilor]?"

वासनावेगवशतो विषयाननुगच्छति।
दृष्ट्वैव विषयान्दोषान्प्रियाप्रोक्तान्विचिन्तयन्॥ १०॥

10. Drept consecință a pulsiunii/puterii condiționărilor subconștiente
Se duce după obiectele simțurilor.
Văzând astfel obiectele simțurilor și
Reflectând asupra defectelor descrise de draga [sa],

उपस्थितविषयभोगप्रकारमुक्त्वाऽनुपस्थितविषयेष्वाह – वासनेति। अनुगच्छति विषयसमीपं प्राप्नोति। प्रियाप्रोक्तान्विषयदोषान्॥

Śrīnivāsa: ‹Condiționărilor subconștiente› etc.: spune, vorbind despre varietatea desfătărilor (*bhoga*) obiectelor simțurilor (*viṣaya*) deja dobândite, despre obiectele simțurilor încă ne-dobândite. ‹Se duce după›: ajunge în apropierea obiectelor simțurilor. Defectele obiectelor simțurilor descrise de draga [sa].

शोकसंविग्नहृदयो विषीदति मुहुर्मुहुः ।
एवं तस्याभवच्चित्तं चलद्दोलास्थितं यथा ॥ ११ ॥

11. Inima[-i] tulburată de întristare
Este deznădăjduită iar și iar.
Astfel mintea (*citta*) lui devenea
Aidoma celui ce stă într-un leagăn ce se mișcă.

शोकेन संविग्नं प्रक्षुभितं हृदयं मनो यस्य । विषीदति दुःखं प्राप्नोति । चलद्दोलास्थितं वासनया विषयेषु पतति । विषयप्राप्तौ तद्दोषस्मृत्या तत उच्चलति ॥

ŚRĪNIVĀSA: A sa ‹inimă (*hṛdaya*) tulburată de întristare (*śoka*)›, [*i.e.*] mintea (*manas*) este agitată/confuză. ‹Este deznădăjduită›: dobândește suferință (*duḥkha*). ‹Celui ce stă într-un leagăn ce se mișcă›: cade în obiectele simțurilor (*viṣaya*) prin intermediul condiționărilor subconștiente (*vāsanā*). Prin reamintirea defectelor acestuia, atunci când este dobândit obiectul simțurilor, se eliberează/desprinde de acesta.

भोज्यं वस्त्रं भूषणं वा योषिद्वाहनमेव वा ।
मित्राणि वाऽपि सुहृदो नेषत्तं[१] सुखयन्ति वै ॥ १२ ॥

12. Mâncarea, îmbrăcămintea ori înfrumusețarea/podoabele,
Femeia ori chiar vehiculul,
Prietenii (*mitra*) ori chiar cei dragi (*suhṛd*)
Nu îl fac fericit câtuși de puțin, desigur.

एवं वासनादोषदृष्टिभ्यां युतं हेमचूडं भोज्यादीनि [२] नेषदपि सुखयन्तीत्याह – भोज्यमिति ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Mâncarea› etc.: spune că mâncarea etc. nu-l pot face fericit câtuși de puțin pe Hemacūḍa din cauza faptului că este înzestrat deopotrivă cu condiționări subconștiente (*vāsanā*) și cu vederea defectelor (*doṣa-dṛṣṭi*) [acestora].

नष्टाखिलार्थ इव स शोचत्येव निरन्तरम् ।
वासनाविवशः सर्वं त्यक्तुं नाऽशकदञ्जसा ॥ १३ ॥

13. Acesta, precum cel care a pierdut toată averea,
Este trist fără de întrerupere.
Aflat sub controlul[1] condiționărilor subconștiente
Nu a putut să renunțe cu adevărat la toate.

नोपभोक्तुं तथा शक्तो दोषदृष्टियुतस्ततः ।
एवं तं शोकवशतो विवर्णवदनेक्षणम् ॥ १४ ॥

14. De asemenea nu era capabil să se bucure [de obiectele simțurilor]
Deoarece poseda vederea defectelor [acestora].
Astfel, pe acesta, care avea un facies lipsit culoare
Drept consecință a întristării (*śoka*),

वासनया दोषदृष्ट्या च युक्त इति त्यक्तुं भोक्तुं वा न शक्तः परस्परप्रतिबन्धादिति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Din cauza opoziției/obstrucționării reciproce, fiind înzestrat atât cu condiționări subconștiente (*vāsanā*), cât și cu vederea defectelor (*doṣa-dṛṣṭi*) [obiectelor simțurilor], nu este capabil nici de a renunța, nici de a se bucura – astfel este înțelesul.

---

[१] नैतत्तम् । नैव तम् ॥ [२] नैषत् ॥

---

1 *Vivaśa* – fără de voință/putere din cauza; supus al.

हेमलेखा समालक्ष्य कदाचित्संगता रहः ।
किं नाथ पूर्ववत्त्वं नो लक्ष्यसेऽत्यन्तहर्षितः ॥ १५ ॥

15. Văzându-l Hemalekhā la un moment dat,
Când a venit împreună cu el în mod privat:
— Domnule! Oare tu de ce nu pari, ca mai înainte,
A fi peste măsură de fericit/mulțumit?

रहः विविक्ते । तं परीक्षितुं पृच्छति – किं नाथेति ॥

Śrīnivāsa: ‹În mod privat›: într-un loc tainic. ‹Domnule! Oare tu de ce› etc.: întreabă pentru a afla despre [ce se petrece cu] el.

शोचन्तमिव पश्यामि कुत एवं तव स्थितिः ।
कच्चिच्छारीर[१] आत्मा ते नामयैर्बाध्यते सदा ॥ १६ ॥

16. [Te] văd ca și cum ai fi trist.
Starea ta din ce cauză este?
Sper că al tău sine corporal
Nu este niciodată chinuit de boli.

शारीरेति[२] । शरीरतादात्म्यापन्न आत्मा । केवलयोः शरीरात्मनोर्दुःखाभावादिति भावः ॥

Śrīnivāsa: Corporal (*śārīra*): sinele (*ātman*) care a dobândit starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu corpul (*śarīra*). Datorită inexistenței suferinței (*duḥkha*) pe deplin a corpului (*śarīra*) și a sinelui (*ātman*) – astfel este înțelesul.

भोगेषु रोगभीतिं वै प्रवदन्ति मनीषिणः ।
त्रिदोषसंभवे देहे दोषवैषम्यसंभवाः ॥ १७ ॥

17. Cei înțelepți vorbesc despre
Frica de boală [ce apare] în desfătări.
Atunci când în trup se manifestă dezechilibrul celor trei [umori],
Manifestate din cauza [acestui] dezechilibru al umorilor,

मम महाराजकुमारस्य भिषक्श्रेष्ठैः सेवितस्य कुत आमयसंभावनेति चेदाह – भोगेष्विति । शुभभोगेष्वित्यर्थः । त्रयाणां वातपित्तकफदोषाणां सम्यग्भवः स्थितिर्यत्र ॥

Śrīnivāsa: ‹În desfătări (*bhoga*)› etc.: dacă spune „cum ar putea exista pentru mine – care sunt fiul marelui rege, îngrijit/protejat de cei mai buni medici – posibilitatea bolii (*āmaya*)?” În desfătări pure/bune (*śubha-bhoga*) – astfel este înțelesul. În acest caz menținerea vieții (*sthiti*) este starea corectă (*samyag-bhava*)[1] a celor trei umori (*doṣa*): vânt (*vāta*), bilă (*pitta*) & flegmă (*kapha*).

आमयाः प्रायशः सर्वदेहान्व्याप्यैव संस्थिताः ।
सर्वथा ह्यप्रतीकार्यं वैषम्यं दोषजं ननु ॥ १८ ॥

18. Bolile se află, de regulă,
Ca pătrunzând toate trupurile,
Fără doar și poate dezechilibrul apărut în umori
Este pe deplin de ne-prevenit.

---

१ (श/शा)रीरम् ॥ २ शरीरेति ॥

---

1 Var.: „starea de identitate/uniformitate”.

विषमाशनादिभिर्दोषवैषम्यस्योक्तभोगवतामावश्यकत्वेन तद्देहेष्ववश्यं रोगव्याप्तिरिति भावः। ननु मादृशां कथं दोषवैषम्यं तत्प्रतीकारपराणामिति चेदाह – सर्वथेति। दोषवैषम्यजनितो रोगः प्रतीकार्यः। न तु केवलं दोषवैषम्यम्। रोगप्रागवस्थास्थकेवलदोषवैषम्यस्य प्रायो दुर्लक्ष्यत्वादिति भावः॥

Śrīnivāsa: Din cauza alimentației neregulate/nefavorabile etc. dezechilibrului umorilor (*doṣa*) eſte inevitabil pentru cei ce se bucură de plăcerile descrise anterior, iar pătrunderea bolilor (*roga*) în trupurile aceſtora eſte certă – aſtfel eſte înțelesul. ‹Eſte pe deplin› etc.: dacă spune „fără doar și poate, cum ar putea exiſta dezechilibrul umorilor pentru cei aidoma mie, aflați întru remedierea aceſtuia?” Boala care apare din dezechilibrul umorilor eſte de tratat, căci dezechilibrul umorilor nu eſte absolut (*kevala*). Din cauza faptului că în general eſte greu de perceput/măsurat dezechilibrul umorilor care se află în ſtările incipiente ale bolii – aſtfel eſte înțelesul.

अशनाद्वसनाद्वाचो दर्शनात्स्पर्शनादपि।
कालाद्देशात्कर्मतश्च दोषा वैषम्यमाप्नुयुः॥१९॥

19. Umorile pot suferi dezechilibru prin
Mâncare, locuire/îmbrăcare,
Vorbire, vedere, atingere,
Timp, loc ori acțiune.

दोषेषु जायमानवैषम्यनिमित्तान्याह – अशनादित्यादि। अशनस्य शीतोष्णादिगुणः प्रसिद्धः। एवं पट्टोर्णादिवसनस्य। वाचो बहुलस्य प्रयुक्तस्योष्णगुणः[१]। वह्निजलादिदर्शनस्पर्शनयोः ग्रीष्महेमन्तादिकालस्य [२]जाङ्गलानूपादिदेशस्य च शीतोष्णादि प्रसिद्धम्। [३]कर्मतोऽपि खननादितश्च यद्वा पापकर्मतो[४] दोषवैषम्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Mâncare› etc.: spune despre cauzele (*nimitta*) dezechilibrului care apare în [cele trei] umori (*doṣa*). Eſte cunoscută caracteriſtica mâncării, ca fiind rece (*śīta*), fierbinte (*uṣṇa*) etc., tot aſtfel și a îmbrăcămintei, ca fiind din mătase (*paṭṭa*), din lână (*ūrṇā*) etc. [Eſte cunoscută] caracteriſtica vorbirii abundente, atunci când eſte folosită, ca fiind impetuoasă (*uṣṇa*). [Eſte cunoscută caracteriſtica] de a fi rece (*śīta*), fierbinte (*uṣṇa*) etc. a vederii și atingerii apei (*jala*), a focului (*vahni*) etc., a timpului iarna (*hemanta*), vara (*grīṣma*) etc. și a locului junglă (*jāṅgala*), mlăștinos (*anūpa*) etc. Dezechilibrul umorilor (*doṣa*) apare dintr-o acțiune (*karman*) precum săpatul (*khanana*) etc., ori dintr-o acțiune păcătoasă (*pāpa-karman*).

अतस्तस्योद्भवो लोके सर्वथाऽलक्ष्यतां गतः।
इत्यतः सति वैषम्ये चिकित्सा संप्रकीर्तिता॥२०॥

20. De aceea a sa origine/exiſtență în lume
A rămas pe deplin ne-observată.
Prin urmare, atunci când dezechilibrul exiſtă
Eſte prescrisă adminiſtrarea remediilor.

अतो दोषवैषम्यहेतोरनेकत्वात्। तस्य वैषम्यस्य। ननु सूक्ष्मदृग्भिर्वैषम्योद्भवो ज्ञातुं शक्य इति चेन्नेत्याह – इत्यत इति। यतो वैषम्योद्भव आदावलक्ष्यः। अतो हेतोः। चिकित्सा शास्त्रे संप्रकीर्तिता॥

Śrīnivāsa: ‹De aceea›: deoarece cauza dezechilibrului umorilor nu eſte doar una singură. ‹A sa›: a dezechilibrului. ‹Prin urmare› etc.: dacă spune că „fără doar și poate, cauza dezechilibrului [umorilor] poate să fie cunoscută de către cei cu vederea subtilă”,

---

[१]प्रयुक्तस्य यो गुणः॥ [२]जाङ्गलारूप०॥ [३]कर्मणः॥ [४]कर्मणः॥

[răspunsul este] nu. De aceea cauza dezechilibrului [umorilor] este ne-observată la început. Din acest motiv este prescrisă în scripturi (*śāstra*) administrarea remediilor (*cikitsā*).

नोक्ता चिकित्साऽनुत्पत्तौ वैषम्ये केनचित्क्वचित्।
तद्वद् प्रिय कस्माद्धि शोकस्य तव संभवः ॥२१॥

21. Administrarea remediilor nu este menționată de nimeni, niciunde,
Atunci când dezechilibrul [umorilor] nu s-a produs [încă].
Dragule, spune-mi aceasta!
Din ce motiv a apărut tristețea (*śoka*) ta?

वैषम्यविषयानुत्पत्तौ चिकित्सा नोक्ता॥

Śrīnivāsa: Atunci când dezechilibrul nu s-a produs [încă] în sfera perceptibilului (*viṣaya*), administrarea remediilor (*cikitsā*) nu este menționată/prescrisă.

इति श्रुत्वा हेमलेखां प्राह राजसुतस्ततः।
प्रिये शृणु प्रवक्ष्यामि यन्मे शोकस्य कारणम्॥२२॥

22. Ascultând-o astfel pe Hemalekhā,
Fiul regelui a răspuns după aceea:
— Dragă, ascultă! O să[-ți] spun
Care este cauza tristeții mele.

ततः प्रश्नानन्तरम्॥

Śrīnivāsa: ‹După aceea›: după întrebarea [ei].

त्वदुक्त्या यत्पुरा मेऽभूत्सुखदं तद्धतं ननु।
न पश्याम्यधुना किञ्चिदपि मे सुखवर्द्धनम्॥२३॥

23. Prin ceea ce a fost spus de către tine
Ceea ce-mi dăruia fericire înainte, acesta cu adevărat a fost distrus.
Acum nu văd absolut nimic
Care să-mi crească/stimuleze fericirea.

तत्संप्रति त्वदुक्त्या हतम्। कुत इति चेदाह – नेति॥

Śrīnivāsa: ‹Nu› etc.: dacă spune „din ce cauză?" – aceasta a fost distrusă imediat „prin cele spuse de către tine".

राज्ञा वितीर्णो विषयः सुखदोऽपि समन्ततः।
वध्यं न सुखयेद्यद्वत्तथा तस्मान्न मे सुखम्॥२४॥

24. Așa cum obiectul oferit de rege,
Dăruitor pe deplin al fericirii,
Nu poate ferici pe cel osândit la moarte,
Tot astfel, din acesta nu există fericire pentru mine.

नष्टं चेदन्यत्सुखसाधनं संपादयेति चेदाह – राज्ञेति। न तत्स्वरूपतो नष्टम्। अपि तु वध्याय राज्ञा दत्तविषयाद्यथा तस्य सुखं न। एवं साधनं सदपि न तस्मान्मे सुखम्॥

Śrīnivāsa: ‹De rege› etc.: dacă spune „dacă a fost distrus, determină o altă cale/cauză (*sādhana*) a fericirii (*sukha*)!" Aceasta nu este distrusă din/în propria sa natură. Dar

totuși, așa cum din obiectul dăruit de către rege celui condamnat la moarte nu există fericire pentru acesta, tot astfel, chiar dacă calea/cauza (*sādhana*) [fericirii] este bună/virtuoasă (*sat*), pentru mine nu există fericire din aceasta.

विषयान्सेवमानोऽहं सदा विष्टिगृहीतवत्।
तत्पृच्छामि प्रिये ब्रूहि किं कृत्वा सुखमेम्यहम्॥ २५॥

25. Eu, aidoma celui ținut la muncă silnică,
Sunt întotdeauna dependent de obiectele simțurilor.
Întreb: făcând ce anume [pot să] ajung eu la fericire?
Dragă, spune[-mi] aceasta!

ननु विषयैर्न ते सुखं चेत्तान्परित्यजेति चेन्मया न परित्यक्तुं शक्यत इत्याह – विषयानिति। विष्टिगृहीतवत्। राजकार्यार्थं राजभटैर्गृहीता जनाः तत्कार्यं त्यक्तुमसमर्थाः कुर्वन्ति यथा। एवं वासनाभिर्गृहीतोऽहं सदा विषयान्सेवमानो दुःखं प्राप्त इति शेषः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Obiectele simțurilor (*viṣaya*)› etc.: a spus că „fără doar și poate, dacă nu există fericire (*sukha*) pentru tine prin obiectele simțurilor, abandonează-le! Dar [obiectul simțurilor] nu poate să fie abandonat de către mine.” ‹Aidoma celui ținut la muncă silnică›: așa cum oamenii ținuți de către soldații regelui în scopul unei lucrări regale/oficiale, împlinesc acea lucrare, incapabili în a [o] abandona, tot astfel eu sunt ținut de către condiționările subconștiente (*vāsanā*) întotdeauna dependent de obiectele simțurilor, dobândind astfel suferință (*duḥkha*) – astfel a rămas [de completat].

एवं तेन समापृष्टा हेमलेखा तदाऽब्रवीत्।
नूनमेष सुनिर्वेदमागतो मद्वचःश्रुतेः॥ २६॥

26. Hemalekhā fiind astfel întrebată de către acesta
A spus atunci [în sinea ei]:
Acesta a ajuns cu adevărat la deplina indiferență [față de obiectele simțurilor]
Prin ascultarea cuvintelor mele.

स्वमनस्यब्रवीत्। श्रुतेः श्रवणात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A spus› în propria minte. ‹Prin ascultarea›: din auzirea.

अस्ति बीजं श्रेयसोऽस्मिन्यत एवंविधो भवान्।
येषु श्रेयो ह्यसंभाव्यं त एवं वाक्यगुम्फनैः॥ २७॥

27. Sămânța fericirii supreme (*śreyas*) este aici
Deoarece tu ești în acest fel.
Aceia pentru care fericirea supremă este imposibilă,
Desigur prin înșiruirea cuvintelor

एवंविधः प्राप्तविषयवैरस्यः। एवं मदुक्तसदृशैर्वाचां गुम्फनैर्निबिडसमुदायैः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹În acest fel›: dezgustat cu privire la obiectele (*viṣaya*) dobândite. ‹Desigur›: prin înșiruiri ale cuvintelor, combinate fără spații, aidoma celor spuse de mine.

नह्यण्वपि विशेषेण विशिष्यन्ते कदाचन।
चिरं संराधिता हृत्स्था प्रसन्ना स्वात्मदेवता॥२८॥

28. Nu excelează niciodată,
Niciun pic, în nici un fel.
Divinitatea propriei naturi (*svātmadevatā*), cea binevoitoare,
Aflată în inimă, mulțumită pentru multă vreme

अण्वपि स्वल्पमपि पूर्वस्थितिं लेशतोऽपि न परित्यजन्तीति भावः। एवं वचःश्रुतिरेव वैरस्ये[1] कारणं चेत्कुतो न सर्वेषां वैरस्योत्पत्तिरिति चेन्मूलकारणाभावादित्याह – चिरमिति॥

Śrīnivāsa: ‹Niciun pic›: [*i.e.*] puțin; nu renunță pe deplin câtuși de puțin la starea anterioară – astfel este înțelesul. ‹Pentru multă vreme› etc.: spune astfel că „dacă ascultarea sfatului/vorbelor este cauza dezgustului, atunci de ce nu apare dezgustul pentru toți?” „Din pricina ne-existenței cauzei originale/fundamentale (*mūla-kāraṇa*)”.

त्रिपुरा येन तस्यैव[2] भवेदेवंविधा स्थितिः।
इत्यालोच्यातिविदुषी बुबोधयिषती प्रियम्॥२९॥

29. De către acesta – este Tripurā;
O astfel de stare este desigur a acestuia.
Astfel a reflectat cea peste măsură de înțeleaptă,
Doritoare în a-l trezi/informa pe cel drag.

एवंविधा विषयवैरस्यवती। देवताराधनरूपमूलकारणाभावान्न सर्वेषामियं स्थितिरिति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹O astfel de [stare]›: dezgustată de obiectele simțurilor (*viṣaya*). Această stare nu este a tuturor din pricina ne-existenței cauzei originale/fundamentale (*mūla-kāraṇa*) care este de natura venerării divinității (*devatā*) – astfel este înțelesul.

गोपयन्ती स्ववैदुष्यं प्राहान्यव्यपदेशतः।
शृणु राजकुमारेदं यन्मे वृत्तं पुरातनम्॥३०॥

30. Cea care-și tăinuiește propria înțelepciune
A vorbit printr-un alt pretext/stratagemă:
— Prințe! Ascultă această
Întâmplare veche de-a mea:

गोपयन्तीति। स्ववैदुष्यप्रकटने विद्वत्ताभिमानशङ्काऽप्यस्य भवेत्ततो मद्वाक्ये नाश्वासो भवेदिति। अतः स्ववैदुष्यगोपनमिति भावः। अत्रान्यव्यपदेशेन स्वस्याः संसारबन्धनान्मुक्तिप्रकारमाह – शृण्विति। पुरातनं बन्धस्यानादिकालत्वात्॥

Śrīnivāsa: ‹Cea care-și tăinuiește›: „atunci când este manifestată propria înțelepciune, poate să apară pentru acesta neîncrederea/prezumția aroganței intelectuale, iar din acest motiv poate să nu fie încrezător în vorba mea.” Din această pricină este tăinuirea propriei înțelepciuni – astfel este înțelesul. ‹Ascultă› etc.: spune aici că printr-un alt pretext/stratagemă a ei rezultă calea/modalitatea de izbăvire (*mukti*) din legăturile lumii (*saṁsāra*). ‹Veche›: din cauza timpului fără de început al legăturii (*bandha*).

---

[1] वैरस्य०॥ [2] तेष्वेव॥

पुरा मे जननी काञ्चित्क्रीडनाय सखीं ददौ।
सा स्वभावसती काञ्चिदसतीमनुसंगता॥३१॥

31. Demult, mama mea mi-a dăruit
O oarecare prietenă pentru joacă.
Aceasta, care era virtuoasă (*satī*) în a sa natură proprie,
Era acompaniată de o oarecare femeie ne-virtuoasă (*asatī*).

पुरेति। कस्याश्चित्सृष्टेरादिकाले बन्धस्यानादित्वेन सर्वादिकालासंभवात्। जननी स्वप्रकाशशुद्धचितिः। सखीं बुद्धिम्। काञ्चिदिति। अज्ञातकुलगोत्रेव निरूपणाल्लिङ्गदेहावयवत्वेनानादित्वं बुद्धेर्द्योतितम्। शुद्धचितेर्जननीत्वं स्वस्या जीवचितेस्तदंशभूतत्वात्। सुखदुःखाद्यनुभवक्रीडाया बुद्ध्यधीनत्वात्क्रीडनाय सखीं ददावित्युक्तम्। प्रलये बुद्धेर्लीनत्वात्सृष्ट्यादौ कर्मपरिपाकनिमित्तकबुद्ध्याविर्भावादपूर्ववत्[१] प्राप्तत्वादुक्तं ददाविति। सा बुद्धिः। सत्त्वगुणप्रधानत्वात्प्रकाशरूपत्वात्स्वभावेन सती। स्वसत्तायां वृत्त्यन्तरानपेक्षणात्स्वतः सती। बाह्यपक्षे स्वभावतः सती साध्वीत्यर्थः। असतीमविद्याम्। अनुसङ्गता। आत्माकारतां केवलां परित्यज्याविद्याकार्यदृश्यात्मतां प्राप्तेत्यर्थः। काञ्चिदिति तस्या अनिर्वचनीयताद्योतकं विशेषणम्। आगमपक्षे तु चितेः परिच्छिन्नत्वज्ञानमेवाज्ञानम्। एतच्चाऽज्ञानं[२] बन्ध इति शिवसूत्रे वृत्तिकृता स्पष्टं निरूपितम्। एतत्पक्षेऽनिर्वचनीयत्वाभावेन काञ्चिदित्यज्ञानस्यापरिच्छेद्यशक्तित्वं ज्ञेयम्। तदुक्तं – भ्रान्तेर्महती शक्तिर्न विवेक्तुं शक्यते नामेति। पक्षद्वयेऽप्यसतीत्यसत्यात्मकत्वाज्ज्ञेयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Demult› etc.: din ne-existența tuturor începuturilor timpurilor rezultă starea fără de început a legăturii (*bandha*) în ceea ce privește momentul de început (*ādikāla*) a orișice ar fi manifestat/creat (*sṛṣṭi*). ‹Mama›: conștiința (*citi*) pură de la sine strălucitoare[1]. ‹Prietena›: intelectul (*buddhi*). ‹Oarecare› etc.: aidoma ne-cunoașterii familiei și gintei (*kula-gotra*), starea fără de început a intelectului este iluminată prin investigarea componentelor trupului (*deha*) și a corpului subtil (*liṅga*). Starea de „mamă” este a conștiinței pure deoarece propria sa conștiință individuală (*jīva-citi*) alcătuiește o parte din aceasta. ‹A dăruit o [oarecare] prietenă pentru joacă› din pricina stării de dependență a intelectului (*buddhi*) de jocul percepției/experienței fericirii (*sukha*), suferinței (*duḥkha*) etc. – astfel a fost spus. A fost spus că „a dăruit” deoarece a fost dobândit ca o consecință a manifestării intelectului produsă de maturizarea/rezultatele acțiunilor (*karman*) la începutul manifestării (*sṛṣṭi*) [universului], din starea de dizolvare a intelectului la disoluția (*pralaya*) [universului]. ‹Aceasta›: intelectul. ‹Virtuoasă (*satī*) în a sa natură proprie› deoarece este de natura luminii/manifestării (*prakāśa-rūpa*) „celui prestabilit” (*pradhāna*) prin calitatea (*guṇa*) *sattva*. Virtuoasă (*satī*) prin/de la sine, ne-dependentă de alte stări/activități (*vṛtti*) în propria-i existență (*svasattā*).

Dintr-o perspectivă exterioară: virtuoasă (*satī*), adică femeie onestă/pură (*sādhvī*) prin propria ei natură/stare – astfel este înțelesul. ‹Ne-virtuoasă (*asatī*)›: ne-știința (*avidyā*). ‹Acompaniată›: abandonând starea absolută/pură (*kevala*) a sinelui (*ātman*), este obținută starea de identitate/identificare de sine (*ātmatā*) cu cele vizibile/percepute din cauza ne-științei – astfel este înțelesul. ‹O oarecare›: atributul (*viśeṣaṇa*) care denotă starea acesteia de a fi de ne-descris (*anirvacanīyatā*).

Din perspectiva tradiției (*āgama*), cunoașterea (*jñāna*) care provine din starea de separare de conștiință (*citi*) este, desigur, ne-cunoaștere (*ajñāna*). Iar aceasta este definită

[१] पूर्वैव॥ [२] ज्ञानम्॥

1 Var.: „propria conștiință (*citi*) pură și strălucitoare/manifestă”.

foarte clar de către comentator la *Śiva-sūtra* 1.2: „ne-cunoașterea este legătura (*bandha*)”[1]. Aceasta a fost spusă [de către Abhinavagupta în a sa *Paramārtha-sāra* 28cd]:

> Marea capacitate/putere (*śakti*) a confuziei (*bhrānti*)
> Nu poate să fie cu adevărat cunoscută/discernută.

Din ambele puncte de vedere ceea ce este de cunoscut este ne-virtuos (*asatī*) deoarece natura sa este ne-virtuoasă.

सा विचित्रविधाश्चर्यसृष्टिसामर्थ्यसंयुता ।
अलक्षिता मे जनन्या सख्या मे संगताऽभवत्॥ ३२ ॥

32. Această [femeie ne-virtuoasă] era înzestrată cu capacitatea
De a crea (*sṛṣṭi*) minunății de diverse/surprinzătoare feluri.
Ne-observată de mama mea
A devenit apropiată cu prietena mea.

साऽविद्या। मे जनन्या शुद्धचिता अलक्षिता सती। मे सख्या बुद्ध्या। मन्मातुः परोक्षे एव साऽसती मत्सख्या संगताऽभवदित्यर्थः। विद्याविद्ययोर्विरोधादविद्या कार्यविषया। बुद्धिः केवलशुद्धचिद्विषयिणीति तात्पर्यम्। आगमपक्षे तु शुद्धचिन्मात्रस्फूर्तिदशा शक्तितत्त्वम्। चिदचिदोरिदं सर्वमहमिति सामानाधिकरण्यस्फूर्तिदशा शुद्धविद्यातत्त्वम्। परिच्छिन्नचिन्मात्रस्फूर्तिदशा अविद्यातत्त्वम्। परिच्छिन्नचितश्चेत्यस्य च स्फूर्तिदशा बुद्धितत्त्वमिति प्रक्रिया। तथा च बुद्धेः शुद्धचिदविषयकत्वादलक्षितेति ज्ञेयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Această [femeie ne-virtuoasă]›: ne-știința (*avidyā*). Cea virtuoasă (*satī*) fiind ‹ne-observată de mama mea›, de conștiința pură (*śuddha-cit*). ‹Cu prietena mea›: cu intelectul (*buddhi*). Pe la spatele mamei mele, desigur, cea ne-virtuoasă (*asatī*) ‹a devenit apropiată cu prietena mea› – astfel este înțelesul. Din cauza opoziției/incompatibilității dintre știință (*vidyā*) și ne-știință (*avidyā*), ne-știința fiind domeniul celor „de realizat” (*kārya-viṣaya*)[2]. Intelectul (*buddhi*) este subiect al conștiinței (*cit*) pure unice/absolute (*kevala*) – astfel este înțelesul. Din perspectiva tradiției (*āgama*):
— „principiul puterii” (*śakti-tattva*) este starea vibrantă/manifestă doar a conștiinței pure (*cit*);
— „principiul științei pure” (*śuddha-vidyā-tattva*) este starea vibrantă/manifestă a „identității referențiale” (*sāmānādhikaraṇya*) [sub forma]: „eu sunt tot acest întreg [alcătuit deopotrivă din] conștiință (*cit*) și ne-conștiință (*acit*)”;
— „principiul ne-științei” (*avidyā-tattva*) este starea vibrantă/manifestă doar a conștiinței (*cit*) limitate/separate;
— „principiul intelectului” (*buddhi-tattva*) este starea vibrantă/manifestă a ceea ce este de conștientizat/perceput și a conștiinței limitate/separate – astfel este înțelesul.

Iar astfel [starea] intelectului de a fi ‹ne-observat› este datorită faptului că nu este obiect al conștiinței pure – astfel este înțelesul.

असच्चारित्रयाऽत्यन्तं संगता मम सा सखी।
प्राणेभ्योऽपि प्रियतमा सदा तद्वशगा ह्यहम्॥ ३३ ॥

33. Această prietenă a mea era peste măsură de
Apropiată cu cea de un caracter ne-virtuos.

---

1 Var. *n.* २: „cunoașterea (*jñāna*) este legătura (*bandha*)”.
2 Var.: „fiind obiectul/domeniul acțiunii (*kārya-viṣaya*)”.

[Fiindu-mi] mai dragă decât viața,
Eu eram întotdeauna dependentă de aceasta.

बुद्धिर्दृश्यपरा सदाऽभवदित्याह – असदिति। असन्मिथ्यारूपं चारित्रं[१] यस्याः साऽविद्या। मम प्राणेभ्योऽपि प्रियतमा। अतस्तद्वशगाऽहमभवम्। परस्परतादात्म्याध्यासात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ne-virtuos› etc.: a spus că intelectul (*buddhi*) a fost întotdeauna superior celor vizibile. ‹Caracter ne-virtuos (*asat*)›: natura falsă/ne-reală (*mithyā*) a acesteia, aceasta fiind ne-știința (*avidyā*). ‹Mai dragă decât viața (*prāṇa*)› mea. Astfel, eu eram dependentă de aceasta, din cauza greșitei asumări a co-esențialității (*tādātmya-adhyāsa*)[1] reciproce[, a ființei/conștiinței (*sat/cit*) cu ne-ființa/ne-conștiința (*asat/acit*)].

न तां विहाय मे संस्था क्षणार्द्धं वा क्वचिद्भवेत्।
सा निर्मलस्वभावेन मां वशीकृत्य संस्थिता॥ ३४॥

34. Abandonând-o pe aceasta, nici măcar pentru jumătate de clipă (*kṣaṇa*)
Nu ar putea fi posibilă manifestarea mea.
Aceasta, fiind fără de pată prin propria ei natură,
A rămas subjugându-mă pe mine.

न तामिति। तां बुद्धिम्। संस्था स्थितिः। बुद्ध्यसत्त्वे बुद्ध्यवच्छिन्नो जीवो बुद्धिप्रतिबिम्बो जीव इत्युभयपक्षेऽपि जीवस्य स्थितिर्न भवेदिति स्पष्टमेव। आगमपक्षे तु व्याधकुलसंवर्द्धितराजकुमारवत्स्वस्वातन्त्र्यसमाच्छादितमाहैश्वर्यो महेश्वर एव जीवः। तस्य बुद्धिं विना संस्था सम्यक्स्थितिः भेदव्यवहारो न भवेदिति तात्पर्यम्। सा बुद्धिः। निर्मलस्वभावेन सत्त्वप्रधानरूपेण युता। मां जीवाख्यां परिच्छिन्नां प्रतिबिम्बभूतां वा तादात्म्यापन्नां वा। बाह्यपक्षे तु मां शुद्धकुलप्रसूतिम्। सा निर्मलस्वभावेन तुल्यशीलत्वाद्वशीकृत्य संस्थितेति युक्तमेवेति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Pe aceasta, nici măcar› etc.: ‹aceasta› este intelectul (*buddhi*), ‹manifestarea (*saṁsthā*)› este continuarea/menținerea existenței (*sthiti*). În absența intelectului, sinele individual (*jīva*) nu este separat de intelect ori sinele individual este reflectat în intelect – în ambele situații nu poate exista continuarea existenței – acesta este cu adevărat înțelesul.

Din perspectiva tradiției (*āgama*) sinele individual (*jīva*) este chiar Marele Domn (Maheśvara), a cărui măreție (*māhaiśvarya*) este acoperită/limitată de/prin propria sa voință liberă (*svātantrya*), fiind aidoma fiului regelui crescut într-o familie de vânători. În absența intelectului său, nu poate exista o manifestare ca deplină/uniformă continuare a existenței, ca viață obișnuită dualistă (*bheda-vyavahāra*) – astfel este înțelesul. ‹Aceasta›: intelectul. ‹Fiind fără de pată prin propria ei natură›: fiind alcătuită din aspectul (*rūpa*) „luminos” (*sattva*) al „celui prestabilit” (*pradhāna*). ‹Pe mine›: numită sinele individual (*jīva*), și care pot fi
— limitată (*paricchinna*) sau
— existență reflectată (*pratibimba*) sau
— care am dobândit starea de co-esențialitate (*tādātmya*).

Iar dintr-o perspectivă exterioară: ‹pe mine›, care sunt apărută dintr-o familie pură. ‹Aceasta, fiind fără de pată prin propria ei natură›: datorită naturii echilibrate a rămas subjugând[u-mă] – astfel este înțelesul corect cu adevărat.

[१]चरित्रम्॥

1 Despre *tādātmya-adhyāsa* vezi și: *Advaitasiddhi* p. 218, *Advaitatattvasudhā* p. 927, *Brahmasūtra-śāṁkarabhāṣya-prakāśa-ṭīkā*, *Brahmasūtra-śāṁkarabhāṣya-vārtikam*, *Darśanasarvasvam* p. 316, *Śārīrakamīmāṁsābhāṣya-vārtika-vivaraṇa* 289, *Vedāntarahasyam* p. 12 & *Vedāntasāra-ṭīkā* 6 & 139.

निरन्तरं तद्गतात्मस्वभावाऽभवमञ्जसा।
सा तया दुष्टया युक्ता नट्या चित्रस्वभावया॥३५॥

35. Natura proprie a sinelui, venită împreună cu aceasta,
A devenit foarte repede fără de întrerupere (*nirantara*).[1]
Aceasta fiind împreună cu acea actriță depravată,
A cărei proprie natură este diversă/stranie,

तद्गतात्मस्वभावा बुद्धिसंमिलितस्वरूपा। बाह्यपक्षे तु तद्गतचित्तेत्यर्थः। सा मत्सखी बुद्धिः। तया अविद्यया। दुष्टयेति। स्वनाशहेतुत्वात्। चित्रमाश्चर्यमयमघटमानं[१] स्वभावः स्वरूपं यस्याः। स्वलीलाप्रदर्शनेनार्थहरत्वान्नट्येति॥

Śrīnivāsa: ‹Natura proprie a sinelui, venită împreună cu aceasta›: propria esență (*svarūpa*) venită împreună cu intelectul (*buddhi*).

Dintr-o perspectivă exterioară: mintea (*citta*) venită împreună cu aceasta – astfel este înțelesul. ‹Aceasta›: prietena mea intelectul. ‹Cu acea›: cu ignoranța (*avidyā*). ‹Depravată› etc.: deoarece este cauza propriei distrugeri. A sa proprie natură (*svabhāva*) sau proprie esență este diversă/stranie (*citra*), uluitoare (*āścaryamaya*), incoerentă (*aghaṭamāna*)[2]. ‹Actriță (*naṭī*)›: datorită dobândirii înțelesului prin manifestarea propriului joc (*līlā*).

परोक्षवृत्तिमानीता स्वपुत्रेणाभियोजिता।
तस्याः पुत्रोऽतिमूढात्मा मदिराघूर्णितेक्षणः॥३६॥

36. A fost luată într-o trăire dincolo de cele perceptibile,
Fiind însoțită de către fiul acesteia.
Fiul acesteia avea o minte/natură peste măsură de neghioabă,
Cu privirea tulbure din cauza alcoolului,

परोक्षवृत्तिं स्वर्गादिपरोक्षकाम्यैकरूपताम्। आनीता प्रापिता। तया असत्या। मत्सखी बुद्धिः। अविद्यया स्वर्गादिकाम्यतत्परा बुद्धिरासीदिति भावः। बाह्यपक्षे असत्या परोक्षवृत्तिं रहसि स्थितिमानीता स्वपुत्रेणाभियोजिता मत्सखी जातेति। स्वस्या अविद्यायाः पुत्रो मोहः। तेनाभियोजिता। अविद्यया काम्यतत्परतायां सद्विचारप्रतिबन्धकमोहात्मकवृत्तिविशेषं प्राप्ता बुद्धिरिति भावः। तस्या अविद्याया मौढ्ये[२] हेतुः – मदिरेत्यादि। एतद्विशेषणम्। मोहिता मे बुद्धिः पापाचाराऽभवदिति द्योतनाय॥

Śrīnivāsa: ‹Trăire dincolo de cele perceptibile›: starea de identitate cu cele dezirabile de dincolo de percepție precum raiul (*svarga*) etc. ‹A fost luată›: prietena mea, intelectul (*buddhi*), a fost [a]dusă de către cea ne-virtuoasă (*asatī*). Din cauza ne-științei (*avidyā*) intelectul a devenit devotat pe deplin celor dezirabile de dincolo de percepție precum raiul etc. – astfel este înțelesul.

Dintr-o perspectivă exterioară: prietena mea a fost luată de către cea ne-virtuoasă într-o trăire dincolo de cele perceptibile, [*i.e.*] și-a continuat existența (*sthiti*) într-un mod ascuns (*rahas*), fiind însoțită, [*i.e.*] posedată, de fiul acesteia. Confuzia (*moha*) este chiar propriul fiu al ne-științei, de către acesta era ea însoțită. Prin ne-știință intelectul a dobândit acea stare/activitate (*vṛtti*) caracterizată de confuzia care previne/blochează discernământul corect (*sat-vicāra*) în ceea ce privește cele dezirabile (*kāmya*) – astfel

---

[१] अघटितज्ञानम्॥ [२] मौर्ख्यम्॥

---

1 Var.: „Propria natură alcătuită prin venirea împreună cu aceasta"; „Fiind fără de întrerupere împreună cu aceasta // Am devenit foarte repede natura proprie a sinelui (*ātman*)."

2 Var.: „imposibil de realizat/obținut"; var. *n.* १: „imposibil de cunoscut (*jñāna*)".

este înțelesul. ‹Alcoolului› etc.: cauza în ceea ce privește neghiobia este a acestei neștiințe. Aceasta este distincția (*viśeṣaṇa*). Intelectul meu în starea de năucire (*mohitā*) a devenit păcătos/răuvoitor – în scopul explicării.

बुभुजे तां समाक्रम्य सर्वदा मत्समक्षतः।
सा तेनाक्रान्तसर्वाङ्गी भुज्यमानाऽनुवासरम्॥ ३७॥

37. Posedând-o s-a bucurat de aceasta,
Întotdeauna în prezența mea.
[Deși] era cu întreg trupul posedată de acesta,
Savurată fiind zi de zi, aceasta

तां मत्सखीं बुद्धिम्। पापाचरणेन मोहप्रचुरा बुद्धिर्जातेत्याह – समाक्रम्येति। मत्समक्षत इति। बुद्धेश्चित्प्रकाशाधीनप्रकाशत्वादिति तात्पर्यम्। सा बुद्धिः। तेन मोहेन॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aceasta›: prietena mea intelectul (*buddhi*). ‹Posedând› etc.: a spus că printr-un comportament păcătos intelectul a devenit plin de confuzie (*moha*). ‹În prezența mea› etc.: deoarece lumina/manifestarea (*prakāśa*) intelectului depinde de lumina/manifestarea conștiinței (*cit*) – astfel este înțelesul. ‹Aceasta›: intelectul. ‹De acesta›: de către confuzie.

न मां जहौ कदाचिच्च तत्स्पृष्टा तेन चाप्यहम्।
ततः पुत्रः समुत्पन्नो मूढस्य सदृशाकृतिः॥ ३८॥

38. Niciodată nu m-a abandonat,
Și, de aceea, de către acesta eu am fost atinsă.
Astfel, un fiu a fost născut,
Având o formă asemănătoare celui neghiob.

सा सखी मां कदाचिदपि प्रियसंगमकालेऽपि न जहौ। चित्प्रकाशाश्रयेणैव बुद्धिवृत्तीनामवभासनादिति तात्पर्यम्। यस्मान्मां न जहौ तत्तस्माद्धेतोः। तेन सखीप्रियेण मूढात्मना। स्पृष्टा जाता। घटावच्छिन्नाकाशस्यायःपिण्डतादात्म्यापन्नवह्नेर्वा वर्तुलाद्याकार इव बुद्ध्या परिच्छिन्नाया वा तादात्म्यापन्नाया वा चितेर्मोहादिरूपतेति भावः। ततः चिरसंगानन्तरम्। मूढस्य मोहस्य स्वसदृशाकारो मनोरूपः पुत्रो जातः। यद्यपि मनः पूर्वमेवास्ति। तथापि वीर्यात्मना पितृदेहे स्थितपुत्र इव प्राक्सूक्ष्मरूपं मनः। बुद्धौ मोहसंबन्धानन्तरमेव विकल्पाद्याधिक्यात्पितुः प्रसूतः पुत्र इव मनः पुष्टमासीदिति तात्पर्यम्। असत्त्वरूपत्वेन सदृशाकृतिर्ज्ञेया॥

ŚRĪNIVĀSA: Această prietenă nu m-a abandonat niciodată, desigur cu privire la timpul venirii împreună cu cea dragă. Datorită iluminării activităților (*vṛtti*) intelectului (*buddhi*) prin, desigur, învecinarea/unirea/relația cu lumina conștiinței (*cit*) – astfel este înțelesul. Astfel din această cauză nu m-a abandonat. ‹De către aceasta›: de către cel drag prietenei [mele] a cărui natură este neghioabă (*mūḍha*). ‹Atinsă›: posedată. Natura conștiinței (*citi*) este [percepută] drept confuză (*moha*) etc., din pricina dobândirii stării de co-esențialitate (*tādātmya*) cu ori de separare de intelect, precum forma care poate fi rotundă (*vartula*) etc. a focului care a dobândit starea de co-esențialitate cu o bucată de fier [rotund] ori a spațiului separat/particularizat de către urciorul [rotund] – astfel este înțelesul. ‹Astfel›: [după o] neîntreruptă și lungă „venire împreună” (*saṁga*). Fiul născut, de natura minții (*manas-rūpa*), are o formă proprie asemănătoare confuziei, neghiobiei. Dacă mintea (*manas*) există cu adevărat mai întâi, atunci mintea este într-o formă subtilă (*sūkṣma*) anterioară, aidoma fiului care se află în trupul tatălui prin alcătuirea virilității/spermei (*vīrya*). Mintea a fost hrănită, aidoma unui fiu născut

dintr-un tată, printr-o supraabundență de construcțe mentale (*vikalpa*) etc., desigur într-o ne-întreruptă legătură cu confuzia, în intelect – astfel este înțelesul. ‹Având o formă asemănătoare› este de [re]cunoscut prin natura [sa] lipsită de *sattva*.

तरुणः सोऽभवत्तूर्णमतिचञ्चलसंस्थितिः।
पितुर्मौढ्येन संयुक्तः पितामह्या गुणेन च॥३९॥

39. Acesta a devenit foarte repede adolescent,
Având o natură peste măsură de instabilă,
Înzestrat fiind cu neghiobia tatălui
Și cu calitatea bunicii paterne,

तरुणो व्यवहारक्षमः। पितुर्मोहस्य मौढ्येन जडत्वगुणेन॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Adolescent (*taruṇa*)›: capabil de acțiune/muncă. ‹Cu neghiobia (*mauḍhya*) tatălui›: cu calitatea stupidității/ne-nsuflețirii (*jaḍatva*) [specifică] confuziei (*moha*).

अनेकचित्रनिर्माणसामर्थ्येन समावृतः।
पितामह्या शून्यनाम्न्या पित्रा मूढाभिधेन च॥४०॥

40. Încercuit/cuprins de către forța
A nenumărate și variate creații[1].
De către bunica paternă numită Vacuitate și
De către tatăl numit Neghiob

पितामह्या अविद्याया अनेकनिर्माणे उपादानं स्वातिरिक्तमनपेक्ष्य यत्सामर्थ्यं तेन गुणेन च समावृतः। एतेषां नामकथनपूर्वकं मनसो गुणानाह – पितामह्या इति। मनसः पितामही अविद्या। विचारे कृते तत्स्वरूपविलयाच्छून्यनाम्नी सा। पिता मोहः। मूढताप्रयोजक इति मूढाभिधः सः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Încercuit/cuprins› de către acea calitate a bunicii paterne, [*i.e.*] a ne-științei (*avidyā*), forță a acesteia care nu este percepută ca fiind diferită/separată de sine (*svātirikta*), fiind perceperea/cauza [materială] (*upādāna*) a nenumărate creații/transformări[2]. ‹De către bunica paternă› etc.: a spus calitățile minții (*manas*) menționând numele acestora. Bunica paternă a minții este ne-știința, aceasta fiind numită Vacuitate (*śūnya*) datorită dizolvării propriei naturi/esențe în aceasta atunci când este realizată investigarea/reflectarea (*vicāra*). Tatăl [minții] este confuzia (*moha*), acesta fiind numit Neghiob (*mūḍha*) deoarece determină starea de confuzie/prostie (*mūḍhatā*).

अस्थिराह्वः शिक्षितोऽभूत्स्वयं चातिविशारदः।
गतिमप्रतिबद्धां वै शीघ्राच्छिघ्रां समासदत्॥४१॥

41. Cel numit Nestatornic a fost educat,
El însuși fiind peste măsură de inteligent.
A ajuns foarte repede la starea/cunoașterea
Care este cu adevărat ne-legată.[3]

---

1 Var.: „A nenumărate creații perceptibile/surprinzătoare."
2 Var.: „fiind apropierea (*upādāna*) nenumăratelor creații/transformări".
3 Var.: „A ajuns repede la starea/cunoașterea // Care este desigur ne-legată și foarte rapidă."

आभ्यामस्थिराह्वः शिक्षितोऽभूदिति संबन्धः। पितृशिक्षया मूढतां प्राप्तः पितामहीशिक्षया विचित्रनिर्माणसामर्थ्यं प्राप्तः। स्वयमतिचतुरोऽप्रतिबद्धां गतिं प्राप्तवान्। शीघ्राच्छीघ्राम्। अतिशीघ्रामित्यर्थः। एवं बुद्धेर्मोहवशान्मनः प्ररूढं सदति-चञ्चलत्वात्कचिदस्थिरमनन्तविचित्रकल्पनापरं मूढत्वाद्विचारविमुखं चासीदिति [१] विशिष्टग्रन्थतात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cel numit Nestatornic (*asthira*) a fost educat› de către aceștia doi – astfel este legătura [dintre strofe]. Prin învățătura de la tată a dobândit starea de confuzie/prostie (*mūḍhatā*), iar prin învățătura de la bunica paternă a dobândit forța diverselor/încântătoarelor creații. El însuși peste măsură de ager a dobândit starea/cunoașterea (*gati*) ne-legată. ‹Foarte repede›: peste măsură de repede – astfel este înțelesul. Astfel, din cauza dominării confuziei (*moha*) intelectului (*buddhi*) mintea (*manas*) maturizată era întotdeauna nestatornică din cauza înzestrării peste măsură cu instabilitate (*aticañcalatva*), iar din cauza stării de confuzie/prostie (*mūḍhatva*) absorbită în ne-sfârșite și diverse/stranii (*citra*) constructe imaginare (*kalpanā*) și lipsită de investigare/reflectare (*vicāra*) – astfel este înțelesul specific al textului.

एवं मम सखी स्वच्छस्वभावा जन्मतः सती।
असतीसंगतोऽत्यन्तं मालिन्यं समुपागता॥४२॥

42. Astfel prietena mea, virtuoasă de la naștere,
Având propria-i natură pură/clară,
Prin venirea împreună cu cea ne-virtuoasă
A dobândit o stare peste măsură de impură/păcătoasă.

एवमुक्तप्रकारेण। मम सखी बुद्धिः। असतीसंगतः अविद्यासंगेन। अत्यन्तमालिन्यं सत्त्वस्वभावावरकं तामसं मोहं समुपागता॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Astfel›: în modul în care a fost spus. ‹Prietena mea›: intelectul (*buddhi*). ‹Peste măsură de impură/păcătoasă›: a dobândit confuzia (*moha*) care aparține de calitatea *tamas* și care obscurează propria natură [care este de calitatea] *sattva*.

सख्या प्रियेण पुत्रेणासत्स्वभावयुतेन सा।
चिरसंगात्तेषु दृढानुरागेण समायुता॥४३॥

43. Ea, din cauza unei îndelungate veniri împreună
Cu prietena, cu cel drag și cu fiul [ei]
Care era înzestrat cu o natură ne-virtuoasă (*asat*),
Era conectată cu aceștia printr-un atașament foarte puternic.

सख्या अविद्यया। असत्स्वभावेन प्रियेण मोहेन पुत्रेण मनसा च। दृढसंगात्सदा तद्रूपेण परिणतत्वात्। बुद्धिः स्वीयं सत्स्वरूपं परित्यज्य मोहात्मना मनःकल्पितवस्तुसौन्दर्यादिव्यवसायात्मना च सदा स्थितेति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cu prietena›: cu ne-știința (*avidyā*). Prin propria natură a ne-virtuții/ne-ființei (*asat*): ‹cu cel drag› [*i.e.*] cu confuzia (*moha*) și ‹cu fiul› [*i.e.*] cu mintea (*manas*). Din cauza stării de transformare, prin ferma venire împreună[1] întotdeauna cu natura (*rūpa*) acestora, intelectul (*buddhi*), abandonând propria natură reală (*sat*), rămâne întotdeauna el însuși confuz și el însuși determinând/percepând frumusețea etc. a obiectelor (*vastu*) realizate de minte – astfel este înțelesul.

---

[१] शिष्ट०। वशिष्ट०॥

---

1 Var.: „printr-un atașament foarte puternic".

जहौ मय्यनुरागं तु सर्वथा क्रमतः सखी।
अहं स्वभावसरला हातुं तत्संगमञ्जसा॥४४॥

44. Prietena [mea], treptat și pe deplin,
A abandonat atașamentul/dragostea pentru mine.
Eu, onestă prin propria[-mi] natură,
Să abandonez repede venirea împreună cu aceasta

जहाविति। कालक्रमतो मूढादिषु दृढानुरागान्मय्यनुरागं प्रीतिं जहौ। परिच्छिन्नचितिरूपकर्तृभोक्त्रात्मकजीवस्वरूपविचारोऽपि बुद्धेर्नासीदिति तात्पर्यम्। नन्वेवं सति त्वयापि [१]तदनुरागस्त्यक्तः स्यादिति चेन्नेत्याह – अहमिति। स्वभावतः सरला। निसर्गऋजुचित्तेत्यर्थः। कुटिलानां हि सनिमित्ता प्रीतिः। सरलानामन्यप्रीत्याद्यनिमित्तैव प्रीतिरिति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A abandonat› etc.: odată cu trecerea timpului, din cauza atașamentului foarte puternic pentru Neghiob (*mūḍha*) etc., a abandonat atașamentul – [*i.e.*] prietenia/iubirea (*prīti*) – pentru mine. Nu a existat pentru intelect (*buddhi*) o investigare/reflectare (*vicāra*) asupra naturii proprii sinelui individual (*jīva*) ca fiind cea a naturii conștiinței (*citi*) limitate, alcătuită din [starea de] „agent” (*kartṛ*) și de „experimentator” (*bhoktṛ*) – astfel este înțelesul. ‹Eu› etc.: a spus că dacă se argumentează că „în acest caz, fără doar și poate, atașamentul/dragostea pentru aceasta poate fi abandonată chiar și de către tine” [noi răspundem că] nu este astfel. ‹Onestă prin propria[-mi] natură›: inima/mintea (*citta*) dreaptă/sinceră (*ṛju*) în mod natural – astfel este înțelesul. Prietenia/iubirea celor strâmbi/necinstiți (*kuṭila*) este desigur cu un motiv (*nimitta*). Prietenia/iubirea celor onești este desigur ne-condiționată (*animitta*) în ce privește prietenia/iubirea etc. pentru ceilalți[1] – astfel este înțelesul.

अनीशा तत्परैवासं सर्वथा तामनुव्रता।
अथ तस्याः प्रियो मूढो भुञ्जानस्तां तु सर्वदा॥४५॥

45. Ne-putincioasă am fost [căci] eram devotată pe deplin,
Urmând-o pe aceasta întru totul.
Astfel, al ei iubit, Neghiobul,
Care se bucura de ea tot timpul,

मत्प्रीतेरनिमित्तत्वात्प्रीतिं त्यक्तुमनीशा। अत एव तत्परा सती सर्वथा तामनुव्रता। तत्समानशीलाऽभवमित्यर्थः। मम चिन्मात्ररूपत्वात्प्रतिबिम्बभूतैर्बुद्धिधर्मैर्योगाद्बुद्ध्यनुकृतिं प्राप्नोति भावः। अथ एवं बुद्ध्यनुकारप्राप्त्यनन्तरम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ne-putincioasă› să renunț la prietenie/iubire (*prīti*) datorită stării ne-condiționate a prieteniei/iubirii mele. Din acest motiv, desigur, devotată pe deplin, virtuoasă (*satī*), am urmat-o pe aceasta întru totul, [*i.e.*] am devenit asemănătoare cu aceasta în comportament/caracter (*śīla*) – astfel este înțelesul. Datorită naturii mele care este doar conștiință (*cit*), am dobândit imitarea intelectului (*buddhi*) prin unirea (*yoga*) cu caracteristicile (*dharma*) intelectului care sunt reflectate (*pratibimba*) – astfel este înțelesul. ‹Astfel›: desigur, după dobândirea imitării intelectului.

[१] तदा॥

1 Var.: „are desigur drept motiv (*nimitta*) principal prietenia/iubirea (*prīti*) pentru ceilalți”.

प्रसह्य मां समाक्रान्तुमुद्युक्तः सर्वथाऽभवत्।
नाहं स्वभावसंशुद्धा वस्तुतस्तद्वशं गता॥४६॥

46. A fost foarte perseverent în toate felurile
Pentru a mă poseda cu forța.
Eu, pe deplin pură prin propria-mi natură,
Nu am ajuns în realitate sub autoritatea acestuia[1].

मत्प्रियामनुगतेयमिति मत्वा मामपि हठेन भोगायाऽऽक्रान्तुं स मूढ उद्युक्तोऽभवत्। एवं जातेऽपि स्वभावशुद्धा अहं न तद्वशं गता। बुद्धेर्विषयवासनानिबिडत्वेऽपि न जीवतादात्म्यमपगच्छति। एवं बुद्धितादात्म्यापन्नचितेर्बुद्धिवृत्तिरूपमोहसंपर्काभासेऽपि दर्पणस्य प्रतिबिम्बेनेव[१] न वस्तुतो मोहसंपर्क इति भावः॥

Śrīnivāsa: Acest Neghiob (*mūḍha*) a fost foarte perseverent în a mă prinde pentru a profita [de mine][2] cu forța (*haṭha*), gândind: „aceasta urmează după iubita mea". Eu, pură prin propria-mi natură încă de la naștere, nu am ajuns sub autoritatea acestuia. Chiar și atunci când este pe deplin înțesat cu condiționările subconștiente (*vāsanā*) ale intelectului (*buddhi*) pentru obiectele simțurilor (*viṣaya*), nu dispare starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu sinele individual (*jīva*). Astfel, chiar și atunci când se manifestă asocierea cu confuzia, sub forma activității (*vṛtti*) intelectului, a conștiinței (*citi*) care a dobândit starea de co-esențialitate cu intelectul, asocierea cu confuzia (*moha*) nu există în realitate, fiind aidoma reflectării (*pratibimba*) oglinzii (*darpaṇa*) – astfel este înțelesul.

तथाऽपि लोके मेऽत्यन्तं परीवादो महानभूत्।
मूढेन सर्वथेयं च भुज्यते इति सर्वतः॥४७॥

47. Chiar și astfel, în lume mie [mi-a fost adusă]
De pretutindeni o mustrare peste măsură de mare:
„De către Neghiob chiar și aceasta
Este savurată în toate felurile."

परीवादोऽपवादः। परीवादस्वरूपमेवाह – मूढेनेति। सर्वतः सर्वत्र। अविवेकिनो बुद्धिधर्मानात्मन्यारोपयन्तीति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Mustrare (*parīvāda*)›: învinovățire/vorbire de rău (*apavāda*). ‹De către Neghiob (*mūḍha*)› etc.: a spus, desigur, despre propria natură a mustrării. ‹De pretutindeni›: peste tot. Cei fără discernământ (*avivekin*) suprapun calitățile intelectului (*buddhi*) asupra sinelui (*ātman*) – astfel este înțelesul.

अस्थिराख्यं स्वपुत्रं सा मयि न्यस्य सखी मम।
प्रियेण संपरिष्वक्ता सर्वथा तत्पराऽभवत्॥४८॥

48. Aceasta, prietena mea,
Plasându-mi mie propriul ei fiu numit Nestatornic
Și fiind îmbrățișată pe deplin de către iubitul [ei],
Era devotată pe deplin acestuia în toate felurile.

---

[१] दर्पणस्य दर्पणप्रतिबिम्बन्यानेन॥

---

1 Var.: „în bordelul (*vaśa*) acestuia" sau „sub influența acestuia".

2 Var.: „pentru a se bucura [de mine]".

सा बुद्धिः सखी। तत्परा मूढपरा। मनःकल्पितमपि [१] निश्चेतुमसमर्था बुद्धिर्मोहैकरूपाऽभवदिति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aceasta, prietena›: intelectul (*buddhi*). ‹Devotată pe deplin acestuia›: devotată Neghiobului (*mūḍha*). Intelectul a devenit o singură natură cu confuzia (*moha*) incapabil să determine/investigheze chiar și alcătuirile imaginare (*kalpita*) ale minții (*manas*) – astfel este înțelesul.

अथास्थिरो मया सम्यग्लालितः पोषितस्ततः।
प्रौढस्त्रियं पितामह्या अनुमत्योपसंगतः ॥४९॥

49. Astfel, Nestatornicul a fost de către mine
Dezmierdat și hrănit în mod corect.
Apoi, cu permisiunea bunicii paterne,
S-a-mpreunat cu o femeie matură.

अथ मयि पुत्रन्यासानन्तरम्। पितामह्या मूढमातुः। अविद्याया इति यावत्। स्त्रियं कल्पनाम्। बुद्धेरतिमोहात्मताप्राप्त्यनन्तरं चित्तादात्म्यापन्नं मनः कल्पनायां समर्थं सत्कल्पनैकपरमभवदित्याशयः। कल्पनेऽविद्यानुकूलेति तदनुमतिर्ज्ञेया ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Astfel›: după ce mi-a fost încredințat fiul. ‹Bunicii paterne›: mamei Neghiobului (*mūḍha*), adică a ne-științei (*avidyā*). ‹Cu o femeie›: cu imaginația (*kalpanā*). Mintea (*manas*), după ce a dobândit natura/starea de identitate cu confuzia peste măsură (*atimoha*) a intelectului (*buddhi*), a dobândit starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu conștiința (*cit*) [și] a devenit capabilă întru imaginare (*kalpanā*), dedicată fiind cu precădere imaginației virtuoase/reale (*sat-kalpanā*) – astfel este înțelesul. Permisiunea acesteia este de înțeles ca fiind „în conformitate cu ne-știința (*avidyā*) în ceea ce privește constructul mental (*kalpanā*)”.

सा प्रिया तस्य चपलाभिधाना हि प्रतिक्षणम्।
प्रियस्य संमतं रूपं भिन्नं भिन्नं मनोहरम्॥५०॥

50. Acea iubită a acestuia
Era numită Capricioasa.
În fiece moment gândită/plăcută iubitului [ei],[1]
Forma[-i] extrem de variată era fermecătoare[2].

कल्पनायाश्चपलेति नाम। प्रियस्य मनसः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Numele Capricioasa (*capalā*) este al imaginației (*kalpanā*). ‹Iubitului›: minții (*manas*).

गृह्णात्याश्चर्यजननं प्रियमेवं स्वके वशे।
चक्रे साऽत्यन्तनिपुणा स्वनैपुण्यवशात्खलु॥५१॥

51. Producând astfel uimire l-a captivat pe iubitul [ei]
Și l-a făcut astfel pe deplin subjugat sieși,
Desigur, prin puterea propriei iscusințe,
Căci aceasta era peste măsură de iscusită.

---

[१] निश्चेष्टु० ॥

---

1 Var.: „cu acordul iubitului [ei]” sau „din perspectiva iubitului [ei]”.

2 Lit. „care-ți răpește mintea/inima”.

स्वनैपुण्यवशाद्वशे चक्रे। मनो विचित्रकल्पनापरं प्रतिक्षणमभवदित्याशयः ॥

ŚRĪNIVĀSA: L-a făcut pe deplin subjugat prin puterea propriei iscusințe. Mintea (*manas*) era în fiece moment pe deplin absorbită în numeroasele constructe mentale/imaginații (*kalpanā*)[1] – astfel este înțelesul.

अस्थिरोऽपि क्षणेनैव त्वसंख्यशतयोजनम्।
प्रयात्यायाति च सदा न श्रान्तिमुपगच्छति ॥५२॥

52. Nestatornicul, cu adevărat într-o clipită,
Pleacă și se întoarce de la
Ne-numărate sute de *yojana*[2]
Și niciodată nu dobândește epuizare.

अस्थिरो मनः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Nestatornicul (*asthira*)›: mintea (*manas*).

समीहते यत्र गन्तुमस्थिरश्च यदा यदा।
तस्येष्टं [१]च स्वरूपं तु कृत्वा सा चपलाऽपि हि ॥५३॥

53. Iar atunci când Nestatornicul
Dorește să meargă undeva,
Aceasta, desigur Capricioasa,
Făcându-și propria formă după dorința lui,

समीहत इति। यत्र यत्र मनो गच्छति तत्र तत्र विचित्रानेककल्पनां करोत्येवेति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dorește› etc.: oriunde ar merge mintea (*manas*), acolo realizează cu adevărat multe și diverse constructe mentale/imaginații (*kalpanā*) – astfel este înțelesul.

तत्र तत्र स्थिता भूत्वा रमयत्येव स्वं प्रियम्।
एवं सा चपला सम्यगस्थिरेण युता सती ॥५४॥

54. Devenind situată în acel loc,
Își încântă propriul iubit.
Astfel aceasta, desigur Capricioasa,
Era pe deplin unită cu Nestatornicul,

रमयत्येवेति। स्वयमेव मनोराज्यादिकमन्तःसंकल्प्य तत्प्रयुक्तसुखाभासं प्राप्नोतीति भावः। युता सती तनयान्सुषुवे इति योजना ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Își încântă› etc.: dobândește aparența fericirii (*sukha*) prin strânsa unire cu aceasta, imaginând interior, pentru sine desigur, lumi ireale (*manorājya*) etc. – astfel este înțelesul. ‹Era unită›: a născut fii – astfel este înțelesul.

---

[१] स्वस्वरूपम् ॥

---

1 Var.: „în constructe mentale/imaginații (*kalpanā*) minunate”.
2 *Yojana* – distanță parcursă fără deshămare, între 4 și 14.5 km.

सुषुवे पञ्चतनयान्मातापितृपरायणान्।
ते समर्थाः पञ्चविधा मयि सख्या निवेशिताः ॥५५॥

55. A dat naștere la cinci fii
Dependenți de mama și tatăl [lor].
Aceștia, care erau capabili/puternici și de cinci feluri,
Mi-au fost încredințați de către prietenă.

सुषुव इति। तनयाञ्ज्ञानेन्द्रियाणि। मनसो निर्विकल्पत्वे इन्द्रियवृत्त्यनुदयान्मनसा विकल्पनायामिन्द्रियप्रसृतिः[१]। इन्द्रियप्रसरस्य मनःकल्पनोपयुक्तत्वान्मातापितृपरायणानिति ज्ञेयम्। सख्या मयि निवेशिता इति चित्तादात्म्यापत्तिरुक्ता॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹A dat naștere› etc.: fiii sunt facultățile de cunoaștere (*jñāna-indriya*). Expansiunea (*prasṛti*)[1] facultăților (*indriya*) [de cunoaștere] are loc în imaginația (*vikalpanā*) minții (*manas*), ne-apariția activității (*vṛtti*) facultăților [de cunoaștere] are loc în starea fără de imaginație (*nirvikalpa*) a minții.[2] ‹Dependenți de mama și tatăl [lor]›: din cauza stării de utilitate/necesitate (*upayuktatva*) [a celor două], a imaginației și a minții, pentru expansiunea facultăților [de cunoaștere] – astfel este de înțeles. ‹Mi-au fost încredințați de către prietenă›: a fost descrisă dobândirea stării de co-esențialitate (*tādātmya*) cu conștiința (*cit*).

अहं सख्यनुरक्ता तानकुर्वं बलवत्तरान्।
अथ ते पञ्चतनयाश्चपलायाः पृथक्पृथक् ॥५६॥

56. Eu, care eram atașată/iubită de prietena [mea],
I-am făcut mai puternici pe aceștia.
Apoi, fiecare în parte dintre
Cei cinci fii ai Capricioasei,

तान्पुत्रान्। बलवत्तरान्। चित्तादात्म्यप्रकर्षेण स्वतन्त्रप्रकाशतुल्यानिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Pe aceștia› – pe fii – [i-am făcut] mai puternici. Prin excelența stării de co-esențialitate (*tādātmya*) cu conștiința (*cit*) au devenit asemănători cu lumina [sa] independentă (*svatantra-prakāśa*) – astfel este înțelesul.

चक्रुरायतनं श्रेष्ठं विचित्रमतिविस्तृतम्।
पितरं स्ववशे चक्रुर्मात्रा सम्यग्विभाविताः ॥५७॥

57. Au făcut cea mai bună locuință[3],
Minunată și peste măsură de amplă.
Manifestați în mod corect de către mamă,
L-au făcut pe tată să fie sub propriul [lor] control.

---

[१] प्रसूतिः॥

---

1 Var. *n.* १: „Apariția (*prasūti*)".
2 Am tradus înțelegând *anudayān* în loc de *anudayāt* și *manasaḥ* în loc de *manasā*.
3 *Āyatana* – locuință; altar; cele cinci simțuri împreună cu mintea (*manas*).

विचित्रं[१] विविधगन्धाद्युपलब्धिस्थानम्। अतिविस्तृतमसंख्यविषयग्रहणेऽपि तदुदरापूर्तेः। सर्वव्यवहारस्य तदधीनत्वाच्छ्रेष्ठमायतनं चक्रुरिति। तत्तद्गोलकाधिष्ठिता बभूवुरित्याशयः। मात्रा कल्पनया विभाविताः पोषिताः[२]। विकल्पपरं मनः सदेन्द्रियद्वारेण बहिर्मुखमभवदिति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Minunată›: locuință înzestrată cu variate miresme (*gandha*) etc.[1] ‹Peste măsură de amplă›: chiar și în cazul perceperii ne-număratelor obiecte ale simțurilor (*viṣaya*), tot pentru satisfacerea stomacului este. ‹Au făcut cea mai bună locuință›: datorită stării de dependență a acestora[2] în privința întregii activități (*vyavahāra*), au devenit statorniciți fiecare în sfera [sa de activitate] – astfel este înțelesul. ‹Manifestați [în mod corect] de către mamă›: hrăniți/susținuți de către imaginație (*kalpanā*). Mintea (*manas*), fiind absorbită întotdeauna în gândire/dubitare (*vikalpa*), deveni cu fața spre exterior prin porțile facultăților (*indriya*) [de cunoaștere] – astfel este înțelesul.

आनयन्ति स्वायतनं पितरं तं क्षणे क्षणे।
तत्रास्थिरो ज्येष्ठसुतायतनं विनिविश्य तु॥५८॥

58. Clipă de clipă pe acest tată
Îl duceau în propria [lor] locuință.
Nestatornicul, intrând acolo,
În locuința fiului cel mare,

पितुर्वशीकरणमेव विविच्य दर्शयति – आनयन्तीति। ज्येष्ठसुतः श्रोत्रेन्द्रियम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Îl duceau› etc.: demonstrează investigând, desigur, subjugarea tatălui. ‹Fiul cel mare›: facultatea/simțul auzului (*śrotra-indriya*).

अश्रृणोद्विविधाञ्छब्दान्सुस्वरानितरानपि।
क्वचिन्मधुरसंगीतं क्वचिद्वाद्यं सुमञ्जुलम्[३] ॥५९॥

59. Auzi variate sunete (*śabda*),
Melodioase ori contrare,
Uneori o muzică [corală] (*saṁgīta*) dulce,
Alteori o muzică [instrumentală] (*vādya*) minunată[3],

इतरान्विस्वरान्। एतदेवाह – क्वचिदिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Contrare›: disonante. ‹Uneori/Alteori› etc.: a spus, desigur, despre acest [sunet].

ऋचो यजूंषि सामानि मन्त्रानाथर्वणानपि।
शास्त्रागमेतिहासांश्च भूषणानां च सिञ्जितम्॥६०॥

60. [Imnurile *Vedelor*] *Ṛg*, *Yajus* și *Sāman*,
De asemenea *mantrele Atharva*[*-vedei*],
Scripturi (*śāstra*), *Āgame* și *Itihāse*,
De asemenea zornăitul ornamentelor,

१विविधम्॥ २पोषिताः विभाविताः॥ ३सुमङ्गलम्॥

1 Var.: „starea de dobândire/percepere a variatelor mirosuri (*gandha*) etc."
2 Var.: „stării de dependență de aceasta/acesta".
3 Var. *n.* ३: „de bun augur (*sumaṅgala*)".

भृङ्गसंघस्य गीतं च पिकपञ्चमसुस्वरम्।
एवं मनोहराञ्छब्दाञ्छृण्वन्पुत्रनिदेशतः॥६१॥

61. Cântecul unui roi de albine negre (*bhṛṅga*)
Și al cucului ton plăcut, cea de-a cincea notă a gamei.
Ascultând astfel sunetele fermecătoare
La îndrumarea [propriului] fiu,

मनः श्रोत्रेन्द्रियमाविश्य श्रोत्रद्वारा तत्तच्छब्दाकारेण परिणतमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: Mintea (*manas*) este transformată (*pariṇata*) prin intermediul formei diferitelor sunete (*śabda*), pătrunzând prin poarta/intermediul urechii (*śrotra*) în facultatea/simțul auzului (*śrotra-indriya*)[1] – astfel este înțelesul.

प्रीतः पुत्रवशं प्रागादथ पुत्रोऽन्यथाऽदिशत्।
विरुद्धान्कर्णकटुकानशृणोद्भैरवान्रवान्॥६२॥

62. Mulțumit fiind, a ajuns sub influența fiului.
Apoi fiul l-a îndrumat în alt fel,
Căci a auzit [sunete] neplăcute, ascuțite pentru ureche,
Urlete înspăimântătoare (*bhairava*),

पुत्रवशं श्रोत्रे दृढनिवेशम्। अन्यथाऽदिशदिति। मनसो बाह्यविषयग्रहणस्येन्द्रियाधीनत्वादिन्द्रियादेशेनाऽशृणोदिति१॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹L-a îndrumat în alt fel› etc.: fiind ‹sub influența fiului›, [*i.e.*] fermă stabilire în ureche/auz (*śrotra*). ‹A auzit› prin îndrumarea/ordinul facultății (*indriya*) [de cunoaștere], din cauza dependenței minții (*manas*) de facultatea [de cunoaștere] pentru perceperea obiectelor (*viṣaya*) exterioare.

सिंहादिगर्जितं मेघनिर्घोषमशनेस्तथा।
ब्रह्माण्डभेदनं गर्भस्रावणं सुभयङ्करम्॥६३॥

63. Răgetul leului (*siṁha*) etc.,
Tunetul norului și al fulgerului –
Spintecare a universului, extrem de înspăimântător,
Ce poate provoca pierderea fătului (*garbha*).

अशनिनिर्घोषविशेषणं ब्रह्माण्डेत्यादि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Universului (*brahmāṇḍa*)› etc.: caracteristica tunetului fulgerului.

एवं श्रुत्वा सुचकितश्चान्यत्राप्यशृणोत्तथा।
रुदितं विप्रलपितं शोचितादिविचित्रितम्॥६४॥

64. Astfel auzind, preaînfricoșat fiind,
A auzit de asemenea și alte [sunete],
De tânguire (*rudita*), de jeluire (*vipralapita*) și
Unele mai stranii precum de lamentare (*śocita*) etc.

---

१ अशृणोरिति॥

---

1 Lit.: „instrumentul/organul ureche (*śrotra*)”.

द्वितीयसुतनीतोऽथास्थिरस्तद्भवनं ययौ।
तत्रापश्यन्मृदुस्पर्शान्यासनानि शुभानि च॥ ६५॥

65. Apoi, îndrumat fiind de cel de-al doilea fiu,
Neștatornicul a mers la locuința aceștuia.
Acolo a văzut scaune (*āsana*) frumoase
Și plăcute/delicate la atingere,

द्वितीयसुतस्त्वगिन्द्रियम्॥

Śrīnivāsa: ‹Al doilea fiu›: facultatea/simțul tactil (*tvac-indriya*)[1].

शयनानि च वासांसि कठिनस्पर्शकान्यपि।
शीतस्पर्शानि वस्तूनि तथोष्णस्पर्शकानि च॥ ६६॥

66. Și paturi, de asemenea și veșminte,
Și cele aspre la atingere,
Obiecte reci la atingere,
Și, de asemenea, cele fierbinți la atingere,

अनुष्णाशीतस्पर्शानि विचित्राण्यभिवीक्ष्य तु।
हितान्दृष्ट्वा प्रमुदितो विषण्णस्त्वहितानपि॥ ६७॥

67. Cele care nu sunt nici fierbinți, nici reci la atingere,
Și observând aștfel variatele [obiecte],
Era încântat văzându-le pe cele favorabile
Și întriștat [văzându-le] pe cele ne-favorabile.

अथ तृतीयतनयभवनं प्राप्य सोऽस्थिरः।
अपश्यद्रुचिराकारान्भावान्विविधवर्णकान्॥ ६८॥

68. Aceșta, Neștatornicul, ajungând
La locuința celui de-al treilea fiu,
A văzut forme foarte frumoase,
Lucruri felurit colorate:

तृतीयश्चक्षुः॥

Śrīnivāsa: ‹Al treilea›: ochiul/vederea (*cakṣus*).

रक्ताञ्छ्वेतान्पीतनीलान्हरितान्पाटलानपि।
धूम्रान्कडारान्कपिशान्मेचकान्कर्बुरांस्तथा॥ ६९॥

69. Roșii (*rakta*), albe (*śveta*), galben-albaștre (*pīta-nīla*),
Verzi (*harita*) și roz (*pāṭala*),
Cenușii (*dhūmra*), cafenii (*kaḍāra*), maro-roșcate (*kapiśa*),
Negre (*mecaka*) și peștrițe (*karbura*).

1 Lit.: „inștrumentul/organul piele (*tvac*)".

स्थूलान्कृशानणून्दीर्घानायतान्वर्तुलांस्तथा ।
अर्द्धवृत्तान्दीर्घवृत्तान्सुन्दरांश्च विभीषणान् ॥ ७० ॥

70. [A văzut lucruri] mari (*sthūla*), mici (*kṛśa*), atomice (*aṇu*),
Lungi (*dīrgha*), alungite (*āyata*) ori rotunde (*vartula*),
Semi-rotunde (*arddha-vṛtta*), alungit-rotunde (*dīrgha-vṛtta*),
Frumoase (*sundara*) ori terifiante (*vibhīṣaṇa*),

नेत्रस्य रूपान्यपरिमाणादिविषयत्वादाह – स्थूलानित्यादि ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Mari (*sthūla*)› etc.: a spus datorită [capacității] ochiului (*netra*) de a compara (*viṣayatva*) dimensiunile etc. cu alte forme (*rūpa*).

बीभत्सान्भास्वरान्रौद्राननालोकांश्च दृङ्मुषः ।
क्वचिद्धितं ततोऽन्यच्च पश्यन्तं पितरं पुनः ॥ ७१ ॥

71. Dezgustătoare (*bībhatsa*), strălucitoare (*bhāsvara*), teribile (*raudra*),
De ne-privit (*anāloka*) ori care îți fură privirea (*dṛṅmuṣ*).
Din nou, tatăl care vedea
Uneori pe cele favorabile, iar apoi pe cele contrare,

अनालोकानन्धकारान्। कीदृशान्। दृङ्मुषः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹De ne-privit (*anāloka*)›: întuneric (*andhakāra*). În ce fel sunt acestea? Îți fură privirea (*dṛṅmuṣ*).

अनयत्तुर्यतनयो भवनं स्वं विचित्रितम्।
तत्रासससाद पुष्पाणि फलान्यन्नानि[१] च क्रमात्॥ ७२ ॥

72. A fost condus de către al patrulea fiu
La minunata locuință a acestuia.
Acolo a găsit în această ordine
Flori, fructe și mâncăruri,

तुर्यो रासनं रसानुमितं पुष्पादि ज्ञेयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Al patrulea› [fiu] este savoarea/limba (*rāsana*) prin care este inferat/conceput gustul (*rasa*) celor de cunoscut precum florile etc.

पेयानि लेह्यचोष्याणि भक्ष्याणि रसवन्ति वै।
सुधास्वादूनि मधुराण्यन्यान्यम्लरसानि च ॥ ७३ ॥

73. Băuturi, cele care pot fi linse ori care pot fi supte,
Cele care pot fi mâncate, de asemenea cele suculente,
Cele savuroase precum nectarul (*sudhā*),
Cele dulci (*madhura*), dar și altele cu gust acru (*amla*),

[१] फलान्यन्यानि ॥

कटुकानि च तिक्तानि कषायाण्यपि कानिचित् ।
क्षाराणि मधुराम्लानि कट्वम्ललवणानि च ॥ ७४ ॥

74. Cele picante (*kaṭuka*) și cele amare (*tikta*),
Dar și cele astringente (*kaṣāya*),
Cele sărate (*kṣāra*), cele dulci-acrișoare (*madhura-amla*)
Și cele picant-acrișor-sărate (*kaṭu-amla-lavaṇa*),

मधुराम्लानीत्यादि मिश्ररसः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dulci-acrișoare (*madhura-amla*)› etc.: gust amestecat.

कटुतिक्तानि चित्रात्मरसानि विविधान्यपि ।
आस्वादयन्नात्मजेन समेतोऽथान्तिमः सुतः ॥ ७५ ॥

75. Picant-amare (*kaṭu-tikta*) și diferite arome
A căror natură este variată/surprinzătoare (*citra*),
Gustându-le împreună cu fiul [său].
Apoi, ultimul fiu

अन्तिमो घ्राणम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ultimul›: mirosul/nasul (*ghrāṇa*).

निनाय पितरं स्थाने स्वीयेऽत्यन्तविचित्रिते ।
तत्रोपालभतानेकपुष्पाणि च फलानि च ॥ ७६ ॥

76. L-a condus pe tatăl [său] la propria locuință
Care era peste măsură de minunată.
Acolo a obținut
Multe flori și fructe,

[१] तृणान्यन्नान्योषधीश्च भावानन्यांश्च सर्वतः ।
सुगन्धान्पूतिगन्धांश्च मृदुगन्धोग्रगन्धकान् ॥ ७७ ॥

77. Ierburi, mâncăruri și plante [medicinale] (*oṣadhi*),
Și alte obiecte pretutindeni,
Cu miros bun ori cu miros urât,
Cu miros slab ori cu miros puternic,

भावानर्थान् । तानेवाह – सुगन्धानित्यादि ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cu miros bun› etc.: spune, desigur, despre aceste ‹obiecte›, [*i.e.*] lucruri.

मोहगन्धाञ्ज्ञानगन्धान्मूर्छागन्धान्विचित्रितान् ।
पुत्राणां भवने चैवं प्रविशन्निविशन्नपि ॥ ७८ ॥

78. Cu miros năucitor (*moha*), cu miros trezitor (*jñāna*),
Cu miros stupefiant (*mūrchā*) ori cu variate [mirosuri].
Intrând și rămânând astfel
În locuințele fiilor [lui]

---

[१] तृणान्यन्यानि ॥

मोहजनको मोहगन्धः। एवमग्रेऽपि॥

Śrīnivāsa: ‹Cu miros năucitor (*moha*)›: care produce uimire/confuzie (*moha*).

हितेषु रमते क्वापि विषीदत्यहिते क्वचित्।
सदा गमागमपरः पुत्राणां भवने बभौ॥७९॥

79. Uneori se bucură în cele favorabile,
Alteori se deprimă în cele ne-favorabile.
Era astfel în locuințele fiilor [săi],
Întotdeauna preocupat în plecări și veniri.

ते पुत्राः पितृवात्सल्यात्पितृहीना न च क्वचित्।
स्पृशन्ति विषयांश्चित्रान्स्वल्पं वाऽपि कदाचन॥८०॥

80. Acei fii, datorită iubirii de tatăl [lor],
Fără tatăl [lor] nu atingeau
Câtuși de puțin, niciodată și niciunde,
Variatele obiecte.

ते पुत्रा इति। मनो विहाय स्वातन्त्र्येणेन्द्रियाणां विषयग्रहणासामर्थ्यमिति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Acei fii› etc.: mintea (*manas*), luând distanță prin propria voință liberă (*svātantrya*), [cauzează] incapacitatea instrumentelor/simțurilor (*indriya*) de a percepe obiectele simțurilor (*viṣaya*) – astfel este înțelesul.

अस्थिरस्तु पुत्रगृहे भुक्त्वा तान्विषयान्बहून्।
मुषित्वाऽन्यांश्च विषयान्गुप्त्या नयति स्वं पदम्॥८१॥

81. Nestatornicul, bucurându-se în casele fiilor [săi]
De toate aceste numeroase obiecte ale simțurilor,
Furând și ascunzând unele dintre obiecte
Le duce în propriul său loc (*pada*).

मन इन्द्रियाभिनिविष्टं बाह्यविषयमासाद्य तत्कृतसुखादिकं तत्काल एवानुभवति। कांश्चिच्च विषयान्संस्कारद्वारेणान्तर्गुप्त्याऽप्रकटरूपेण गृहीत्वा स्वपदे हृदि स्थित्वा तं विषयं स्मृत्यादिना विकल्प्य तत्सुखमनुभवतीत्याह – अस्थिर इति॥

Śrīnivāsa: Mintea (*manas*) imersată în facultățile (*indriya*) [de cunoaștere], dobândind obiectele (*viṣaya*) exterioare ale simțurilor, experimentează chiar în acel moment plăcerea (*sukha*) etc. produsă de acestea. ‹Nestatornicul› etc.: a spus că experimentează plăcerea (*sukha*) acestora imaginând din amintire/memorie (*smṛti*) etc. acest obiect al simțurilor ce se află în propriul său loc (*pada*), [*i.e.*] în inimă (*hṛd*), perceput fiind într-o formă (*rūpa*) ne-manifestată, prin ascunderea în interior prin intermediul impregnărilor/întipăririlor psihice (*saṁskāra*) a anumitor obiecte ale simțurilor.

पत्न्या चपलया साकं रहः पुत्रैर्विना स्वयम्।
भुनक्त्यतितरां नित्यमथान्या चपला स्वसा[1]॥८२॥

82. Împreună cu soția sa Capricioasa,
În intimitate, fără proprii fii,
Se bucura/mânca întotdeauna peste măsură.
Apoi alta, sora Capricioasei

[1] ०स्वसा॥

रहः स्वप्नादौ। अन्या आशा॥

Śrīnivāsa: ‹În intimitate›: în somn/vis (*svapna*). ‹Alta›: dorința/speranța (*āśā*).

महाशना पतिं वव्रे मनःकान्तं तमस्थिरम्।
तस्यामतितरां सक्तो यदाऽभूदस्थिरोऽपि वै॥८३॥

83. [Numită] Gurmanda, și-a ales drept soț
Drag inimii [tot] pe acest Nestatornic.
Atunci când Nestatornicul a devenit cu adevărat
Peste măsură de atașat de aceasta,

तमस्थिरम्। नित्यं[१] विषयभोगेनाशा[२] प्रवृद्धेति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Acest›: Nestatornicul. Întotdeauna dorința (*āśā*) devine puternică/intensă (*pravṛddhā*) prin savurarea obiectelor simțurilor (*viṣaya*) – astfel este înțelesul.

तदा तस्याः प्रीतये स भोगाहरणतत्परः।
तेनानीतं बह्वपि च भक्षित्वा क्षणमात्रतः॥८४॥

84. Atunci, pentru satisfacerea acesteia,
Acesta deveni absorbit în a procura obiectele plăcerii
Și, deși multe au fost aduse de către acesta,
Consumându-le doar într-o clipită,

तस्यां महाशनायामत्यन्तासक्तिहेतुना तस्याः प्रीतये सदा भोगाहरणतत्परोऽभवत्॥

Śrīnivāsa: A deveni întotdeauna absorbit în a procura obiectele plăcerii pentru satisfacerea acesteia din cauza atașamentului peste măsură pentru această Gurmandă.

पुनर्बुभुक्षयाऽऽक्रान्ता भोगाहरणहेतवे।
सदा प्रियं संदिशति सोऽप्याहर्तुं सदेक्षते॥८५॥

85. Copleșită/agitată din cauza dorinței de a mânca din nou
Dă întotdeauna ordin iubitului [ei]
Cu scopul de a[-i] procura obiectele plăcerilor –
El vede întotdeauna astfel pentru a [le] procura.

दुष्पूराशाविष्टं मनः सर्वदा विषयसाधनपरमभवदिति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: Mintea (*manas*), cuprinsă de dorințe (*āśā*) nesățioase, a devenit preocupată întotdeauna de obținerea obiectelor senzoriale (*viṣaya*) – astfel este înțelesul.

पुत्रैः पञ्चभिरानीतं प्रियेणापि सुसंभृतम्।
भुक्त्वा क्षणेन भूयोऽपि सा बुभुक्षाप्रपीडिता॥८६॥

86. Ceea ce a fost adus de către cei cinci fii
Și foarte bine pregătit/ales de către iubitul [ei],
Aceasta, mâncând într-o clipită
Și fiind chinuită de dorința de a mânca din nou,

सपत्न्याः पुत्रैरिन्द्रियैः॥

Śrīnivāsa: ‹De către fii› celeilalte soții, [*i.e.*] de către facultățile (*indriya*) [de cunoaștere].

---

[१] नित्य०॥ [२] आशा०॥

भोगाहृतौ संदिशति प्रियं पुत्रांश्च सर्वदा।
ततः सा स्वल्पकालेन सुषुवे पुत्रयोर्युगम्॥८७॥

87. Dă întotdeauna ordin iubitului și fiilor [aceștuia]
Pentru aducerea obiectelor plăcerilor.
Apoi aceasta dădu naștere la scurtă vreme
La doi fii gemeni.

भोगानामाहृतौ आहरणविषये॥

Śrīnivāsa: Pentru aducerea obiectelor plăcerilor, [*i.e.*] pentru obiectul senzorial (*viṣaya*) apucat/perceput.

ज्वालामुखस्तयोर्ज्येष्ठो निन्द्यवृत्तस्तथापरः।
सदा मातुः प्रियतमौ तौ पुत्रौ संबभूवतुः॥८८॥

88. Gură-nvăpăiată era cel mai vârstnic dintre cei doi,
Apucături-rele era celălalt.
Acești doi fii erau întotdeauna
Cei mai dragi mamei [lor].

तयोः पुत्रयोर्मध्ये ज्येष्ठो ज्वालामुखः क्रोधः। परो निन्द्यवृत्तो लोभः। मातुराशायाः। आशाधिक्यात्क्रोधलोभयोः प्राबल्यमभवदित्याशयः॥

Śrīnivāsa: Dintre cei doi fii, cel mai vârstnic era Gură-nvăpăiată (*jvālāmukha*) – mânia (*krodha*), celălalt fiind Apucături-rele (*nindyavṛtta*) – lăcomia (*lobha*). ‹Mamei›: dorinței (*āśā*). Puterea furiei și a lăcomiei este din cauza excesului dorinței – astfel este înțelesul.

महाशनायामासक्तः संश्लिष्यति यदाऽस्थिरः।
तदा ज्वालामुखज्वालालीढसर्वकलेवरः॥८९॥

89. Atunci când, atașat fiind de Gurmandă,
Nestatornicul [o] îmbrățișează,
Fiind astfel cu întreg trupul devorat
De către flăcările lui Gură-nvăpăiată,

यदा यदाऽऽशापरवशस्तदा तदा क्रोधलोभकृतं महादुःखं प्राप्नोतीति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: Atunci când este obedient dorinței (*āśā*), desigur atunci dobândește o mare suferință (*duḥkha*) produsă de mânie și lăcomie – astfel este înțelesul.

अस्थिरः पीडितोऽत्यन्तं गाढमूर्छामुपैति हि।
कदाचिन्निन्द्यवृत्तेन संगतः प्रियसूनुना॥९०॥

90. Nestatornicul, fiind peste măsură de afectat,
Cade într-un leșin (*mūrchā*) profund.
Fiind uneori asociat cu Apucături-rele,
Fiul cel drag,

सर्वैर्विनिन्द्यतामेति मृततुल्यो हि जायते।
एवं यदाऽस्थिरो जातो दुःखभोगैकतत्परः॥९१॥

91. Dobândește disprețul tuturor
Și devine astfel aidoma unui mort.

Atunci când Nestatornicul a devenit astfel
Absorbit doar în percepția suferinței (*duḥkha*)

लोभेन निन्द्यता ततो मृततुल्यता च स्पष्टा॥

Śrīnivāsa: Din cauza lăcomiei (*lobha*) rezultă disprețul/blamul, iar din acesta starea de asemănare cu un mort (*mṛta*) devine clară.

तदा सखी मे स्वभावसती पुत्रेऽस्थिराह्वये।
अतिवात्सल्यतस्तेन संगता तस्य दुःखतः॥९२॥

92. Atunci prietena mea, pură prin propria-i natură,
Din cauza afecțiunii peste măsură
Pentru fiul [ei] numit Nestatornic
Venind împreună cu acesta, din cauza suferinței acestuia,

एवं मनसोऽतिदुःखप्राप्तौ मनोबुद्ध्योरैकात्म्याद्बुद्धेरपि दुःखप्राप्तिरित्याह – तदेति। सखी बुद्धिः। पुत्रे मनसि॥

Śrīnivāsa: ‹Atunci› etc.: a spus astfel că atunci când este dobândită o suferință (*duḥkha*) peste măsură de către minte (*manas*) și intelectul (*buddhi*) dobândește suferință din cauza stării de identitate a minții cu intelectul. ‹Prietena›: intelectul. ‹Pentru fiul›: pentru minte.

दुःखभारसमाक्रान्ता निन्द्यवृत्तेन संगता।
ज्वालामुखेन च तथा पौत्रेणाऽऽश्लेषिता सती॥९३॥

93. Copleșită fiind de povara suferinței,
Venind împreună cu Apucături-rele
Și, de asemenea, fiind îmbrățișată
De către nepotul [ei] Gură-nvăpăiată,

सुदग्धा निन्दिता लोकैर्मृतप्राया बभूव ह।
तां सदाऽनुगता चाहं लुप्तप्रायाऽभवं प्रिय॥९४॥

94. Era extrem de nefericită, disprețuită/blamată de lume –
Astfel fiind a devenit aproape moartă.
Dragul [meu]! Iar eu, urmând-o pe aceasta întotdeauna,
Am devenit aproape pierdută/distrusă.

तां सखीम्। स्वोपाधेर्बुद्धेः रजस्तमोव्याप्तत्वेन स्वरूपस्यानवभासाल्लुप्तप्रायत्वं ज्ञेयम्॥

Śrīnivāsa: ‹Aceasta›: prietena. Starea de a fi aproape pierdut/distrus (*lupta-prāyatva*) este de cunoscut ca fiind din cauza ne-manifestării propriei naturi (*sva-rūpa*) prin starea de învăluire/acoperire cu *rajas* și *tamas* a intelectului (*buddhi*) care s-a auto-limitat (*sva-upādhi*).

एवं बहूनि वर्षाणि सख्या दुःखेन दुःखिता।
अस्थिरोऽभूदस्वतन्त्रो महाशनापरिग्रहात्॥९५॥

95. Astfel, mulți ani am fost suferindă
Din cauza suferinței prietenei [mele].
Nestatornicul a devenit dependent (*asvatantra*)
Din cauza mariajului cu Gurmanda.

दुःखिताऽभवमिति संबन्धः ॥

Śrīnivāsa: ‹Suferindă›: ne-existența (*abhava*) – astfel este legătura.

पुरं प्राप दशद्वारं केनचित्कर्मणा क्वचित्।
तस्मिन्महाशनायुक्तो पुत्रैर्मात्रादिभिर्युतः ॥९६ ॥

96. Din cauza unor acțiuni [anterioare] (*karman*)
A ajuns la un moment dat la un oraș cu zece porți.
Acolo, împreună cu Gurmanda
Și însoțit de fii, mamă etc.,

पुरं शरीरं ब्रह्मरन्ध्रेण सह दशद्वारम्। केनचित्प्रारब्धेन कर्मणा। बाह्यपक्षे तु युद्धादिकर्मणा। क्वचित्प्रलयानन्तरं सृष्टि-काले ॥

Śrīnivāsa: ‹Oraș›: corpul care are zece porți cu tot cu apertura lui Brahmā. ‹Din cauza unor acțiuni [anterioare] (*karman*)› începute (*prārabdha*).

Dintr-o perspectivă exterioară „din cauza războaielor etc.” ‹La un moment dat›: în timpul manifestării (*sṛṣṭi*), după dizolvare/moarte (*pralaya*).

न्यवसत्स सुखप्रेप्सुर्दुःखं भुञ्जन्दिवानिशम्।
पुत्राभ्यां दग्धसर्वाङ्गो निन्दितश्चानुवासरम्॥९७॥

97. A locuit, el dornic fiind să obțină fericirea
Experimenta suferința zi și noapte.
Întreg trupul fiind[u-i] chinuit de către cei doi fii
Și disprețuit/blamat zi de zi,

सुखप्रेप्सुरिति। सुखस्येच्छामात्रम्। दुःखमेव प्राप्यत इति भावः ॥

Śrīnivāsa: ‹Dornic fiind să obțină fericirea (*sukha*)› etc.: având doar dorința (*icchā*) fericirii este dobândită, desigur, ne-fericirea (*duḥkha*) – astfel este înțelesul.

इतस्ततः समाकृष्टः प्रियाभ्यां सर्वदा हि सः।
पुत्राणां पञ्चभवनं प्रविशन्निविशन्नपि॥९८॥

98. Acesta era atras întotdeauna
Încoace și încolo de către cele două soții.
Intrând și rămânând
În cele cinci locuințe ale fiilor

प्रियाभ्यां विकल्पाशाभ्याम्। पुत्राणामिन्द्रियाणाम्॥

Śrīnivāsa: ‹De către cele două soții›: de către imaginație (*vikalpa*) și dorință (*āśā*). ‹Fiilor›: facultăților (*indriya*) [de cunoaștere].

अत्यन्तं श्रान्तिमायाति न सुखं लभते क्वचित्।
एवं पुत्रस्य दुःखेन सखी मेऽत्यन्तदुःखिता॥९९॥

99. Ajunge la o epuizare peste măsură
Și niciodată nu dobândește fericire (*sukha*).
Astfel, prietena mea era peste măsură de ne-fericită (*duḥkha*)
Din cauza suferinței fiului [ei].

पुत्रस्य मनसः। सखी बुद्धिः॥

Śrīnivāsa: ‹Fiului›: minții (*manas*). ‹Prietena›: intelectul (*buddhi*).

अभून्मूर्च्छितकल्पा सा एवं तत्पुर आवसत्।
ज्वालामुखनिन्द्यवृत्तयुता या सा महाशना॥ १०० ॥

100. Aceasta, care a devenit aproape inconștientă,
Locuia astfel în acel oraș.
Acea Gurmandă, care era acompaniată
De Gură-nvăpăiată și Apucături-rele,

सात्त्विकांशापगमान्मूर्च्छितकल्पा। तत्पुरे देहे। महाशनाऽऽशा॥

Śrīnivāsa: ‹Aproape inconștientă (*mūrcchita*)›: din cauza îndepărtării aspectului *sattva.* ‹În acel oraș›: în trup (*deha*). ‹Gurmandă›: dorința (*āśā*).

शून्याख्यया पोषिता च मूढेन श्वशुरेण च।
तथा सपत्न्या चपलाख्ययाऽत्यन्तं समेधिता॥ १०१ ॥

101. Era hrănită de cea numită Vacuitate
Și de către socrul [numit] Neghiob,
Fiind de asemenea crescută peste măsură
De către co-soția numită Capricioasa.

शून्याख्यया भर्तुः पितामह्या अविद्यया॥

Śrīnivāsa: ‹Cea numită Vacuitate (*śūnya*)›: bunica paternă a soțului, [*i.e.*] ne-știința (*avidyā*).

अस्थिरं स्ववशे चक्रे पतिं[१] तत्पुरसंस्थिता।
सखीप्रीत्या तत्र चाहमवसं तत्परा सती॥ १०२ ॥

102. Stând în acel oraș
L-a făcut supus sieși pe soțul [ei] Nestatornic,
Iar eu, din iubire pentru prietena [mea]
Și devotată fiind acesteia, locuiam acolo.

अविद्यामोहकल्पनाभिः प्ररूढया आशया मनः समाक्रान्तमित्येतदाह – अस्थिरमिति। सखीति। बुद्धितादात्म्यापन्ना-याश्चितो बुद्ध्यनुकृतिर्नियतैवेति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Nestatornic› etc.: a spus aceasta „mintea (*manas*) este covârșită/copleșită de către dorința (*āśā*) crescută/apărută prin ne-știință (*avidyā*), confuzie (*moha*) și imaginație (*kalpanā*)[1]". ‹Prietena› etc.: este sigură/inevitabilă imitarea intelectului (*buddhi*) de către conștiința (*cit*) care a dobândit starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu intelectul – astfel este înțelesul.

---

[१] यत्॥

---

1 Var.: „prin constructele mentale (*kalpanā*) greșite (*moha*) din cauza ne-științei (*avidyā*)".

सखीदुःखाद्धतप्राया सर्वेषां रक्षणोद्यता।
यद्यहं तत्र न स्यां वै क्षणमात्रमपि प्रिय॥ १०३॥

103. Dragă! Dacă eu, aproape distrusă
Din cauza suferinței prietenei [mele],
Nu eram acolo chiar și pentru o clipită,
Activă neîncetat în a-i proteja pe toți,

यद्यहमिति। दर्पणं विना प्रतिबिम्बवदधिष्ठानमन्तरा न किञ्चिदारोपितं भवेदिति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Dacă eu› etc.: Nimic, câtuși de puțin, nu poate fi manifestat/stabilit în absența unui suport (*adhiṣṭhāna*), aidoma unei reflexii (*pratibimba*) fără o oglindă (*darpaṇa*) – astfel este înțelesul.

न भवेत्तत्र चैकोऽपि मया सर्वं हि रक्षितम्।
शून्यया शुन्यतां प्राप्ता मूढेन मूढतामपि॥ १०४॥

104. Nici măcar unul nu ar fi putut fi acolo –
Toți sunt protejați de mine.
Am dobândit vacuitate prin Vacuitate
Și neghiobie prin Neghiob,

सर्वाधिष्ठानत्वात्स्वस्य [१] सर्वानुकृतिमाह – शून्ययेत्यादि। शून्यया युता॥

Śrīnivāsa: ‹Prin Vacuitate (*śūnya*)› etc.: a spus că imitarea/asemănarea cu toți a acesteia este din cauza faptului că este suportul tuturor. Acompaniată/unită cu Vacuitate.

अस्थिरेणास्थिरत्वं च चापल्यं चपलायुता।
ज्वालामुखाज्ज्वलत्तां च निन्द्यवृत्तात्तदात्मताम्॥ १०५॥

105. Nestatornicie prin Nestatornic
Și capriciu prin Capricioasă,
Învăpăiere prin Gură-nvăpăiată
Și o natură similară cu acesta prin Apucături-rele.

सखीसंयोगतश्चैवमभवं तत्तदाकृतिः।
सखीं यदि विमुञ्चामि सा नश्येत्क्षणमात्रतः॥ १०६॥

106. Prin unirea cu prietena [mea]
Am devenit asemănătoare cu fiecare în parte.
Dacă aș abandona-o pe prietena [mea],
Aceasta ar fi distrusă într-o clipită.

मम चिद्रूपाया अनेकरूपता बुद्धितादात्म्यादेवेत्याह – सखीसंयोगत इति। सखीमिति। अहं बुद्धेरप्यधिष्ठानमिति मां विना बुद्धिरपि न भवेदित्याशयः॥

Śrīnivāsa: ‹Prin unirea cu prietena [mea]› etc.: a spus că, desigur, starea de multiplicitate a naturii conștiinței (*cit*) mele este din cauza stării de co-esențialitate (*tādātmya*) cu intelectul (*buddhi*). ‹Pe prietena [mea]› etc.: eu sunt suportul intelectului, fără mine nu ar putea exista intelectul – astfel este înțelesul.

[१] सर्वस्याऽनुकृतिमनुसृतिं सर्वरूपतया प्रतिभासमित्यर्थः॥

मां संगतेन तेषां वै समाहुर्व्यभिचारिणीम्।
जना मूढाः सर्व एव कुशला निर्मलां विदुः॥१०७॥

107. Din cauza venirii mele împreună cu aceștia
Desigur, toți oamenii neghiobi
Mă numesc adulterină/transgresivă,
Dar înțelepții [mă] cunosc ca fiind fără de pată.

तेषां बुद्ध्यादीनां संगतेन सहभावेन मां शुद्धामपि व्यभिचारिणीमाहुः सर्वे जनाः। अत एव ते मूढाः। शुद्धाखण्डचिद्रूपमप्यात्मानं क्षणिकदृश्याकारानुकारमात्रेण क्षणिकमाहुर्बौद्धादय इति तात्पर्यम्। कुशलाः सूक्ष्मधियस्तु स्मृत्यनुसंधानादिमूलसर्वव्यवहारानुपपत्त्या तन्मतमुपेक्ष्य निर्मलां कालदेशादिपरिच्छेदमलनिर्गतां मां विदुः॥

ŚRĪNIVĀSA: Din cauza co-ființării/co-existenței prin venirea împreună cu intelectul (*buddhi*) etc. a acestora, toți oamenii mă numesc pe mine, care sunt pură (*śuddha*), ca fiind adulterină/transgresivă (*vyabhicārinī*). De aceea aceștia sunt neghiobi (*mūḍha*). Deși natura conștiinței (*cit-rūpa*) este ne-divizibilă și pură, buddhiștii etc. spun că sinele (*ātman*) este efemer (*kṣaṇika*) deoarece există doar prin imitarea/asemănarea cu formele efemere ale celor de văzut/perceput (*dṛśya*) – astfel este înțelesul. Dar cei pricepuți, cu minți (*dhi*) subtile, ignorând doctrina (*mata*) acelora datorită argumentării neconcludente cum că întreaga activitate are drept fundament interogarea memoriei (*smṛti*) etc., mă cunosc pe mine ca fiind fără de pată (*nirmala*), liberă de impuritățile (*mala*) limitărilor precum timp (*kāla*), spațiu (*deśa*) etc.

महासती मे जननी विशुद्धा निर्मलाकृतिः।
आकाशादपि विस्तीर्णा सूक्ष्मा च परमाणुतः॥१०८॥

108. Mama mea este de o mare virtute,
Preapură și cu o formă fără de pată,
Mai vastă decât spațiul
Și mai subtilă decât supremul atom.

ननु कथं ते दुष्टसंगताया निर्मलत्वमिति चेन्मातुः सकाशात्प्राप्तमहामन्त्रमाहात्म्यादिति वक्तुमादौ मातरं स्तौति – महासतीत्यादि। बाह्यपक्षे महासती महापतिव्रता। अत एव शुद्धा मानसदोषरहिता। निर्मलाकृतिः [१]शारीरदोषरहिता च। आकाशादपि विस्तीर्णा यशसा[२]। परमाणुतः सूक्ष्मबुद्ध्याद्युपेतत्वात्सूक्ष्मा। आन्तरपक्षेऽनवच्छिन्नसत्तारूपेति महासती। विशुद्धा शुद्धचिदेकरूपत्वादेकरसेत्यर्थः। निर्मलाकृतिः अज्ञानादिस्वरूपावरकमलानाक्रान्ता। कारणत्वेन भासकत्वेन च व्यापकत्वादाकाशादपि विस्तीर्णा। परमाणोरप्यन्तरनुस्यूतत्वाद्दुर्ज्ञेयत्वाच्च परमाणुतः सूक्ष्मा॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹De o mare virtute› etc.: dacă [se întreabă] „cum poate exista pentru tine starea fără de pată (*nirmalatva*) prin venirea împreună cu cei răi/păcătoși?" [răspund că] „este datorită măreției marii *mantra* dobândite de la mama [mea]" – o slăvește mai întâi pe mamă pentru a spune [*mantra*].

Dintr-o perspectivă exterioară: ‹de o mare virtute›, [*i.e.*] fiind extrem de devotată soțului [ei], fiind din acest motiv pură (*śuddha*), [*i.e.*] fiind lipsită de defect/tulburare mentală (*mānasa*), și cu ‹o formă fără de pată (*nirmala*)›, [*i.e.*] fiind lipsită de defect/tulburare corporală (*śārīra*). ‹Mai vastă decât spațiul (*ākāśa*)› prin glorie/renume (*yaśas*). ‹Mai subtilă decât supremul atom (*parama-aṇu*)› prin starea de înzestrare cu un intelect (*buddhi*) subtil etc.

Dintr-o perspectivă interioară: ‹de o mare virtute›, [*i.e.*] fiind de natura ființării (*sattā*) ne-întrerupte. ‹Preapură (*viśuddha*)›, [*i.e.*] o singură esență (*eka-rasa*) prin starea

[१]शरीर० ॥ [२]या सा ॥

de a fi o singură natură (*eka-rūpa*) cu pura conștiință (*cit*) – așfel ește înțelesul. ‹Cu o formă fără de pată›, [*i.e.*] ne-dominată/ne-tulburată de impuritățile (*mala*) care acoperă/ascund propria natură, cum ar fi ne-cunoașterea (*ajñāna*) etc. ‹Mai vaștă decât spațiul›: datorită știrii de [atot-]pătrundere (*vyāpakatva*) prin cauzalitate (*kāraṇatva*) și prin iluminare (*bhāsakatva*). ‹Și mai subtilă decât supremul atom›: datorită știrii de interconectare/continuitate (*anusyūtatva*) interioară chiar și a supremului atom, și datorită știrii dificile de a fi cunoscută (*durjñeyatva*).

सर्वज्ञानाऽप्यकिञ्चिज्ज्ञा सर्वकर्त्र्यपि निष्क्रिया।
सर्वाश्रयाऽप्यनाधारा सर्वाधाराऽप्यनाश्रिता॥ १०९॥

109. Deși ește atot-cunoscătoare, nu cunoaște câtuși de puțin,
Deși ește atot-făcătoare, fără de acțiune ește,
Deși ește atot-subștrat, fără de suport ește,
Deși ește atot-suport, fără de subștrat/adăpoșt ește,

बाह्यपक्षे स्वभावतः सर्वज्ञानापि तत्प्रयुक्ताभिमानाभावादकिञ्चिज्ज्ञेव तिष्ठतीति। एवमग्रेऽपि। सर्वेषां पोषकत्वेनाश्रया। सर्वकलानामाधारापि। आन्तरपक्षे तु सर्वज्ञत्वादिकं दृश्यकृतमिति स्वतः किञ्चिज्ज्ञत्वादिकम्। सर्वत्र भासमानत्वात्सर्वाधारा॥

Śrīnivāsa: Dintr-o perspectivă exterioară: ‹deși ește atot-cunoscătoare (*sarva-jñāna*)› prin propria-i natură, ștă ca și cum nu cunoaște câtuși de puțin datorită ne-exiștenței unei opinii/aproprieri (*abhimāna*) care să rezulte din aceaștă [cunoaștere]. Aștfel și în continuare. Subștrat (*āśraya*) prin știrea susținere/menținere (*poṣakatva*) a tuturor. Deși ește suportul (*ādhāra*) tuturor atomilor (*kalā*).

Dintr-o perspectivă interioară: știrea de a cunoaște orișice etc., care ește prin/de la sine, ește „știre atot-cunoscătoare ca o consecință a ceea ce poate fi văzut (*dṛśya*)". ‹Ește atot-suport (*sarva-ādhāra*)› deoarece străluceşte/apare pretutindeni.

सर्वरूपाऽप्यरूपा सा सर्वयुक्ताऽप्यसंयुता।
सर्वत्र भासमानाऽपि न ज्ञेया केनचित्क्वचित्॥ ११०॥

110. Deși ește atot-formală, fără de formă ește,
Deși ește atot-unită, ne-unită/-acompaniată ește,
Deși străluceşte/apare pretutindeni,
Nu ește cunoscută de nimeni, niciunde.

बाह्यपक्षे सर्वरूपा। सर्वावयवसौन्दर्यवती[1] सर्वैर्धनधान्यादिभिर्युक्ता। सर्वत्र कारुण्यसौशील्यादिस्त्रीगुणैर्भासमाना प्रसिद्धापि क्वचित्केनचिन्न ज्ञेया। सदान्तःपुरस्थत्वात्। आन्तरपक्षे तु सर्वप्रतिबिम्बरूपस्यापि दर्पणस्य यथा प्रतिबिम्बरूपराहित्यमेवं नेयम्। सर्वत्र प्रतिबिम्बांशे भासमानोऽपि दर्पणो न केनचित्प्रतिबिम्बव्यतिरेकेण ज्ञायते। एवं भावेषु सर्वत्र भासमाना चितिर्भावव्यतिरेकेण न ज्ञायते॥

Śrīnivāsa: Dintr-o perspectivă exterioară: ‹ește atot-formală (*sarva-rūpa*)› [*i.e.*] având tot trupul frumos și înzeștrată fiind cu toate bogățiile (*dhana*), grânele (*dhānya*) etc. ‹Nu ește cunoscută de nimeni, niciunde›, deși ește renumită (*prasiddha*) strălucirea [ei] pretutindeni prin calitățile [sale] feminine (*strī-guṇa*), precum compasiunea (*kāruṇya*), buna dispoziție (*sauśīlya*) etc., deoarece se află tot timpul în casă/gineceu (*pura*).

Dintr-o perspectivă interioară: așa cum oglinda (*darpaṇa*), deși are forma tuturor celor reflectate (*pratibimba*), ește lipsită de [orice] formă reflectată (*pratibimba-rūpa*), tot

[1] वत्॥

astfel nici aceasta. Deși strălucește/apare pretutindeni în fiecare reflexie (*pratibimba*), oglinda nu poate fi cunoscută câtuși de puțin în absența reflexiei. Astfel, conștiința (*citi*), care strălucește/apare pretutindeni în cele manifestate (*bhāva*), nu poate fi cunoscută în absența celor manifestate.

महानन्दाऽप्यनानन्दा मातापितृविवर्जिता[१] ।
मादृश्यस्तनयास्तस्याः सन्ति संख्याविवर्जिताः ॥ १११ ॥

111. Deși este o mare beatitudine, fără de beatitudine este,
Lipsită fiind de mamă și de tată,
Fiii ei, aidoma mie,
Sunt fără de număr.

बाह्यपक्षे महानानन्दो विभवनिमित्तो यस्याः । एवंविधाप्यानन्दनिमित्तहर्षानुत्सेकादन्यैरलक्ष्यमाणानन्दत्वादनानन्दा । मातापितरौ वर्जितौ यया । महासतीत्वेन पतिपरायणत्वात्त्यक्तमातापितृस्नेहेति तात्पर्यम् । आन्तरपक्षे महानन्दरूपापि स्वरूपातिरिक्तानन्दायोगादनानन्दा । नित्यत्वान्मातापितृविवर्जिता । संख्याविवर्जिता असंख्याः ॥

Śrīnivāsa: Dintr-o perspectivă exterioară: marea beatitudine (*mahānanda*) este cauza [eficientă] (*nimitta*) a puterii/măreției/manifestării (*vibhava*) acesteia. Deși este în acest fel, fără de beatitudine (*ānanda*) este din cauza faptului că starea de beatitudine este ne-observată de alții datorită ne-revărsării (*anutseka*) exultării (*harṣa*) produse (*nimitta*) de beatitudine. Mama și tatăl au fost abandonați de către aceasta. Atașamentul față de mamă și de tată a fost abandonat datorită devotamentului față de soț, prin marea [ei] virtute – astfel este înțelesul.

Dintr-o perspectivă interioară: deși este de natura/esența (*rūpa*) marii beatitudini, fără de beatitudine este datorită ne-unirii (*ayoga*) cu beatitudinea de neegalat a propriei naturi (*svarūpa*). ‹Lipsită fiind de mamă și de tată› datorită stării de perpetuitate (*nityatva*). ‹Fără de număr›: ne-numărat (*asaṁkhya*).

यथा तरङ्गा जलधेरसंख्यः सोदरीगणः ।
सर्वास्ता मत्समाचारा राजपुत्र भवन्ति वै ॥ ११२ ॥

112. Așa cum sunt valurile oceanului,
De ne-numărat este multitudinea surorilor [mele].
Prințule! Toate acestea sunt cu adevărat
La fel de virtuoase ca mine.

यथा तरङ्गा असंख्यास्तथा मे असंख्यः सोदरीगणः । एतद्दृष्टान्तेन वस्तुतो जनन्यव्यतिरिक्तत्वं कन्यानामुक्तं ज्ञेयम् । समाचाराः सखीकुटुम्बपरायणाः ॥

Śrīnivāsa: Așa cum valurile sunt de ne-numărat (*asaṁkhya*), la fel de ne-numărat este și multitudinea (*gaṇa*) surorilor mele. Prin acest exemplu a fost spus ceea ce trebuie cunoscut cu adevărat: starea de ne-separare/-diferențiere (*avyatirikta*) de mamă a fiicelor. ‹La fel de virtuoase›: devotate gospodăriei/familiei prietenei (*i.e.* intelectului).

[१] ०विवर्जिताः ॥

महामन्त्रवती चाहं सर्वैरेतैः सखीगणैः।
संगता तत्परा चापि मातृतुल्या स्वरूपतः॥ ११३॥

113. Eu sunt posesoarea marii *mantra* și,
Deși sunt dedicată și venită împreună
Cu toată această multitudine de prietene,
Prin propria-mi natură sunt egală mamei [mele].

एवं दुष्टैः संगता तत्पराऽप्यहं तेषां दोषैरस्पृष्टा। कुत एवमिति चेदेवंविधमेव मन्त्रसामर्थ्यं ममास्तीत्याह – महामन्त्रेति। आन्तरपक्षे तु महामन्त्रो मायाशक्तिः। तयाऽहमघटितमपि शुद्धस्वरूपे संसारावभासनं संपादयामीति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: Astfel, deși sunt dedicată și am venit împreună cu cei corupți/răi, eu nu sunt atinsă de defectele (*doṣa*) acestora. ‹Posesoarea marii *mantra*› etc.: a spus că dacă [se întreabă] „din ce motiv este astfel?", [se răspunde că] în acest fel este, desigur, capacitatea/puterea *mantra*-ei mele.

Dintr-o perspectivă interioară: marea *mantra* este capacitatea/puterea iluziei (*māyā-śakti*). Prin aceasta eu, deși este imposibil [în mod obișnuit], produc manifestarea lumii (*saṁsāra*) în propria-mi natură (*svarūpa*) pură – astfel este înțelesul.

अस्मिन्पुरे सखीपुत्रो यदा श्रान्तो भवत्यलम्।
तदा मातुः समुत्संगेऽस्थिरः शेते सुनिर्भरम्॥ ११४॥

114. Atunci când Nestatornicul, fiul prietenei [mele],
Devine suficient de istovit în acest oraș,
Atunci în poalele mamei
Doarme foarte profund.

एवं प्रसंगात्स्ववृत्तमभिधाय पुनः सखीपुत्रादिवृत्तं निरूपयति – अस्मिन्निति। महाशनानिमित्तं विषयाहरणादिना यदा श्रान्तस्तदा शेते। आन्तरपक्षे तु परिपक्वकर्मणां भोगेन क्षयादन्येषामपरिपाकान्मध्ये मातुर्बुद्धेरुत्संग मनः शेते लयं प्राप्नोति॥

Śrīnivāsa: ‹În acest› etc.: după ce a explicat propria activitate (*svavṛtta*) de-a lungul [expunerii], descrie apoi activitatea fiului prietenei etc. Atunci când este istovit din cauza aducerii obiectelor (*viṣaya*) pentru Gurmanda, atunci doarme.

Dintr-o perspectivă interioară: mintea (*manas*) care doarme în poalele mamei, [*i.e.*] în mijlocul intelectului (*buddhi*), din cauza distrugerii prin consumare a [rezultatelor] acțiunilor (*karman*) „coapte pe deplin" și din cauza ne-coacerii celorlalte [acțiuni], dobândește dizolvarea (*laya*).

अस्थिरस्तु यदा सुप्तस्तदा तस्य सुतादयः।
स्वापं समधिगच्छन्ति नान्यो जागर्ति कश्चन॥ ११५॥

115. Atunci când Nestatornicul doarme,
Atunci ai săi fii etc.
Dobândesc somn,
Nimeni altcineva nu este treaz.

सुता इन्द्रियाणि क्रोधलोभौ च। आदिपदेन पत्नी माता च। आन्तरपक्षे तु मनसि विलीने इन्द्रियादि सर्वं विलीनमिति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Fiii›, [*i.e.*] facultățile (*indriya*) [de cunoaștere], de asemenea mânia (*krodha*) și lăcomia (*lobha*). Prin cuvântul ‹etc.› [se înțelege] soția și mama.

Dintr-o perspectivă interioară: atunci când mintea (*manas*) este dizolvată, toate, începând cu facultățile [de cunoaștere], sunt dizolvate – astfel este înțelesul.

तदा तद्रक्षति पुरमस्थिरस्य प्रियः सखा।
प्रचाराख्यः प्रतिचरन्पूर्वद्वारयुगे मुहुः॥ ११६॥

116. Atunci, prietenul cel drag al Nestatornicului,
Numit Mișcare, protejează acel oraș
Circulând în mod constant
Înaintea celor două porți.

तदा सर्वस्वापकाले सुषुप्तौ। प्रचारः प्राणः। मनःप्राणयोरन्यतररोधे द्वयोः रोधसंभवात्प्रियत्वं सखित्वं[१] प्राणस्य। पूर्वद्वारयुगं नासापुटद्वयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Atunci›: atunci când doarme toată lumea, în somnul profund (*suṣupti*). ‹Mișcare (*pracāra*)›: suflul (*prāṇa*). Starea de prietenie dragă a suflului se datorează apariției suspendării celor două, atunci când este suspendată oricare dintre [cele două,] minte (*manas*) și suflu. ‹Înaintea celor două porți›: cele două deschizături ale nasului (*nāsa*).

अस्थिरस्यापि या माता सखी मे तनयेन सा।
तस्याः सखी च या श्वश्रूरसती या स्वभावतः॥ ११७॥

117. Prietena mea, cea care este de asemenea mama Nestatornicului,
Aceasta împreună cu fiul [ei atunci când este adormită]
Și prietena acesteia, acea soacră
Care era ne-virtuoasă prin propria-i natură,

मे सखी अस्थिरमाता या सा तनयेन। तनयादिना सह यदा सुप्ता तदेति शेषः। तस्याः अस्थिरमातुः या सखी श्वश्रूश्च शून्यनाम्नी अविद्या॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Prietena mea›, cea care este mama Nestatornicului, aceasta împreună cu fiul, atunci când era adormită împreună cu fiul etc. – astfel a rămas [de completat]. Acea prietenă și soacră a acesteia, a mamei Nestatornicului, numită Vacuitate (*śūnya*), este ne-știința (*avidyā*).

सा समाच्छाद्य तान्सर्वान्पुत्रेण सह रक्षति।
एवं सर्वेषु सुप्तेषु प्राप्य स्वां मातरं तदा॥ ११८॥

118. Aceasta, acoperindu-i pe toți aceștia,
Împreună cu fiul [ei îi] protejează.
Astfel, atunci când toți sunt adormiți,
Ajungând la propria mea mamă

सर्वानस्थिरादीन्सुप्तान्। पुत्रेन मूढाख्येन सहिता[२] रक्षति। आन्तरपक्षे मोहात्मिकया अविद्यया सर्वमावृतं भवतीति तात्पर्यम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Toți sunt adormiți: Nestatornicul etc. Protejează împreună cu fiul numit Neghiob (*mūḍha*).

Dintr-o perspectivă interioară: totul este acoperit/ascuns de către ne-știință (*avidyā*) care este de natura confuziei (*moha*) – astfel este înțelesul.

---

[१] सखीत्वम्॥ [२] सह॥

आनन्दिताऽहं भवामि मात्राऽऽश्लिष्टा चिरं ननु।
पुनस्तानुत्थिताञ्छीघ्रमनुसंयामि चान्वहम्॥ ११९॥

119. Eu devin fericită, fiind, fără doar și poate,
Îmbrățișată multă vreme de mama [mea].
Iar [eu] zi de zi îi urmez repede
Pe cei care s-au trezit din nou.

आन्तरपक्षे तु सुषुप्तौ परिच्छेदकोपाधिलयात्पूर्णरूपतासंपत्त्या आनन्दिता आनन्दरूपा भवामीति तात्पर्यम्। अनुसंयामि तत्तत्तादात्म्यं प्राप्नोमीत्यर्थः॥

Śrīnivāsa: Dintr-o perspectivă interioară: în somnul profund (*suṣupti*) devin fericită (*ānandita*), [*i.e.*] de natura beatitudinii (*ānanda-rūpa*), prin împlinirea formei/naturii complete (*pūrṇa-rūpatā*) datorită dizolvării (*laya*) condiționărilor/atributelor (*upādhi*) limitative (*paricchedaka*) – astfel este înțelesul. ‹Urmez›: dobândesc starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu fiecare în parte – astfel este înțelesul.

अस्थिरस्य सखा योऽयं प्रचाराख्यो महाबलः।
स सर्वानस्थिरमुखान्पोषयत्यनुवासरम्॥ १२०॥

120. Acest prieten al Nestatornicului,
Foarte puternic și numit Mișcare,
Îi hrănește zi de zi pe toți,
Începând cu Nestatornicul[1].

प्रचाराख्यः प्राणः। अस्थिरमुखान्मनःश्रोत्रादीन्। पोषयतीति। प्राणसमेधितजठराग्निपाचितान्नरसमूलकसामर्थ्यवत्त्वान्मनःप्रभृतीनामिति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Numit Mișcare (*pracāra*)›: suflul (*prāṇa*). ‹Începând cu Nestatornicul (*asthira*)›: mintea (*manas*), urechea/auzul (*śrotra*) etc. ‹Hrănește› etc.: începând cu mintea datorită posedării capacității care își are rădăcina în esența mâncării (*anna-rasa*) digerate de „focul din stomac” (*jaṭhara-agni*) care este intensificat de către suflu – astfel este înțelesul.

स एको बहुधा भूत्वा पुरं च पुरवासिनः।
व्याप्य रक्षत्यनुदिनं सर्वान्संश्लेषयत्यपि॥ १२१॥

121. Acesta care este unul, devenind multiplu
Și pătrunzând orașul și locuitorii orașului,
Îi protejează în fiecare zi
Și, desigur, îi unește pe toți.

स प्राणः। बहुधा प्राणादिवृत्तिभेदेन। संश्लेषयति स्वस्वविषयैः संयोजयति॥

Śrīnivāsa: ‹Acesta›: suflul (*prāṇa*). ‹Multiplu›: prin separarea/diferențierea funcționării (*vṛtti-bheda*), precum „suflul care iese” (*prāṇa*) etc. ‹Unește›: unește/direcționează [fiecare simț/instrument în parte] cu propriile lor obiecte [senzoriale] (*viṣaya*).

1 Var.: „În principal pe Nestatornic”.

तं विना ते हि विश्लिष्टा नष्टाः स्युरपि सर्वथा।
सूत्रेण हीना मणयो मालाबद्धा यथा पृथक्॥ १२२॥

122. Fără el aceștia ar fi, din toate punctele de vedere,
Distruși, fiind pierduți/separați
Precum nestematele care prinse-ntr-un șirag
Devin separate fără un șnur (*sūtra*).

मनःप्रभृतिषु क्रियाशक्तिरूपेणायमेव प्रोत इत्याह दृष्टान्तेन – तं विनेति। विश्लिष्टाः विषयासंवद्धाः[१]। नष्टाः कार्याक्षमत्वेन नष्टप्रायाः। मालाकारतया बद्धा मणयः। तेषां पृथग्भूतानां मालाकारता यथा नश्यतीति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Fără el› etc.: spune printr-o alegorie că acesta se află inerent în minte (*manas*) etc., prin natura „capacității/puterii acțiunii" (*kriyā-śakti*). ‹Fiind pierduți/separați (*viślișta*)›: ne-legați de obiectele simțurilor (*vișaya*). ‹Distruși (*nașta*)›: aproape distruși prin incapacitatea de a acționa (*kriyā*). Nestematele/perlele (*maṇi*) prinse sub forma unui șirag/ghirlande (*mālā*). Astfel este distrusă forma de șirag ale celor care au devenit separate.

स एवं[२] मां च संगम्य सर्वैः [३]संयोजयत्परम्[४]।
मया संजीवितोऽत्यन्तं सूत्रधारो हि तत्पुरे॥ १२३॥

123. Astfel acesta, venind împreună cu mine,
[Mă] unește apoi cu toți ceilalți.
Fiind peste măsură de animat de către mine,
Este cel ce „ține sforile" în acest oraș,

मां संगम्य मत्तादात्म्यं प्राप्य। सर्वैर्मां संयोजयति। अन्तःकरणादीनां चित्तादात्म्यं प्राणद्वारकमेवेति तात्पर्यम्। एतच्चाग्रे भविष्यति। सूत्रधार इति। यथा सूत्रधारो नाट्यप्रवर्तकः। एवं प्राण एव मनःप्रभृतिव्यापारप्रवर्तकः॥

Śrīnivāsa: ‹Venind împreună cu mine›: dobândind starea de co-esențialitate (*tādātmya*) cu mine. ‹Mă unește cu toți ceilalți›: starea de co-esențialitate cu conștiința (*cit*) a instrumentului intern (*antaḥkaraṇa*) etc. este, desigur, prin intermediul suflului (*prāṇa*) – astfel este înțelesul. Acest fapt se va petrece în viitor. ‹„Ține sforile" (*sūtra-dhāra*)› etc.: așa cum cel care „ține/trage sforile" este cel care produce actul dramatic (*nāṭya*). Astfel, doar suflul este cel care produce funcționarea minții (*manas*) etc.

जीर्णे तु तत्पुरे चान्यत्पुरं[५] तान्नयति द्रुतम्।
एवं प्रचारं संश्रित्य पुराणामधिपोऽभवत्॥ १२४॥

124. Iar atunci când acest oraș este ruinat/decrepit
Repede îi conduce pe aceștia în alt oraș.
Sprijinindu-se astfel pe Mișcare,
Al orașelor conducător a devenit

तत्पुरे शरीरे। तान्बुद्ध्यादीन्। नयतीति। उत्क्रमणकाले बुद्ध्यादीनां प्राणे लयात्प्राणो नयतीति भावः। अधिपः अस्थिराभिधं मनोऽभवत्॥

Śrīnivāsa: ‹Acest oraș›: corpul (*śārīra*). ‹Pe aceștia›: pe intelect (*buddhi*) etc. ‹Conduce› etc.: suflul (*prāṇa*) conduce prin dizolvarea în suflu a intelectului etc., în momentul morții – astfel este înțelesul. ‹Conducător (*adhipa*)› a devenit mintea (*manas*), numită Nestatornicul (*asthira*).

---

[१] विषयसंबन्धाः॥ [२] एव॥ [३] योजयति॥ [४] पुरम्॥ [५] ताम्॥

बहूनामस्थिरो नूनं विचित्राणां क्रमेण वै।
सतीपुत्रोऽप्यस्थिरः स संश्रितोऽपि महाबलम्॥ १२५॥

125. Nestatornicul, de-a lungul [timpului]
Al multor și diversificate [orașe a fost], fără doar și poate.
Acest Nestatornic, deși era fiul celei virtuoase,
Sprijinit fiind pe marea putere

बहूनां पुराणामिति पूर्वेण संबन्धः। महाबलं प्राणम्॥

Śrīnivāsa: A fost conexiunea/legătura (*saṁbandha*) ‹multor› orașe (*pura*) în trecut. ‹Marea putere (*mahābala*)›: suflul (*prāṇa*).

मया च भावितोऽत्यन्तं सर्वथा दुःखभागभूत्।
चपलामहाशनाभ्यां पत्नीभ्यां सुसमागमात्[1] ॥ १२६ ॥

126. Și de către mine peste măsură de protejat/îngrijit,
A avut parte tot timpul de suferință.
Din cauza strânsei veniri împreună cu cele două soții,
Capricioasa și Gurmanda,

त्वया महामन्त्रवत्या भावितस्य महाबलसंश्रयस्य सतीपुत्रस्यापि दुःखभात्त्वं[2] कुत इति चेत्। पत्न्याद्यसत्समागमादित्याह – चपलेत्यादि॥

Śrīnivāsa: ‹Capricioasa (*capalā*)› etc.: dacă aceasta este [întrebarea] „din ce motiv are parte de suferință (*duḥkha*) fiul celei virtuoase (*satī*) care se sprijină pe marea putere, protejat/îngrijit fiind de tine, posesoarea marii *mantra*?”, spune că este din cauza venirii împreună cu cei ne-virtuoși (*asat*) precum soțiile etc.

[3]ज्वालामुखनिन्द्यवृत्ताभिधपुत्रयुगेन च।
अन्यैः पुत्रैः पञ्चभिः स सर्वत्राभिविकर्षितः॥ १२७॥

127. Și prin unirea cu fiii
Numiți Gură-nvăpăiată și Apucături-rele
Și cu ceilalți cinci fii,
Acesta este tras/împins în toate părțile.

अभिविकर्षित इति। विकल्पेन आशोदयः। तत इन्द्रियार्थेषु प्रवृत्तिः। तन्निमित्तः क्रोधलोभोदयः। तेन दुःखभागभूदित्याशयः॥

Śrīnivāsa: ‹Tras/împins (*abhivikarṣita*)› etc.: prin imaginație (*vikalpa*) răsare dorința (*āśā*), din aceasta apare tendința/implicarea (*pravṛtti*) în obiectele senzoriale (*indriya-artha*), din această cauză (*nimitta*) răsar mânia (*krodha*) și lăcomia (*lobha*), iar prin acestea a avut parte de suferință (*duḥkha*) – astfel este înțelesul.

महाक्लेशपरीतात्मा सुखलेशविवर्जितः।
इतस्ततः क्वचित्पुत्रैः पञ्चभिः स विकर्षितः॥ १२८॥

128. Inima-i cuprinsă de o mare durere,
Lipsit de orice urmă de fericire,
Acesta este tras în fiece moment încoace și încolo
De către cei cinci fii.

---

[1]गमत्॥ [2]दुःखत्वं तु॥ [3]ज्वालामुखा०॥

महाक्लेशप्राप्तिप्रकारमाह – इत इत्यादि ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Încoace› etc.: a spus modalitatea prin care a obținut o mare durere (*mahā-kle-śa*).

क्वचिच्चपलयाऽत्यन्तं चालितः खेदमीयिवान्[1] ।
क्वचिन्महाशनाहेतोरशनार्थं प्रधावति ॥ १२९ ॥

129. Uneori ajunge să fie deprimat/suferind,
Fiind tulburat/agitat peste măsură de către Capricioasa,
Uneori aleargă după mâncare,
Din cauza Gurmandei.

खेदमीयिवान्[2] दुःखं प्राप्तवान् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ajunge să fie deprimat/suferind›: a dobândit suferință (*duḥkha*).

क्वचिज्ज्वालामुखाक्षिप्तो निर्दग्धापादमस्तकः ।
महामूर्च्छां समायाति चाविदंस्तत्प्रतिक्रियाम् ॥ १३० ॥

130. Uneori, abuzat/copleșit de Gură-nvăpăiată,
Mistuit fiind din cap până-n tălpi,
Ajunge într-un mare leșin (*mūrcchā*),
Ne-cunoscând niciun remediu pentru aceasta,

तत्प्रतिक्रियां क्रोधप्रतिक्रियां शान्तिम् ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Remediu pentru aceasta›: pacea/calmul (*śānti*) este remediul pentru mânie (*krodha*).

निन्द्यवृतं क्वचित्प्राप्य गर्हितो भर्त्सितः परैः ।
मृततुल्यं स्वमात्मानं मन्यते शोकसंततः ॥ १३१ ॥

131. Uneori, ajungând la Apucături-rele,
Disprețuit și mustrat/pedepsit de către ceilalți,
Gândește despre sine însuși că este aidoma unui mort,
Fiind astfel acoperit de tristețe.

गर्हणभर्त्सनाभ्यां मृततुल्यमात्मानं मन्यते । तेन शोकसंतप्तो[3] भवति ॥

ŚRĪNIVĀSA: Din cauza disprețului (*garhaṇa*) și a mustrărilor/pedepselor (*bhartsanā*) gândește despre sine că este aidoma unui mort (*mṛta*), iar din această cauză este chinuit[1] de tristețe (*śoka*).

दुष्पत्नीपुत्रसहितो मोहितो दुष्कुलोद्भवः ।
पत्नीपुत्रैः समाक्रान्तो नीयमानस्तु तैः सदा ॥ १३२ ॥

132. Cel năuc, născut într-o familie rea,
Acompaniat de către cei răi, soția și fiii,
Covârșit fiind de către soție și fii,
Era întotdeauna condus/luat de către aceștia,

[1]एयिवान् ॥ [2]एयिवान् ॥ [3]०संततः ॥

1 Var. *n.* ३: „acoperit”.

मूढपुत्रत्वाद्दुष्कुलोद्भवत्वम्॥

Śrīnivāsa: Naşterea într-o familie rea: deoarece este un fiu neghiob (*mūḍha*).

उवास तैर्विचित्रेषु पुरेषूच्चावचेषु हि।
क्वचित्कान्तारकीर्णेषु क्रव्यादकुलभूमिषु॥ १३३॥

133. A locuit împreună cu aceştia
În diverse[1] oraşe, înalte ori joase[2],
Uneori în locuri ascunse de junglă
Şi cu triburi care mănâncă carne crudă,

तैः सहोवास। उच्चावचेषु उत्कृष्टेष्वपकृष्टेषु च। एवंविधस्य नरकप्राप्तिमाह – क्वचिदिति। कान्तारैररण्यैः कीर्णेषु व्याप्तेषु पुरेषु। क्रव्यादकुलं मांसाशिकाकादिसमुदायः। [१]तदाश्रितेषु। महारण्यस्थं काकादिव्याप्तं च स्वदेहं पश्यतीति तात्पर्यम्॥

Śrīnivāsa: ‹Cu aceştia› a locuit împreună. ‹Înalte ori joase›: superioare ori inferioare. ‹Uneori› etc.: a spus despre dobândirea iadului (*naraka*) pentru o astfel [de persoană]. Oraşe ascunse de junglă, [*i.e.*] acoperite cu păduri. ‹Triburi care mănâncă carne crudă›: o multitudine de mâncători de carne precum cioara (*kāka*) etc., în [„oraşele"] ocupate de aceştia. Vede propriul trup aflat într-o mare pădure şi înconjurat de ciori[3] etc. – astfel este înţelesul.

क्वचिदत्यन्ततप्तेषु क्वचिच्छितजडेषु च।
क्वचित्पूतिवहास्थेषु क्वचिद्गाढतमःसु च॥ १३४॥

134. Uneori [în locuri] peste măsură de fierbinţi,
Uneori [în locuri] reci şi lipsite de viaţă[4],
Uneori în locuri cu ape curgătoare urât mirositoare,
Uneori [în locuri] cu întuneric dens,

पूतीति। दुर्गन्धवहात्मकनदीस्थेषु। गाढतमःसु तर्वादिदेहेषु उवासेत्यन्वयः॥

Śrīnivāsa: ‹Urât mirositoare› etc.: [locuri] aflate în râuri alcătuite din ape curgătoare rău mirositoare. ‹[În locuri] cu întuneric dens›: a locuit în trupurile copacilor (*taru*) etc. – astfel este înţelesul.

एवं भूयोऽतिदुःखेन दुःखिते[२] तनयेऽस्थिरे।
सखी च मे दुःखमूढाऽभवद्दुःसंगतः सदा॥ १३५॥

135. Astfel, atunci când fiul [acesteia] Nestatornicul
Este din nou nefericit din cauza unei suferinţe foarte mari,
Prietena mea a devenit neghioabă prin suferinţa [acestuia],
Fiind întotdeauna din cauza greşitei veniri împreună.

---

[१]सदा॥ [२]दुःखितम्॥

---

1 Var.: „pestriţe/surprinzătoare".
2 Var.: „cu forme variate".
3 Var.: „ca fiind o cioară etc."
4 Var.: „reci ori îngheţate".

स्वभावसत्यपि मुधा तामन्वहमपि प्रिय।
मूढेवात्यन्तमभवं तत्कुटुम्बपरायणा॥ १३६॥

136. Dragă! Eu, împreună cu aceaſta fiind,
În zadar eram virtuoasă prin propria natură,
Căci aidoma unei neghioabe am foſt,
Fiind peſte măsură de devotată familiei aceſteia.

अहं स्वभावसती। वस्तुतस्तत्संगाभावात्स्वच्छस्वभावापि। मुधा व्यर्थं निर्निमित्तेनेत्यर्थः॥

Śrīnivāsa: Eu sunt virtuoasă (*satī*) prin propria-mi natură. În realitate, prin ne-exiſtența venirii împreună cu aceștia, propria-mi natură eſte pură/clară (*svaccha*). ‹În zadar›: fără sens/folos (*vyartha*) deoarece eſte fără de cauză/motiv (*nirnimitta*) – aſtfel eſte înțelesul.

को हि दुःसंगतः सौख्यं प्राप्नुयाल्लेशतः क्वचित्।
गच्छन्[1] मरुस्थले ग्रीष्मे तृष्णाशान्तिं यथा[2] नरः॥ १३७॥

137. Cine oare ar putea obține vreodată fericire,
Câtuși de puțin, din greșita venire împreună?
Fiind precum omul care, pentru potolirea setei,
Merge vara printr-o regiune deșertică.

ननु किमर्थं त्वया मूढत्वं प्राप्तमिति चेद्दुःसंगत इत्याह – को हीति॥

Śrīnivāsa: ‹Cine oare› etc.: dacă întrebi „oare din ce motiv eſte dobândită ſtarea de neghiobie (*mūḍhatva*) de către tine?", a spus că eſte „din greșita venire împreună (*duḥsaṁga*)".

एवं चिरतरे काले संवृत्ते मम सा सखी।
मोहिताऽत्यन्तखेदेन मया रहसि संगता॥ १३८॥

138. Aſtfel, aceaſtă prietenă a mea,
După ce a trecut foarte mult timp,
Năucită din cauza unei deprimări peſte măsură,
A venit împreună cu mine într-un loc retras.

एवं दुःखभोगेन। संवृत्ते अतीते। संगतेति। कथञ्चित्प्राप्तेश्वरानुग्रहेण। रहसि विविक्ते विषयानवभासदशायां मया संगता शुद्धचिदाकाराऽभवदित्यान्तरपक्षे ज्ञेयम्॥

Śrīnivāsa: Aſtfel, prin experimentarea suferinței (*duḥkha*). Care s-a petrecut în trecut. ‹A venit împreună› etc.: [experiență] dobândită oarecum prin grația divină (*īśvara-anugraha*).

Cunoscută dintr-o perspectivă interioară: fiind venită împreună cu mine ‹într-un loc retras (*rahas*)›, izolat/pur – [*i.e.*] în ſtarea de ne-manifeſtare (*anavabhāsa*) a obiectelor [simțurilor] (*viṣaya*) – a devenit aidoma conștiinței pure (*śuddha-cit*).

[1] महा० ॥ [2] ययौ ॥

मदेकसंगाद्युक्तिं सा प्राप्यासाद्य च सत्पतिम्।
जित्वा स्वतनयं हत्वा बध्वा तत्तनयादिकान्॥ १३९॥

139. Aceasta, doar prin venirea împreună cu mine,
Dobândind calea și găsind un soț virtuos,
Cucerindu-și propriul fiu,
Omorând și legând pe fiii acestuia etc.,

मदेकसंगात्। शुद्धमद्रूपाभिव्यक्तेर्युक्तिं वैराग्यम्। वैराग्यात्मदर्शनयोः परस्परकारणत्वात्। तदुक्तं – भक्तिः परेशानुभवो विरक्तिः[१] इत्यादि। परं दृष्ट्वा निवर्तते इति च। वैराग्यात्सत्पतिं विवेकम्। तनयं मनः। क्रोधलोभौ हत्वा। इन्द्रियाणि बध्वा॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Doar prin venirea împreună cu mine›. ‹Calea› manifestării propriei naturi (*rūpa*) pure este despătimirea (*vairāgya*), datorită relației cauzale (*kāraṇatva*) reciproce dintre despătimire și „vederea sinelui” (*ātman-darśana*). Astfel a fost spus:

> Devoțiunea (*bhakti*), percepția/experiența supremei divinități (*para-īśa*) și detașarea (*virakti*) [de orice altceva – acestea trei sunt simultane pentru cel ce caută refugiu întru Cel Suprem, precum se petrece pentru cel ce mănâncă cu satisfacția (*tuṣṭi*), hrănirea (*puṣṭi*) și anihilarea foamei (*kṣut*) după fiecare îmbucătură.][1]
>
> [Obiectele dispar pentru cel întrupat, care nu se hrănește cu ele, dar gustul rămâne; chiar gustul] dispare văzându-l pe Cel Suprem.[2]

Prin despătimire [găsește un] soț virtuos (*sat*) – discernământul (*viveka*). ‹[Propriul] fiu›: mintea (*manas*). ‹Omorând› mânia (*krodha*) și lăcomia (*lobha*). ‹Legând› facultățile (*indriya*) [de cunoaștere].

मया संगम्य मन्मातृपुरमासादयद्द्रुतम्।
मन्मातरं परिष्वज्य मुहुर्मुहुरकल्मषा॥ १४०॥

140. Venind împreună cu mine
A ajuns repede la orașul mamei mele.
Îmbrățișând-o pe mama mea în mod repetat
A devenit fără de păcat/impuritate,

मया संगम्य सम्यगेकतां निर्विकल्पसमाधिं प्राप्य। संगतेति पूर्वं श्रवणेन परोक्षज्ञानमुक्तम्। इदानीं मनननिदिध्यासनाभ्यामपरोक्षमिति[२] वा विवेकः। मन्मातृपुरम्। अनवच्छिन्नशुद्धचिदात्मताम्। [३]द्रुतमिति ज्ञानोत्तरक्षणे। मुहुर्मुहुर्मन्मातरं परिष्वज्येति जीवन्मुक्तिदशोक्ता ज्ञेया। मुहुर्मुहुरिति बुद्धेर्मध्ये मध्ये द्वैताभासरूपतोक्ता। अत एवाह – अकल्मषेति। दग्धपटाकारस्य[४] द्वैताभासस्य न पूर्ववत्संसारमूलवासनात्मककल्मषाधायकत्वमिति भावः। एतदेवोक्तं – हत्वापि स इमान् लोकान्न हन्ति न निबध्यते इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Venind împreună cu mine›: dobândind „contemplarea fără de constructe mentale” (*nirvikalpa-samādhi*) – deplina stare de unitate/identitate (*samyañc-ekatā*). Fiind mai întâi „venită împreună”, cunoașterea indirectă (*parokṣa-jñāna*) este descrisă ca fiind prin auzire [etc.]. Discernământul (*viveka*) este „[cunoașterea] directă (*aparokṣa*) prin reflectare (*manana*) și atentă meditare (*nididhyāsana*)”. ‹Orașul mamei

[१]विमुक्तिः॥ [२]समपरोक्षमिति॥ [३]उद्धृतम्॥ [४]०स्थ०॥

1 *Bhāgavata-p.* XI.2.42.
2 *BhG* II.59, tr. AL-GEORGE 1971.

mele›: a cărui natură este o ne-întreruptă conștiință pură (*śuddha-cit*). ‹Repede› etc.: imediat (*kṣaṇa*) după cunoaștere (*jñāna*). ‹Îmbrățișând-o pe mama mea în mod repetat›: trebuie cunoscută ca fiind descrierea stării de eliberare în timpul vieții (*jīvan-mukti*). ‹În mod repetat›: în mijlocul intelectului (*buddhi*) se află descrisă natura reflectării dualității (*dvaita-ābhāsa-rūpatā*). ‹Fără de păcat/pată (*akalmaṣa*)› etc.: a spus, desigur, că este din acest motiv.

Starea de producere a păcatului/impurității (*kalmaṣa*), alcătuită din condiționările subconștiente (*vāsanā*) ce-și au rădăcina în *saṁsāra*, a reflectării dualității (*dvaita-ābhāsa*) [ce se află] sub forma unui ecran/tablou (*paṭa*) ars, nu mai este ca înainte – astfel este înțelesul.[1] Aceasta a fost descrisă astfel:

> [Cel a cărui gândire nu este stăpânită de egoism, a cărui minte nu se întinează,] ucigându-i chiar pe toți acești oameni, el totuși nu ucide și nu este înlănțuit.[2]

आनन्दार्णवनिर्मग्नस्वभावाऽभवदञ्जसा।
एवं त्वमपि दुर्वृत्तं निगृह्य सखिसंभवम्॥ १४१॥

141. Iar propria sa natură a devenit instant
Scufundată într-un ocean de beatitudine.
Astfel, chiar și tu, înfrânându-l pe cel cu comportament rău,
Născut din prietenul [tău],

ननु संसारमूलवासनाभावेऽपि दृष्टदुःखं स्यादित्याशङ्क्याह – आनन्देति। वासनाहेतोरभिमानस्यैव दुःखहेतुत्वादिति तात्पर्यम्। अभवदिति प्रथमपुरुषेण बुद्धेरेव बन्धमोक्षौ[१] न ममेत्युक्तं भवति। सखिसंभवं मनः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Beatitudine (*ānanda*)› etc.: a răspuns la îndoiala „suferința poate fi percepută, fără doar și poate, chiar și atunci când nu există condiționările subconștiente (*vāsanā*) ce-și au rădăcina în *saṁsāra*". Desigur, datorită stării de cauzalitate a suferinței ego-ului (*abhimāna*) ce-și are cauza în condiționările subconștiente – astfel este înțelesul. ‹A devenit› etc.: este declarat la persoana întâi că „legarea (*bandha*) și eliberarea (*mokṣa*) sunt cu adevărat ale intelectului (*buddhi*), nu ale mele". ‹Născut din prietenul [tău]›: mintea (*manas*).

प्राप्य [२]स्वमातरं नाथ सुखं नित्यं समाप्नुहि।
एतत्ते कथितं नाथ स्वानुभूतं सुखास्पदम्॥ १४२॥

142. Domnule, ajungând la propria mamă,
Dobândește eterna fericire!
Domnule! Astfel ți-a fost descris
Acest sălaș al fericirii experimentat de mine.

प्राप्येति। बुद्ध्या सह[३] परिच्छिन्नचिदेकरूपतां प्राप्येत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ajungând› etc.: dobândind starea de identitate cu conștiința (*cit*) determinată cu ajutorul intelectului (*buddhi*)[3] – astfel este înțelesul.

---

[१]एवंविधमोक्षः॥ [२]स्वम्॥ [३](मँस)हा० ॥

---

1 Var. A-M.T.: „Pentru cel al cărui aspect sub forma unui văl a fost ars, reflectarea dualității nu mai este, ca inainte, capabilă să producă păcat/impuritate alcătuită din condiționările subconștiente ce-și au rădăcina în *saṁsāra* – astfel este înțelesul."

2 *BhG* XVIII.17, tr. AL-GEORGE 1971.

3 Var. *n.* ३: „cu ne-întrerupta conștiință (*cit*) prin intelect (*buddhi*)".

इति श्रीत्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डे हेमचूडोपाख्याने बन्धाख्यायिका पञ्चमोऽध्यायः ॥
इति श्रीत्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डे व्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां पञ्चमोऽध्यायः ॥

Astfel a fost al cincilea capitol din venerabila *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere, numit „Scurtă narațiune despre legare (*bandha*) în povestirea Hemacūḍei".

Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la al cincilea capitol din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

अथ षष्ठोऽध्यायः
Al șaselea capitol

एवं प्रियावचः श्रुत्वा हेमचूडोऽतिविस्मितः।
हसन्पप्रच्छ तां कान्तामविद्वान्विदुषीं तदा॥ १॥

1. Ascultând astfel vorbele celei dragi,
Hemacūḍa, care era extrem de uimit/arogant,
Neștiind atunci că este o femeie înțeleaptă,
A întrebat-o zâmbind pe cea iubită:

अत्राध्याये चेतिपद्यैः श्रद्धा श्रेयःसुसाधनम्।
कुतर्कस्यानर्थलाभ इति सम्यङ्निरूप्यते॥

ŚRĪNIVĀSA: Prin versuri lămuritoare
Este explicat pe deplin/clar în acest capitol:
„Calea spre fericire (*śreyas*) este credința (*śraddhā*),
Iar dobândirea ne-fericirii (*anartha*) este a sofistului (*kutarka*).

प्रिये प्रोक्तं यदेतत्ते खचित्रमिव भाति मे।
निरालम्बं वचस्तेऽद्य जानाम्येतदशेषतः॥ २॥

2. — Dragă! Ceea ce a fost descris de către tine
Mie-mi apare ca fiind aidoma unei „picturi în cer" (*khacitra*).
Cunosc acum aceste vorbe ale tale
Ca fiind complet fără de suport.

खचित्रमिव। असंभावितमिवेत्यर्थः। निरालम्बं निर्विषयम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Aidoma unei „picturi în cer" (*khacitra*)›: aidoma unui lucru de neconceput/imposibil (*asaṁbhāvita*) – astfel este înțelesul. ‹Fără de suport (*nirālamba*)›: fără de obiect sensibil (*nirviṣaya*).

नूनं [१]त्वमप्सरोद्भूता ऋषिणा वर्द्धिता वने।
[२]संस्पृष्टयौवनाऽद्यापि न तारुण्यमलं गता॥ ३॥

3. Fără doar și poate tu ești născută dintr-o *apsaras*,
Crescută în pădure de către un sfânt (*ṛṣi*),
Și, deși acum ești atinsă de pubertate (*yauvana*),
Nu ai ajuns pe deplin la tinerețe (*tāruṇya*).

कुत इति चेदाह – नूनमिति। अलमत्यन्तम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Fără doar și poate› etc.: a spus dacă [se întreabă] „de unde?" ‹Pe deplin›: peste măsură.

---

[१]तत्॥ [२]संसृष्ट०॥

वक्ष्यस्यनेकसाहस्रवर्षाणामिव संस्थितिम्।
भूतग्रस्तोक्तिसदृशवचसा तेऽतिमात्रतः॥४॥

4. Vei cuvânta peste măsură de mult, cu o vorbire
Aidoma aiurării celui posedat de un demon,
Despre viețuirea ta ca și cum ar fi
De multe mii de ani.

अतिमात्रतोऽतिमात्रेण बहुलेन वचसा॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Peste măsură de mult›: cu o vorbire (*vacas*) peste măsură de abundentă.

असंदर्भेण किमहं विबुद्ध्यामि यथार्थतः।
वद ते सा सखी क्वास्ते बद्धश्च सखिपुत्रकः॥५॥

5. Ce să înțeleg eu în mod real
Din [toată această] incoerență?
Spune[-mi]! Unde se află această prietenă a ta
Și cel legat, fiul prietenului [tău]?

कुतो मद्वचस्यसंदर्भतेति[१] चेदाह – वदेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Spune!› etc.: a spus dacă [întrebi] „din ce motiv există incoerența/ne-adecvarea (*asaṁdarbha*) în vorbirea (*vacas*) mea?"

पुराणि तानि वा कुत्र संस्थितानि तदीरय।
अस्तु किं तेन वृत्तेन वद मे क्व च सा सखी॥६॥

6. Ori, unde sunt așezate acele orașe?
Spune[-mi] aceasta!
Ce să fie oare prin această povestire?
Spune-mi! Unde se află acea prietenă?

सखीं न प्राप्तवान्मातुरहं तत्प्रविचारय।
आर्याऽस्ति मेऽवरोधे स्वे पितुर्मेऽन्या नहि प्रिया॥७॥

7. Eu nu am dobândit niciun prieten de la mama [mea],
Investighează aceasta pe deplin!
Nobila mea [mamă] se află în propriul gineceu.
Nu există o altă iubită a tatălui meu.

अहं मात्रा दत्तां सखीं न प्राप्तवानस्मि। मे आर्या माता। अवरोधेऽन्तःपुरेऽस्ति। तां विचारय पृच्छ। अन्यापि माता मे नास्ति। यया[२] सखी दत्ता[३] स्यादित्याह पितुरिति॥

ŚRĪNIVĀSA: Eu nu am dobândit o prietenă dăruită de mamă. ‹Nobila mea› mamă. ‹În gineceu›: se află în palatul regelui/apartamentul reginei (*antaḥpura*). Examinează aceasta! [*I.e.*] întreabă! Nu există pentru mine altcineva decât mama.[1] ‹A tatălui› etc.: a spus că prin aceasta ar fi fost dăruită prietena.

[१] ०वचस्थसंदर्भतेति॥ [२] यथा॥ [३] सखीदत्तास्था॥

1 Var.: „Nu există altcineva decât mama mea."

सा वा सखी मे कुत्रास्ते तत्पुत्रो वा वद द्रुतम्।
मन्येऽहं ते वचो लोके वन्ध्यापुत्रसमाश्रयम्॥८॥

8. Ori, spune[-mi] fără zăbavă!
Unde se află acea prietenă a mea ori fiul ei?
Eu consider a ta vorbire
Ca fiind despre „fiul femeii sterpe” în lume.

लोके प्रसिद्धं वन्ध्यापुत्रसमाश्रयं वच इव ते वचः॥

ŚRĪNIVĀSA: Vorbirea (*vacas*) ta este aidoma vorbei despre „fiul femeii sterpe” (*vandhyā-putra*), renumită în lume.

यथाऽऽह कश्चिन्नटिको[1] विदूषकवचोविधौ।
वन्ध्यापुत्रः समारूढः प्रतिबिम्बमहारथम्॥९॥

9. Așa cum a spus un oarecare actor,
În felul vorbirii unui bufon:
„Fiul unei femei sterpe era urcat
Pe un mare car – imagine reflectată.

तदेवाह – यथेति। नटिको नटः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Așa cum› etc.: a spus, desigur, despre acesta. ‹Actor (*naṭika*)›: dansator/actor (*naṭa*).

शुक्त्यारोपितहैरण्यभूषणैर्भूषिताङ्गकः।
आयुधैर्नरश्रृङ्गोत्थैर्युद्ध्वा गगनकानने॥१०॥

10. Cu corpul împodobit cu podoabe
Din aur pus pe scoici,
Luptând într-o pădure din văzduh
Cu arme produse din coarne de oameni,

हत्वा भविष्यद्राजानं जित्वा गन्धर्वपत्तनम्।
मरीचिस्त्रोतसि स्वाप्नकामिनीभिर्हि खेलति॥११॥

11. Omorând regele ce va să fie,
Cucerind orașul Gandharva,
Se joacă cu fecioarele din vis
Într-un râu iluzoriu (*marīci*).”

तथा तव वचो मन्ये सर्वथाऽसंगतं ननु[2]।
श्रुत्वैवं प्रियवाक्यं सा चतुरा प्राह तं पुनः॥१२॥

12. Tot astfel consider a fi vorbirea ta,
Fără doar și poate, pe deplin ne-potrivită.
Auzind astfel cuvintele celui drag,
Cea perspicace i-a spus lui din nou:

तथा प्रोक्तविदूषकवाक्यवत्। असंगतम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ne-potrivită (*asaṁgata*)›: precum cuvintele rostite de bufon (*viduṣaka*).

---

[1] नटीकः॥ [2] न तु॥

नाथ प्रोक्तं मया यत्ते तत्कथं स्यादपार्थकम्।
न मादृशानां वचनं निरालम्बं क्वचिद्भवेत्॥ १३ ॥

13. — Domnule! Cum ar putea să fie ne-folositor
Ceea ce ți-a fost povestit de către mine?
Cuvintele celor ca mine
Nu pot fi niciunde fără de suport.

मृषा हि तपसां हन्त्री सत्यशीलेषु सा कुतः।
तपस्विनां कुले [१]कस्माच्छ्वित्रे[२] सौन्दर्यवद्भवेत्॥ १४ ॥

14. Minciuna/falsitatea este distrugătoarea ascezei,
Cum ar putea exista aceasta în cei ce practică adevărul,
Fiind dintr-o familie de asceți?
Cum ar putea exista ceva frumos în lepra albă?

कुतस्ते वचो मृषा नेति चेदाह – मृषेति। तपस्विनां मध्ये विशेषतः सत्यशीलेष्वस्मासु सा असंभाव्यैवेति सदृष्टान्तमाह – तपस्विनामिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Minciuna/falsitatea (*mṛṣā*)› etc.: a spus dacă [se întreabă] „din ce motiv vorba (*vacas*) ta nu este falsă?” ‹De asceți (*tapasvin*)› etc.: a spus printr-o alegorie „această [falsitate] fiind cu totul de neconceput pentru noi, cei care practicăm adevărul (*satya-śīla*), cu atât mai mult fiind dintre asceți.”

यो योजयति जिज्ञासुमन्यार्थेन ह्यसत्यतः।
तस्य नोर्ध्वं न चाधस्ताल्लोको[३]ऽस्ति सुखसाधनम्॥ १५ ॥

15. Acela care unește pe cel ce dorește să cunoască [ceva]
Cu alt ceva/sens/scop, deoarece este ne-adevărat
Pentru acesta nu există o lume deasupra, nici una dedesubt,
Care să determine/împlinească fericirea.

जिज्ञासुविषये असत्येन वचसा पुण्यलोकनाश इत्याह – य इति। अन्यार्थेनाऽपार्थवचसाऽसत्यात्। न लोकः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acela care› etc.: a spus că în ceea ce îi privește pe cei dornici să cunoască (*jijñā-su*), distrugerea oamenilor virtuoși (*puṇya-loka*)[1] este prin vorba (*vacas*) ne-adevărată (*asatya*). ‹Cu alt ceva/sens/scop (*anyārtha*)›: printr-o vorbire ne-folositoare din cauza faptului că este ne-adevărată. Nu există [nici o] lume (*loka*).

शृणु राजसुतोक्तिं[४] मे लोके तैमिरिकः क्वचित्।
समदृष्टिं नैति शीघ्रमञ्जनानां वचोगणैः ॥ १६ ॥

16. Prințule, ascultă-mi vorba!
Cineva care suferă de cataractă în [această] lume
Nu dobândește repede o vedere echilibrată
Doar printr-o multitudine de denumiri ale unguentelor medicinale.

---

[१]कस्मि॥ [२]श्वित्रे कुष्ठे इत्यर्थः॥ [३]लोके॥ [४]०उक्तम्॥

---

1 Var.: „lumilor virtuoase/sacre (*puṇya-loka*)”.

मदुक्तं सकृच्छ्रवणमात्रेण त्वया मूढेन ज्ञातुमशक्यमित्याशयेनाह – शृण्विति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ascultă› etc.: a spus că „ceea ce a fost spus de către mine nu poate să fie cunoscut de către tine, fiind neghiob (*mūḍha*), doar printr-o singură ascultare – astfel este înțelesul.

असत्यमेव जानाति हितप्रोक्तं च मूढधीः।
[१]तत्त्वां प्रियाऽहं जिज्ञासुमसत्यैर्योजयामि किम्॥१७॥

17. Iar o minte neghioabă (*mūḍha-dhī*)
Cunoaște drept ne-adevărat chiar și ce este spus de către un prieten.
Astfel, oare eu, cea dragă [ție],
Te-aș uni pe tine, dornic de cunoaștere, cu cele ne-adevărate?

हितेन प्रियेण प्रोक्तमपि मूढधीरसत्यमिति जानाति। तत्। तस्मात्। त्वयैवं यद्विज्ञातं तदनुचितमेव। यदहं तपस्विनी सत्यशीला तव प्रिया च भूत्वा त्वां [२]जिज्ञासुमसत्यैर्योजयामि किम्। [३]न योजयाम्येवेत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: Chiar și atunci când este spus de un prieten drag, cel cu mintea neghioabă (*mūḍha-dhī*) îl consideră ca fiind ne-adevărat (*asatya*). ‹Astfel›: din acest motiv. Astfel, ceea ce a fost cunoscut (*vijñāta*) de către tine, acesta este greșit (*anucita*). Cum aș putea eu, fiind ascetă practicantă a adevărului (*satya-śīla*) și iubita ta, să te unesc pe tine, dornic de cunoaștere, cu cele ne-adevărate (*asatya*)? Nu te unesc [cu cele ne-adevărate] – astfel este înțelesul.

अप्यसत्यं मयोक्तं यत्तद्विमर्शय सद्धिया[४]।
लोके हि कुशलो मर्त्यः सर्वव्यवहृतौ ननु॥१८॥

18. Chiar de-ar fi ne-adevărat ceea ce a fost spus de mine,
Reflectează asupra acestora cu o minte clară!
Fără doar și poate muritorul/omul este în această lume
Competent în toate activitățile [sale].

ननु असत्यं साहसं क्रौर्यं स्त्रीणां सहजसंभवमिति चेत्त्वं कुशलो[५]ऽस्यभिज्ञातुमत एतत्परीक्षयेत्याह[६] – अपीति। सद्धिया। सूक्ष्मतर्कयुक्तबुद्ध्या। नन्वहं कुशलोऽप्यतीतार्थं त्वद्वचनं कथं परीक्षिष्यामीति चेदाह – लोक इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Chiar de ar fi› etc.: dacă [spui că] „fără doar și poate, ne-adevărul (*asatya*), nesăbuința/îndrăzneala (*sāhasa*) și cruzimea (*kraurya*) sunt apărute/manifestate în mod natural pentru femei", răspunde „tu ești competent/abil (*kuśala*) în a recunoaște/realiza [adevărul], de aceea examinează aceasta!" ‹Cu o minte clară (*sat-dhī*)›: cu un intelect (*buddhi*) înzestrat cu un raționament/logică subtilă (*sūkṣma-tarka*). ‹În această lume (*loka*)› etc.: a răspuns dacă [se întreabă] „Chiar dacă eu sunt, fără doar și poate, competent/abil, cum voi [putea] examina expunerea ta despre ceva trecut?"

परीक्ष्यैकांशतः सर्वामभिजानाति संस्थितिम्।
निदर्शनं प्रदास्यामि तुभ्यमत्र समीक्षय[७]॥१९॥

19. Examinând dintr-o singură parte,
Recunoaște/realizează întreaga viețuire.
Îți voi dărui aici un exemplu,
Investighează[-l] îndeaproape!

---

[१]तत्त्वं प्रियाहं॥ [२]जिज्ञासुः॥ [३]नियोजयामि॥ [४]सिद्धया॥ [५]अभिज्ञातुम्॥ [६]परीक्षस्वेत्याह॥ [७]समीक्षया॥

लोके सत्यशीलसंस्थितिमेकांशतः[१] क्वचिद्व्यवहारे परीक्ष्यैव जानाति। अतो मया प्रागुक्तं यत्तत्त्वया सत्यत्वेनानुभूतमिति निदर्शनं प्रदास्यामि अनुभूतं स्मारयामि। अत्र मद्वचनपरीक्षायाम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Examinând activitatea (*vyavahāra*) într-un moment/context, dintr-o singură parte, [re]cunoaște în lume, desigur, [acea] viețuire întru practica adevărului (*satya-śīla*). De aceea ‹[îți] voi dărui un exemplu›, îți voi reaminti ceea ce a fost perceput/experimentat (*anubhūta*): „ceea ce a fost spus anterior de către mine, acesta a fost perceput/experimentat cu adevărat (*satyatva*) de către tine". ‹Aici›: în privința examinării/testării vorbelor (*vacana*) mele.

यः पुरा विषयः सर्वौ बभूवाभीष्टसाधनम्।
चिरान्मद्वचनात्सोऽद्य कुतो न सुखसाधनम्॥ २० ॥

20. Din ce motiv acum, datorită vorbelor mele,
După multă vreme, toate acele obiecte din trecut
Care erau mijloacele împlinirii celor dorite,
Nu mai sunt mijloacele împlinirii fericirii?

य इति। यो विषयः पुरा सुखसाधनतया गृहीतः। सोऽद्य मद्वचसाऽन्यथैवानुभूयते। एवं प्रागुक्तस्य सत्यत्वादिदमपि सत्यं भवेदेवेति जानीहीति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acele› etc.: acel obiect care a fost acceptat în trecut ca mijloc al împlinirii fericirii (*sukha*). Acesta este acum, datorită vorbelor (*vacas*) mele, experimentat în mod diferit/contrar. Astfel, cunoaște că „acest lucru trebuie să fie adevărat (*satya*) datorită adevărului a ceea ce a fost spus anterior" – astfel este înțelesul.

स एवाद्य साधयति सुखमन्येषु वै कुतः।
एतन्निदर्शनेनैव स्वमतं वेत्तुमर्हसि॥ २१ ॥

21. Din ce motiv acesta, desigur acum/azi,
Împlinește fericirea în alții?[1]
Desigur, prin acest exemplu
Vei fi capabil să știi propria părere.

ननु कालभेदान्न स विषयः सुखसाधनम्। अतो[२] नैतत्त्वद्वचनकृतमिति चेदाह – स एवेति। एतन्निदर्शनेन मदुक्तानुभवेन। स्वमतं। मदुक्तमसत्यमिति निश्चयम्। प्रमाणमप्रमाणं वेति वेत्तुम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Fără doar și poate, datorită diferenței de/în timp (*kāla-bheda*), acest obiect (*viṣaya*) nu este mijloc al împlinirii fericirii (*sukha*). ‹Acesta, desigur› etc.: dacă spune „de aceea acesta nu este realizat cu cuvintele tale". ‹Prin acest exemplu›: prin perceperea/experimentarea celor spuse de mine. ‹Propria părere (*sva-mata*)›: ferma convingere că „propria vorbă este ne-adevărată (*asatya*)". ‹Să știi› etc.: ca fiind de încredere (*pramāṇa*) sau de ne-încredere (*apramāṇa*).

---

[१] एवांशतः॥ [२] मत्तः॥

---

1 Var.: „Acesta împlinește acum/azi, // Cum ar putea exista fericire în alte lucruri?"

श्रृणु राजन्यद्ब्रवीमि ऋज्व्या[१] निर्मलया धिया।
अनाश्वासो रिपुर्लोके[२] भवेदाप्तोक्तिषु स्थिरः[३] ॥२२॥

22. Prințule! Ascultă ceea ce voi spune
Cu o minte (*dhī*) sinceră și fără de pată.
Ne-încrederea în vorbele celor de încredere
Este un dușman foarte statornic în lume.

मद्वचने श्रद्धस्वेति वक्तुं[४] श्रद्धां स्तौति – श्रृण्वित्यादि। ऋज्व्या[५] कुतर्करहितया। अत एव निर्मलया। युत इति शेषः। अनाश्वासोऽश्रद्धा॥

Śrīnivāsa: ‹Ascultă› etc.: elogiază credința (*śraddhā*) [pentru a putea] spune „ai încredere în vorba mea!" ‹Sinceră (*ṛju*)›: lipsită de sofisme (*kutarka*), din acest motiv fiind fără de pată (*nirmala*) – astfel a rămas [de completat]. ‹Ne-încrederea›: ne-credința (*aśraddhā*).

श्रद्धा माता प्रपन्नं सा वत्सलेव सुतं सदा।
रक्षति प्रौढभीतिभ्यः सर्वथा नहि संशयः॥२३॥

23. Credința este mama, iar aceasta [îl protejează] pe cel care i s-a încredințat
Precum o afectuoasă [mamă] își protejează fiul de marile frici/pericole,
Întotdeauna și prin toate mijloacele –
Aici nu există nici măcar o îndoială.

आप्तेष्वश्रद्धिनं[६] मूढं जहाति श्रीः सुखं यशः।
स भवेत्सर्वतो हीनो यः श्रद्धारहितो नरः॥२४॥

24. Prosperitatea (*śrī*), fericirea (*sukha*) și faima (*yaśas*) îl părăsesc
Pe cel neghiob (*mūḍha*) care este ne-ncrezător în cei de încredere.
Cel care este pe deplin sărac/pierdut,[1]
Acel om este lipsit de credință (*śraddhā*).

अत एव सर्वतो हीनो भवेत्॥

Śrīnivāsa: Desigur, din acest motiv ‹este pe deplin sărac/pierdut (*hīna*)›.

श्रद्धा हि जगतां धात्री श्रद्धा सर्वस्य जीवनम्।
अश्रद्धो मातृविषये बालो जीवेत्कथं वद॥२५॥

25. Credința este cu adevărat susținătoarea/mama lumilor.
Credința este viața tuturor.
Spune! Cum ar putea trăi un copil
Ne-credincios în privința mamei [sale]?

अश्रद्ध इति। माता मे[७] हितमेव कुर्यादिति श्रद्धाभावे तद्दत्ताहारादेस्त्याज्यत्वेन बालो न जीविष्यतीति भावः॥

Śrīnivāsa: ‹Ne-credincios› etc.: în absența credinței (*śraddhā*) că „mama face, desigur, în beneficiul meu", copilul nu va [putea] trăi prin respingerea celor dăruite de aceasta, precum mâncarea etc. – astfel este înțelesul.

---

[१] यद्ब्रवी ऋज्या॥ [२] रिपुलोकः॥ [३] लोके आप्तोक्तिषु अनाश्वासः स्थिरो रिपुर्भवेदित्यन्वयः॥ [४] वाक्ये तु॥ [५] ऋज्वा॥
[६] अश्रद्धितम्॥ [७] हीनम्॥

---

1 Var.: „Cel care este pretutindeni abandonat".

अश्रद्धस्तरुणः पत्न्यां कथं ससुखमेधते।
तथाऽपत्येषु स्थविरः कथमीयात्सतीं गतिम्॥२६॥

26. Cum ar putea deveni înzestrat cu fericire
Tânărul ne-credincios în ce privește soția [sa]?
La fel, cum ar putea dobândi o stare virtuoasă/pură
Cel vârstnic [ne-credincios] în ce privește urmașii [săi]?

मयि निद्रिते मामियं न हन्यादिति पत्न्यां श्रद्धामकुर्वतो विपरीतसंभावनोदयात्सुखं न स्यात्। एवं स्थविरोऽपि। सतीं गतिं सुखस्थितिम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Pentru cel care nu are credință (*śraddhā*) în soția sa – „atunci când eu sunt adormit aceasta nu mă poate omorî" – fericirea (*sukha*) nu poate fi posibilă din cauza apariției imaginației/presupunerilor (*saṁbhāvana*) contrare. Astfel este desigur și în ce-l privește pe cel vârstnic (*sthavira*). ‹Stare virtuoasă›: viețuire fericită.

अश्रद्धो वा भुवं कस्माद्विकर्षेत्कर्षकः किल।
न प्रवृत्तिर्भवेत्क्वापि त्यागे वा संग्रहेऽपि वा॥२७॥

27. Ori, din ce motiv ar putea ara pământul
Agricultorul ne-credincios [întru viitoarea recoltă]?
Nu poate exista acțiune niciunde [fără credință],
Fie în renunțare, fie în apucare/posedare.

अश्रद्धस्य न क्वापि प्रवृत्तिः स्यात्। इष्टसाधनत्वनिश्चयासंभवादित्याह – अश्रद्ध इति॥

ŚRĪNIVĀSA: Pentru cel ne-credincios (*aśraddhā*) nu poate exista nici unde vreo acțiune (*pravṛtti*). ‹Ne-credincios› etc.: spune că este din cauza imposibilității (*asaṁbhava*) certitudinii cu privire la dobândirea/împlinirea (*sādhanatva*) celor dorite.

श्रद्धावैधुर्ययोगेन विनश्येज्जगतां स्थितिः।
एकान्तग्रहणाल्लोकप्रवृत्तिरिति चेच्छृणु॥२८॥

28. Prin absența credinței
Este distrusă pe deplin existența lumilor/oamenilor.
Dacă [spui că] „acțiunea lumii/oamenilor
Rezultă dintr-o înțelegere parțială", ascultă!

प्रवृत्त्यभावे इष्टापत्तिरिति चेन्नैवमित्याह – श्रद्धेति। श्रद्धावैधुर्यं श्रद्धाभावः। तद्योगेन तत्सत्त्वेन हेतुना। प्रवृत्त्यभावे साधिते सतीति[१] शेषः। जगतां प्राणिनां स्थितिः सुखाद्यनुभवात्मा व्यवहारः। नश्येन्नाशः संभवेत्[२]। प्रत्यक्षसिद्धा[३] जगत्स्थितिरपह्नोतुं न शक्या। अतस्तन्मूलभूतश्रद्धासिद्धिरिति भावः। ननु न जगत्स्थितिनिमित्तप्रवृत्त्यन्यथानुपपत्त्या श्रद्धासिद्धिः[४]। प्रवृत्तेरन्यथा सिद्धेरित्याह – एकान्तेति। एकान्तग्रहणाद्व्याप्तिग्रहादित्यर्थः। कर्षको भूविकर्षणे कृतेऽकृते च धान्यप्राप्तिमप्राप्तिं[५] च भूयो गृहीत्वा कर्षणव्याप्तिं धान्यप्राप्तौ विनिश्चित्य कर्षणे प्रवर्तते। न श्रद्धया प्रवर्तत इति भावः। अत्राह – शृण्विति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Credinței (*śraddhā*)› etc.: a spus că nu este așa dacă [se afirmă că] „dobândirea celor dorite poate fi și în absența acțiunii (*pravṛtti*)". ‹Absența credinței›: ne-existența credinței. ‹Prin› aceasta, [*i.e.*] prin/din existența acesteia care este cauza. Atunci când nu există acțiune, atunci este realizată/demonstrată (*sādhita*) ființa (*sat*) – astfel a rămas [de completat]. ‹Existența (*sthithi*) lumilor/oamenilor (*jagat*)›, [*i.e.*] a viețuitoarelor (*prāṇin*), este activitatea (*vyavahāra*) alcătuită din experiența/percepția fericirii

---

[१] सति इति॥ [२] व्यवहारपदसंनिधानेन व्यवहारस्य नाशः संभवेदित्यर्थो विभक्तिविपरिणामेन संपद्यते॥ [३] ०सिद्धा०॥
[४] ०सिद्धिरिति॥ [५] अप्राप्तिः॥

(*sukha*) etc. ‹Este distrusă›: apare moartea/dispariția (*nāśa*).[1] Existența lumilor/oamenilor care este stabilită în mod direct nu poate să fie negată, de aceea desăvârșirea/stabilirea (*siddhi*) credinței devine rădăcina (*mūla*) acesteia – astfel este înțelesul. Dar oare desăvârșirea/stabilirea credinței nu este prin ne-demonstrarea (*anupapatti*) în altfel a acțiunii (*pravṛtti*) drept cauză [eficientă] (*nimitta*) a existenței lumilor/oamenilor? ‹Parțială (*ekānta*)› etc.: a spus că este a acțiunii (*pravṛtti*) ori a stabilirii [credinței]. ‹Rezultă dintr-o înțelegere parțială›: rezultă dintr-o înțelegere printr-o „dependență unilaterală” (*vyāpti*) – astfel este înțelesul. Agricultorul, stabilind „dependența unilaterală” a cultivării pământului (*karṣaṇa*) în dobândirea grânelor, observând în mod repetat obținerea grânelor atunci când pământul (*bhū*) este lucrat sau ne-obținerea atunci când este ne-lucrat, se angajează în lucrarea pământului – [*i.e.*] nu se angajează prin credință (*śraddhā*) – astfel este înțelesul. ‹Ascultă!› etc.: a spus despre „acest lucru”.

एकान्तग्रहणे वाऽपि श्रद्धा कस्मात्प्रतिष्ठिता ।
तत्राप्येकान्तशरणः श्रद्धाशरण एव हि ॥ २९ ॥

29. Chiar și atunci când înțelegerea este parțială,
De ce ar fi credința [pre]stabilită?
Cu adevărat în acest caz, desigur,
Refugiul în [înțelegerea] parțială este refugiul în credință.

श्रद्धानाम संभावनात्मा निश्चयः । इदमित्थमेव स्यादिति । एवं सति एकान्तग्रहणे वा श्रद्धा तव कथं प्रतिष्ठिता स्थिता । श्रद्धामपह्नुवानस्य[१] तव केषुचित्स्थानेषु कार्यकारणयोः साहचर्यानुभवमात्रेण परोक्षे भाविकार्येऽपि कारणसाहचर्यसंभावना कुत इत्यभिप्रायः । यद्वा सुखाद्यनुभवरूपफलादपह्नोतुमशक्यात्प्रवृत्तिः सिद्धा । सिद्धायां प्रवृत्तौ श्रद्धामूलकत्वं न भवेदेकान्तग्रहणमूलकत्वमेव भवेदिति वा श्रद्धा कुत इति – तत्रापीति । एकान्तग्रहणात्प्रवृत्तिरिति[२] स्वीकारेऽपि । एवं सत्यपि श्रद्धा त्वयाऽभ्युपगतेति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: Certitudinea (*niścaya*) a cărei natură este alcătuită din „posibil”/„dobândibil” (*saṁbhāvana*) este numită credință (*śraddhā*): „acest [lucru] ar putea fi exact așa”. Astfel, cum ar putea să fie credința ta [pre]stabilită (*pratiṣṭhita*), [*i.e.*] ferm stabilită, atunci când înțelegerea este parțială (*ekānta-grahaṇa*)? Cum ar putea exista pentru tine, care negi credința, „posibilitatea”/„dobândirea” prin concomitența (*sāhacarya*) cu cauza (*kāraṇa*) atunci când efectul viitor (*bhāvi-kārya*) este imperceptibil (*parokṣa*), doar prin experiența concomitenței cauzei și a efectului (*kārya-kāraṇa*) în oarecare situații/locuri? – astfel este înțelesul. Ori, altfel, acțiunea (*pravṛtti*) este împlinită/dovedită (*siddha*) datorită neputinței de a nega rezultatul care este de natura experienței fericirii (*sukha*) etc. ‹În acest caz› etc.: ori, de unde ar fi credința? Căci atunci când acțiunea este împlinită/dovedită nu ar fi fundamentat/bazat pe credință, ci ar fi desigur fundamentat/bazat pe înțelegerea parțială (*ekānta-grahaṇa*). Iar atunci se admite că acțiunea rezultă din înțelegerea parțială. Astfel este inferată/admisă ca fiind credința de către tine – astfel este înțelesul.

तस्माच्छ्रद्धामृते लोकोऽवसीदेदश्वसन्ध्रुवम् ।
तस्माच्छ्रद्धां दृढां प्राप्य सुखमात्यन्तिकं व्रज ॥ ३० ॥

---

[१] अपह्नुवतः ॥ [२] प्रवृत्तिस्वी० ॥

---

1 Com. *n.* २: prin prezența cuvântului «activitate (*vyavahāra*)» și prin schimbarea cazului este dobândit sensul „apare dispariția (*nāśa*) activității (*vyavahāra*)”.

30. De aceea, atunci când lipsește credința,
Desigur lumea piere ne-respirând.
De aceea, dobândind ferm credința,
Obține fericirea supremă!

यस्माच्छ्रद्धां विना प्रवृत्तिर्न घटते तस्माच्छ्रद्धामृते प्रवृत्त्यभावाल्लोकव्यवहारो नश्येदश्वसन्निति। उच्छ्वासनिश्वासयोस्तन्निरोधे च संशयादप्रवृत्तिः स्यादिति तात्पर्यम्। यस्माच्छ्रद्धां विना व्यावहारिकमपि सुखं न भवेत्तस्मात्। मदुक्तौ श्रद्धां प्राप्य॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ne-respirând› etc.: deoarece în absența credinței (*śraddhā*) acțiunea (*pravṛtti*) nu se produce, ‹atunci când lipsește credința›, din cauza absenței acțiunii, activitatea lumii (*loka-vyavahāra*) este distrusă. În privința inspirului|expirului și al suspendării acestora, din cauza îndoielii ar fi ne-acțiune (*apravṛtti*) – astfel este înțelesul. Deoarece fără credință nu poate exista o fericire (*sukha*) în viața de zi cu zi (*vyāvahārika*), de aceea: ‹dobândind› credință în ceea ce am spus.

श्रद्धाऽवरे न कार्येति मन्यसे यदि तच्छृणु।
इयं च श्रद्धयैवास्ते प्रवृत्तिर्नृपतेः सुत॥३१॥

31. Dacă gândești că nu este necesară
Credința întru ceea ce este inferior, ascultă aceasta,
O, fiu al regelui! Și această acțiune
Este tot prin credință.

ननु श्रद्धा विद्वद्वचनेषु कार्या नावरे निकृष्टे स्त्रीमूढादिवचन इति तदाक्षेपमनूद्य परिहरति – श्रद्धेति। इयमिति। अवरे श्रद्धा न कर्तव्येत्यभ्युपगमरूपा प्रवृत्तिरपि श्रद्धयैव भवेदिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Credința (*śraddhā*)› etc.: respinge repetând obiecția acestuia „fără doar și poate credința este necesară în cuvintele celor înțelepți (*vidvat*), nu în ceea ce este inferior, [*i.e.*] josnic, [precum] în cuvintele femeilor (*strī*), neghiobilor (*mūḍha*) etc." ‹[Și] această› etc.: chiar și această acțiune (*pravṛtti*) – care este de natura acceptării ca fiind adevărat [ceea ce ai spus:] „credința nu este obligatorie/de realizat (*kartavya*) întru ceea ce este inferior" – este, desigur, prin credință – astfel este înțelesul.

तत्कथं ते प्रवृत्तिः स्यादिति श्रुत्वा प्रियावचः।
हेमचूडः प्राह पुनः प्रियां कुशलभाषिणीम्॥३२॥

32. Cum ar putea exista această acțiune pentru tine?
Ascultând vorbele celei dragi,
Hemacūḍa a vorbit din nou celei dragi,
Cea care a vorbit înțelept (*kuśala*):

यदि श्रद्धा न स्यात्तदा प्रोक्ताभ्युपगमरूपा प्रवृत्तिः कथं स्यादित्याह – तदिति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Această› etc.: a spus că dacă nu ar exista credința, atunci cum ar putea exista acțiunea (*pravṛtti*) a cărei natură este acceptarea celor spuse?

नूनं प्रिये सर्वथैव श्रद्धातव्यं यदा भवेत्।
श्रद्धा सत्सु विधातव्या यया[१] श्रेयः समाप्नुयात्॥ ३३॥

33. — Dragă! Cu adevărat atunci când
Trebuie să se aibă încredere pe deplin,
Credința trebuie pusă în cei virtuoși,
Prin care se poate obține binele suprem.

सर्वथा वरावरत्वविचारं विना। तदा श्रद्धा सत्स्वित्यादि महाजनोक्तवन्मीनानामिव नाशमाप्नुयादिति व्यवहितेन संबन्धः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Pe deplin›: lipsit de discernământul (*vicāra*) superior|inferior. Atunci, [prin] „credința în cei virtuoși (*sat*)” etc., așa cum a fost spus de către un mare om, dobândește distrugere, precum în cazul peștilor (*mīna*) – astfel este legătura prin interpolare (*vyavahita*).

असत्सु नो विधातव्या श्रद्धा श्रेयोऽभिवाञ्छिना।
अन्यथाऽन्तः सुनिशिते कुटिले बडिशे यथा॥ ३४॥

34. Credința nu trebuie pusă în cei ne-virtuoși
De către cel care dorește binele suprem.
Altminteri sfârșitul va fi precum
Într-un cârlig foarte ascuțit și curbat,

अन्यथाऽसति[२] बडिशे। श्रद्धया मीना यं नाशमाप्नुयुस्तं नाशमाप्नुयात्। यतोऽसति श्रद्धया नाशः तस्मात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Altminteri›: într-un cârlig, [*i.e.*] în cel ne-virtuos (*asat*). Acea distrugere pe care o dobândesc peștii prin credința (*śraddhā*) [în momeală], pe această distrugere o dobândește. De aceea distrugerea este prin credința în cel ne-virtuos.

बहिःसमे सुपिष्टेन मीनानां नाशमाप्नुयात्।
तस्मात्सत्स्वेव कर्तव्या श्रद्धा नासत्सु कुत्रचित्॥ ३५॥

35. Neted la exterior printr-o cocă bună din făină –
Astfel dobândește distrugerea, [precum] a peștilor.
De aceea credința trebuie pusă în cei virtuoși, desigur,
Și niciodată în cei ne-virtuoși.

असत्सु कृत्वा श्रद्धां ये नाशमीयुः परेऽपि च।
सत्सु श्रेयोयुजः श्रद्धावशतस्ते निदर्शनम्॥ ३६॥

36. Cei care, punând credința în cei ne-virtuoși,
Au mers către distrugere, de asemenea și ceilalți care,
[Punând credința] în cei virtuoși, sunt uniți cu binele suprem,
Aceștia sunt dovada/ilustrarea consecințelor credinței.[1]

ये मीना इवासत्सु श्रद्धया नष्टाः। ये च सत्सु श्रद्धया श्रेयोयुक्तास्ते सर्वे मदुक्तौ निदर्शनमुदाहरणम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Aceia, precum peștii, sunt distruși prin credința (*śraddhā*) în cei ne-virtuoși (*asat*), cât și cei care sunt uniți cu binele suprem (*śreyas*) prin credința în cei virtuoși (*sat*), toți aceștia sunt o dovadă/ilustrare (*nidarśana*), un exemplu (*udāharaṇa*) în cele spuse de mine.

---

[१] यथा॥ [२] असति असज्जनस्थानीये न त्वविद्यमाने॥

---

1 Var.: „Fiind pentru tine dovada/ilustrarea consecințelor credinței.”

अतः प्रतीत्यैव युक्ता कर्तुं श्रद्धा न चान्यथा।
तत्कथं ते प्रवृत्तिः स्यादिति प्रश्नः कथं तव॥३७॥

37. De aceea, credința este unită/folosită
Doar prin convingere și nicidecum altfel.
Astfel, cum ar putea exista întrebarea ta
„Cum ar putea exista această acțiune pentru tine"?

सदिति प्रतीत्या ज्ञात्वैव श्रद्धा कर्तुं युक्ता। एवं सति तत्कथं ते प्रवृत्तिरिति प्राकृतः प्रश्न आक्षेपः कथम्। न सर्वथाऽहं श्रद्धाप्रतिषेधपरः सत्सु श्रद्धा कार्या नान्यत्रेति सतां महाजनानां वाक्यादेवमहं प्रवृत्त इति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: Doar prin convingerea (*pratīti*), [*i.e.*] cunoscând, că este virtuos (*sat*), credința (*śraddhā*) este unită/folosită. Astfel, în acest caz, cum ar putea exista obiecția întrebării formulate anterior: „cum ar putea exista această acțiune (*pravṛtti*) pentru tine?" Eu nu sunt pe deplin angajat în negarea credinței, căci eu am acționat astfel pe baza vorbelor oamenilor mari virtuoși: „credința trebuie pusă în cei virtuoși (*sat*), nu în altă parte" – astfel este înțelesul.

इत्युक्ता हेमलेखा सा पुनराह पतिं प्रियम्।
शृणु राजकुमारेदं प्रोच्यमानं मया वचः॥३८॥

38. Hemalekhā fiind astfel adresată,
Aceasta a vorbit din nou soțului cel drag:
— Prințule! Ascultă acest cuvânt/sfat
Care va fi rostit de mine!

यदाऽऽत्थ त्वं कथं प्रश्न इति तत्र ब्रवीमि ते।
अयं[१] सन्वा ह्यसन्वाऽयमिति ते निश्चयः कुतः॥३९॥

39. Când tu ai spus „cum ar putea exista întrebarea [ta]?",
Despre acest aspect îți spun ție [acum]:
De unde este certitudinea ta
„Acesta este virtuos, iar acesta este ne-virtuos"?

सत्सु श्रद्धा कार्येति यद्वाक्ये तव श्रद्धा सोऽयं पुरुषः सन्नेवेति कथं ते निश्चयः॥

ŚRĪNIVĀSA: [Cu privire la] credința (*śraddhā*) ta în vorba aceasta „credința trebuie pusă în cei virtuoși (*sat*)", de unde este certitudinea (*niścaya*) ta că „acest om este cu adevărat virtuos"?

सत्यस्मिन्निश्चये भूयाच्छुभं सच्छ्रद्धयेह वै।
सोऽपि लक्षणतः स्याच्चेच्छ्रद्धा लक्षणसंगता॥४०॥

40. Atunci când există certitudine
Bunăstarea apare aici datorită credinței în cei virtuoși.
Chiar dacă aceasta poate fi datorită caracteristicilor,
Credința este asociată caracteristicilor.

---

[१] अथ॥

अन्यवाक्येनेति चेदनवस्थेत्यभिप्रेत्याह – सत्यस्मिन्निति। अयं निश्चय एव न घटत इति तात्पर्यम्। सोऽपि। सन्निति। निश्चयोऽपि। लक्षणतोऽसद्व्यावृत्तिधर्मेण। श्रद्धेति। इदमस्य लक्षणमित्यन्यवाक्येनेदं लक्षणज्ञानं भवितव्यं चेदनवस्था तदवस्थैवेति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Atunci când există› etc.: a intenționat să spună că ne-stabilitatea apare dacă [se sprijină] pe vorbele altora[1], [adică] această certitudine (*niścaya*) sigur nu se produce – astfel este înțelesul. ‹Chiar dacă aceasta›: certitudinea că „este virtuos (*sat*)”. ‹Poate fi datorită caracteristicilor (*lakṣaṇa*)›: prin proprietatea de a fi distinct/diferit de cel ne-virtuos (*asat*). ‹Credința (*śraddhā*)› etc.: dacă această cunoaștere a caracteristicilor ar trebui să apară prin vorbele altora „aceasta este caracteristica sa”, starea (*avasthā*) acesteia este cu adevărat ne-stabilă (*anavasthā*) – astfel este înțelesul.

प्रमाणाल्लक्षणज्ञानमिति चेत्तत्र संशृणु।
अश्रद्धस्य प्रमाणं किं भवेत्तत्सुनिरूप्यताम्॥४१॥

41. Dacă [spui:] „cunoașterea caracteristicilor
Apare prin *pramāṇa*” – ascultă bine despre aceasta:
Care ar putea fi *pramāṇa* pentru cel ne-credincios?
Aceasta este de cercetat cu atenție.

प्रमाणादिति। अन्वयव्यतिरेकाभ्यामित्यर्थः। अश्रद्धस्य प्रमाणं किमिति। अयमाशयः। परे ह्यागमे श्रद्धयैव प्रवृत्तिरुपपद्यते। न शुष्कतर्केण। पार्थिवत्वलोहलेख्यत्वयोः सहचारस्य भूयो गृहीतत्वेऽपि हीरके व्यभिचारदर्शनान्न केवलतर्केण किञ्चिज्ज्ञातुं शक्यत इति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹*Pramāṇa*› etc.: prin concordanță și discordanță (*anvaya-vyatireka*)[2] – astfel este înțelesul. ‹Care ar putea fi *pramāṇa* pentru cel ne-credincios?› etc.: acesta este înțelesul – acțiunea (*pravṛtti*) este dobândită, desigur, prin credința (*śraddhā*) în suprema doctrină (*āgama*), nu printr-un argument arid (*śuṣka-tarka*). Nu se poate cunoaște câtuși de puțin doar prin raționament/logică (*tarka*), datorită observării discrepanțelor/anomaliilor (*vyabhicāra*), cum este în cazul diamantului (*hīraka*), deși este percepută/cunoscută în mod repetat concomitența (*sahacāra*) a ceea ce este extras din pământ cu ceea ce este susceptibil în a fi zgâriat cu un fier.

अन्यथा हि प्रमाता नो विसंवाद्येत[१] कुत्रचित्।
तस्माच्छ्रद्धां समाश्रित्य लोकः सर्वः प्रवर्तते॥४२॥

42. Altminteri cunoscătorul
Nu poate fi contrazis niciunde/nicicând.
De aceea, bazându-se pe credință
Întreaga lume [continuă] să existe.

तस्मात्पुरुषार्थसाधनप्रवर्तकमविसंवादिप्रमाणमागमान्नान्यदित्याह – अन्यथेति। सदागमस्येवान्यप्रमाणानामपि [२]दुष्टत्वाभावसंभावनया सर्वथाऽविसंवादकत्वे प्रवृत्तः प्रमाता न क्वापि विसंवाद्येत प्रवृत्त्युद्दिष्टफलाप्राप्त्या[३] परिभूयेत। यस्मादन्यप्रमाणानां विसंवादकत्वसंभावना तस्मात्। सदागमे श्रद्धामाश्रित्यैव कृषीबलोऽप्यागमाश्रयेण सुमुहूर्तविघ्ननिरसनादिपूर्वकं प्रवर्तते। तत्र च दृश्यमानः क्वचिद्विसंवादो न प्रमाणदोषकृतः। किन्तु सामग्रीवैकल्यकृत एव। अत

[१]अविसंवाद्येत॥ [२]दृष्ट०॥ [३]०फलप्राप्त्या॥

1 Var.: „pe alte vorbe”, „pe vorbe contrare/rele”, „pe altă afirmație/enunț”.
2 *V. Bhāgavata-p.* 11.9.36.

एव तस्यैव तत्रैव भूयः सामग्रीसाकल्यसंपादनाभिमानेन प्रवृत्तिरुपपद्यत इति भावः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Altminteri› etc.: a spus că din această cauză nu există altă *pramāṇa*, ne-înșelătoare/-contradictorie (*avisaṁvādin*), care să ducă la împlinirea scopurilor omului (*puruṣārtha*) în afară de doctrină (*āgama*). Cunoscătorul (*pramātṛ*) care nu poate fi contrazis niciunde/nicicând, fiind angajat (*pravṛtta*) pe deplin în ne-încălcarea [propriului] cuvânt (*avisaṁvādaka*), prin considerarea/presupunerea ne-existenței falsității/erorii chiar și a altor *pramāṇa*, precum [în cazul] doctrinei corecte (*sat-āgama*), ar fi dezamăgit prin ne-dobândirea rezultatelor dorite ale acțiunii (*pravṛtti*). Deoarece există considerarea/presupunerea încălcării [propriului] cuvânt (*visaṁvādaka*) a altor *pramāṇa*, de aceea. Chiar și agricultorul, bazându-se cu adevărat pe credința în doctrina corectă (*sat-āgama*), continuă să acționeze pentru a înlătura în prealabil obstacolele etc. într-un moment favorabil, bazându-se pe doctrină (*āgama*). Iar în acest caz, falsa afirmație/contradicția (*visaṁvāda*) care va fi observată ocazional nu este o consecință a defectelor (*doṣa*) *pramāṇa*, ci este doar o consecință a insuficienței/imperfecțiunii resurselor (*sāmagrī*). De aceea, acțiunea (*pravṛtti*) acestuia este dobândită prin convingerea (*abhimāna*) procurării tuturor resurselor, în mod repetat, în același loc/caz – astfel este înțelesul.

तत्प्रकारं प्रवक्ष्यामि शृणु निश्चलचेतसा।
अनवस्थिततर्को वा ह्यतर्को वाऽपि सर्वथा॥४३॥

43. O să descriu natura/felul acesteia,
Ascultă cu mintea fără de clintire!
Cel cu un raționament ne-stabil,
Cât și cel întotdeauna ne-logic,

तत्प्रकारं श्रद्धया श्रेयःप्राप्तिप्रकारम्। अनवस्थिततर्कः शुष्कतर्कवान्। अतर्को मूढः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Natura/felul (*prakāra*) acesteia›: modalitatea (*prakāra*) dobândirii binelui suprem (*śreyas*) prin credință (*śraddhā*). ‹Cel cu un raționament (*tarka*) ne-stabil›: cel cu argument arid (*śuṣka-tarka*). ‹Cel ne-logic (*atarka*)›: cel neghiob (*mūḍha*).

श्रेयो न प्राप्नुयाल्लोक इह वाऽपि परत्र वा।
तत्रातर्कस्य कालेन भवेच्छ्रेयः कदाचन॥४४॥

44. Nu poate dobândi binele suprem
În această lume ori în cealaltă.
În cazul celui ne-logic, cândva, cu timpul,
I se poate întâmpla binele suprem.

श्रेयो नेति। आद्यस्यानाश्वासेनाप्रवृत्तेः। द्वितीयस्य सामग्रीवैकल्यसंभवात्। अन्धप्रक्षिप्तलोष्टाघातेन[१] फलपातवद्द्वितीयस्य श्रेयः कदाचित्संभाव्यत[२] इत्याह – तत्रेति। तयोर्मध्ये इत्यर्थः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Nu [poate dobândi] binele suprem (*śreyas*)› etc.: din cauza ne-acțiunii (*pravṛtti*) datorită ne-certitudinii (*anāśvāsa*) a celui dintâi, din cauza insuficienței/imperfecțiunii resurselor (*sāmagrī*) a celui de-al doilea. ‹În cazul› etc.: a spus că binele suprem (*śreyas*) este posibil uneori pentru cel de-al doilea, aidoma căderii unui fruct datorită lovirii cu un bulgăre de pământ aruncat de un orb, dintre cei doi – astfel este înțelesul.

---

[१] ०लोष्टघातेन॥ [२] संभाव्येत॥

अनवस्थिततर्कस्य न श्रेयः स्यात्कथञ्चन।
पुरा सह्यगिरौ गोदावरीतीरे हि कौशिकः॥४५॥

45. Pentru cel cu un raționament ne-stabil
Binele suprem nu poate fi sub nici o formă.
Demult, pe muntele Sahya,
Pe malul [râului] Godāvarī, Kauśika

अनवस्थिततर्कस्य श्रेयो न कथञ्चिदित्यत्रेतिहासमाह – पुरेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Demult› etc.: a spus aici printr-o legendă (*itihāsa*) despre „Pentru cel cu un raționament (*tarka*) ne-stabil binele suprem (*śreyas*) nu poate exista sub nici o formă”.

न्यवसच्छान्तसुमतिर्ज्ञातलोकसतत्त्वकः[१]।
तस्य शिष्यास्तु शतशः[२] स्थिता गुरुसमाश्रयात्॥४६॥

46. Trăia, fiind un înțelept liniștit,
Cunoscător al realității [și al] lumii percepute.
Ai săi discipoli, cu sutele, stăteau [acolo,]
Deoarece căutau protecția maestrului (*guru*).

शान्तश्चासौ सुमतिश्च। कामाद्यनाहतस्वभावः श्रद्धाभक्तिप्रचुरमतिश्च। अत एव ज्ञातलोकसतत्त्वकः। लोक्यते दृश्यते इति लोको दृश्यम्। दृश्यस्य हि परं तत्त्वं यत्प्रकाशः परः शिवः इत्यागमरीत्या अधिष्ठानप्रकाशमात्रं सतत्त्वं स्वरूपं ज्ञातं येन॥

ŚRĪNIVĀSA: Acesta era liniștit/netulburat (*śānta*) și înțelept/binevoitor (*sumati*), a cărui proprie stare/natură este ne-lovită de pasiune (*kāma*) etc., iar mintea [îi este] plină de devoțiune (*bhakti*) și credință (*śraddhā*). De aceea este ‹cunoscător al realității lumii percepute›: lumea (*loka*) este văzută/percepută, iar ceea ce este vizibil (*dṛśya*) este văzut/înțeles. Cunoașterea realității (*satattva*) de către acela ca fiind doar manifestarea/strălucirea (*prakāśa*) suveranității (*adhiṣṭhāna*), [*i.e.*] fiind cunoscută propria natură (*svarūpa*), conform scripturii (*āgama*):

> Suprema realitate (*tattva*) a ceea ce este vizibil (*dṛśya*)
> Este manifestarea/strălucirea (*prakāśa*) acestuia – Supremul Śiva.[1]

त एकदा गुरुमनु गता[३] लोकस्य संस्थितिम्।
निर्णेतुं बुद्ध्यनुगुणं तदा प्रोचुः परस्परम्॥४७॥

47. Odată ei, după maestru,
S-au pornit în a investiga natura lumii.
Au vorbit atunci unul cu celălalt
Potrivit înțelegerii [fiecăruia].

ते शिष्याः। गुरुमनु पश्चात्। गुरोः परोक्ष इति यावत्। लोकस्य स्थितिं निर्णेतुं गताः संगताः सन्तः। तदा तन्निर्णयाय स्वबुद्ध्यनुगुणं यथा तथा परस्परं प्रोचुः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ei›: discipolii. ‹După maestru (*guru*)›: ulterior, în absența maestrului – astfel este înțelesul. S-au pornit, [*i.e.*] erau adunați , în a investiga natura lumii (*loka*).

---

[१] ०लोकः सतत्त्वकः॥ [२] बहुशः॥ [३] अनुगता॥

---

1 Var.: „Esența (*tattva*) supremă a ceea ce este vizibil (*dṛśya*) este acea lumină (*prakāśa*) supremă, [însuși] Śiva.”

Atunci, pentru determinarea [naturii] acesteia, au vorbit unul cu celălalt potrivit înțelegerii proprii (*svabuddhi*) [fiecăruia].

तत्राजगाम शुङ्गाख्यो विप्रः कश्चिन्महाबुधः।
स सर्वेषां मतं प्रोक्तं (अ)दूषयद्बुद्धिकौशलात्॥४८॥

48. Acolo a sosit un oarecare *brahmán*,
Mare învățat, numit Śuṅga.
El, datorită abilității intelectuale,
A corupt doctrina afirmată a tuturor.

तत्र कौशिकशिष्यसमाजे। महाबुधः शुष्कतर्कनिपुणः। यद्वा महांश्चासावबुधश्चाऽज्ञातलोकसतत्त्व इति भावः। स शुङ्गः। सर्वेषां कौशिकशिष्याणाम्। बुद्धिकौशलात्। नागमानुरुद्धयुत्त्याऽदूषयत्। किन्तु केवलं बुद्धिकौशलात्। शुष्कतर्कैरिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acolo›: în comunitatea discipolilor lui Kauśika. ‹Mare învățat (*mahābudha*)›: iscusit întru argumentarea aridă (*śuṣka-tarka*). Astfel fiind, acesta era un mare ne-învățat/-cunoscător (*abudha*), fiind ne-cunoscător al adevăratei naturi a lumii (*loka*) – astfel este înțelesul. Acesta este Śuṅga. ‹Tuturor›: discipolilor lui Kauśika. ‹Datorită abilității intelectuale (*buddhi*)›: nu a corupt printr-un argument (*yukti*) contrar doctrinei (*āgama*), ci doar prin abilitatea intelectului (*buddhi*), prin argumente aride (*śuṣka-tarka*) – astfel este înțelesul.

अश्रद्धया हतप्रज्ञो विवादनिपुणस्तदा।
प्रमाणात्प्रमितं सत्यमित्युक्तेषु द्विजेष्वथ॥४९॥

49. Lipsit de înțelepciune (*prajña*) din cauza ne-credinței
Era iscusit în dispute/argumentare.
Atunci [la] declarația celor de două ori născuți:
„Adevărul/realul este cunoscut prin *pramāṇa*"

कुतस्तस्यागमानादर इति चेदाह – अश्रद्धयेति। अत एव विवादनिपुणः सन्। वितण्डामाश्रित्येति यावत्। तदा कौशिकशिष्याणां दृश्यतत्त्वनिर्णयोपयुक्तकथाकाले। निर्दुष्टप्रमाणप्रमितं सत्यमिति तेषूक्तेषु। अथाहेत्यन्वयः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Din cauza ne-credinței (*aśraddhā*)› etc.: a răspuns dacă [se întreabă] „din ce motiv ar exista pentru el ne-socotirea/disprețuirea doctrinei/scripturilor (*āgama*)?" Iar deoarece era iscusit în dispute/argumentare (*vivāda*), recurge la o argumentare insidioasă/coruptă (*vitaṇḍā*) – astfel este înțelesul. ‹Atunci›: în timpul discuției discipolilor lui Kauśika, avută pentru determinarea/investigarea realității vizibile (*dṛśya-tattva*). A lor declarație: „adevărul/realul (*satya*) este cunoscut (*pramita*) printr-o *pramāṇa* fără de greșeală (*nirduṣṭa*)". Apoi [el] a spus – astfel este înțelesul.

अनवस्थिततर्को वै प्राह तर्कैकसंश्रयः।
शुङ्गाख्य आक्षिपन्सर्वान्तत्र वादकथान्तरे॥५०॥

50. A răspuns cel cu un raționament ne-stabil,
Sprijinit pe un singur argument (*tarka*),
Numit Śuṅga, provocând/combătând pe toți
Care se aflau acolo în cadrul discuțiilor argumentative.

अनवस्थिततर्कः शुङ्गाख्यः। शुष्कतर्काश्रयः। वादकथान्तरे। जल्पवितण्डाभिन्नकथामध्ये॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Cel cu un raționament (*tarka*) ne-ﬅabil› eﬅe ‹numit Śuṅga›, sprijinit fiind pe argumente aride (*śuṣka-tarka*). ‹În cadrul discuțiilor argumentative›: în mijlocul discuțiilor ne-întrerupte, cu argumente insidioase/corupte (*vitaṇḍā*) și ceartă (*jalpa*).

विप्राः श्रृणुध्वं मद्वाक्यं सत्यं न क्वापि सिध्यति।
प्रमितं यत्प्रमाणेन तत्सत्यमिति हीरितम्॥५१॥

51. — O, *brahmán*-ilor, ascultați vorba mea!
Adevărul nu eﬅe ﬅabilit niciunde.
A foﬅ spus că: „ceea ce eﬅe cunoscut
Prin *pramāṇa* eﬅe adevărat/real”

शुङ्गवाक्यं विप्रा इत्यादि। भवद्भिर्यत्साध्यते सत्यं न तत्क्वापि कालत्रयेऽपि सिध्यतीत्याक्षेपः। प्रमितमित्यादि कौशिकशिष्यमतानुवादः। इति हि भवद्भिरीरितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹O, *brahmán*-ilor!› etc.: vorba lui Śuṅga. Obiecția eﬅe că „acel adevăr/real (*satya*) realizat de domniile voaﬅre nu eﬅe ﬅabilit/demonﬅrat niciunde în cele trei timpuri”. Desigur, aﬅfel a foﬅ spus de către domniile voaﬅre: ‹ceea ce eﬅe cunoscut› etc. – a repetat părerea discipolilor lui Kauśika.

तत्र तेन दोषयुजा भवेदप्रमितं ननु[१]।
निश्चेतव्या ततस्त्वादौ प्रमाणानामदुष्टता॥५२॥

52. Fără echivoc, eﬅe ne-cunoscut acolo
Prin aceﬅa deoarece eﬅe afectat de defecte (*doṣa*).
De aceea trebuie ﬅabilită mai întâi
Ne-greșeala surselor de cunoaștere (*pramāṇa*),

तत्र प्रमाणेषु मध्ये दोषयुक्तप्रमाणेन भातमप्रमितमसत्यं ननु। अत आदौ सत्यासत्यपरीक्षकेण प्रमाणानामदुष्टता निश्चेतव्येत्याह – निश्चेतव्येति। नहि भासनमात्रेण सत्यत्वं कस्यचित्। शुक्तिरजतादेः सत्यत्वप्रसंगात्। अतोऽदुष्टप्रमाणप्रमितस्यैव सत्यत्वात्। प्रमाणादुष्टत्वनिश्चयाधीन एव भावसत्यत्वनिश्चय इति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Acolo›: dintre sursele de cunoaștere (*pramāṇa*), ceea ce apare printr-o *pramāṇa* afectată de defecte (*doṣa*) eﬅe ne-cunoscut (*apramita*), fiind cu certitudine ne-adevărat/-real (*asatya*). ‹Trebuie ﬅabilită› etc.: a spus că din aceﬅ motiv la început trebuie ﬅabilită de către cel care inveﬅighează real|ne-real (*satya*|*asatya*) ne-greșeala surselor de cunoaștere (*pramāṇa*), căci realitatea (*satyatva*) eﬅe a nimănui doar prin aparență (*bhāsana*), deoarece altfel implică posibilitatea realității argintului din scoică (*śukti-rajata*) etc. De aceea, ﬅarea de realitate (*satyatva*) eﬅe doar a ceea ce eﬅe cunoscut (*pramita*) printr-o ne-greșită (*aduṣṭa*) *pramāṇa*. Stabilirea realității (*satyatva*) a ceea ce exiﬅă (*bhāva*) depinde doar de ﬅabilirea ne-greșelii (*aduṣṭa*) surselor de cunoaștere (*pramāṇa*) – aﬅfel eﬅe înțelesul.

---

[१] न तु॥

सा प्रमाणान्तरकृता तत्राप्येवं विचिन्त्यताम्।
इत्येवमनवस्थानान्न किञ्चित्प्रमितं भवेत्॥५३॥

53. Dar aceasta este realizată printr-o altă *pramāṇa* –
Tot astfel trebuie investigat și în acest caz.
Astfel fiind, din cauza [acestui] *regressus ad infinitum*
Nimic nu poate fi determinat.

प्रमाणादुष्टत्वनिश्चयोऽपि प्रमाणान्तराधीन इत्यनवस्थया मूलक्षतिकर्या न क्वचित्सत्यत्वं सिध्यतीत्याह – सा प्रमाणेति॥

Śrīnivāsa: ‹Dar aceasta... *pramāṇa*› etc.: a spus că starea de a fi „adevărat/real” (*satyatva*) nu poate fi niciunde realizată din cauza [acestui] *regressus ad infinitum* (*anavasthā*) – „certitudinea cu privire la ne-greșita (*aduṣṭa*) *pramāṇa* este dependentă de o altă sursă de cunoaștere (*pramāṇa*)” – care produce distrugerea fundamentului (*mūla*).

अतः प्रमाता प्रमितं प्रमाणं वा न सिध्यति।
तस्माच्छून्याश्रयो ह्येष विकल्पो विविधः स्थितः॥५४॥

54. Astfel, nu este realizat/determinat cunoscătorul (*pramātṛ*),
Ceea ce este cunoscut (*pramita*) ori sursa cunoașterii (*pramāṇa*).
De aceea, această diversitate de constructe mentale
Există având drept substrat/origine vacuitatea.

अतः प्रमाणादुष्टत्वानिश्चयात्। प्रमितं दृश्यम्। सत्यं न सिध्यति। तस्मात्सत्यत्वासिद्धेः। अहमिदं चक्षुषा पश्यामीत्यादि विविधो विकल्पः शुन्यालम्बन एव। न चानुमानादिप्रमाणैरभिमतसिद्धिः। उक्तदोषग्रस्तत्वात्। तेषां प्रत्यक्षोपजीव्यत्वाच्च। न च शून्यं वा तव[१] कथं सिध्यतीति वाच्यम्। शून्यसिद्धौ प्रमाणव्यापारानुपयोगात्। इतरासिद्धिमात्रात्मकत्वात्तस्येति॥

Śrīnivāsa: ‹Astfel›: din cauza stării de ne-certitudine [cu privire la] ne-greșirea (*aduṣṭa*) mijloacelor de cunoaștere (*pramāṇa*). ‹Ceea ce este cunoscut (*pramita*)›: ceea ce este văzut/perceput (*dṛśya*). Adevărul/realitatea (*satya*) nu este realizată/determinată. ‹De aceea›: din cauza ne-realizării stării de a fi „adevărat/real” (*satyatva*). Diversitatea constructelor mentale (*vikalpa*) – „eu văd acesta cu ochiul” etc. – are drept substrat/fundament vacuitatea (*śūnya*). Împlinirea celor dorite nu este prin mijloace de cunoaștere (*pramāṇa*) precum inferența (*anumāna*) etc., din cauza stării afectate prin defectele (*doṣa*) menționate și din cauza stării de dependență a acestora de percepția directă (*pratyakṣa*). Și nu trebuie spus „iar vacuitatea (*śūnya*) ta cum este determinată?[1]”, căci determinarea vacuității (*śūnya-siddhi*) rezultă din inutilitatea folosirii mijloacelor/surselor de cunoaștere (*pramāṇa*), din cauza naturii acesteia care constă doar în ne-determinarea (*asiddhi*) altora.

सोऽपि शून्यात्मतां प्राप्तः प्रमाणाविषयत्वतः।
तस्माच्छून्यं न किञ्चित्सदित्येष[२] प्रविनिर्णयः॥५५॥

55. Deoarece nu este obiect al mijloacelor de cunoaștere,
Chiar și aceasta a dobândit esența/natura vacuității.

---

[१] तर्केण॥ [२] स्यादित्येष॥

---

1 Var. *n.* १: „iar vacuitatea (*śūnya*) cum [poate fi] determinată prin raționament/logică (*tarka*)?”

De aceea aceasta este certitudinea:
„Vacuitatea (*śūnya*) nu este câtuși de puțin reală (*sat*)”.

अत एवाह – सोऽपीति। शून्यपदार्थोऽपि शून्यतां प्राप्तः। निश्चितादुष्टप्रमाणाविषयत्वात्। तस्माच्छून्यमिति न किञ्चिद्वस्तु स्यात्। इतरासिद्धिमात्रात्मकत्वात्तस्य। यद्वा ननु प्रमातृप्रमाणप्रमेयसिद्धावपि विकल्पधारायाः स्वप्रकाशायाः सत्त्वान्न शून्यमात्रशेष इति चेदाह – सोऽपीति। विकल्पोऽपीत्यर्थः। तस्यानवस्थया प्रमाणान्तराविषयत्वात्स्वप्रकाशत्वे कर्तृकर्मभावविरोधात्सोऽपि शून्यात्मतां प्राप्तः। तस्माद्विकल्परूपमपि सन्न सिध्यतीति शून्यमेवेति प्रविनिर्णयः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Chiar și acesta› etc.: a spus că este din acest motiv. Dobândirea stării de vacuitate (*śūnyatā*) este, desigur, înțelesul cuvântului „vacuitate” (*śūnya*). Deoarece nu este obiect al mijloacelor de cunoaștere (*pramāṇa*) cert ne-greșite (*aduṣṭa*), de aceea vacuitatea nu poate fi câtuși de puțin un obiect real (*vastu*). Din cauza naturii acesteia care constă doar în ne-determinarea (*asiddhi*) altora. ‹Chiar și acesta› etc.: dacă spune că „ori, fără doar și poate, chiar și atunci când cunoscătorul (*pramātṛ*), mijlocul de cunoaștere (*pramāṇa*) și obiectul de cunoscut (*prameya*) sunt determinate prin curgerea de la sine evidentă a constructelor mentale (*vikalpa*), cu adevărat nu rămâne decât vacuitatea (*śūnya*)”. Sensul/scopul este constructul mental (*vikalpa*). ‹Chiar și aceasta a dobândit esența/natura vacuității (*śūnya-ātmatā*)›: din cauza faptului că nu este obiect pentru alt mijloc de cunoaștere (*pramāṇa*), prin [starea de] *regressus ad infinitum* (*anavasthā*) al acestuia, [și], de la sine evident/clar, din cauza antinomiei (*virodha*) dintre starea de agent (*kartṛ*) și cea de acțiune (*karman*). Deoarece este de natura/forma constructului mental (*vikalpa*) nu poate fi stabilit, devenind astfel o certitudine (*pravinirṇaya*) că este, desigur, vacuitate (*śūnya*).

इति शुङ्गवचः श्रुत्वा तेषु केचिद्द्विजाधमाः।
तं श्रिता निश्चयाभासं बभूवुः शून्यवादिनः॥५६॥

56. Ascultând astfel vorba lui Śuṅga, unii dintre aceștia,
Cei mai josnici dintre cei de două ori născuți,
Sprijiniți fiind pe această aparentă certitudine
Au devenit adepți ai doctrinei vacuității (*śūnyavādin*).

तेषु कौशिकशिष्येषु मध्ये। द्विजाधमाः असारहृदयाः। तं शुङ्गसिद्धान्तम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Dintre aceștia›: din mijlocul discipolilor lui Kauśika. ‹Cei mai josnici dintre cei de două ori născuți›: inimi nedemne (*asāra-hṛdaya*). ‹Aceasta›: doctrina (*siddhānta*) lui Śuṅga.

विनाशमीयुस्तन्निष्ठाः शून्यभावं परं गताः।
ये द्विजाः सारहृदयास्ते शुङ्गस्य प्रभाषितम्॥५७॥

57. Devotați acestuia au ajuns la pierzanie,
Au dobândit suprema stare a vacuității.
Cei de două ori născuți, cu inimile demne,
Aceștia, cuvântarea lui Śuṅga

सर्वस्य शून्यतानिश्चयेन स्वात्मानमपि शून्यं मन्यमानाः शून्यभावं स्थावरतां प्राप्ताः। न त्वभावरूपतां गताः। वस्तुतो भावस्याभावत्वानुपपत्तेः। सारहृदयाः। सारं विचारपरं हृदयं मनो येषाम्॥

ŚRĪNIVĀSA: Gândindu-se la vacuitate (*śūnya*) au dobândit starea de vacuitate (*śūnya-bhāva*), [*i.e.*] starea de stabilitate [aidoma mineralelor sau plantelor], prin convingerea (*niścaya*) [faptului] că totul este [de natura] vacuității (*śūnyatā*), inclusiv propriul sine

(*svātman*) – dar nu au ajuns la starea de ne-existență (*abhāva*). În realitate, din cauza ne-admisibilității (*anupapatti*) stării de ne-existență a existenței. Inimi demne (*sāra-hṛdaya*): aceia a căror inimă (*hṛdaya*), [*i.e.*] minte (*manas*), este absorbită în investigarea (*vicāra*) cea bună/corectă (*sāra*).

निरूप्य कौशिके तेन समाहितहृदोऽभवन्।
तस्मात्सर्वात्मना त्यक्त्वा तर्कं तमनवस्थितम्॥५८॥

58. Descriind[-o] lui Kauśika,
Au devenit datorită lui cu inimile calme/adunate.
De aceea, abandonând cu tot sufletul
Acel raționament care este alterat/nedefinit,

तेन कौशिकोक्तेन। शङ्काया नाशात्समाहितहृदः। यतोऽनवस्थिततर्कस्यानर्थसंपत्तिः। तस्मात्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Datorită lui›: datorită vorbei lui Kauśika. Inima calmă/adunată (*samāhita-hṛdaya*) datorită distrugerii îndoielii (*śaṅkā*). ‹De aceea›: deoarece dobândirea nenorocirilor (*anartha*) este a raționamentului ne-stabil (*anavasthita-tarka*)[1].

सदा सदागमायत्ततर्कः श्रेयः समाप्नुयात्।
इति प्रोक्तो हेमचूडः प्रिययाऽत्यन्तधीरया॥५९॥

59. Atunci poate dobândi binele suprem (*śreyas*)
Cel cu rațiunea sprijinită pe sfânta scriptură.
Hemacūḍa, astfel fiindu-i-se vorbit
De către draga [sa soție], cea peste măsură de înțeleaptă,

सदागमस्यायत्तोऽनुकूलस्तर्को यस्य। धीरया पण्डितया॥

ŚRĪNIVĀSA: Rațiunea (*tarka*) sa este sprijinită, [*i.e.*] în acord cu, pe sfânta scriptură (*sat-āgama*). ‹Înțeleaptă›: învățată (*paṇḍitā*).

पुनः पप्रच्छ चात्यन्तविस्मितस्तां महाशयाम्।
अहो प्रिये ते वैदुष्यमीदृशं नाविदं पुरा॥६०॥

60. Fiind peste măsură de uimit, a întrebat-o din nou
Pe cea mărinimoasă/nobilă:
— O, dragă! Nu am știut mai înainte
Că erudiția ta este în acest fel.

असंभाव्यमानां योषिति विद्वत्तां दृष्ट्वा विस्मितः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Uimit›: văzând o erudiție cu [totul] ne-așteptată[2] la o femeie.

धन्याऽसि त्वमहं चापि धन्यो यस्त्वामुपागतः।
ब्रवीषि श्रद्धया १सर्वश्रेयःसिद्धिं२ हि तत्कथम्॥६१॥

61. Norocoasă ești tu, norocos sunt și eu,
Cel care a venit la tine.
Spui că prin credință este desăvârșit tot binele suprem,
Cum poate fi astfel?

१सर्वम्॥ २०सिद्धिः॥

1 Var.: „raționamentului lipsit de morală”.
2 Var.: „improbabilă/imposibilă”.

उपागतः संगतः ॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Care a venit la›: care s-a unit/împreunat cu.

कुत्र श्रद्धा विधातव्या कुत्र वा सा न शस्यते।
आनन्त्यादागमानां वै विरुद्धार्थसमाश्रयात्॥ ६२ ॥

62. Unde ar trebui pusă credința?
Unde nu este recomandabil [să fie pusă] aceasta?
Din cauza nesfârșitelor scripturi,
Din cauza refugierii în înțelesuri contradictorii,

आगमे श्रद्धा विधेयेत्युक्ते आगमानामप्यनैक्यात्कुत्र श्रद्धा कर्तव्येति पृच्छति – कुत्रेति। सा श्रद्धा। अनैक्येऽप्यागमानामर्थैक्याद्यत्र क्वचिच्छ्रद्धां कुर्विति चेदाह – विरुद्धेति॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Unde?› etc.: când se spune „trebuie avută credință (*śraddhā*) în scripturi (*āgama*)”, [el] întreabă „din cauza multitudinii scripturilor, unde ar trebui să fie pusă credința?” ‹Aceasta›: credința (*śraddhā*). ‹Contradictorii› etc.: dacă spune „chiar și în cazul multitudinii [acestora], deoarece există o unitate de sens a scripturilor, pune orișiunde credința (*śraddhā*)!”

आचार्यमतभेदाच्च व्याख्यातृमतभेदतः।
स्वबुद्धेरनवस्थानात्किमादेयं न वाऽपि किम्॥ ६३ ॥

63. Din cauza diferenței de opinie între învățători,
Din cauza diferenței de opinie între comentatori,
Din cauza naturii nestabile a propriului intelect[1],
Ce este de acceptat, dar și ce nu este?

न विरुद्धार्थत्वं बौधार्हतवेदाद्यागमानामेव परस्परम्। अपि त्वेकैकागमेऽप्याचार्यमतभेदादपि विरोध इत्याह – आचार्येति। स्पष्टं चैतत्। तथाहि – वैदिकाद्यागमाचार्याणां जैमिनिपतञ्जलिप्रभृतीनां परस्परं मतविरोध इति। तथा जैमिनिशास्त्रव्याख्यातॄणां शबरकुमारिलप्रभृतीनां परस्परं व्याख्याविरोधः। नन्वेवं परस्परविरोधेऽपि स्वबुद्ध्या विचार्य यच्छ्रेष्ठं तच्छ्रद्धेयमिति चेदाह – स्वबुद्धेरिति। विचारो हि तर्करूपः। तथा सति तर्कस्य बुद्धिविभवत्वेन बुद्धेः कालभेदेन स्थितिभेदादेकस्यैव पुरुषस्य कालभेदेन विविधतर्कसंभवादनवस्थानमिति भावः॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Învățători›: a spus că „nu există înțelesuri contradictorii reciproce ale doctrinelor (*āgama*) buddhiste (*baudha*), jaine (*ārhata*), vedice (*veda*) etc., dar există contradicție chiar și într-o singură doctrină (*āgama*) din cauza diferenței de opinie între învățători”, iar aceasta este evidentă. De exemplu: există o contradicție de opinie între învățătorii doctrinelor (*āgama*) vedice etc., precum Jaimini, Patañjali etc. De asemenea, există o contradicție în ceea ce privește interpretarea între comentatorii scripturilor (*śāstra*) lui Jaimini, precum Śabara, Kumārila etc. ‹Propriului intelect (*buddhi*)› etc.: dacă spune „reflectând astfel cu propriul intelect, desigur în cazul contradicției reciproce, superior acestuia este acea credință (*śraddhā*) în această [doctrină]”. Reflectarea (*vicāra*) este desigur de natura argumentației/raționamentului (*tarka*). Astfel fiind, natura nestabilă este din cauza manifestării diferitelor raționamente (*tarka*) prin diferențierea timpului (*kāla*), căci chiar și pentru o singură persoană [se petrece] prin influența intelectului asupra raționamentului (*tarka*) din cauza diferenței de loc și a diferenței de timp pentru intelect (*buddhi*) – astfel este înțelesul.

1 Var.: propriei percepții/înțelegeri/opinii.

यद्यस्याभिमतं [१] तत्स वदत्येव सुनिश्चितम्।
अन्यच्चाप्यव्यवसितं हानिप्रदमपि प्रिये॥६४॥

64. Ceea ce îi e∫te drag/dezirabil cuiva,
Ace∫ta spune desigur despre el ca fiind ferm ∫tabilit.
Dragă! Iar despre altceva ca fiind ne-ferm,
Doar dăruitor al ruinării.

आचार्यादिपरस्परविरोधमेवाह – यदिति। तत्साधनत्वेन वदति। अन्यत्। अनभिमतम्। अव्यवसितं साधनत्वेनानिश्चितम्॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹Ceea ce› etc.: spune că doar despre contradicția dintre învățători etc. ‹Spune› printr-o argumentație despre ace∫ta. ‹Altceva›: ne-dezirabil. ‹Ne-ferm›: ne-∫tabilit printr-o argumentație.

तत्रैवं [२] सति नैवान्तं कश्चिदत्रापि गच्छति।
यः शून्यमाह तत्त्वं सोऽप्यशून्यं दूषयेत्परम्॥६५॥

65. A∫tfel fiind în ace∫t caz,
Nimeni nu ajunge aici la vreo concluzie.
Cel ce declară vacuitatea (*śūnya*) ca fiind realul (*tattva*),
Ace∫ta poate desigur să respingă ulterior ne-vacuitatea (*aśūnya*).

तत्र आगमेषु। एवं सति विरोधे सति। अन्तं निश्चयम्। अत्रापि विचारे कृतेऽपि॥

ŚRĪNIVĀSA: ‹În ace∫t caz›: în do∫trine/scripturi (*āgama*). ‹A∫tfel fiind›: fiind în cazul contradicției (*virodha*). ‹Concluzie (*anta*)›: convingere/certitudine. ‹Aici›: în cazul inve∫tigării (*vicāra*) realizate.

अश्रद्धेयं कुतो वा तत्संगतं चागमेन हि।
एतद्ब्रूहि प्रिये संयग्नह्येतत्तेऽस्त्यचिन्तितम्॥६६॥

66. Cum ar putea fi de ne-crezut
Ceea ce e∫te asociat cu do∫trina/scriptura (*āgama*)?
Dragă! Spune[-mi] acea∫ta într-un mod clar,
Căci acea∫ta nu e∫te ceva ne-cugetat de tine.

शून्यवादिनापि शुङ्गेन [३] शून्यं तत्त्वमुक्तम्। अशून्यतत्त्ववादो दूषितः। आगमेन च तन्मतं संगतमेव। तस्मात्तन्मतं कुतो न श्रद्धेयमेतन्मे वदेत्याह – अश्रद्धेयमिति। यद्यप्येष दुरुद्धराक्षेपः। तथाप्येतत्त्वया [४] चिन्तितमस्तीति संभाव्यते। तव सर्वज्ञकल्पत्वादित्याशयेनाह – नह्येतदिति॥

ŚRĪNIVĀSA: Vacuitatea (*śūnya*) a fo∫t declarată de către Śuṅga, desigur adept al do∫trinei vacuității (*śūnyavādin*), ca fiind realul (*tattva*). Do∫trina vacuității ca fiind realul (*śūnya-tattva-vāda*) e∫te respinsă. Desigur, opinia acea∫ta e∫te în acord ‹cu do∫trina/scriptura (*āgama*)›. ‹De ne-crezut› etc.: spune „prin urmare, cum ar putea acea∫tă opinie (*mata*) să nu fie credibilă? Spune-mi acea∫ta, chiar dacă acea∫ta e∫te o obiecție (*ākṣepa*) dificil de respins!” ‹Căci acea∫ta nu e∫te› etc.: spune că prin înțelesul „datorită asemănării tale cu un atot-cunoscător (*sarvajña*)”, se presupune totuși că acea∫ta a fo∫t cugetată de către tine.

---

[१] तत्तत्सदित्येव॥ [२] एव॥ [३] शून्यतत्त्वम्॥ [४] चिन्तिम्॥

इति श्रीमदितिहासोत्तमे त्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डे हेमचूडोपाख्याने श्रद्धाप्रशंसनं नाम षष्ठोऽध्यायः ॥

इति श्रीत्रिपुरारहस्ये ज्ञानखण्डव्याख्यायां तात्पर्यदीपिकायां षष्ठोऽध्यायः ॥

Astfel a fost al șaselea capitol din venerabila *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere, numit „Elogierea credinței (*śraddhā*) în povestirea Hemacūḍei".

Astfel a fost comentariul *Tātparyadīpikā* la al șaselea capitol din venerabila [istorisire] *Tripurārahasya*, secțiunea despre cunoaștere.

Surse utilizate

1925. *The Tripurā Rahasya*. Part. I. Ed. Gopī Nātha Kavirāja. Benares: Vidya Vilas Press.

1927. *The Tripurā Rahasya*. Part. II. Ed. Gopī Nātha Kavirāja. Benares: Vidya Vilas Press.

1965. *Tripurā Rahasyam (Jñāna Khaṇḍa) with commentary Tātparyadīpikā of Śrīnivāsa*. Sarasvatī Bhavana Granthamālā vol. 15. Varanasi: Varanaseya Sanskrit Vishvavidyalaya.

2001. *The Tripurārahasyam. The secret beyond the three cities (An exposition of transcedental consciousness)*. Bangalore: Ramana Maharshi Centre for Learning.

Bibliografie generală

Al-George 1971. Sergiu Al-George. *Filosofia indiană în texte*. București: Editura Științifică.

Tripurā-rahasya
(*Jñāna-khaṇḍa*)

I. Întrebarea lui Bhārgava 2
II. Măreția reflecției (*vicāra*) 19
III. Măreția venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*) 40
IV. Despre roadele venirii împreună cu cei sfinți (*sat-saṅga*) în povestirea Hemacūḍei 53
V. Scurtă narațiune despre legare (*bandha*) în povestirea Hemacūḍei 83
VI. Elogierea credinței (*śraddhā*) în povestirea Hemacūḍei 130
VII. .... ??
VIII. .... ??
IX. .... ??
X. .... ??
XI. .... ??
XII. .... ??
XIII. .... ??
XIV. .... ??
XV. .... ??
XVI. .... ??
XVII. .... ??
XVIII. .... ??
XIX. .... ??
XX. .... ??
XXI. .... ??
XXII. .... ??